

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

12 juillet 2022

**PROJET DE LOI
relatif à l'amélioration
de la qualité de l'air intérieur
dans les lieux fermés
accessibles au public**

SOMMAIRE	Pages
Résumé	3
Exposé des motifs.....	4
Avant-projet de loi	16
Analyse d'impact.....	22
Avis du Conseil d'État	38
Projet de loi	77
Avis de l'Autorité de protection des données.....	89

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

12 juli 2022

**WETSONTWERP
betreffende de verbetering
van de binnenluchtkwaliteit
in gesloten plaatsen die
publiek toegankelijk zijn**

INHOUD	Blz.
Samenvatting	3
Memorie van toelichting	4
Voorontwerp van wet.....	16
Impactanalyse	30
Advies van de Raad van State.....	38
Wetsontwerp	77
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	100

**LE GOUVERNEMENT DEMANDE L'URGENCE CONFORMÉMENT À
L'ARTICLE 51 DU RÈGLEMENT.**

**DE URGENTIEVERKLARING WORDT DOOR DE REGERING GEVRAAGD
OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 51 VAN HET REGLEMENT.**

07498

Le gouvernement a déposé ce projet de loi le 12 juillet 2022.

Le "bon à tirer" a été reçu à la Chambre le 13 juillet 2022.

De regering heeft dit wetsontwerp op 12 juli 2022 ingediend.

De "goedkeuring tot drukken" werd op 13 juli 2022 door de Kamer ontvangen.

<i>N-VA</i>	<i>: Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>Ecolo-Groen</i>	<i>: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
<i>PS</i>	<i>: Parti Socialiste</i>
<i>VB</i>	<i>: Vlaams Belang</i>
<i>MR</i>	<i>: Mouvement Réformateur</i>
<i>cd&v</i>	<i>: Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>PVDA-PTB</i>	<i>: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique</i>
<i>Open Vld</i>	<i>: Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
<i>Vooruit</i>	<i>: Vooruit</i>
<i>Les Engagés</i>	<i>: Les Engagés</i>
<i>DéFI</i>	<i>: Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
<i>INDEP-ONAFH</i>	<i>: Indépendant – Onafhankelijk</i>

Abréviations dans la numérotation des publications:

<i>DOC 55 0000/000</i>	<i>Document de la 55e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV</i>	<i>Version provisoire du Compte Rendu Intégral</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Séance plénière</i>
<i>COM</i>	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT</i>	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

Afkorting bij de nummering van de publicaties:

<i>DOC 55 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 55e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag</i>
<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag</i>
<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
<i>PLEN</i>	<i>Plenum</i>
<i>COM</i>	<i>Commissievergadering</i>
<i>MOT</i>	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

RÉSUMÉ

Lors du Comité de concertation du 20 août 2021, il a été décidé de développer une stratégie à long terme en matière de qualité de l'air intérieur. Le présent avant-projet de loi vise l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public et est à l'origine d'une initiative législative large et transversale. Au cours de l'élaboration de cette initiative législative, une concertation a été menée avec les différents secteurs et les entités fédérées.

Objectifs généraux du projet de loi:

1° définir clairement des niveaux de référence directeurs, y compris la possibilité de purifier l'air.

2° encourager les exploitants de lieux fermés accessibles au public à mener une réflexion active sur la situation actuelle et sur la manière dont ils peuvent obtenir une meilleure qualité de l'air intérieur par le biais d'une analyse des risques et d'un plan d'action.

3° poser les jalons d'une certification et d'une labé-lisation pour déterminer de manière indépendante et objective la part de ventilation et de purification de l'air pouvant être atteinte dans un lieu donné et pour communiquer de manière compréhensible aux citoyens, au moyen d'un label, une partie des données recueillies.

4° créer une plate-forme sur la qualité de l'air intérieur pour améliorer les connaissances en matière de qualité de l'air intérieur, soutenir les travaux visant à améliorer et à prévenir les situations à risque, rendre des avis stratégiques tant au niveau national qu'international.

SAMENVATTING

Op het Overlegcomité van 20 augustus 2021 werd beslist om een binnenluchtkwaliteitstrategie op lange termijn te ontwikkelen. Het voorliggende voorontwerp van wet beoogt de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen en resulteert in een breed en transversaal wetgevend initiatief. Tijdens de totstandkoming van dit wetgevend initiatief is er overleg gevoerd met de verschillende sectoren en de deelstaten.

Algemene doelstellingen van het wetsontwerp:

1° het duidelijk definiëren van richtinggevende referentieniveaus, inclusief de mogelijkheid tot luchtzuivering.

2° de uitbaters van publiek toegankelijke gesloten plaatsen ertoe aanzetten om actief na te denken over de bestaande toestand en op welke manier ze een betere binnenluchtkwaliteit kunnen behalen via een risicoanalyse en actieplan.

3° de basis leggen voor een certificatie en labelling om op een onafhankelijke en objectieve manier vast te stellen wat het aandeel aan ventilatie en luchtzuivering is dat op een bepaalde plaats behaald kan worden en om een deel van de ingezamelde gegevens via een label op een begrijpelijke manier te communiceren aan de burgers.

4° het oprichten van een platform inzake binnenluchtkwaliteit om de kennis van binnenluchtkwaliteit te verbeteren, om de werkzaamheden ter verbetering en voorkoming van risicosituaties te ondersteunen, om, zowel op nationaal als op internationaal niveau, beleidsadviezen te verschaffen.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Ce projet de loi vise à améliorer la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public.

En moyenne, les personnes passent 85 % de leur journée à l'intérieur (étude UE EnVIE, 2009). De ce point de vue, l'importance de la qualité de l'air intérieur ne pourra jamais être assez soulignée. L'exposition à l'air intérieur de bonne qualité est en effet un facteur déterminant pour la santé humaine. Durant la pandémie de COVID-19, il est également apparu clairement que la propagation par aérosol du coronavirus joue un rôle important dans la transmission de l'infection virale à l'intérieur des lieux fermés accessibles au public. Outre la contamination par de grosses gouttelettes inhalées à faible distance et le contact indirect via des surfaces contaminées, les aérosols peuvent se répandre dans un lieu (fermé accessible au public), rester en suspension dans l'air pendant des heures dans ce lieu et s'y accumuler. Ces particules minuscules (inférieures à 100 µm, mais surtout inférieures à 5 µm) pénètrent ensuite profondément dans les poumons et peuvent jouer un rôle important dans la transmission des maladies sur de plus longues distances (plus de 2 mètres), donnant lieu à des épidémies de maladies respiratoires (avis du Conseil Supérieur de la Santé n° 8794). Un renouvellement et/ou une purification de l'air adéquats sont donc importants pour empêcher les particules d'aérosol de s'accumuler et de former une concentration dense, ce qui permet de diminuer le risque d'inhaler l'air expiré par d'autres personnes et donc le risque de contamination. Il est important de tenir compte de l'expérience, des connaissances et de l'expertise sur la qualité de l'air intérieur et les maladies respiratoires qui ont été acquises lors de la pandémie de COVID-19.

L'impact d'une mauvaise qualité de l'air intérieur sur la santé humaine est documenté et reconnu par le Conseil Supérieur de la Santé depuis des décennies (Conseil Supérieur de la Santé, 2017). La ventilation et l'enveloppe du bâtiment sont désignées comme les éléments essentiels qui impactent la qualité de l'air intérieur. Les problèmes de santé liés à une mauvaise qualité de l'air intérieur qui sont les plus courants sont les suivants: les troubles de respiration, la fatigue, les allergies, l'inflammation des muqueuses, l'irritation oculaire, les maux de tête, le vertige et l'irritation cutanée. En outre, des recherches internationales ont démontré le lien entre l'exposition à une mauvaise qualité de l'air intérieur et l'occurrence de certaines maladies telles que l'asthme

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES, HEREN,

Dit wetsontwerp beoogt de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn.

Mensen brengen gemiddeld 85 % van de dag binnen door (EU-studie EnVIE, 2009). Het belang van een goede binnenluchtkwaliteit kan vanuit dit oogpunt niet genoeg benadrukt worden. De blootstelling aan goede binnenlucht is een belangrijke en bepalende factor voor de gezondheid van mensen. Tijdens de COVID-19-pandemie werd bovendien duidelijk dat de verspreiding van het coronavirus via aerosolen een belangrijke rol speelt in de overdracht van de virale infectie in binnenruimtes. Naast besmetting via grote druppels die op korte afstand worden ingeademd en onrechtstreeks contact via besmette oppervlakten, kunnen aerosolen zich in de (gesloten) plaats (die publiek toegankelijk is) verspreiden, urenlang in de lucht blijven hangen en in die plaats opstapelen. Deze minuscuile deeltjes (kleiner dan 100 µm, maar meestal kleiner dan 5 µm) dringen vervolgens tot diep in de longen door en kunnen zo een belangrijke rol spelen bij ziekteoverdracht op langere afstand (meer dan 2 meter) en zo aanleiding geven tot uitbraken van respiratoire aandoeningen (advies Hoge Gezondheidsraad nr. 8794). Voldoende luchtververing en/of luchtruivering is bijgevolg belangrijk om te vermijden dat aerosoldeeltjes zich opstapelen en een dichte concentratie vormen waardoor de kans om lucht in te ademen die door anderen wordt uitgeademd toeneemt en dus de kans op besmetting stijgt. Het is belangrijk de ervaring, kennis en kunde inzake binnenluchtkwaliteit en respiratoire ziektes, opgedaan tijdens de COVID-19-pandemie, mee te nemen.

De mogelijke gevolgen van een minder goede binnenluchtkwaliteit op de gezondheid van de mens zijn decennialang gedocumenteerd en erkend door de Hoge Gezondheidsraad (Hoge Gezondheidsraad, 2017). De ventilatie samen met de bouwschil worden aangewezen als de bepalende factoren voor de binnenluchtkwaliteit. De meest vermelde gezondheidsklachten van een minder goede binnenluchtkwaliteit betreffen: ademhalingsproblemen, vermoeidheid, allergieën, irritatie van de slijmvliezen, irritatie van de ogen, hoofdpijn, duizeligheid en huidirritatie. Internationaal onderzoek brengt bovendien de blootstelling aan minder goede binnenluchtkwaliteit in verband met een aantal ziektes waaronder: astma (en astma-achtige symptomen), longkanker, hart- en

(et les allergies respiratoires), le cancer du poumon, les maladies cardiovasculaires et les bronchopneumopathies chroniques obstructives (BPCO), (IAIAQ,2011).

Une bonne qualité de l'air intérieur est également cruciale du point de vue du bien-être, de la concentration et de la productivité. En effet, travailler, apprendre et vivre à l'intérieur de lieux fermés accessibles au public qui sont mal ventilés réduit le bien-être, la concentration et la productivité.

Cette initiative législative contribue à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public en misant sur l'utilisation d'un appareil de mesure de la qualité de l'air, la mise en place d'analyses de risques et de plans d'action ainsi que la ventilation naturelle, par voie mécanique ou par le biais de systèmes de purification de l'air. Cette initiative législative relève donc de la compétence résiduelle fédérale en matière de santé publique. La présente loi n'affecte pas les compétences en matière d'environnement et de santé préventive des entités fédérées respectivement chargées de ces matières. Les mesures prises pour mettre en œuvre ces délégations seront également prises dans le respect du principe de proportionnalité en matière de répartition des compétences et laisser intactes les compétences des régions et des communautés.

Le champ d'application est mis en œuvre par étapes. Cela se justifie d'un point de vue organisationnel. Le fait de travailler avec un calendrier échelonné garantit la faisabilité pratique pour les personnes concernées.

Cette initiative législative prévoit une convergence entre les régions et les communautés, entre autres par la possibilité pour elles de se connecter à la plateforme pour la qualité de l'air intérieur au sein du SPF Santé publique, où elles peuvent apporter leur contribution si le Roi demande un avis à la plateforme ou s'il demande, par l'intermédiaire de la plateforme, une étude scientifique dans le cadre de la présente loi. En combinant les forces du pouvoir public fédéral, régional et communautaire en termes d'expertise et de marge de manœuvre, les chances de créer un impact réel, efficace et significatif sur la qualité de l'air intérieur augmentent. À l'heure actuelle, il n'est pas prévu de formaliser cette coopération entre l'autorité fédérale et les entités fédérées dans un accord de coopération, le Conseil d'État l'ayant déconseillé dans son avis 71 249/VR sur la présente loi. Bien qu'aucune coopération formelle ne soit prévue, la contribution des entités fédérées et la concertation avec celles-ci se concrétiseront par l'adhésion des entités fédérées, sur une base volontaire, à la plateforme pour la qualité de l'air intérieur.

vaatziekten (CVD) en chronische obstructieve longaandoeningen (COPD), (IAIAQ, 2011).

Ook vanuit het perspectief van welbevinden, concentratie en productiviteit is een goede binnenluchtkwaliteit cruciaal. Werken, leren en leven in slecht verluchte binnenruimtes verlaagt het welbevinden, de concentratie en de productiviteit.

Dit wetgevend initiatief draagt bij tot de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in voor het gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn door de nadruk te leggen op het gebruik van een luchtkwaliteitsmeter, de uitvoering van risicoanalyses en actieplannen, alsook op natuurlijke ventilatie, mechanische ventilatie of luchtuiverings-systemen. Dit wetgevend initiatief kadert aldus in de federale residuaire bevoegdheid inzake volksgezondheid. Deze wet raakt niet aan de bevoegdheden omtrent leefmilieu en preventieve gezondheid van de hiervoor respectievelijk bevoegde gefedereerde entiteiten. De maatregelen die ter uitvoering van deze delegaties worden genomen zullen eveneens in overeenstemming met het bevoegdheidsrechtelijk evenredigheidsbeginsel worden genomen en de bevoegdheden van de gewesten en gemeenschappen ongemoeid laten.

Het toepassingsgebied kent een gefaseerde uitrol. Dit wordt gemotiveerd vanuit organisatorisch oogpunt. Het werken met een gefaseerde tijdslijn waarborgt de praktische haalbaarheid voor de betrokkenen.

Dit wetgevend initiatief voorziet in een convergentie met de gewesten en gemeenschappen, onder meer door de mogelijkheid voor hen om geheel vrijblijvend aan te sluiten tot het platform voor binnenluchtkwaliteit binnen FOD Volksgezondheid, waar zij hun inbreng kunnen leveren wanneer de Koning aan het platform advies vraagt of wanneer hij middels het platform een wetenschappelijke studie in het kader van deze wet zou opvragen. Door de krachten van de federale overheid, de gewesten en de gemeenschappen inzake expertise en handelingsruimte te bundelen, wordt de kans vergroot dat een reële, efficiënte en significante impact wordt gecreëerd op de binnenluchtkwaliteit. Er wordt op heden niet voorzien om deze samenwerking tussen de federale overheid en de gefedereerde entiteiten te formaliseren in een samenwerkingsakkoord, daar de Raad van State dit in haar advies 71 249/VR betreffende onderhavige Wet heeft afgeraad. Hoewel er voorlopig niet voorzien is in een formele samenwerking, wordt de input van en afstemming met de gefedereerde entiteiten vorm gegeven door de toetreding van de gefedereerde entiteiten tot het platform voor binnenluchtkwaliteit op vrijblijvende basis.

Les dispositions de la présente loi sont limitées aux lieux fermés accessibles au public, dont la définition et le champ d'application correspondent à ceux de la loi du 22 décembre 2009 instaurant une réglementation relative à la protection de la population contre la fumée du tabac.

Cette initiative législative permet également de créer une ouverture pour l'approfondissement des connaissances sur la qualité de l'air intérieur (cf. labelling et plateforme qualité de l'air intérieur). Dans ce cadre, la possibilité de participer à l'étiquetage volontaire, sous l'impulsion du gouvernement, sera offerte à ceux qui désirent déjà prendre des mesures. Le déploiement du label après la participation volontaire initiale se fait par étapes. Dans la première phase, le label sera limité à l'affichage d'informations objectives. Ce n'est que dans une phase ultérieure qu'une classification sera attribuée à ces informations. Cela peut prendre de nombreuses formes et fera l'objet d'une consultation.

Dans le cadre du projet "pandemic preparedness", ce label et la banque de données, qui contient des données sur les dispositifs de ventilation et de purification de l'air, leurs performances et l'occupation nominale envisagée, permettront de limiter de manière ciblée la capacité des lieux fermés accessibles au public lors d'une pandémie par virus respiratoire, en application de la loi pandémie, en fonction de ce qui sera nécessaire à ce moment-là pour lutter contre le virus. Concrètement, nous pensons au niveau de qualité de l'air intérieur dans le cadre de différentes occupations et à la possibilité de prendre ou non des mesures d'accompagnement comme le port du masque.

Il est donc important de développer un cadre pour soutenir les organisations dans l'amélioration de la qualité de l'air intérieur à moyen et long terme, contre les virus respiratoires en général, tout en prêtant attention à une approche holistique large telle que préconisée par le Conseil Supérieur de la Santé. La présente loi repose donc sur une mise en balance minutieuse, basée sur des connaissances scientifiques, entre les résultats raisonnablement escomptés de la mesure envisagée et leur incidence dans les différents domaines politiques.

Dans ce cadre, la loi prévoit des niveaux de référence. Ces niveaux de référence constituent une obligation de moyen pour les propriétaires et exploitants des lieux fermés accessibles au public. Lorsque les dispositions du Code sur le bien-être au travail sont déjà applicables, ces dispositions et l'application qui les accompagne restent pleinement applicables.

De bepalingen van deze Wet zijn beperkt tot de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn en de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn, waarvan de definitie en het beoogde toepassingsgebied overeenstemt met hetgeen bepaald in de Wet van 22 december 2009 betreffende een regeling voor rookvrije plaatsen en ter bescherming van de bevolking tegen tabaksrook.

Tegelijkertijd wordt met dit wetgevend initiatief ruimte gecreëerd voor het verdiepen van de kennis inzake binnenluchtkwaliteit (zie labelling en platform binnenluchtkwaliteit). In het kader hiervan zal de mogelijkheid, voor degenen die reeds stappen willen ondernemen, worden voorzien om onder stimulans van de overheid te participeren aan een vrijwillige labelling. De uitrol van het label volgend op de initiële vrijwillige participatie kent een gefaseerde aanpak. In een eerste fase zal het label zich beperken tot het weergeven van objectieve informatie. Pas in een latere fase zal een classificatie aan deze informatie worden toegekend. Dit kan allerlei vormen aannemen en zal voorwerp zijn van overleg.

In het kader van "pandemic preparedness" zal dit label en de bijhorende databank, welke gegevens bevat over de voorzieningen voor ventilatie en luchtzuivering, hun prestaties en de voorziene nominale bezetting, het mogelijk maken om tijdens een pandemie met een respiratoir virus in uitvoering van de pandemiewet de capaciteit van de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn gericht te beperken in functie van wat op dat moment nodig is ter bestrijding van het virus. Daarbij denken we concreet aan het binnenluchtkwaliteitsniveau bij verschillende bezetting en de mogelijkheid om al dan niet flankerende maatregelen te nemen zoals het dragen van een mondmasker.

Het is daarom van belang een kader te ontwikkelen om organisaties op middellange en lange termijn te ondersteunen bij het verbeteren van de binnenluchtkwaliteit, tegen ademhalingsvirussen in het algemeen en tegelijkertijd aandacht te besteden aan een brede holistische aanpak, zoals bepleit door de Hoge Gezondheidsraad. Deze Wet is dan ook gebaseerd op een zorgvuldige, op wetenschappelijke inzichten gebaseerde afweging tussen de redelijkerwijze te verwachten resultaten van de overwogen maatregel en de weerslag ervan op de verschillende beleidsdomeinen.

In het kader hiervan voorziet de wet referentieniveaus. Deze referentieniveaus fungeren als een middelenverbintenis voor de eigenaars en uitbaters van de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn. Waar nu al de bepalingen van de Codex op het Welzijn op het Werk van toepassing zijn, blijven deze bepalingen en de bijhorende handhaving onverminderd van toepassing.

La crise liée à la pandémie de COVID-19 a permis de prendre conscience de la nécessité d'une telle législation. Cette dernière a pour vocation de dépasser le cadre de cette crise et à améliorer la santé publique de façon générale et transversale.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Cet article précise le fondement constitutionnel en matière de compétences.

Art. 2

Cet article contient les définitions des termes spécifiques utilisés dans la loi et dans ses arrêtés.

Art. 3

Cet article définit les niveaux de référence pour l'air intérieur. Deux niveaux de référence sont définis. Un niveau de référence de 25 m³/h par personne d'air frais extérieur et un niveau de référence plus ambitieux de 40 m³/h par personne pour la ventilation et/ou pour la purification de l'air lorsqu'au moins 25 m³/h par personne d'air frais extérieur sont fournis.

Ces niveaux de référence peuvent être justifiés tant d'un point de vue scientifique que juridique. La ventilation et la purification de l'air permettent de diluer les polluants présents dans l'air intérieur. Plus les débits sont élevés, plus les concentrations de ces polluants seront faibles. Suite à la crise du COVID-19, le Conseil Supérieur de la Santé a recommandé 50 m³/h et par personne dans son avis n° 9616.

Le cadre de référence présenté est conforme à ce qui est actuellement prévu par la législation en Belgique. Par exemple, le Codex du bien-être au travail, à ses articles III.1-34 et suivants, ainsi que le guide pratique stipulant les éléments suivants:

“L'objectif de la ventilation est d'éviter les nuisances pour les employés. Les odeurs, les bio-effluents et les agents pathogènes doivent être éliminés de l'air, tout comme les polluants provenant des équipements (par exemple, d'un photocopieur), les substances organiques volatiles (stylos, formaldéhyde des meubles, etc.). La qualité de l'air provenant de l'extérieur doit être prise en compte”.

De crisis in verband met de COVID-19-pandemie heeft het bewustzijn van de noodzaak van dergelijke wetgeving doen toenemen. Deze wetgeving is bedoeld om het kader van deze crisis te overstijgen en de volksgezondheid op een algemene en transversale manier te verbeteren.

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel verduidelijkt de grondwettelijke basis wat betreft de bevoegdheden.

Art. 2

Dit artikel bevat de definities van specifieke termen die in de wet en haar besluiten worden gebruikt.

Art. 3

Dit artikel definieert de referentieniveaus voor binnenluchtkwaliteit. Er worden twee referentieniveaus gedefinieerd. Een referentieniveau van 25 m³/u per persoon aan verse buitenlucht en een ambitieuzer referentieniveau van 40 m³/u per persoon aan ventilatie en/of luchtzuivering waarbij ten minste 25 m³/u per persoon aan verse buitenlucht wordt voorzien.

Deze referentieniveaus kunnen zowel vanuit wetenschappelijk als juridisch oogpunt onderbouwd worden. Zowel ventilatie als luchtzuivering zal ervoor zorgen dat de polluenten in de binnenlucht verduld worden. Hoe hoger de debieten des te lager de concentraties van deze polluenten zullen liggen. Naar aanleiding van de COVID-19-crisis had de Hoge Gezondheidsraad in haar advies nr. 9616 50 m³/h en per persoon aangeraden.

Het voorgelegde referentiekader ligt in lijn met wat thans voorzien is in de wetgeving in België. Zo stelt de Codex Welzijn op het werk in artikel III.1-34 ev., alsook de Praktijkrichtlijn hierbij het volgende:

“Het doel van ventilatie is het voorkomen van hinder bij werknemers. Geurstoffen, bio-effluenten en pathogenen moeten uit de lucht verwijderd worden, samen met polluenten van toestellen (bijvoorbeeld kopieertoestel), vluchtige organische stoffen (stiften, formaldehyde uit meubelen, enz). Er moet rekening gehouden worden met de kwaliteit van de aangevoerde lucht van buitenaf.”

Le niveau de référence est de 900 ppm ou 40 m³/h d'air frais par personne. Si les émissions dans les pièces sont contrôlées, 1200 ppm ou 25 m³/h d'air frais par personne sont suffisants. Le Codex du bien-être au travail ne précise pas si une ventilation naturelle ou mécanique doit être utilisée. Le Code du bien-être au travail précise seulement que l'air frais doit être utilisé.

Ce raisonnement peut être appliqué par analogie à la loi actuelle.

On trouve une conclusion similaire dans le décret sur le milieu intérieur du 11 juin 2004, qui fixe une valeur guide pour le CO₂ de 500 ppm au-dessus de la concentration extérieure. Cela correspond à ce que l'on appelle le niveau de qualité de l'air de 900 ppm. Il s'agit d'une valeur guide, qui est définie dans le décret comme une valeur d'exposition mesurable d'un facteur chimique, physique ou biotique, correspondant à un niveau de qualité du milieu intérieur qui doit être atteint ou maintenu dans la mesure du possible.

Lors de la construction ou de la rénovation, les exigences de la législation PEB doivent être respectées. La Flandre, la Région de Bruxelles-Capitale et la Wallonie exigent toutes un débit de ventilation minimal de 22 m³/h par personne présente pour les bâtiments non résidentiels. Cela correspond à une concentration de CO₂ de 1300 ppm pour une activité calme.

L'ensemble du cadre belge relatif aux normes de référence pour la qualité de l'air est basé sur l'ancienne norme NBN EN 13779, qui proposait quatre classes de qualité de l'air. Cette norme a maintenant été remplacée par la norme NBN EN 16798, qui a également une classification similaire.

Les niveaux de référence de cette loi sont donc basés sur un cadre européen et belge largement soutenu.

Cet article ne constitue pas une liste exhaustive des niveaux de référence. D'autres niveaux de référence peuvent être fixés par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres et éventuellement après avis de la plateforme sur la qualité de l'air intérieur. Dès que le Roi a formalisé la composition et le fonctionnement de cette plateforme, conformément à l'article 11, le Roi doit demander un tel avis ou une étude scientifique à la plateforme. Ces conseils ne sont pas contraignants.

Si les mesures montrent que la concentration extérieure dépasse 400 ppm de CO₂, la différence entre 400 ppm et la concentration de CO₂ de l'air extérieur introduit dans le lieu fermé accessible au public peut être prise en compte. L'exploitant n'est pas tenu de le faire. S'il souhaite utiliser cette possibilité, il doit mesurer simultanément

Het referentieniveau is 900 ppm of 40 m³/u verse lucht per persoon. Wanneer men in de lokalen de emissies onder controle heeft dan volstaat 1200 ppm of 25 m³/u verse lucht per persoon. De Codex Welzijn op het Werk specificeert niet of men natuurlijke dan wel mechanische ventilatie moet gebruiken. De Codex Welzijn op het Werk specificeert enkel dat het moet gaan om verse buitenlucht.

Deze redenering kan naar analogie worden toegepast op huidige wetgeving.

Eenzelfde conclusie kan men terugvinden in het Binnenmilieubesluit van 11 juni 2004, waar dit voor CO₂ een richtwaarde van 500 ppm boven de buitenconcentratie bepaalt. Dit komt overeen met het zogenaamde 900 ppm luchtkwaliteitsniveau. Het betreft een richtwaarde, wat gedefinieerd is in het besluit als een meetbare blootstellingswaarde van een chemische, fysische of biotische factor, die overeenkomt met een kwaliteitsniveau van het binnenmilieu dat zo veel mogelijk moet worden bereikt of gehandhaafd.

Bij bouwen en verbouwen moet voldaan worden aan de eisen van de EPB-wetgeving. Zowel Vlaanderen, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Wallonië formuleren een eis van een minimaal ventilatiebediet van 22 m³/u per aanwezig persoon voor niet-residentiële gebouwen. Dit komt overeen met een CO₂-concentratie van 1300 ppm bij een rustige activiteit.

Dit gehele Belgische kader omtrent referentienormen inzake luchtkwaliteit is geïnspireerd op de vroegere norm NBN EN 13779 die vier luchtkwaliteitsklassen naar voor schoof. Deze norm is thans vervangen door NBN EN 16798, waar eveneens tot een gelijkaardige indeling komt.

De referentieniveaus in deze wet zijn aldus gebaseerd op een breed gedragen Europees en Belgisch kader.

Dit artikel betreft geen exhaustieve opsomming van de referentieniveaus. Het bepalen van andere referentieniveaus is mogelijk bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad en eventueel na advies van het platform binnennluchtkwaliteit. Van zodra de Koning de samenstelling en de werking van dit platform heeft geformaliseerd, overeenkomstig artikel 11, dient de Koning dergelijk advies of een wetenschappelijke studie aan te vragen aan het platform. Het advies is niet-bindend.

Als de metingen aantonen dat de buitenconcentratie 400 ppm CO₂ overstijgt, kan rekening worden gehouden met het verschil tussen 400 ppm en de CO₂-concentratie van de buitenlucht die men in de gesloten plaats die publiek toegankelijk is binnenbrengt. De uitbater is niet verplicht dit te doen. Als hij van deze mogelijkheid

la concentration de CO₂ à l'intérieur et la concentration de CO₂ de l'air frais introduit.

Les niveaux de référence mentionnés dans la loi peuvent être pris en compte pour l'évaluation de la qualité de l'air.

Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les exigences et méthodes de détermination des systèmes de purification de l'air. Les polluants à prendre en compte pour la détermination des systèmes de purification de l'air sont définis. La fixation d'exigences et de méthodes de détermination a pour but de garantir que leur effet sur la qualité de l'air intérieur, les éventuelles nuisances et les conditions d'installation sont connus.

Le Roi détermine également les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de ventilation par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres. La fixation des exigences et des méthodes de détermination a également pour but de s'assurer que leur effet sur la qualité de l'air intérieur, les éventuelles nuisances et les conditions d'installation sont connus.

Art. 4

Cet article contient les obligations concrètes applicables aux lieux fermés accessibles au public à savoir l'utilisation d'un appareil de mesure de la qualité de l'air intérieur, l'analyse de risques et le plan d'action, l'obligation de ventiler et la demande de certification. La détermination des caractéristiques des installations de ventilation et de purification de l'air existantes est une partie essentielle de l'analyse des risques et du plan d'action.

L'utilisation d'un appareil de mesure de la qualité de l'air et la certification correspondante auront lieu par lieu fermé accessible au public. Par exemple, s'il s'agit d'un établissement Horeca où plusieurs salles sont utilisées ou d'un centre commercial constitué de divers espaces commerciaux, un appareil de mesure de la qualité de l'air devra être installé dans chaque lieu fermé séparé.

La responsabilité du respect de ces obligations incombe soit au propriétaire du lieu fermé accessible au public, soit à l'exploitant de ce lieu fermé accessible au public. L'exploitant est la personne physique ou morale responsable, de manière (semi) permanente, de l'organisation et de la gestion du lieu fermé accessible au public. Le terme "exploitant" n'entend donc pas des locations occasionnelles ou très temporaires. Dans ce cas, c'est

gebruik wil maken, dan moet hij gelijktijdig zowel de CO₂-concentratie binnen als de CO₂-concentratie van de verse aangevoerde buitenlucht meten.

De referentieniveaus vermeld in de Wet kunnen mee in rekening worden gebracht voor de beoordeling van de luchtkwaliteit.

De Koning bepaalt eveneens bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de eisen en bepalingsmethoden voor de luchtuiveringssystemen. Hierbij worden de polluenten vastgelegd die in aanmerking dienen genomen te worden voor het bepalen van luchtuiveringssystemen. Het doel van het vastleggen van eisen en bepalingsmethoden bestaat eruit dat hun effect op de binnenluchtkwaliteit, de eventuele hinder en de voorwaarden voor installatie gekend zijn.

De Koning bepaalt eveneens bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de eisen en bepalingsmethoden voor de ventilatiesystemen. Het doel van het vastleggen van eisen en bepalingsmethoden bestaat er eveneens uit dat hun effect op de binnenluchtkwaliteit, de eventuele hinder en de voorwaarden voor installatie gekend zijn.

Art. 4

Dit artikel bevat de concrete verplichtingen die van toepassing zijn op voor gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn zoals het gebruik van een luchtkwaliteitsmeter, de risicoanalyse en het actieplan en de certificeringsaanvraag. Het bepalen van de karakteristieken van de aanwezige voorzieningen voor ventilatie en luchtuivering zijn een essentieel onderdeel van de risicoanalyse en actieplan.

Het gebruik van een luchtkwaliteitsmeter en de bijhorende certificering zal gebeuren per gesloten plaats die publiek toegankelijk is. Wanneer het bijvoorbeeld een horeca-aangelegenheid of een commercieel winkelcentrum betreft waar er gebruik wordt gemaakt van verschillende zalen, zal er een luchtkwaliteitsmeter geplaatst moeten worden in elk lokaal, d.i. elke aparte afgesloten plaats.

De verantwoordelijkheid om aan deze verplichtingen te voldoen, rust ofwel op de eigenaar van de gesloten plaats die publiek toegankelijk is, ofwel op de uitbater van deze gesloten plaats die publiek toegankelijk is. De uitbater is de natuurlijke persoon of rechtspersoon die op een (semi)-permanente basis verantwoordelijk is voor de organisatie en inrichting van de gesloten plaats die publiek toegankelijk is. Onder uitbater worden aldus geen

le propriétaire qui devra respecter les obligations de la présente loi.

Tout cela sera concrétisé via des arrêtés royaux et une ou plusieurs directives pratiques. Ces directives pratiques visent à fournir des informations pratiques aux secteurs et à garantir une application uniforme.

Cet article contient la base légale pour l'arrêté royal délibéré en Conseil des ministres déterminant les caractéristiques des lieux fermés accessibles au public et des activités soumises aux obligations de la loi.

L'entrée en vigueur est décidée en consultation avec les ministres compétents.

Le Roi détermine également les conditions d'utilisation des appareils de mesures de la qualité de l'air intérieur, le contenu, la disponibilité et les modalités de l'analyse des risques et du plan d'action.

Le Roi peut prévoir des exceptions aux obligations imposées par le présent article, par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres et, (le cas échéant) après avis de la plateforme visée à l'article 11 de la présente loi. Ces exceptions ne sont pas encore connues pour le moment, mais elles seront examinées sur base des informations objectives recueillies. Par exemple, elles peuvent concerner des lieux fermés accessibles au public qui ne sont utilisés qu'exceptionnellement pour recevoir du public ou qui ne sont occupés par le public que brièvement ou pour une période très limitée.

Art. 5

Cet article contient l'obligation pour les responsables des lieux fermés accessibles au public de mettre en œuvre les mesures.

Le propriétaire est la personne physique ou morale ou l'autorité publique qui a le droit d'utiliser, de jouir et de disposer du lieu fermé accessible au public. Le propriétaire doit s'assurer que toute la documentation nécessaire à l'analyse de la qualité de l'air est disponible, et permettre au certificateur d'accéder à l'emplacement des systèmes de ventilation.

L'exploitant est la personne chargée de l'accueil des personnes et de la manière dont cela se déroule. Dans le cadre de l'organisation d'un événement, l'exploitant

occasionele of zeer tijdelijke verhuringen verstaan. In dit geval is de eigenaar degene die aan de verplichtingen in huidige wet zal moeten voldoen.

Dit alles zal verder geconcretiseerd worden via Koninklijke Besluiten en één of meerdere praktijkrichtlijnen. Deze praktijkrichtlijnen zijn er om de sectoren praktisch te informeren en ter waarborging van een uniforme toepassing.

Dit artikel bevat de wettelijke basis voor de Koning om, bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de kenmerken van de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn en de activiteiten die aan de wet onderworpen zijn, te bepalen.

In overleg met de bevoegde ministers wordt de inwerkingtreding beslist.

De Koning bepaalt ook de voorwaarden voor het gebruik van de luchtkwaliteitsmeters, de inhoud, de beschikbaarheid en de modaliteiten van de risicoanalyse en het actieplan.

De Koning kan uitzonderingen op de verplichtingen opgelegd door dit artikel voorzien, bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad en (eventueel) na advies van het platform vermeld in artikel 11 van deze wet. Deze uitzonderingen zijn op dit moment nog niet gekend, maar zullen onderzocht worden op basis van de verzamelde objectieve informatie. Het kan bijvoorbeeld gaan om gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn die men maar zeer uitzonderlijk gebruikt voor het ontvangen van publiek of die maar zeer kort of zeer beperkt in de tijd bezet worden door publiek.

Art. 5

Dit artikel bevat de verplichting voor de verantwoordelijken van de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn om de maatregelen uit te voeren.

De eigenaar is de natuurlijke persoon, rechtspersoon of overheidsinstantie die het recht heeft om de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn te gebruiken, hiervan het genot te hebben en erover te beschikken. De eigenaar zorgt ervoor dat alle documentatie die nodig is om de analyse van de luchtkwaliteit, beschikbaar is, alsook de certificeerde toegang te verlenen tot de plaats van de systemen voor ventilatie en/of luchtzuivering.

De uitbater is de persoon die de leiding heeft over het ontvangen van de personen en de wijze waarop dit gebeurt. In het geval van de organisatie van een

s'assure que les informations requises ont été transmises et que les dispositions nécessaires ont été prises.

Art. 6

Cet article traite du recours à un certificateur agréé.

L'exploitant est tenu d'effectuer une demande de certification des lieux fermés accessibles au public afin que les dispositifs de ventilation et de purification de l'air s'y trouvant, puissent être identifiés. Grâce à cette certification et par le biais d'une base de données, les autorités disposeront d'une vue d'ensemble sur la qualité de l'air intérieur dans divers endroits.

La certification donnera lieu à un label que l'exploitant devra afficher dans les lieux fermés accessibles au public auxquels il s'applique afin d'informer le public de la qualité de l'air intérieur qu'il peut attendre.

Le label est multidimensionnel; si par exemple le taux d'occupation est faible, il est probable que la qualité de l'air intérieur soit meilleure. L'exploitant peut alors montrer par le biais du label qu'il fait encore mieux. En cas de crise sanitaire, par exemple, cela peut être bénéfique pour l'exploitant, car il peut être en mesure de faire fonctionner le lieu fermé accessible au public plus longtemps et/ou à une capacité supérieure, voire complète. La labélisation peut prendre en compte les niveaux de référence.

Le but du label est d'abord de fournir une information objective au propriétaire et aux personnes présentes, comme l'exploitant, les employés et les visiteurs. Contrairement aux autres paramètres d'un espace intérieur tels que la température, l'éclairage et l'acoustique, les gens ne disposent pas d'un sens pour percevoir une bonne ventilation. Le label doit donc rendre visible l'invisible. Plus la ventilation, éventuellement complétée par une purification de l'air, est importante, plus le label indiquera une bonne qualité de l'air. En outre, la qualité de l'air dépend du contexte. Dans une pièce où les gens sont assis tranquillement, le niveau de référence B fournira une meilleure qualité d'air que le même niveau de référence appliqué dans une pièce où les gens sont très occupés et où la concentration de bio-fluents et de poussières fines provenant du frottement des vêtements sera plus élevée. Avec le temps, il sera possible d'arriver à des classes ou des codes de couleur, mais ce ne sera pas le cas dans un premier temps.

evenement zorgt de uitbater ervoor dat de nodige informatie uitgewisseld is en de nodige afspraken werden gemaakt.

Art. 6

Dit artikel handelt over het beroep doen op een erkend certificeerde.

De uitbater dient een certificatie van zijn gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn aan te vragen om o.a. te bepalen welke voorzieningen voor ventilatie en luchtzuivering aanwezig zijn. Deze certificatie zal via een databank de overheid in staat stellen om een globaal zicht te krijgen op de toestand van de binnenluchtkwaliteit in de diverse gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn.

De certificatie zal aanleiding geven tot een label dat de uitbater moet afficheren in de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn waarop het label van toepassing is om het publiek in te lichten over de binnenluchtkwaliteit die ze mogen verwachten.

Het label is multidimensioneel; bij een lagere bezetting is het bijvoorbeeld mogelijk dat de binnenluchtkwaliteit beter is. De uitbater kan dan via het label aantonen dat hij het nog beter doet. In tijden van bijvoorbeeld een gezondheidscrisis kan dit de uitbater gunstig uitvalLEN aangezien de uitbater de gesloten plaats die publiek toegankelijk is mogelijk langer en/of op een ruimere of zelfs volledige capaciteit kan uitbaten. De labelling kan hierbij rekening houden met de referentieniveaus.

Het is de bedoeling van het label om in een eerste instantie objectieve informatie weer te geven aan de eigenaar en aanwezige personen zoals de uitbater, de werknemers en de bezoekers. In tegenstelling tot andere parameters van een binnenruimte zoals temperatuur, verlichting en akoestiek, hebben mensen geen goede zintuigen om een goede ventilatie waar te nemen. Het label moet dus het onzichtbare zichtbaar maken. Hoe meer ventilatie eventueel aangevuld met luchtzuivering men voorziet, des te meer het label zal wijzen op een goede luchtkwaliteit. Daarenboven is de luchtkwaliteit contextafhankelijk. In een zaal waar men rustig neerzit zal referentieniveau B een betere luchtkwaliteit met zich meebrengen dan hetzelfde referentieniveau toegepast in een lokaal waar men zeer intensief bezig is en waardoor de concentratie aan bioeffluenten en fijn stof afkomstig van wrijving van kledij hoger zal liggen. Op termijn kan men effectief komen tot klassen of kleurcodes, maar dit zal niet in een eerste instantie het geval zijn.

Ce processus de certification se fera conformément aux dispositions des articles 9 et 16 de la directive 2006/123/CE du Parlement européen et du conseil du 12 décembre 2006 relative aux services dans le marché intérieur. Concrètement, cela signifie que:

— Il n'y aura aucune discrimination à l'encontre du prestataire de services concerné;

— Il existe un intérêt public évident, notamment pour identifier et faire connaître formellement les installations de ventilation et/ou de purification de l'air disponibles, en vue d'améliorer la santé publique;

— Le contrôle doit être précis et exact afin que les personnes puissent avoir confiance dans la certification et le label.

Le déploiement du label repose sur une approche progressive. Cela sera le résultat de la concertation avec les parties intéressées.

Cet article contient également la base légale permettant au Roi de déterminer par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, la procédure de reconnaissance des certificateurs, les conditions d'agrément des certificateurs, le contenu minimal du contrôle, le rythme de ces contrôles des lieux fermés accessibles au public par les certificateurs, la manière de communiquer les résultats aux autorités publiques, la méthodologie et les modalités de la certification, le contenu, le placement et le design du label. Il contient également une base légale permettant au Roi de régler, par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, l'organisation du financement du système de certification ainsi que la manière et les conditions dans lesquelles les certificateurs effectuent leurs analyses.

Art. 7

Cet article prévoit le traitement des données à caractère personnel des articles 4, 5, 6, 8 et 9. Ces données personnelles sont traitées sur la base de l'article 6, paragraphe 1, point e), du RGPD, notamment pour l'exécution d'une mission d'intérêt public ou dans l'exercice de l'autorité publique. Ces données sont gérées dans une base de données professionnelle et informatisée sous la gestion du SPF Santé publique. Les données sont fournies par les certificateurs visés à l'art. 7. Les données, y compris celles à caractère personnel, ne peuvent être consultées et modifiées que par les certificateurs. L'intégralité des données ne peut être consultée que par les personnes désignées des services publics

Dit proces van certificering zal plaatsvinden conform hetgeen bepaald in de artikelen 9 en 16 van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt. Concreet betekent dit dat:

— Er geen sprake zal zijn van discriminatie jegens de betrokken dienstverlener;

— Er een duidelijke reden van algemeen belang aanwezig is, met name het formeel bepalen en kenbaar maken van de aanwezige voorzieningen voor ventilatie en/of luchtuivering, met het oog op het verbeteren van de volksgezondheid;

— De controle precies en nauwkeurig moet zijn zodat personen vertrouwen kunnen hebben in de certificatie en het label.

De uitrol van het label zal een gefaseerde aanpak kennen. Dit zal het resultaat zijn van overleg met de belanghebbende partijen.

Dit artikel bevat eveneens de wettelijke basis voor de Koning om, bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de procedure voor erkenning van de certificeerders, de voorwaarden voor de erkenning van de certificeerders, de minimale inhoud en de periodiciteit van de controles van de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn door de certificeerders, de manier van communicatie van de resultaten aan de overheden, de methodologie en de modaliteiten van de certificatie, de inhoud, de design en de plaatsing van het label, vast te leggen. Deze bevat tevens een wettelijke basis voor de Koning om, bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, op welke wijze de financiering van het certificatiesysteem wordt georganiseerd en de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de certificeerders hun analyses verrichten.

Art. 7

Dit artikel bepaalt de verwerking van persoonsgegevens in artikels 4, 5, 6, 8 en 9. Deze persoonsgegevens worden verwerkt op basis van artikel 6, lid 1, e AVG, met name ter uitvoering van een taak van algemeen belang of in het raam van de uitoefening van het openbaar gezag. Deze gegevens worden beheerd in een professionele en geautomatiseerde databank onder het beheer van de FOD Volksgezondheid. De data wordt aangeleverd door de certificeerders in art. 7. De gegevens met inbegrip van de persoonsgegevens kunnen geraadpleegd en enkel gewijzigd worden door de certificeerders. Het geheel van de gegevens is enkel consulteerbaar door de aangeduide personen van de betrokken overheidsdiensten. De

concernés. Les consultations de la base de données par les services visés à l'article 9 sont enregistrées afin de permettre la vérification de l'accès licite.

En ce qui concerne la plateforme visée à l'art. 11, seules des données agrégées anonymisées sont mises à disposition.

Cet article contient également la base légale permettant au Roi de déterminer par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les rôles et responsabilités des différents acteurs dans le traitement des données à caractère personnel dans le cadre des articles 4, 5, 6, 8 et 9 ainsi que la durée de conservation de ces données.

Les données personnelles traitées dans le cadre de cette loi seront conservées pendant vingt ans après la dernière utilisation de ces données personnelles. Cette période de 20 ans permet de prendre en compte les périodes de mise en conformité des sites avec les objectifs des niveaux de référence de qualité de l'air. L'article 12 prévoit des périodes transitoires qui sont déterminées par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres. Ces périodes de transition de 10 ans ou plus sont en cours d'examen. Par ailleurs, dans le cadre du renouvellement de la certification des lieux fermés accessibles au public, il est utile de conserver un historique au-delà des périodes de transition.

Art. 8

Cet article détermine les inspecteurs compétents pour le contrôle du présent projet de loi. Il s'agit des inspecteurs et contrôleurs du SPF Santé publique et des inspecteurs sociaux désignés par le Roi agissant seulement dans le cadre de leurs compétences respectives. Ces inspecteurs sociaux sont en première instance ceux de la Direction Générale de la surveillance du bien-être au travail du Service public fédéral Emploi, Travail et Concertation sociale (SPF ETCS).

Les procès-verbaux dressés par les inspecteurs sociaux pour des infractions commises sur des lieux de travail fermés et accessibles au public sont traités conformément aux articles 68 et suivants du Code pénal social.

consultaties van de databank door de diensten vermeld in artikel 9 worden geregistreerd zodat de rechtmatige toegang kan worden nagegaan.

Voor het platform bedoeld in art. 11 worden enkel geanonimiseerde geaggregeerde gegevens ter beschikking gesteld.

Dit artikel bevat eveneens de wettelijke basis voor de koning om bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren inzake de behandeling van persoonsgegevens in het kader van de artikelen 4, 5, 6, 8 en 9 te bepalen evenals de bewaartijd van deze gegevens.

De persoonsgegevens die in het kader van deze Wet worden verwerkt, worden gedurende twintig jaar na het laatste gebruik van deze persoonsgegevens, bewaard. Deze periode van 20 jaar maakt het mogelijk rekening te houden met perioden voor de conformering van de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn aan de doeleinden van de referentieniveaus betreffende de luchtkwaliteit. Artikel 12 voorziet in overgangsperiodes die worden vastgesteld bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad. Deze overgangsperiodes van 10 jaar of meer worden onderzocht. Bovendien is het nuttig om in het kader van de hercertificering van de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn een historiek bij te houden die verder reikt dan de overgangsperiodes.

Art. 8

Dit artikel bepaalt welke inspecteurs bevoegd zijn voor het toezicht op dit wetsontwerp. Het gaat om inspecteurs en controleurs van de FOD Volksgezondheid en om de door de Koning aangeduiden sociaal inspecteurs die uitsluitend binnen hun respectievelijke bevoegdheden optreden. De bedoelde sociaal inspecteurs zijn in eerste instantie deze van de Algemene Directie Toezicht Welzijn op het Werk van federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO).

De processen-verbaal opgesteld door de sociaal inspecteurs voor inbreuken op de gesloten arbeidsplaatsen die publiek toegankelijk zijn worden behandeld volgens artikel 68 en volgende van het Sociaal Strafwetboek.

Art. 9

Les procès-verbaux établis par le service d'inspection du SPF Santé publique ou par la police pour des infractions sont traités selon la procédure prévue par cette loi.

L'article prévoit que ces décisions peuvent faire l'objet d'un recours devant le Conseil d'État.

Un protocole sera conclu entre le SPF ETCS et le SPF Santé publique pour conclure des accords sur le traitement administratif des infractions afin d'assurer un traitement équitable et uniforme dans les deux administrations.

Art. 10

Cet article modifie le Code pénal social afin de rendre effectif le système de répression des infractions à la présente loi.

Art. 11

Cet article traite de la création d'une plateforme sur la qualité de l'air intérieur à tous les niveaux de pouvoir et domaines et secteurs politiques. Cette plateforme sur la qualité de l'air intérieur est mieux ancrée dans le SPF Santé publique. Les régions et les communautés peuvent adhérer à cette plateforme sur une base totalement volontaire afin d'être consultées systématiquement sur des demandes d'avis et de réaliser des études scientifiques complémentaires. Les communautés et les régions peuvent toujours rejoindre la plateforme ou ces moments de consultation de manière volontaire.

Afin d'atteindre ces objectifs, la plateforme organisa des moments de contact avec les représentants des secteurs entrant dans le champ d'application de la présente loi.

La plateforme jouera un rôle crucial dans la poursuite du déploiement de la politique de qualité de l'air intérieur et conseillera le roi.

La plateforme améliorera les connaissances sur la qualité de l'air intérieur en rassemblant des données au niveau académique, en partageant et en approfondissant de nouvelles idées scientifiques et en formulant des propositions pour un agenda scientifique et politique orienté vers l'avenir au niveau belge et européen. La plateforme soutiendra la mise en œuvre en pratique afin d'améliorer et de prévenir les situations à risque,

Art. 9

De processen-verbaal opgesteld door de inspectiedienst van de FOD Volksgezondheid of door de politie voor inbreuken worden behandeld volgens de procedure voorzien in deze wet.

Het artikel voorziet dat tegen de beslissingen een beroep kan aangetekend worden bij de Raad van State.

Er zal een protocol worden afgesloten tussen de FOD WASO en de FOD Volksgezondheid om afspraken te maken in verband met de administratieve afhandeling van overtredingen om een billijke en uniforme behandeling te verzekeren in beide administraties.

Art. 10

Dit artikel past het Sociaal Strafwetboek aan om het systeem voor de bestrafning van de inbreuken op deze wet effectief te maken.

Art. 11

Dit artikel handelt over de oprichting van een platform inzake de binnenluchtkwaliteit over alle bestuursniveaus en beleidsdomeinen en sectoren heen. Dit binnenluchtkwaliteitsplatform wordt het best verankerd in de FOD Volksgezondheid. De gewesten en gemeenschappen kunnen geheel vrijwillig toetreden tot dit platform, teneinde op systematische wijze geconsulteerd te worden bij vragen om advies en vragen om verdere wetenschappelijke studies uit te voeren. De gemeenschappen en gewesten kunnen zich steeds vrijwillig aansluiten bij het platform of deze overlegmomenten.

Het platform zal, teneinde deze doelstellingen te bereiken, contactmomenten organiseren met de vertegenwoordigers van de sectoren die onder het toepassingsgebied van huidige Wet vallen.

Het platform zal een cruciale rol spelen in de verdere uitrol van het beleid inzake binnenluchtkwaliteit en zal de Koning adviseren.

Het platform zal de kennis inzake binnenluchtkwaliteit verbeteren door op academisch niveau data op te bouwen of samen te brengen en nieuwe wetenschappelijke inzichten te delen, te verdiepen en tegelijkertijd voorstellen te formuleren voor een toekomstgerichte wetenschappelijke en beleidsgerichte agenda op Belgisch en Europees niveau. Het platform zal de praktijkgerichte implementatie ter verbetering en voorkoming van risicosituaties

de sorte que la mise en œuvre puisse être accélérée et réalisée de manière qualitative.

Le Roi peut déterminer la composition et le fonctionnement de cette plateforme.

Art. 12

Cet article traite de l'entrée en vigueur de la loi, à savoir le dixième jour de sa publication au *Moniteur belge*, à l'exception des articles 4, alinéa premier, 1. à 4. et 6, alinéa premier.

Le ministre de la Santé publique,

Frank VANDENBROUCKE

Le ministre de la Justice,

Vincent VAN QUICKENBORNE

ondersteunen zodanig dat een goede implementatie kan worden versneld en op een kwaliteitsvolle manier kan worden gerealiseerd.

De Koning kan de samenstelling en de werking van dit platform bepalen.

Art. 12

Dit artikel behandelt de inwerkingtreding van de wet, namelijk de tiende dag na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad* met uitzondering van artikel 4, eerste lid, 1. tot en met 4. en artikel 6, eerste lid.

De minister van Volksgezondheid,

Frank VANDENBROUCKE

De minister van Justitie,

Vincent VAN QUICKENBORNE

AVANT-PROJET DE LOI**soumis à l'avis du Conseil d'État**

**Avant-projet de loi relatif
à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur
dans les lieux fermés accessibles au public**

CHEAPITRE Ier. - Disposition introductory

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHEAPITRE II. - Définitions et objectifs

Art. 2. Pour l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution, il faut entendre par:

1° lieu: espace fermé de son environnement par des parois et un plafond, accessible au public;

2° concentration en CO₂: concentration en CO₂ dans les lieux. La concentration en CO₂ est exprimée en ppm par volume;

3° mètre de la qualité de l'air: appareil qui mesure au moins la concentration en CO₂ de l'air dans les lieux visés au point 1°;

4° responsable: personne physique, personne morale ou pouvoir public;

5° produit de purification de l'air: technologie qui élimine certains polluants de l'air intérieur;

6° label: informations sur un lieu qui sont disponibles et/ou accessibles au public et qui sont pertinentes pour l'évaluation de la qualité de l'air intérieur;

7° aération: processus qui consiste à laisser entrer une quantité d'air frais pendant une courte période en ouvrant une fenêtre ou une porte extérieure;

8° ventilation: processus par lequel de l'air extérieur frais est continuellement fourni à une pièce et l'air pollué est éliminé. Ceci peut être réalisé par des moyens naturels ou mécaniques;

9° certificateur: personne morale ou physique agréée par les pouvoirs publics qui met en œuvre les obligations de contrôle de l'article 7;

10° type d'activité: caractéristique de l'activité qui prend place dans le lieu et qui détermine le niveau de risque;

11° SPF Santé publique: Service public fédéral Santé publique, Sécurité de la chaîne alimentaire et Environnement;

12° air pollué: l'air intérieur est pollué par des polluants provenant des personnes, des matériaux ou des équipements présents, de l'entretien ou des systèmes de chauffage, de ventilation et de refroidissement eux-mêmes;

VOORONTWERP VAN WET**onderworpen aan het advies van de Raad van State**

**Voorontwerp van wet betreffende
de verbetering van de binnenluchtkwaliteit
in publiek toegankelijke gesloten plaatsen**

HOOFDSTUK I. - Inleidende bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK II. - Definities en doelstellingen

Art. 2. Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

1° plaats: publiek toegankelijke ruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden en een plafond;

2° CO₂-concentratie: CO₂-concentratie in de plaatsen. De CO₂-concentratie wordt in ppm per volume uitgedrukt;

3° luchtkwaliteitsmeter: toestel dat ten minste de CO₂-concentratie van de lucht in de in punt 1° bedoelde plaatsen meet;

4° verantwoordelijke: natuurlijke persoon, rechtspersoon of overheidsinstantie;

5° luchtuiveringssysteem: technologie waarbij bepaalde polluenten uit de binnenlucht worden verwijderd;

6° label: informatie over een plaats die beschikbaar en/ of publiek consulteerbaar is en die relevant is voor de beoordeling van de binnenluchtkwaliteit;

7° verluchting: proces dat bestaat uit het binnenlaten van een hoeveelheid verse buitenlucht gedurende een korte periode door een raam of buitendeur open te zetten;

8° ventilatie: proces waarbij verse buitenlucht continu wordt toegevoerd aan een plaats en vervuilde lucht wordt verwijderd. Dit kan worden bereikt door natuurlijke of mechanische middelen;

9° certificeerde: een door de overheden erkend natuurlijke persoon of rechtspersoon die de verplichtingen van artikel 7 implementeert;

10° soort activiteit: kenmerk van de activiteit die in de plaats plaatsvindt en die het risiconiveau bepaalt;

11° FOD Volksgezondheid: Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;

12° verontreinigde lucht: binnenlucht die vervuild is met polluenten afkomstig van de aanwezige personen, aanwezige materialen of toestellen, het onderhoud of de systemen voor verwarming, ventilatie en koeling zelf;

13° lieux de travail: les lieux tels que définis à l'article 16, 10°, du Code pénal social.

Art. 3. Objectif.

L'objectif de cette loi est de caractériser et d'améliorer la qualité de l'air intérieur des lieux dans le cadre d'une contribution transversale à la santé publique.

Cela peut être réalisé en imposant certaines obligations telles que l'installation d'un indicateur de la qualité de l'air et la demande de certification et d'affichage du label.

CHAPITRE III. - Normes de qualité de l'air intérieur

Art. 4. § 1er. Sans préjudice des dispositions prévues par le Roi en exécution de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail, la norme pour le niveau A est une concentration de CO₂ dans les lieux qui est généralement inférieure à 900 ppm ou un débit minimal de ventilation et de purification de l'air de 40 m³ par heure et par personne dont au moins 25 m³ par heure et par personne de ventilation avec de l'air extérieur.

Sans préjudice des dispositions prévues par le Roi en exécution de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail, la norme de niveau B est une concentration de CO₂ dans les lieux qui est généralement inférieure à 1200 ppm ou un débit minimal de ventilation avec l'air extérieur de 25 m³ par heure et par personne.

Si les mesures montrent que la concentration extérieure dépasse 400 ppm de CO₂, la différence entre 400 ppm et la concentration en CO₂ de l'air extérieur introduit dans le lieu peut être prise en compte.

§ 2. Le Roi peut, après consultation de la plateforme interfédérale sur la qualité de l'air intérieur visée à l'article 12, formuler des normes supplémentaires.

§ 3. Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de purification de l'air, y compris la détermination des polluants pertinents.

§ 4. Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de ventilation.

13° arbeidsplaatsen: de plaatsen zoals gedefinieerd in artikel 16, 10° van het Sociaal Strafwetboek.

Art. 3. Doelstelling.

De doelstelling van deze wet bestaat erin de binnenluchtkwaliteit in de plaatsen te karakteriseren en te verbeteren in het kader van een transversale bijdrage aan de volksgezondheid.

Dit kan worden bereikt door het opleggen van bepaalde verplichtingen zoals de installatie van een luchtkwaliteitsmeter en het aanvragen van een certificatie en het kenbaar maken van het label.

HOOFDSTUK III. - Normen voor binnenluchtkwaliteit

Art. 4. § 1. Onverminderd de bepalingen door de Koning genomen in uitvoering van de Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, is de norm niveau A een CO₂-concentratie in de plaatsen die gewoonlijk lager is dan 900 ppm of een minimum debiet aan ventilatie en luchtzuivering van 40 m³ per uur en per persoon waarvan minstens 25 m³ per uur en per persoon aan ventilatie met buitenlucht.

Onverminderd de bepalingen door de Koning genomen in uitvoering van de Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, is de norm niveau B een CO₂-concentratie in de plaatsen die gewoonlijk lager is dan 1200 ppm of een minimum debiet aan ventilatie met buitenlucht van 25 m³ per uur en per persoon.

Als de metingen aantonen dat de buitenconcentratie 400 ppm CO₂ overstijgt, kan rekening worden gehouden met het verschil tussen 400 ppm en de CO₂-concentratie van de buitenlucht die men in de plaats binnenbrengt.

§ 2. De Koning kan, na advies van het interfederaal platform binnenluchtkwaliteit zoals bedoeld in artikel 12, aanvullende normen formuleren.

§ 3. De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de eisen en de bepalingmethoden van de luchtzuiveringssystemen, inclusief het vastleggen van de relevante polluenten.

§ 4. De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de eisen aan en de bepalingmethoden van de ventilatiesystemen.

CHAPITRE IV. - Obligations et responsabilités

Art. 5. Pour tout lieu, les obligations suivantes doivent être respectées:

1. l'utilisation d'un mètre de la qualité de l'air;
2. la disponibilité de l'analyse des risques;
3. si l'analyse des risques révèle la nécessité d'une action, l'élaboration d'un plan d'action;
4. la demande de certification prévue à l'article 7 et faire connaître le label;
5. le lieu fonctionne conformément au label.

Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les caractéristiques des lieux soumis aux obligations de la loi.

Il détermine également les conditions de l'utilisation correcte des mètres de la qualité de l'air, le contenu, la disponibilité et les modalités de l'analyse des risques et du plan d'action ainsi que les exemptions à ces obligations.

Art. 6. Les obligations de l'article 5 s'appliquent comme décrit ci-dessous:

Le propriétaire du lieu est chargé de déterminer les débits disponibles pour la ventilation et la purification de l'air, d'en informer le gérant et de lui fournir une documentation sur les systèmes.

Le gérant est responsable de l'application de l'article 5 dans les lieux.

CHAPITRE V. - Certification

Art. 7. Le gérant présente une demande de certification.

Sans préjudice des missions et des pouvoirs des services d'inspection compétents le certificateur vérifie la mise en œuvre des obligations visées à l'article 5, premier alinéa, 1°, 2°, 3° et 5°. Le certificateur soumet son analyse au SPF Santé publique, qui est l'autorité compétente qui délivre le label.

Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, la procédure d'agrément des certificateurs, les conditions d'agrément des certificateurs pour s'assurer qu'ils possèdent les qualifications nécessaires, le contenu minimal du contrôle, le rythme des contrôles des lieux par les certificateurs, la manière de communiquer les résultats à l'autorité compétente, la méthodologie et les modalités de la certification, le contenu du label, la mise en œuvre progressive du label, le placement et le design du label ainsi que les exemptions à ces obligations.

HOOFDSTUK IV. - Verplichtingen en verantwoordelijkheden

Art. 5. Voor elke plaats dient aan de volgende verplichtingen te worden voldaan:

1. het gebruik van een luchtkwaliteitsmeter;
2. het uitwerken van de risicoanalyse;
3. indien de risicoanalyse de noodzaak tot acties aan het licht brengt, het uitwerken van het actieplan;
4. het aanvragen van de certificatie zoals voorzien in artikel 7 en het kenbaar maken van het label;
5. de plaats uitbaten conform het label.

De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de kenmerken van de plaatsen die aan de verplichtingen van de wet onderworpen zijn.

Hij bepaalt ook de voorwaarden voor het correcte gebruik van de luchtkwaliteitsmeters, de inhoud, de beschikbaarheid en de modaliteiten van de risicoanalyse en het actieplan en de uitzonderingen op deze verplichtingen.

Art. 6. De verplichtingen van artikel 5, eerste lid, zijn van toepassing zoals hieronder beschreven:

De eigenaar van de plaats is verantwoordelijk voor het bepalen van de beschikbare debieten voor de ventilatie en de luchtzuivering en de uitbater hierover te informeren en de documentatie van de systemen ter beschikking te stellen.

De uitbater is verantwoordelijk voor de toepassing van artikel 5 in de plaatsen.

HOOFDSTUK V. - Certificatie

Art. 7. De uitbater dient een aanvraag in tot certificatie.

Onvermindert de taken en bevoegdheden van de bevoegde inspectiediensten controleert de certificeerder de uitvoering van de verplichtingen bedoeld in artikel 5, eerste lid, 1°, 2°, 3° en 5° en stelt de effectieve prestaties vast. De certificeerder maakt zijn analyse over aan de FOD Volksgezondheid, welke de bevoegde overheid is die het label aflevert.

De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de procedure voor erkenning van de certificeerders, de voorwaarden voor de erkenning van de certificeerders om zo te waarborgen dat de certificeerder over de nodig kwalificaties beschikt, de minimale inhoud en de periodiciteit van de controles van de plaatsen door de certificeerders, de manier om de resultaten aan de bevoegde overheid te communiceren, de methodologie en de modaliteiten van de certificatie, de inhoud van het label, de gefaseerde implementatie van het label, de plaatsing en het design van het label alsmede de uitzonderingen op deze verplichtingen.

Chapitre VI. - Protection des données à caractère personnel

Art. 8. Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les rôles et les responsabilités des différents acteurs en matière de traitement des données à caractère personnel dans le cadre des articles 5, 6 et 7. Ces données sont gérées par une base de données informatisée. Les services visés à l'article 9 § 1, alinéa premier et § 2, deuxième alinéa, ont accès à cette base de données. Les consultations de cette base de données sont enregistrées.

Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, la durée de conservation des données personnelles spécifiées au premier alinéa.

Chapitre VII. - Inspections et sanctions

Art. 9. § 1er. Sans préjudice des attributions des officiers de police judiciaire, sont chargés du contrôle de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution et ceci seulement dans le cadre de leur compétence, les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires du service d'inspection de la Direction générale des Animaux, des Végétaux et Alimentation du SPF Santé publique.

Pour exercer la surveillance, les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires du service d'inspection de la Direction générale des Animaux, des Végétaux et Alimentation du SPF Santé publique disposent des pouvoirs visés aux articles 11 et 11bis de la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits.

§ 2. Sans préjudice des attributions des officiers de police judiciaire, les infractions aux dispositions de la présente loi et de ses décrets d'application sont également constatées, déterminées et sanctionnées conformément au Code pénal social.

Les inspecteurs sociaux désignés par le Roi, disposent des pouvoirs visés aux articles 23 à 49 du Code pénal social lorsqu'ils agissent d'initiative ou sur demande dans le cadre de leur mission d'information, de conseil et de surveillance relative au respect des dispositions visées à l'alinéa 1er.

Hoofdstuk VI. - Bescherming van persoonsgegevens

Art. 8. De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren inzake de behandeling van persoonsgegevens in het kader van de artikelen 5, 6 en 7. Deze gegevens worden beheerd in een geautomatiseerd gegevensbestand. De diensten vermeld in artikel 9, § 1, eerste lid en § 2, tweede lid, hebben toegang tot deze databank. De consultaties van deze databank worden geregistreerd.

De koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de bewaartermijn voor persoonsgegevens vermeld in het eerste lid.

Hoofdstuk VII. - Inspecties en sancties

Art. 9. § 1. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie zijn met het toezicht op deze wet en haar uitvoeringsbesluiten belast en dit enkel binnen het kader van hun bevoegdheid, de contractuele en statutaire inspecteurs en controleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de FOD Volksgezondheid.

Voor de uitoefening van het toezicht, beschikken de contractuele en statutaire inspecteurs en controleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de FOD Volksgezondheid over de bevoegdheden bedoeld in de artikelen 11 en 11bis van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers van de voedingsmiddelen en andere producten.

§ 2. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie worden daarnaast de inbreuken op de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten opgespoord, vastgesteld en bestraft overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek.

De door de Koning aangeduide sociaal inspecteurs beschikken over de bevoegdheden bedoeld in de artikelen 23 tot en met 49 van het Sociaal Strafwetboek wanneer zij, ambtshalve of op verzoek, optreden in het kader van hun opdracht tot informatie, bemiddeling en toezicht inzake de naleving van de in het eerste lid bedoelde bepalingen.

Art. 10. § 1er. Les infractions à la présente loi ou à ses arrêtés d'exécution, établies par les services mentionnés à l'article 9 § 1er sont punies d'une amende de 100 euros à 1.000 euros.

Sans préjudice de l'application des peines prévues par les articles 269 à 274 du Code pénal et sous réserve des articles 209 à 211 du Code pénal social, est puni d'un emprisonnement de quinze jours à trois mois et d'une amende pénale de 600 à 6000 euros ou de l'une de ces peines seulement, celui qui fait obstruction ou s'oppose aux visites, inspections, enquêtes, contrôles, auditions, consultations de documents, prises d'échantillons, rassemblements d'éléments de preuve, celui qui ne respecte pas les mesures de contraintes prises par les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires ou à la saisie ou autre par les personnes habilitées à rechercher et à constater les infractions à la présente loi et aux arrêtés pris en exécution de celle-ci ou des règlements et décisions de l'Union européenne, ainsi que celui qui s'y oppose, celui qui insulte ou menace les personnes susmentionnées et celui qui refuse de présenter un document officiel d'identité.

Les procès-verbaux établis par les inspecteurs sociaux désignés par le Roi pour les infractions constatées sur les lieux de travail sont traités conformément à la procédure prévue à l'article 68 du Code pénal social. Les procès-verbaux établis par le service inspection du SPF Santé Publique, ou par les services de police sont traités conformément à la procédure prévue dans la présente loi.

§ 2. Les infractions à cette loi ou à ses arrêtés d'exécution constatées par les inspecteurs sociaux désignés par le Roi dans les lieux de travail sont traitées et sanctionnées conformément au Code pénal social.

§ 3. Le procès-verbal qui constate le fait punissable et qui est établi dans l'article 9, § 1er, par les services mentionnés sont envoyés au procureur du Roi et une copie est envoyée au fonctionnaire désigné par le Roi. Le procureur du Roi décide s'il y a lieu ou non de poursuivre pénalement. Les poursuites pénales excluent l'application d'une amende administrative, même si un acquittement les clôture.

Art. 11. § 1er. Dans le livre 2 du Code pénal social, il est inséré un chapitre 13 intitulé "L'amélioration de la qualité de l'air intérieur des lieux fermés accessibles au public".

Art. 10. § 1. De overtredingen op deze wet of haar uitvoeringsbesluiten vastgesteld door de in artikel 9 § 1 bedoelde diensten worden bestraft met een strafrechtelijke geldboete van 100 euro tot 1.000 euro.

Onverminderd de toepassing van de in de artikelen 269 tot en met 274 van het Strafwetboek voorziene straffen en onder voorbehoud van de artikelen 209 tot en met 211 van het Sociaal Strafwetboek, wordt bestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden en met een strafrechtelijke geldboete van 600 euro tot 6000 euro of met slechts één van deze straffen, hij die de bezoeken, inspecties, onderzoeken, controles, verhoren, inzage van documenten, staalafname, verzameling van bewijsmateriaal belemmt of zich ertegen verzet, hij die de dwangmaatregelen genomen door de contractuele en statutaire inspecteurs en controleurs of de inbeslagneming of andere door de personen gemachtigd overtredingen op deze wet en de besluiten genomen ter uitvoering van deze wet of van de verordeningen en beslissingen van de Europese Unie op te sporen en vast te stellen, niet respecteert alsook éénieder die zich ertegen verzet, hij die voornoemde personen beledigt of bedreigt en hij die weigert een officieel identiteitsdocument voor te leggen.

De processen-verbaal opgesteld door de sociaal inspecteurs aangeduid door de Koning voor inbreuken op de arbeidsplaatsen worden behandeld volgens artikel 68 en volgende van het Sociaal Strafwetboek. De processen-verbaal opgesteld door de inspectiedienst van de FOD Volksgezondheid of door de politie worden behandeld volgens de procedure voorzien in deze wet.

§2. De overtredingen op de zewet of haar uitvoeringsbesluiten vastgesteld op arbeidsplaatsen worden door de door de Koning aangeduide sociaal inspecteurs behandeld en bestraft overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek.

§ 3. Het proces-verbaal dat het strafbaar feit vaststelt en dat opgesteld is door de in artikel 9, §1, bedoelde diensten wordt verstuurd aan de procureur des Konings alsook een afschrift aan de door de Koning aangewezen ambtenaar. De procureur des Konings besluit al dan niet tot vervolging over te gaan. Strafvervolging sluit de toepassing van een administratieve geldboete uit, zelfs indien ze met een vrijspraak worden afgesloten.

Art. 11. § 1. In boek 2 van het Sociaal Strafwetboek wordt een hoofdstuk 13 ingevoegd, luidende: "Verbetering van de binnenluchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen".

§ 2. Dans le chapitre 13 du même code, inséré par le § 1er, il est inséré un article 239 rédigé comme suit:

“Art. 239. L'amélioration de la qualité de l'air intérieur des lieux fermés accessibles au public.”

§ 1er. Est puni d'une sanction de niveau 3, le gérant, son préposé ou son mandataire qui ne demande pas la certification telle que prévue par l'article 7 de la loi du ... relatif à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public.

§ 2. Est puni d'une sanction de niveau 3, le propriétaire ou le gérant, son préposé ou son mandataire qui, sur les lieux de travail, ne respecte pas les obligations des articles 5 et 6 de la loi précitée du ....

§ 3. Pour l'application du présent article, on entend par “lieux de travail” les “lieux de travail” tels que définis à l'article 16, 10° du Code pénal social.”

Chapitre VIII. – Plateforme interfédérale de la qualité de l'air intérieur

Art. 12. La plateforme interfédérale sur la qualité de l'air intérieur est créée afin d'améliorer la connaissance de la qualité de l'air intérieur, de soutenir les travaux d'amélioration et de prévention des situations à risque et de fournir des conseils politiques tant en Belgique qu'au niveau international. La plateforme n'a pas accès, dans ce cadre, aux données à caractère personnel contenues dans la base de données informatisée visée à l'article 8.

CHAPITRE IX. - Dispositions finales, modificatives, abrogatoires et transitoires

Art. 13. La présente loi entre en vigueur le dixième jour de sa publication au *Moniteur belge*, à l'exception des articles 5, alinéa premier, 1. à 3., qui entrera en vigueur douze mois après l'entrée en vigueur de la loi et l'article 5, alinéa premier, 4. et l'article 7, alinéa premier, qui entreront en vigueur le 1er janvier 2025.

Le Roi peut modifier, par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les dates d'entrée en vigueur de l'article 5, alinéa premier, 1. à 4. et de l'article 7, alinéa premier, suivant les dates mentionnées à l'alinéa premier.

§ 2. In hoofdstuk 13 van boek 2 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij § 1, wordt een artikel 239 ingevoegd, luidende:

“Art. 239. Verbetering van de binnenluchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen”

§ 1. Met een sanctie van niveau 3 wordt bestraft de uitbater, zijn aangestelde of zijn lasthebber die de certificatie niet aanvraagt zoals voorzien in artikel 7 van de wet van ... betreffende de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen.

§ 2. Met een sanctie van niveau 3 wordt bestraft de eigenaar of de uitbater van een evenement, hun aangestelde of hun lasthebber, die op de arbeidsplaatsen de overige verplichtingen van artikelen 5 en 6 van de voormelde wet van ... niet naleeft.

§ 3. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder “arbeidsplaatsen”: de “arbeidsplaatsen” zoals gedefinieerd in artikel 16, 10° van het Sociaal Strafwetboek.”

HOOFDSTUK VIII. – Interfederaal platform binnenluchtkwaliteit

Art. 12. Het interfederaal platform inzake de binnenluchtkwaliteit wordt opgericht om de kennis van de binnenluchtkwaliteit te verbeteren, om de werkzaamheden ter verbetering en voorkoming van risicosituaties te ondersteunen en om, zowel op Belgisch als op internationaal niveau, beleidsadviezen te verschaffen. Het platform heeft in het kader hiervan geen toegang tot persoonsgegevens opgenomen in het geautomatiseerd gegevensbestand vermeld in artikel 8.

HOOFDSTUK IX. - Slot-, wijzigings-, opheffings- en overgangsbepalingen

Art. 13. Deze wet treedt in werking op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*, met uitzondering van artikel 5, eerste lid, 1. tot en met 3., dat in werking treedt twaalf maanden na de inwerkingtreding van de wet en artikel 5, eerste lid, 4., en artikel 7, eerste lid, welke in werking treden op 1 januari 2025.

De Koning kan bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, voor artikel 5, eerste lid, 1. tot en met 4., en artikel 7, eerste lid, de data van inwerkingtreding wijzigen volgend op de data vermeld in het eerste lid.

Analyse d'impact de la réglementation

RiA-AiR

- :: Complétez le formulaire de préférence en ligne sur ria-air.fed.be
- :: Contactez le helpdesk si nécessaire ria-air@premier.fed.be
- :: Consultez le manuel, les FAQ, etc. www.simplification.be

Fiche signalétique

Auteur .a.

Membre du Gouvernement compétent	Ministre Vandenbroucke
Contact cellule stratégique (nom, email, tél.)	Van Havere Tina <Tina.VanHavere@vandenbroucke.fed.be>
Administration compétente	SPF SPSCAE – Direction générale Environnement
Contact administration (nom, email, tél.)	Anne-France Rihoux, anne-france.rihoux@health.fgov.be, +32 2 524 95 18

Projet .b.

Titre du projet de réglementation	Loi relative à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public
Description succincte du projet de réglementation en mentionnant l'origine réglementaire (traités, directive, accord de coopération, actualité...), les objectifs poursuivis et la mise en œuvre.	Lors du Comité de concertation du 20 août 2021, il a été décidé de développer une stratégie à long terme en matière de qualité de l'air. Le projet de loi est le fruit d'une initiative législative large et transversale ayant pour but l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public. Le projet de loi comprend : 1) une norme indicative ; 2) des instruments d'appui, à savoir un appareil de mesure de la qualité de l'air, une analyse des risques et un plan d'action ; 3) une certification et un label pour assurer la visibilité de la qualité de l'air intérieur ; 4) un contrôle assorti de sanctions des instruments, du label et de la certification ; 5) une plate-forme de la qualité de l'air intérieur permettant d'assurer en permanence un dialogue / un point de rencontre, l'accumulation de connaissances et un regroupement des forces.
Analyses d'impact déjà réalisées	☐ Oui Si oui, veuillez joindre une copie ou indiquer la référence du document : __ ☒ Non

Consultations sur le projet de réglementation .c.

Consultations obligatoires, facultatives ou informelles :	Avis de l'Inspecteur des Finances. L'avis de l'Autorité de protection des données a été demandé. L'accord de la secrétaire d'État au
---	--

Budget a été demandé. Les secteurs ont été consultés à propos du projet.

Sources utilisées pour effectuer l'analyse d'impact .d.

Statistiques, documents de référence, organisations et personnes de référence : --

Date de finalisation de l'analyse d'impact .e.

03/03/2022

Quel est l'impact du projet de réglementation sur ces 21 thèmes ?

Un projet de réglementation sera, dans la majorité des dossiers, seulement concerné par quelques thèmes.

Une liste non-exhaustive de mots-clés est présentée pour faciliter l'appréciation de chaque thème.

S'il y a des **impacts positifs et / ou négatifs**, expliquez-les (sur base des mots-clés si nécessaire) et indiquez les mesures prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs.

Pour les thèmes 3, 10, 11 et 21, des questions plus approfondies sont posées.

Consultez le [manuel](#) ou contactez le helpdesk ria-air@premier.fed.be pour toute question.

Lutte contre la pauvreté .1.

Revenu minimum conforme à la dignité humaine, accès à des services de qualité, surendettement, risque de pauvreté ou d'exclusion sociale (y compris chez les mineurs), illettrisme, fracture numérique.

Impact positif

Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

--

Égalité des chances et cohésion sociale .2.

Non-discrimination, égalité de traitement, accès aux biens et services, accès à l'information, à l'éducation et à la formation, écart de revenu, effectivité des droits civils, politiques et sociaux (en particulier pour les populations fragilisées, les enfants, les personnes âgées, les personnes handicapées et les minorités).

Impact positif

Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

--

Égalité entre les femmes et les hommes .3.

Accès des femmes et des hommes aux ressources : revenus, travail, responsabilités, santé/soins/bien-être, sécurité, éducation/savoir/formation, mobilité, temps, loisirs, etc.

Exercice des droits fondamentaux par les femmes et les hommes : droits civils, sociaux et politiques.

1. Quelles personnes sont directement et indirectement concernées par le projet et quelle est la composition sexuée de ce(s) groupe(s) de personnes ?

Si aucune personne n'est concernée, expliquez pourquoi.

Pas d'application : le projet s'applique aux entreprises. Aucune conséquence prévisible du projet sur la répartition des femmes et des hommes dans les groupes cibles n'est à attendre.

↓ Si des personnes sont concernées, répondez à la question 2.

2. Identifiez les éventuelles différences entre la situation respective des femmes et des hommes dans la matière relative au projet de réglementation.

--

↓ S'il existe des différences, répondez aux questions 3 et 4.

3. Certaines de ces différences limitent-elles l'accès aux ressources ou l'exercice des droits fondamentaux des femmes ou des hommes (différences problématiques) ? [O/N] > expliquez

--

4. Compte tenu des réponses aux questions précédentes, identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur l'égalité des femmes et les hommes ?

--

↓ S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 5.

5. Quelles mesures sont prises pour les alléger / compenser les impacts négatifs ?

--

Santé .4.

Accès aux soins de santé de qualité, efficacité de l'offre de soins, espérance de vie en bonne santé, traitements des maladies chroniques (maladies cardiovasculaires, cancers, diabète et maladies respiratoires chroniques), déterminants de la santé (niveau socio-économique, alimentation, pollution), qualité de la vie.

Impact positif   Impact négatif   ↓ Expliquez.

Le but de la loi est d'améliorer la qualité de l'air dans les lieux fermés accessibles au public et il contribue de la sorte à l'amélioration et à la protection de la santé de la population. La loi entraînera une meilleure qualité de l'air dans les espaces intérieurs. De ce fait, nous serons également mieux préparés à une éventuelle pandémie future provoquée par un virus respiratoire. Les cas de grippe seront moins nombreux. Moins d'années de vie seront perdues en raison d'une pollution de l'air intérieur.

Pas d'impact

Emploi .5.

Accès au marché de l'emploi, emplois de qualité, chômage, travail au noir, conditions de travail et de licenciement, carrière, temps de travail, bien-être au travail, accidents de travail, maladies professionnelles, équilibre vie privée - vie professionnelle, rémunération convenable, possibilités de formation professionnelle, relations collectives de travail.

Impact positif   Impact négatif   ↓ Expliquez.

Grâce à la certification et au label prévus dans cette loi, il ne faudra plus fermer complètement des secteurs en cas de pandémie, mais la capacité de chaque lieu pourra être réduite avec précision. Il sera répondu plus rapidement aux exigences fixées dans le Code du bien-être au travail. Néanmoins, cette loi constitue une contrainte pour les employeurs et une pression sur des secteurs affaiblis par la crise.

Pas d'impact

Modes de consommation et production .6.

Stabilité/prévisibilité des prix, information et protection du consommateur, utilisation efficace des ressources, évaluation et intégration des externalités (environnementales et sociales) tout au long du cycle de vie des produits et services, modes de gestion des organisations.

Impact positif   Impact négatif   ↓ Expliquez.

La législation aura pour effet d'entraîner l'installation d'un plus grand nombre de systèmes de purification d'air. L'impact énergétique de ces systèmes est inférieur à celui des systèmes de ventilation. En l'état actuel de la technique, il est possible d'installer des systèmes de ventilation permettant la récupération de chaleur. Il en résulte une ventilation des locaux beaucoup plus efficace sur le plan énergétique.

Pas d'impact

Développement économique .7.

Création d'entreprises, production de biens et de services, productivité du travail et des ressources/matières premières, facteurs de compétitivité, accès au marché et à la profession, transparence du marché, accès aux marchés publics, relations commerciales et financières internationales, balance des importations/exportations, économie souterraine, sécurité d'approvisionnement des ressources énergétiques, minérales et organiques.

Impact positif   Impact négatif   ↓ Expliquez.

De nouveaux postes de travail seront créés dans le secteur de la ventilation et de la filtration d'air. Nous serons mieux préparés à la lutte contre une éventuelle pandémie future lorsque nous saurons dans quelle mesure chaque lieu est à même d'assurer la purification de l'air intérieur. Un aspect négatif est la charge pour les employeurs.

Pas d'impact

Investissements .8.

Investissements en capital physique (machines, véhicules, infrastructures), technologique, intellectuel (logiciel, recherche et développement) et humain, niveau d'investissement net en pourcentage du PIB.

Impact positif   Impact négatif   ↓ Expliquez.

Pas d'impact

Installation de technologies de ventilation et de filtration d'air dans les lieux accessibles au public. La loi impose également la présence d'un appareil de mesure de la qualité de l'air.

Recherche et développement .9.

Opportunités de recherche et développement, innovation par l'introduction et la diffusion de nouveaux modes de production, de nouvelles pratiques d'entreprises ou de nouveaux produits et services, dépenses de recherche et de développement.

Impact positif

Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

La stimulation de la qualité de l'air dans les lieux publics ouvrira un nouveau marché important pour le développement et l'innovation. Une plate-forme pour la qualité de l'air intérieur sera mise en place pour améliorer les connaissances en matière de qualité de l'air intérieur, pour soutenir les travaux visant à améliorer et à prévenir les situations à risque, pour rendre des avis stratégiques tant au niveau belge qu'à l'échelle internationale et pour sensibiliser davantage les professionnels et le grand public.

PME .10.

Impact sur le développement des PME.

- Quelles entreprises sont directement et indirectement concernées ?

Détaillez le(s) secteur(s), le nombre d'entreprises, le % de PME (< 50 travailleurs) dont le % de micro-entreprise (< 10 travailleurs).

Si aucune entreprise n'est concernée, expliquez pourquoi.

Nous commençons pour des raisons pratiques par une série limitée de lieux accessibles au public qui seront définis par arrêté royal : 1° les locaux des établissements du secteur sportif, en ce compris les centres de fitness ; 2° les locaux des établissements du secteur événementiel, en ce compris les discothèques, les dancing et les centres culturels ; 3° les locaux des entreprises du secteur Horeca ; 4° les locaux où des événements sont organisés ; 5° les locaux où des films sont projetés. Ceci correspond aux codes NACE 2008 551, 56, 931, 9004 et 5914. Il s'agit de +/- 70 000 entreprises, dont 99 % sont des PME comptant < 50 travailleurs et 93 % des microentreprises comptant < 10 travailleurs.

↓ Si des PME sont concernées, répondez à la question 2.

- Identifiez les impacts positifs et négatifs du projet sur les PME.

N.C. les impacts sur les charges administratives doivent être détaillés au thème 11.

Effets positifs : Les PME disposeront d'un cadre clair sur ce qu'elles doivent faire pour garantir une bonne qualité de l'air intérieur pour leurs clients. Effets négatifs : Elles devront réaliser des investissements pour se conformer à la loi.

↓ S'il y a un impact négatif, répondez aux questions 3 à 5.

- Ces impacts sont-ils proportionnellement plus lourds sur les PME que sur les grandes entreprises ? [O/N] > Expliquez

Non, au contraire. Moins de travailleurs implique moins de personnes à protéger et donc la nécessité de moins d'investissements.

- Ces impacts sont-ils proportionnels à l'objectif poursuivi ? [O/N] > Expliquez

Grâce à cette loi, une crise comme la crise COVID pourra être pour une grande part évitée ou retardée à l'avenir. Par ailleurs, cette loi aura aussi un impact sur la propagation d'autres maladies respiratoires comme la grippe. Enfin, il y aura moins d'années de vie perdues corrigées d'une incapacité grâce à une exposition plus faible à d'autres polluants.

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les impacts négatifs ?

Une aide non financière est prévue telle qu'une campagne d'information s'adressant aux entreprises ;

Charges administratives .11.

Réduction des formalités et des obligations administratives liées directement ou indirectement à l'exécution, au respect et/ou au maintien d'un droit, d'une interdiction ou d'une obligation.

↓ Si des citoyens (cf. thème 3) et/ou des entreprises (cf. thème 10) sont concernés, répondez aux questions suivantes.

1. Identifiez, par groupe concerné, les formalités et les obligations nécessaires à l'application de la réglementation. S'il n'y a aucune formalité ou obligation, expliquez pourquoi.

- a. Les entreprises concernées : Analyse des risques, plan d'action et demande de certification.
- b.

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation actuelle*, répondez aux questions 2a à 4a.

↓ S'il y a des formalités et des obligations dans la réglementation en projet**, répondez aux questions 2b à 4b.

2. Quels documents et informations chaque groupe concerné doit-il fournir ?

- a.
- b. Entreprise, analyse des risques : documentation du bâtiment et du local, inspections visuelles, inventaire des équipements présents en matière de ventilation et de purification d'air, enquête auprès des travailleurs et des collaborateurs et réalisation de mesures / établissement d'un plan d'action / demande d'un label

3. Comment s'effectue la récolte des informations et des documents, par groupe concerné ?

- a.
- b. Par voie électronique / oralement / par écrit.

4. Quelles est la périodicité des formalités et des obligations, par groupe concerné ?

- a.
- b. Une seule fois et après chaque changement pour l'analyse des risques et le plan d'action.
Périodiquement pour la certification.

5. Quelles mesures sont prises pour alléger / compenser les éventuels impacts négatifs ?

Les organisations qui occupent des travailleurs peuvent faire appel aux services internes et externes de prévention pour établir l'analyse des risques. Pour l'obtention d'un label, le travail sera accompli autant que possible par des certificateurs externes.

Énergie .12.

Mix énergétique (bas carbone, renouvelable, fossile), utilisation de la biomasse (bois, biocarburants), efficacité énergétique, consommation d'énergie de l'industrie, des services, des transports et des ménages, sécurité d'approvisionnement, accès aux biens et services énergétiques.

Impact positif

Impact négatif

↓ Expliquez.

Pas d'impact

La législation aura pour effet d'entraîner l'installation d'un plus grand nombre de systèmes de purification d'air. L'impact énergétique de ces systèmes est inférieur à celui des systèmes de ventilation. En l'état actuel de la technique, il est possible d'installer des systèmes de ventilation disposant d'une régulation en fonction de la demande et permettant la récupération de chaleur. Il en résulte une ventilation des locaux beaucoup plus efficace sur le plan énergétique.

Mobilité .13.

<p>Volume de transport (nombre de kilomètres parcourus et nombre de véhicules), offre de transports collectifs, offre routière, ferroviaire, maritime et fluviale pour les transports de marchandises, répartitions des modes de transport (modal shift), sécurité, densité du trafic.</p>		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	 Expliquez.
		☒ Pas d'impact

Alimentation .14.

<p>Accès à une alimentation sûre (contrôle de qualité), alimentation saine et à haute valeur nutritionnelle, gaspillages, commerce équitable.</p>		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	 Expliquez.
		☒ Pas d'impact

Changements climatiques .15.

<p>Émissions de gaz à effet de serre, capacité d'adaptation aux effets des changements climatiques, résilience, transition énergétique, sources d'énergies renouvelables, utilisation rationnelle de l'énergie, efficacité énergétique, performance énergétique des bâtiments, piégeage du carbone.</p>		
☒ Impact positif	☐ Impact négatif	 Expliquez.
<p>L'imposition d'exigences minimales en matière de ventilation et/ou de purification d'air peut entraîner des émissions accrues de gaz à effet de serre. La législation permet l'installation d'un plus grand nombre de systèmes de purification d'air. L'impact énergétique de ces systèmes est inférieur à celui des systèmes de ventilation. En l'état actuel de la technique, il est possible d'installer des systèmes de ventilation permettant la récupération de chaleur. Dans l'hypothèse de systèmes de ventilation et de systèmes de purification d'air bien conçus, l'impact environnemental sera limité.</p>		☐ Pas d'impact

Ressources naturelles .16.

<p>Gestion efficiente des ressources, recyclage, réutilisation, qualité et consommation de l'eau (eaux de surface et souterraines, mers et océans), qualité et utilisation du sol (pollution, teneur en matières organiques, érosion, assèchement, inondations, densification, fragmentation), déforestation.</p>		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	 Expliquez.
		☒ Pas d'impact

Air intérieur et extérieur .17.

<p>Qualité de l'air (y compris l'air intérieur), émissions de polluants (agents chimiques ou biologiques : méthane, hydrocarbures, solvants, SO_x, NO_x, NH₃), particules fines.</p>		
☒ Impact positif	☐ Impact négatif	 Expliquez.
<p>Cette loi réglemente l'air intérieur et assure ainsi une meilleure qualité de l'air pour chaque lieu concerné.</p>		☐ Pas d'impact

Biodiversité .18.

<p>Niveaux de la diversité biologique, état des écosystèmes (restauration, conservation, valorisation, zones protégées), altération et fragmentation des habitats, biotechnologies, brevets d'invention sur la matière biologique, utilisation des ressources génétiques, services rendus par les écosystèmes (purification de l'eau et de l'air, ...), espèces domestiquées ou cultivées, espèces exotiques envahissantes, espèces menacées.</p>		
☐ Impact positif	☐ Impact négatif	 Expliquez.
		☒ Pas d'impact

Nuisances .19.

<p>Nuisances sonores, visuelles ou olfactives, vibrations, rayonnements ionisants, non ionisants et électromagnétiques, nuisances lumineuses.</p>		
---	--	--

Impact positif Impact négatif

↓ Expliquez.

 Pas d'impact

Les grands systèmes de ventilation peuvent être source de nuisances pour le milieu environnant, mais cet aspect est déjà réglé dans le cadre du permis de bâtir.

Autorités publiques .20.

Fonctionnement démocratique des organes de concertation et consultation, services publics aux usagers, plaintes, recours, contestations, mesures d'exécution, investissements publics.

 Impact positif Impact négatif

↓ Expliquez.

 Pas d'impact

Le contrôle de cette loi sera assuré par les inspecteurs du Service d'inspection de la Direction générale Animals, Plants and Food du SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement et les inspecteurs sociaux de la Direction générale Contrôle du bien-être au travail du SPF Emploi, Travail et Concertation sociale. Il est prévu d'élaborer le cadre opérationnel pour la certification et le label par le biais d'une concertation avec les parties intéressées.

Cohérence des politiques en faveur du développement .21.

Prise en considération des impacts involontaires des mesures politiques belges sur les intérêts des pays en développement.

1. Identifiez les éventuels impacts directs et indirects du projet sur les pays en développement dans les domaines suivants :

- sécurité alimentaire
- revenus et mobilisations de ressources domestiques (taxation)
- santé et accès aux médicaments
- mobilité des personnes
- travail décent
- environnement et changements climatiques (mécanismes de développement propre)
- commerce local et international
- paix et sécurité

Expliquez si aucun pays en voie de développement n'est concerné.

Pas d'impact.

↓ S'il y a des impacts positifs et/ou négatifs, répondez à la question 2.

2. Précisez les impacts par groupement régional ou économique (lister éventuellement les pays). Cf. annexe.

↓ S'il y a des impacts négatifs, répondez à la question 3.

3. Quelles mesures sont prises pour les alléger / compenser les impacts négatifs ?

--

Regelgevingsimpactanalyse

RiA-AiR

- :: Vul het formulier bij voorkeur online in ria-air.fed.be
- :: Contacteer de helpdesk indien nodig ria-air@premier.fed.be
- :: Raadpleeg de handleiding, de FAQ, enz. www.vereenvoudiging.be

Beschrijvende fiche

Auteur .a.

Bevoegd regeringslid	Minister Vandenbroucke
Contactpersoon beleidscel (Naam, E-mail, Tel. Nr.)	Van Havere Tina <a href="mailto:<Tina.VanHavere@vandenbroucke.fed.be>"><Tina.VanHavere@vandenbroucke.fed.be>
Overheidsdienst	FOD VVVL – Directoraat-generaal Leefmilieu
Contactpersoon overheidsdienst (Naam, E-mail, Tel. Nr.)	Anne-France Rihoux,anne-france.rihoux@health.fgov.be , +32 2 524 95 18

Ontwerp .b.

Titel van het ontwerp van regelgeving	Wet betreffende de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen.
Korte beschrijving van het ontwerp van regelgeving met vermelding van de oorsprong (verdrag, richtlijn, samenwerkingsakkoord, actualiteit, ...), de beoogde doelen van uitvoering.	Op het Overlegcomité van 20 augustus 2021 werd beslist om een luchtkwaliteitsstrategie op lange termijn te ontwikkelen. Het ontwerp van wet is het resultaat van een breed en transversaal wetgevendinitief met als doel de verbetering van de binnenlucht in de voor publiek toegankelijke binnenruimtes. Het ontwerp van wet omvat: 1) een richtgevende norm; 2) instrumenten ter ondersteuning met name een luchtkwaliteitsmeter, een risicoanalyse en een actieplan; 3) certificatie en labeling om de binnenluchtkwaliteit zichtbaar te maken; 4) handhaving en sancties van de instrumenten, labelling en certificering; 5) een binnenluchtkwaliteitsplatform waardoor een permanent dialoog/ontmoeting, kennisvergaring en bundeling van krachten plaatsvindt.
Impactanalyses reeds uitgevoerd	☐ Ja Indien ja, gelieve een kopie bij te voegen of de referentie van het document te vermelden: <u> </u> ☒ Nee

Raadpleging over het ontwerp van regelgeving .c.

Verplichte, facultatieve of informele raadplegingen:	Advies van de Inspecteur van Financiën. Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit werd opgevraagd. Het akkoord van
--	--

de Staatssecretaris van Begroting werd opgevraagd. De sectoren worden over het ontwerp geraadpleegd.

Bronnen gebruikt om de impactanalyse uit te voeren .d.

Statistieken, referentiedocumenten, organisaties en —
contactpersonen:

Datum van beëindiging van de impactanalyse .e.

03/03/2022

Welke impact heeft het ontwerp van regelgeving op deze 21 thema's?

Een ontwerp van regelgeving zal meestal slechts impact hebben op enkele thema's.

Een niet-exhaustieve lijst van trefwoorden is gegeven om de inschatting van elk thema te vergemakkelijken.

Indien er een **positieve en/of negatieve impact** is, leg deze uit (gebruik indien nodig trefwoorden) en vermeld welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve effecten te verlichten/te compenseren.

Voor de thema's 3, 10, 11 en 21, worden meer gedetailleerde vragen gesteld.

Raadpleeg de [handleiding](#) of contacteer de helpdesk ria-air@premier.fed.be indien u vragen heeft.

Kansarmoedebestrijding .1.

Menswaardig minimuminkomen, toegang tot kwaliteitsvolle diensten, schuldenoverlast, risico op armoede of sociale uitsluiting (ook bij minderjarigen), ongeletterdheid, digitale kloof.

Positieve impact   Negatieve impact   ↓ Leg uit.

Geen impact

--

Gelijke Kansen en sociale cohesie .2.

Non-discriminatie, gelijke behandeling, toegang tot goederen en diensten, toegang tot informatie, tot onderwijs en tot opleiding, loonkloof, effectiviteit van burgerlijke, politieke en sociale rechten (in het bijzonder voor kwetsbare bevolkingsgroepen, kinderen, ouderen, personen met een handicap en minderheden).

Positieve impact   Negatieve impact   ↓ Leg uit.

Geen impact

--

Gelijkheid van vrouwen en mannen .3.

Toegang van vrouwen en mannen tot bestaansmiddelen: inkomen, werk, verantwoordelijkheden, gezondheid/zorg/welzijn, veiligheid, opleiding/kennis/vorming, mobiliteit, tijd, vrije tijd, etc.

Uitoefening door vrouwen en mannen van hun fundamentele rechten: burgerlijke, sociale en politieke rechten.

- Op welke personen heeft het ontwerp (rechtstreeks of onrechtstreeks) een impact en wat is de naar geslacht uitgesplitste samenstelling van deze groep(en) van personen?

Indien geen enkele persoon betrokken is, leg uit waarom.

Niet van toepassing: het ontwerp is van toepassing op ondernemingen. Er is geen voorziendaar gevolg van het ontwerp op de verdeling van mannen/vrouwen in de doelgroepen

↓ Indien er personen betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

- Identificeer de eventuele verschillen in de respectieve situatie van vrouwen en mannen binnen de materie waarop het ontwerp van regelgeving betrekking heeft.

↓ Indien er verschillen zijn, beantwoord dan vragen 3 en 4.

- Beperken bepaalde van deze verschillen de toegang tot bestaansmiddelen of de uitoefening van fundamentele rechten van vrouwen of mannen (problematische verschillen)? [J/N] > Leg uit

↓ Indien de beperkingen zijn, beantwoord dan vragen 3 en 4.

- Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de gelijkheid van vrouwen en mannen, rekening houdend met de voorgaande antwoorden?

↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 5.

- Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Gezondheid .4.

Toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidszorg, efficiëntie van het zorgaanbod, levensverwachting in goede gezondheid, behandelingen van chronische ziekten (bloedvatenziekten, kankers, diabetes en chronische ademhalingsziekten), gezondheidsdeterminanten (sociaaleconomisch niveau, voeding, verontreiniging), levenskwaliteit.

 Positieve impact Negatieve impact

↓ Leg uit.

 Geen impact

Het doel van de wet is de kwaliteit van de lucht in voor het publiek toegankelijke gesloten ruimten te verbeteren en draagt op die manier bij tot de verbeteringen en bescherming van de gezondheid van de bevolking. De wet zal leiden tot een betere luchtkwaliteit in binnenruimten. Hierdoor zullen we tevens beter voorbereid zijn op een eventuele toekomstige pandemie veroorzaakt door een ademhalingsvirus. Er zullen minder griepgevallen zijn. Er zullen minder levensjaren verloren gaan ten gevolge van luchtverontreiniging in de binnenlucht.

Werkgelegenheid .5.

Toegang tot de arbeidsmarkt, kwaliteitsvolle banen, werkloosheid, zwartwerk, arbeids- en ontslagomstandigheden, loopbaan, arbeidstijd, welzijn op het werk, arbeidsongevallen, beroepsziekten, evenwicht privé- en beroepsleven, gepaste verloning, mogelijkheid tot beroepsopleiding, collectieve arbeidsverhoudingen.

 Positieve impact Negatieve impact

↓ Leg uit.

 Geen impact

Dankzij de certificatie en labelling zoals voorzien in deze wet, zullen sectoren in het geval van een pandemie niet meer volledig hoeven te worden gesloten, maar zal de capaciteit van elke locatie nauwkeurig kunnen worden gereduceerd. Er zal sneller worden voldaan aan de eisen die in de codex voor het welzijn op het werk zijn vastgesteld. Niettemin vormt deze wet een beperking voor werkgevers en een druk op sectoren die door de crisis verzwakt is.

Consumptie- en productiepatronen .6.

Prijsstabiliteit of -voorzienbaarheid, inlichting en bescherming van de consumenten, doeltreffend gebruik van hulpbronnen, evaluatie en integratie van (sociale- en milieu-) externaliteiten gedurende de hele levenscyclus van de producten en diensten, beheerpatronen van organisaties.

 Positieve impact Negatieve impact

↓ Leg uit.

 Geen impact

De wetgeving zal ervoor zorgen dat er meer luchtzuiveringsystemen geïnstalleerd zullen worden. De energieimpact van deze systemen is kleiner dan die van ventilatiesystemen. In de huidige stand van de techniek is het mogelijk om ventilatiesystemen te installeren die aan warmtrecuperatie doen. Dit zorgt voor een veel energetisch efficiënter manier van het ventileren van lokalen.

Economische ontwikkeling .7.

Oprichting van bedrijven, productie van goederen en diensten, arbeidsproductiviteit en productiviteit van hulpbronnen/grondstoffen, competitiviteitsfactoren, toegang tot de markt en tot het beroep, markttransparantie, toegang tot overheidsopdrachten, internationale handels- en financiële relaties, balans import/export, ondergrondse economie, bevoorradingsscherheid van zowel energiebronnen als minerale en organische hulpbronnen.

 Positieve impact Negatieve impact

↓ Leg uit.

 Geen impact

Nieuwe arbeidsplaatsen in de sector ventilatie en luchtfiltratie. Wij zullen beter zijn voorbereid op de bestrijding van een eventuele toekomstige pandemie, wanneer wij weten in hoeverre elke plaats in staat is om de binnenlucht te zuiveren. Negatief: last voor de werkgevers.

Investeringen .8.

Investeringen in fysiek (machines, voertuigen, infrastructuren), technologisch, intellectueel (software, onderzoek en ontwikkeling) en menselijk kapitaal, nettoinvesteringscijfer in procent van het bbp.

Positieve impact   Negatieve impact   Leg uit.

Geen impact

Installatie van ventilatie- en luchtfiltratietechnologieën in voor het publiek toegankelijke ruimten. De wet schrijft ook de aanwezigheid van een luchtkwaliteitsmeter voor.

Onderzoek en ontwikkeling .9.

Mogelijkheden betreffende onderzoek en ontwikkeling, innovatie door de invoering en de verspreiding van nieuwe productiemethodes, nieuwe ondernemingspraktijken of nieuwe producten en diensten, onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven.

Positieve impact   Negatieve impact   Leg uit.

Geen impact

De stimulering van de luchtkwaliteit in openbare ruimten zal een belangrijke nieuwe markt voor ontwikkeling en innovatie openen. Er zal een platform voor binnenluchtkwaliteit worden opgericht om de kennis over binnenluchtkwaliteit te verbeteren, om verbeterings- en preventiewerkzaamheden in risicosituaties te ondersteunen, om beleidsadvies te verstrekken zowel in België als internationaal en om het bewustzijn van professionals en het grote publiek te vergroten.

Kmo's .10.

Impact op de ontwikkeling van de kmo's.

1. Welke ondernemingen zijn rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken?

Beschrijf de sector(en), het aantal ondernemingen, het % kmo's (< 50 werknemers), waaronder het % micro-ondernemingen (< 10 werknemers).

Indien geen enkele onderneming betrokken is, leg uit waarom.

We starten om praktische redenen met een beperkte set aan publiek toegankelijke plaatsen die zullen worden bepaald via een KB: 1° de ruimten van de instellingen in de sportsector, met inbegrip van de fitnesscentra; 2° de ruimten van de instellingen in de evenementensector, met inbegrip van de discotheek, dancings en culturele centra; 3° de ruimten van de horecabedrijven; 4° de ruimten waar evenementen worden georganiseerd; 5° de ruimten waar films worden vertoond. Dit stemt overeen met de NACE-codes 2008 551, 56, 931, 9004 en 5914. Het gaat om +/- 70.000 bedrijven, waarvan 99% KMO's zijn met <50 werknemers en 93% microbedrijven met <10 werknemers.

Indien er kmo's betrokken zijn, beantwoord dan vraag 2.

2. Identificeer de positieve en negatieve impact van het ontwerp op de kmo's.

N.B. De impact op de administratieve lasten moet bij thema 11 gedetailleerd worden.

Positieve effecten: KMO's zullen een duidelijk kader hebben van wat zij moeten doen om een goede binnenluchtkwaliteit voor hun klanten te waarborgen. Negatieve effecten: investeringen doen om aan de wet te voldoen.

Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vragen 3 tot 5.

3. Is deze impact verhoudingsgewijs zwaarder voor de kmo's dan voor de grote ondernemingen? [J/N] > Leg uit

Nee, integendeel. Minder werknemers = minder mensen om voor te zorgen en dus zijn er minder investeringen nodig.

4. Staat deze impact in verhouding tot het beoogde doel? [J/N] > Leg uit

Met deze wet kan een crisis als de COVID-crisis in de toekomst voor een groot deel worden voorkomen of vertraagd. Daarnaast zal dit een impact hebben op de verspreiding van andere respiratoire ziektes zoals griep. Tot slot zullen er ook minder verloren levensjaren gecorrigeerd voor beperkingen zijn door een lagere blootstelling aan andere polluenten.

5. Welke maatregelen worden genomen om deze negatieve impact te verlichten / te compenseren?
Niet financiële steun is voorzien zoals een informatiecampagne gericht naar de ondernemingen;

Administratieve lasten .11.

Verlaging van de formaliteiten en administratieve verplichtingen die direct of indirect verbonden zijn met de uitvoering, de naleving en/of de instandhouding van een recht, een verbod of een verplichting.

Indien burgers (zie thema 3) en/of ondernemingen (zie thema 10) betrokken zijn, beantwoord dan volgende vragen.

- Identificeer, per betrokken doelgroep, de nodige formaliteiten en verplichtingen voor de toepassing van de regelgeving. Indien er geen enkele formaliteiten of verplichtingen zijn, leg uit waarom.

- a. De betrokken bedrijven: Risicoanalyse, actieplan en aanvraag certificatie b.

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in de huidige* regelgeving, beantwoord dan vragen 2a tot 4a.

↓ Indien er formaliteiten en/of verplichtingen zijn in het ontwerp van regelgeving**, beantwoord dan vragen 2b tot 4b.

2. Welke documenten en informatie moet elke betrokken doelgroep verschaffen?

- a.
  - b. Ondernemingen, risicoanalyse: documentatie van het gebouw en de ruimte, visuele inspecties, inventaris van de aanwezige voorzieningen inzake ventilatie en luchtzuivering, bevraging van werknemers en medewerkers en metingen uitvoeren / opstellen actieplan / aanvragen van een label

3. Hoe worden deze documenten en informatie, per betrokken doelgroep, ingezameld?

- a. b. Elektronisch/mondeling/schriftelijk

4. Welke is de periodiciteit van de formaliteiten en verplichtingen, per betrokken doelgroep?

- a. b. eenmalig en na elke verandering voor de risicoanalyse en het actieplan. Periodiek voor de certificatie.

- ## 5. Welke maatregelen worden genomen om de eventuele negatieve impact te verlichten / te compenseren?

Organisaties die werknemers in dienst hebben kunnen beroep doen op de interne en externe preventiediensten om de risicoanalyse op te stellen. Voor het bekomen van een label zal het werk zoveel mogelijk door externe certificeerders worden gedaan.

Energie .12.

Energiemix (koolstofarm, hernieuwbaar, fossiel), gebruik van biomassa (hout, biobrandstoffen), energie-efficiëntie, energieverbruik van de industrie, de dienstensector, de transportsector en de huishoudens, bevoorradingsszekerheid, toegang tot energiediensten en -goederen.

Positieve impact   Negatieve impact

↓ Leg uit.

Geen impact

De wetgeving zal ervoor zorgen dat er meer luchtuiveringsystemen geïnstalleerd zullen worden. De energieimpact van deze systemen is kleiner dan die van ventilatiesystemen. In de huidige stand van de techniek is het mogelijk om ventilatiesystemen te installeren die beschikken over een vraagsturing en aan warmterecuperatie doen. Dit zorgt voor een veel energetisch efficiënter manier van het ventileren van lokalen.

Mobiliteit .13.

<p>Transportvolume (aantal afgelegde kilometers en aantal voertuigen), aanbod van gemeenschappelijk personenvervoer, aanbod van wegen, sporen en zee- en binnenvaart voor goederenvervoer, verdeling van de vervoerswijzen (modal shift), veiligheid, verkeersdichtheid.</p> <p>☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit.</p>			☒ Geen impact
---	--	--	---

Voeding .14.

<p>Toegang tot veilige voeding (kwaliteitscontrole), gezonde en voedzame voeding, verspilling, eerlijke handel.</p> <p>☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit.</p>			☒ Geen impact
--	--	--	---

Klimaatverandering .15.

<p>Uitstoot van broeikasgassen, aanpassingsvermogen aan de gevolgen van de klimaatverandering, veerkracht, energie overgang, hernieuwbare energiebronnen, rationeel energiegebruik, energie-efficiëntie, energieprestaties van gebouwen, winnen van koolstof.</p> <p>☒ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit.</p> <p>Het opleggen van minimale eisen m.b.t. ventilatie en/of luchzuivering kan leiden tot een verhoogde uitstoot van broeikasgassen. De wetgeving laat toe dat er meer luchtuiveringsystemen worden geïnstalleerd. De energie impact van deze systemen is kleiner dan die van ventilatiesystemen. In de huidige stand van de techniek is het mogelijk om ventilatiesystemen te installeren die aan warmterecuperatie doen. Bij goed ontworpen ventilatiesystemen en systemen voor luchtuivering zal de milieuimpact beperkt zijn.</p>			☐ Geen impact
--	--	--	--------------------------------------

Natuurlijke hulpbronnen .16.

<p>Efficiënt beheer van de hulpbronnen, recyclage, hergebruik, waterkwaliteit en -consumptie (oppervlakte- en grondwater, zeeën en oceanen), bodemkwaliteit en -gebruik (verontreiniging, organisch stofgehalte, erosie, drooglegging, overstromingen, verdichting, fragmentatie), ontbossing.</p> <p>☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit.</p>			☒ Geen impact
---	--	--	---

Buiten- en binnenlucht .17.

<p>Luchtkwaliteit (met inbegrip van de binnenlucht), uitstoot van verontreinigende stoffen (chemische of biologische agentia: methaan, koolwaterstoffen, oplosmiddelen, SOX, NOX, NH3), fijn stof.</p> <p>☒ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit.</p> <p>Deze wet reglementeert de binnenlucht en zorgt zo voor een betere luchtkwaliteit voor elke betrokken plaats.</p>			☐ Geen impact
---	--	--	--------------------------------------

Biodiversiteit .18.

<p>Graad van biodiversiteit, stand van de ecosystemen (herstelling, behoud, valorisatie, beschermd zones), verandering en fragmentatie van de habitatten, biotechnologieën, uitvindingsoctrooien in het domein van de biologie, gebruik van genetische hulpbronnen, diensten die de ecosystemen leveren (water- en luchtuivering, enz.), gedomesticeerde of gecultiveerde soorten, invasieve uitheemse soorten, bedreigde soorten.</p> <p>☐ Positieve impact ☐ Negatieve impact ↓ Leg uit.</p>			☒ Geen impact
---	--	--	---

Hinder .19.

<p>Geluids-, geur- of visuele hinder, trillingen, ioniserende, niet-ioniserende en elektromagnetische stralingen, lichtoverlast.</p>			
--	--	--	--

☐ Positieve impact	☒ Negatieve impact	↓	Leg uit.	☐ Geen impact
Grote ventilatiesystemen kunnen overlast veroorzaken voor de omgeving, maar dit is reeds geregeld in de bouwvergunning.				

Overheid .20.

Democratische werking van de organen voor overleg en beraadslaging, dienstverlening aan gebruikers, klachten, beroep, protestbewegingen, wijze van uitvoering, overheidsinvesteringen.			
☐ Positieve impact	☒ Negatieve impact	↓	Leg uit.
Deze wet zal worden gecontroleerd door de inspecteurs van de inspectiedienst van het directoraat-generaal Dieren, Planten en Voeding van de FOD Volksgezondheid, alsook door de sociale inspecteurs van de Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk van de FOD WASO. Het is voorzien om via overleg met de belanghebbende partijen het operationeel kader voor certificatie en labelling uit te werken.			
☐ Geen impact			

Beleidscoherentie ten gunste van ontwikkeling .21.

Inachtneming van de onbedoelde neveneffecten van de Belgische beleidsmaatregelen op de belangen van de ontwikkelingslanden.				
1. Identificeer de eventuele rechtstreekse of onrechtstreekse impact van het ontwerp op de ontwikkelingslanden op het vlak van:				
<ul style="list-style-type: none"> ☐ voedselveiligheid ☐ gezondheid en toegang tot geneesmiddelen ☐ waardig werk ☐ lokale en internationale handel 		<ul style="list-style-type: none"> ☐ inkomens en mobilisering van lokale middelen (taxatie) ☐ mobiliteit van personen ☐ leefmilieu en klimaatverandering (mechanismen voor schone ontwikkeling) ☐ vrede en veiligheid 		
Indien er geen enkelen ontwikkelingsland betrokken is, leg uit waarom.				
Geen impact.				
↓ Indien er een positieve en/of negatieve impact is, beantwoord dan vraag 2.				
2. Verduidelijk de impact per regionale groepen of economische categorieën (eventueel landen oplijsten). Zie bijlage				
↓ Indien er een negatieve impact is, beantwoord dan vraag 3.				
3. Welke maatregelen worden genomen om de negatieve impact te verlichten / te compenseren?				
--				

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 71.249/VR/3 DU 24 MAI 2022

Le 23 mars 2022, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le ministre de la Santé publique à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, prorogé à quarante-cinq jours*, sur un avant-projet de loi «relatif à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public».

L'avant-projet a été examiné, en ce qui concerne la compétence, par les chambres réunies le 5 mai 2022. Les chambres réunies étaient composées de Martine Baguet, président de chambre, président, Wilfried Van Vaerenbergh, président de chambre, Jeroen Van Nieuwenhove, Luc Cambier, Bernard Bléro et Koen Muylle, conseillers d'État, Jan Velaers et Sébastien Van Drooghenbroeck, assesseurs, et Annemie Goossens, greffier, et Charles-Henri Van Hove, greffier assumé.

Le rapport a été présenté par Kristine Bams et Anne Vagman, premiers auditeurs chefs de section, Rein Thielemans, premier auditeur, Jonas Riemslagh, auditeur, et Ambre Vassart, auditeur adjoint.

L'avant-projet a été examiné, pour le surplus, par la troisième chambre le 10 mai 2022. La chambre était composée de Wilfried Van Vaerenbergh, président de chambre, Jeroen Van Nieuwenhove et Koen Muylle, conseillers d'État, et Annemie Goossens, greffier.

Le rapport a été présenté par Rein Thielemans, premier auditeur et Jonas Riemslagh, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jeroen Van Nieuwenhove, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 24 mai 2022.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

* Cette prorogation résulte de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois «sur le Conseil d'État», coordonnées le 12 janvier 1973, qui dispose que le délai de trente jours est prorogé à quarante-cinq jours dans le cas où l'avis est donné par les chambres réunies en application de l'article 85bis.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 71.249/VR/3 VAN 24 MEI 2022

Op 23 maart 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de minister van Volksgezondheid verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot vijfenvijftig dagen*, een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet “betreffende de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen”.

Het voorontwerp is, wat betreft de bevoegdheid, door de verenigde kamers onderzocht op 5 mei 2022. De verenigde kamers waren samengesteld uit Martine Baguet, kamervoorzitter, voorzitter, Wilfried Van Vaerenbergh, kamervoorzitter, Jeroen Van Nieuwenhove, Luc Cambier, Bernard Bléro en Koen Muylle, staatsraden, Jan Velaers en Sébastien Van Drooghenbroeck, assessoren, en Annemie Goossens, griffier, en Charles-Henri Van Hove, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine Bams en Anne Vagman, eerste auditeurs-afdelingshoofden, Rein Thielemans, eerste auditeur, Jonas Riemslagh, auditeur, en Ambre Vassart, adjunct-auditeur.

Het voorontwerp is, voor het overige, door de derde kamer onderzocht op 10 mei 2022. De kamer was samengesteld uit Wilfried Van Vaerenbergh, kamervoorzitter, Jeroen Van Nieuwenhove en Koen Muylle, staatsraden, en Annemie Goossens, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein Thielemans, eerste auditeur, en Jonas Riemslagh, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen Van Nieuwenhove, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 mei 2022.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

* Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van dertig dagen verlengd wordt tot vijfenvijftig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85bis.

PORTEE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis prévoit une réglementation relative à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public².

Le chapitre Ier de l'avant-projet contient une disposition introductory et le chapitre II comporte des définitions et définit l'objectif de la loi à adopter.

Le chapitre III traite des normes de qualité de l'air intérieur. Il détermine, sans préjudice des dispositions prises par le Roi en exécution de la loi du 4 août 1996 «relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail», la norme pour le niveau A et la norme pour le niveau B, exprimées en concentration de CO₂ ou en un débit minimal de ventilation (et de purification de l'air). Par ailleurs le Roi est habilité, après consultation de la plateforme interfédérale sur la qualité de l'air intérieur (voir l'article 12 de l'avant-projet), à formuler des normes supplémentaires. Le Roi est également habilité à fixer les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de purification de l'air et des systèmes de ventilation.

Le chapitre IV, qui traite des obligations et responsabilités, prévoit que pour tout lieu, cinq obligations doivent être respectées, à savoir (1) l'utilisation d'un mètre (lire: d'un appareil de mesure) de la qualité de l'air, (2) la disponibilité de l'analyse des risques et (3), le cas échéant, l'élaboration d'un plan d'action, (4) la demande de certification et le fait de faire connaître le label, ainsi que (5) l'exploitation du lieu conformément au label. Les trois premières obligations entrent en vigueur douze mois après l'entrée en vigueur de la loi à adopter (le dixième jour de sa publication au *Moniteur belge*), la quatrième obligation entre en vigueur le 1er janvier 2025 et la cinquième obligation le dixième jour suivant la publication de la loi à adopter (voir l'article 13 de l'avant-projet). Les dates d'entrée en vigueur peuvent être modifiées par le Roi. Le Roi est habilité à déterminer les caractéristiques des lieux soumis aux obligations de la loi à adopter, de même que les conditions de l'utilisation correcte des appareils de mesure de la qualité de l'air, le contenu, la disponibilité et les modalités de l'analyse des risques et du plan d'action, ainsi que les exemptions à ces obligations. Les obligations du propriétaire des lieux et du gérant sont également réglées.

Le chapitre V porte sur la certification. Le gérant doit introduire une demande de certification. Le certificateur vérifie la mise en œuvre des trois premières obligations ainsi que de la cinquième obligation, et constate les prestations effectives. Il transmet son analyse au Service public fédéral Santé publique,

² Par "lieu", on entend un "espace fermé de son environnement par des parois et un plafond, accessible au public". Comparer avec les définitions de "lieu fermé" et "lieu accessible au public", à l'article 2, 2e et 3e, de la loi du 22 décembre 2009 «instaurant une réglementation relative à l'interdiction de fumer dans certains lieux et à la protection de la population contre la fumée du tabac».

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet voorziet in een regeling tot verbetering van de binnenluchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen².

Hoofdstuk I van het voorontwerp bevat een inleidende bepaling en hoofdstuk II bevat definities en omschrijft de doelstelling van de aan te nemen wet.

Hoofdstuk III handelt over de normen voor binnenluchtkwaliteit. Het bepaalt, onverminderd de bepalingen door de Koning genomen ter uitvoering van de wet van 4 augustus 1996 "betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk", de norm niveau A en de norm niveau B, uitgedrukt in CO₂-concentratie of in een minimum debiet aan ventilatie (en luchtzuivering). Daarnaast wordt een delegatie verleend aan de Koning om, na advies van het interfederaal platform inzake de binnenluchtkwaliteit (zie artikel 12 van het voorontwerp) aanvullende normen te formuleren. Tevens wordt een delegatie aan de Koning verleend om de eisen en de bepalingenmethoden van de luchtzuiveringssystemen en van de ventilatiesystemen te bepalen.

Hoofdstuk IV, dat over de verplichtingen en verantwoordelijkheden handelt, bepaalt dat voor elke plaats dient te worden voldaan aan vijf verplichtingen, namelijk (1) het gebruik van een luchtkwaliteitsmeter, (2) het uitwerken van de risicoanalyse en (3), desgevallend, van een actieplan, (4) het aanvragen van een certificatie en het kenbaar maken van het label, alsook (5) het uitbaten van de plaats conform het label. De eerste drie verplichtingen treden in werking twaalf maanden na de inwerkingtreding van de aan te nemen wet (op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*), de vierde verplichting treedt in werking op 1 januari 2025 en de vijfde verplichting op de tiende dag na de bekendmaking van de aan te nemen wet (zie artikel 13 van het voorontwerp). De data van inwerkingtreding kunnen door de Koning worden gewijzigd. De Koning wordt gemachtigd om de kenmerken te bepalen van de plaatsen die aan de verplichtingen van de aan te nemen wet zijn onderworpen, alsook de voorwaarden voor het correcte gebruik van de luchtkwaliteitsmeters, de inhoud, de beschikbaarheid en de modaliteiten van de risicoanalyse en het actieplan, en de uitzonderingen op deze verplichtingen. Ook de verplichtingen van de eigenaar van de plaats en van de uitbater ervan worden geregeld.

Hoofdstuk V heeft betrekking op de certificatie. De uitbater moet een aanvraag tot certificatie indienen. De certificeerde controleert de uitvoering van de eerste drie verplichtingen en de vijfde verplichting en stelt de effectieve prestaties vast. Hij bezorgt zijn analyse aan de Federale Overheidsdienst

² Onder "plaats" wordt verstaan "publiek toegankelijke ruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden en een plafond". Vgl. de definities van "gesloten plaats" en "plaats toegankelijk voor het publiek" in artikel 2, 2e en 3e, van de wet van 22 december 2009 "betreffende een regeling voor rookvrije gesloten plaatsen en ter bescherming van de bevolking tegen tabaksrook".

Sécurité de la chaîne alimentaire et Environnement (ci-après: SPF Santé publique), qui délivre le label. Le Roi est habilité à déterminer la procédure d'agrément des certificateurs, ainsi que les conditions de celui-ci. Il est également habilité à déterminer le contenu minimal et le rythme des contrôles des lieux, de même que la manière de communiquer les résultats à l'autorité compétente, la méthodologie et les modalités de la certification, le contenu du label, la mise en œuvre progressive de celui-ci, son placement et son design, ainsi que les exemptions à ces obligations.

Le chapitre VI concerne la protection des données à caractère personnel. Le Roi est habilité à déterminer les rôles et les responsabilités des différents acteurs en matière de traitement des données à caractère personnel dans le cadre des articles 5, 6 et 7. Les données sont gérées dans une base de données informatisée. Les inspecteurs et les contrôleurs chargés de la surveillance ont accès à cette base de données et les consultations sont enregistrées. Le Roi détermine la durée de conservation des données à caractère personnel.

Le chapitre VII règle les inspections et les sanctions. Le contrôle du respect de la loi à adopter et de ses arrêtés d'exécution est effectué par les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires du service d'inspection de la Direction générale des Animaux, Végétaux et Plantes du SPF Santé publique et par les inspecteurs sociaux désignés par le Roi. Les premiers disposent des pouvoirs visés aux articles 11 et 11bis de la loi du 24 janvier 1977 «relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits», tandis que la surveillance est exercée par les seconds conformément au Code pénal social. Des dispositions pénales sont prévues, d'une part, pour les infractions constatées par les personnes citées en premier (article 10, § 1er, alinéas 1er et 2), et, d'autre part, pour les infractions constatées par les personnes citées en dernier (articles 10, § 2, et 11 de l'avant-projet, qui insère à cet effet un chapitre dans le Code pénal social). Le traitement des procès-verbaux est réglé, ainsi que l'imposition et le recouvrement d'une amende administrative par un fonctionnaire désigné par le Roi. Le Roi est habilité à régler la procédure de recours administratif.

Le chapitre VIII crée la plateforme interfédérale de la qualité de l'air intérieur, qui fournit notamment des conseils politiques.

Le chapitre IX règle l'entrée en vigueur de la loi à adopter.

COMPÉTENCE

A. Introduction

3. L'exposé des motifs et la note au Conseil des ministres n'apporte aucune information concernant les fondements légaux de compétence pour l'autorité fédérale en ce qui concerne la réglementation en projet.

Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (hierna: FOD Volksgezondheid), die het label aflevert. De Koning wordt gemachtigd om de procedure voor de erkenning van de certificeerders te bepalen, evenals de voorwaarden voor deze erkenning. Tevens wordt hij gemachtigd om de minimale inhoud en de periodiciteit van de controles van de plaatsen te bepalen, alsook de manier om de resultaten aan de bevoegde overheid te communiceren, de methodologie en de modaliteiten van de certificatie, de inhoud van het label, de gefaseerde implementatie van het label, de plaatsing en het design van het label en de uitzonderingen op deze verplichtingen.

Hoofdstuk VI betreft de bescherming van persoonsgegevens. De Koning wordt gemachtigd om de rollen en verantwoordelijkheden te bepalen van de verschillende actoren inzake de behandeling van persoonsgegevens in het kader van de artikelen 5, 6 en 7. De gegevens worden beheerd in een geautomatiseerd gegevensbestand. De toezichthoudende inspecteurs en controleurs hebben toegang tot deze databank en de consultaties worden geregistreerd. De Koning bepaalt de bewaartijd van de persoonsgegevens.

Hoofdstuk VII regelt de inspecties en de sancties. Het toezicht op de naleving van de aan te nemen wet en haar uitvoeringsbesluiten gebeurt door de contractuele en statutaire inspecteurs en controleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de FOD Volksgezondheid en door de door de Koning aangeduiden sociaal inspecteurs. De eerstgenoemden beschikken over de bevoegdheden bedoeld in de artikelen 11 en 11bis van de wet van 24 januari 1977 "betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten" en het toezicht door de laatstgenoemden gebeurt overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek. Er wordt voorzien in strafbepalingen, enerzijds voor de overtredingen die worden vastgesteld door de eerstgenoemden (artikel 10, § 1, eerste en tweede lid) en anderzijds voor de overtredingen vastgesteld door laatstgenoemden (artikelen 10, § 2, en 11 van het voorontwerp, dat daartoe een hoofdstuk invoegt in het Sociaal Strafwetboek). De behandeling van de processenverbaal wordt geregeld, evenals het opleggen en invorderen van een administratieve geldboete door een door de Koning aangewezen ambtenaar. De Koning wordt gemachtigd om de administratieve beroepsprocedure te regelen.

Hoofdstuk VIII richt het interfederaal platform inzake de binnenluchtkwaliteit op, dat onder meer beleidsadviezen verleent.

Hoofdstuk IX regelt de inwerkingtreding van de aan te nemen wet.

BEVOEGDHEID

A. Inleiding

3. De memorie van toelichting en de nota aan de Ministerraad bevatten geen toelichting omtrent de bevoegdheidsrechtelijke grondslagen voor de federale overheid voor de ontworpen regeling.

Les délégués ont déclaré que ces fondements légaux au regard de la répartition des compétences doivent être recherchés dans la compétence fédérale résiduelle en matière de santé publique, ainsi que dans la compétence fédérale en matière de police administrative.

4. La loi à adopter est applicable aux "lieux" qui sont définis à l'article 2, 1°, de l'avant-projet comme un "espace fermé de son environnement par des parois et un plafond, accessible au public". L'article 5, alinéa 1°, de l'avant-projet contient les obligations fondamentales relatives à la surveillance et à l'amélioration de la qualité de l'air dans ces lieux. L'article 5, alinéa 2, de l'avant-projet habilité le Roi à déterminer les caractéristiques des lieux soumis aux obligations de la loi à adopter.

À la question de savoir si cela implique que les obligations de la loi à adopter s'appliquent à tous les "lieux" définis à l'article 2, 1°, ou si le Roi, sur la base de la délégation précitée, peut déterminer les endroits qui sont effectivement soumis à ces obligations, les délégués ont donné la réponse suivante:

"Een plaats is elke publiek toegankelijke ruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden en een plafond. Hiervoor gebruiken we dezelfde definitie als deze in de Rookwet van 22 december 2009. In de Wet zelf is het toepassingsgebied breed en transversaal opgevat.

Het voorontwerp van Wet voorziet een uitzondering in art. 5. De uitzonderingen zijn op dit moment niet heel precies afgelijnd, maar deze zijn bedoeld voor plaatsen die maar zeer uitzonderlijk worden gebruikt voor het ontvangen van publiek of die maar zeer kort of zeer beperkt in de tijd bezet worden door publiek. Een duidelijke wetenschappelijk onderbouwde definitie van deze uitzonderingen zal bepaald worden na advies van het binnenluchtkwaliteitsplatform, waar alle deelstaten in vertegenwoordigd zullen zijn."

Il semble se déduire de cette réponse que le champ d'application de la réglementation en projet sera très large, dès lors qu'elle s'applique en principe à tous les "lieux", mais que des exceptions à l'applicabilité des obligations concernées peuvent être fixées sur la base de l'habilitation précitée.

Cette définition du champ d'application n'est toutefois pas compatible avec ce qui est exposé dans la note au Conseil des ministres, à savoir:

"Le projet est une loi générique dont le champ d'application porte sur les lieux fermés accessibles au public, quel que soit le secteur ou le type d'activité, et le public accueilli dans ces lieux. Pour assurer la continuité de la politique engagée au moment de la pandémie et garantir aux organisations une perspective d'investissement durable, on prend comme point de départ au niveau du champ d'application les secteurs qui relèvent du champ d'application de l'AR portant des mesures dans le cadre de l'arrêté-pandémie: les établissements de restauration et débits de boissons du secteur HORECA, y

De gemachtigden verklaarden dat deze bevoegdheidsrechtelijke grondslagen moeten worden gezocht in de federale residuaire bevoegdheid inzake volksgezondheid, alsook in de federale bevoegdheid inzake bestuurlijke politie.

4. De aan te nemen wet is van toepassing op "plaatsen", die bij artikel 2, 1°, van het voorontwerp worden gedefinieerd als een "publiek toegankelijke ruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden en een plafond". Artikel 5, eerste lid, van het voorontwerp bevat de kernverplichtingen met betrekking tot de bewaking en de verbetering van de luchtkwaliteit in die plaatsen. Bij artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp wordt de Koning gemachtig om de kenmerken te bepalen van de plaatsen die zijn onderworpen aan de verplichtingen van de aan te nemen wet.

Op de vraag of dit impliceert dat de verplichtingen van de aan te nemen wet van toepassing zijn op alle "plaatsen" zoals gedefinieerd in artikel 2, 1°, dan wel of de Koning op grond van de voormelde delegatie kan bepalen welke plaatsen daadwerkelijk zijn onderworpen aan die verplichtingen, antwoordden de gemachtigden als volgt:

"Een plaats is elke publiek toegankelijke ruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden en een plafond. Hiervoor gebruiken we dezelfde definitie als deze in de Rookwet van 22 december 2009. In de Wet zelf is het toepassingsgebied breed en transversaal opgevat.

Het voorontwerp van Wet voorziet een uitzondering in art. 5. De uitzonderingen zijn op dit moment niet heel precies afgelijnd, maar deze zijn bedoeld voor plaatsen die maar zeer uitzonderlijk worden gebruikt voor het ontvangen van publiek of die maar zeer kort of zeer beperkt in de tijd bezet worden door publiek. Een duidelijke wetenschappelijk onderbouwde definitie van deze uitzonderingen zal bepaald worden na advies van het binnenluchtkwaliteitsplatform, waar alle deelstaten in vertegenwoordigd zullen zijn."

Uit dit antwoord lijkt te moeten worden afgeleid dat het toepassingsgebied van de ontworpen regeling erg ruim zal zijn, aangezien ze in beginsel geldt voor alle "plaatsen", maar dat uitzonderingen op de toepasselijkheid van de betrokken verplichtingen kunnen worden vastgesteld op grond van de voormelde machting.

Dat spoort echter niet met hetgeen wordt uiteengezet in de nota aan de Ministerraad, namelijk:

"Het ontwerp is een generieke wet met als toepassingsgebied voor het publiek toegankelijk gesloten plaatsen, ongeacht de sector of het soort activiteit en het publiek dat op de plaatsen ontvangen wordt. Omwille van continuïtéteit van het beleid opgestart ten tijde van de pandemie en om de organisaties een duurzaam investeringsperspectief te verzekeren wordt qua toepassingsgebied gestart met de sectoren die vallen onder het toepassingsgebied gevat in het KB maatregelen in het kader van het pandemiebesluit: de eet- en drankgelegenheden van de horecasector, met inbegrip van de discotheken

compris les discothèques et les dancings, les établissements du secteur sportif, les établissements relevant du secteur culturel et événementiel, y compris les cinémas. Ceci sera établi par un AR délibéré en Conseil des ministres. Si cet arrêté royal ou l'arrêté royal qui concrétise les instruments n'est pas prêt à temps (et donc si aucune garantie ne peut être donnée d'une transition de 12 mois pour les secteurs), la date d'entrée en vigueur sera reportée".

Cet exposé donne à son tour l'impression que la loi à adopter s'appliquera, dans un premier temps, uniquement à certains secteurs, à savoir le secteur Horeca, y compris les discothèques et les dancings, les établissements du secteur sportif et les établissements relevant du secteur culturel et événementiel, y compris les cinémas, et que ce champ d'application temporairement limité est déterminé en exécution de l'habilitation au Roi précitée. Il en résulterait alors que le Roi fixe bel et bien le champ d'application de la loi à adopter. Ainsi qu'il apparaîtra ci-après (observation 7.4), cette situation a des conséquences pour la qualification de la réglementation en projet au regard de la répartition des compétences.

La délégation prévue à l'article 5, alinéa 2, de l'avant-projet peut toutefois aussi être comprise dans un autre sens, et ce parce qu'elle habilite le Roi à déterminer les "caractéristiques" de tous les "lieux" définis à l'article 2, 1e, de l'avant-projet. Dans ce cas, la question se pose par ailleurs de savoir ce que pourraient être ces "caractéristiques" et, plus précisément, si elles peuvent contenir d'autres exigences que celles relatives à la qualité de l'air. Telle n'est sans doute pas l'intention, compte tenu de l'objectif mentionné à l'article 3 de l'avant-projet, mais il serait toutefois préférable de le préciser, notamment parce qu'une portée plus large pourrait également entraîner une autre qualification au regard de la répartition des compétences.

B. La compétence fédérale résiduelle en matière de santé publique

5. Conformément à l'article 3 de l'avant-projet, la loi à adopter a pour objectif de "caractériser et d'améliorer la qualité de l'air intérieur des lieux dans le cadre d'une contribution transversale à la santé publique". L'exposé des motifs établit un lien entre l'inhalation d'aérosols et la contamination par des virus respiratoires, d'une part, et entre une moins bonne qualité de l'air intérieur et des problèmes de santé, tels que les troubles respiratoires, la fatigue, les allergies, l'inflammation des muqueuses, l'irritation oculaire, les maux de tête, le vertige et l'irritation cutanée, ainsi qu'un certain nombre de maladies, dont: l'asthme (et les allergies respiratoires), le cancer des poumons, les maladies cardiovasculaires et les bronchopneumopathies chroniques obstructives (BPCO) (IAIAQ 2011), d'autre part. L'exposé des motifs fait également référence à ce qu'on appelle la "*pandemic preparedness*", dans le cadre de laquelle le label réglé dans l'avant-projet et la banque de données y relative permettront de limiter de manière ciblée la capacité des lieux fermés accessibles au public lors d'une pandémie par virus respiratoire, en application de la loi pandémie, en fonction de ce qui sera nécessaire à ce moment-là pour lutter contre le virus. Enfin, il mentionne

en dancings, de inrichtingen van de sportieve sector, de inrichtingen behorende tot de cultuur- en evenementensector met inbegrip van de bioscopen. Dit zal bij een KB overlegd in de Ministerraad vastgelegd worden. Dit KB zal al voorgelegd worden aan de federale IKW na de eerste lezing. Indien dit KB of het KB dat de concretisering van de instrumenten niet tijdig klaar is (en er dus geen garantie kan gegeven worden voor een overgang van 12 maanden voor de sectoren), dan zal de datum van inwerkingtreding uitgesteld worden."

Deze uiteenzetting wekt dan weer de indruk dat de aan te nemen wet in een eerste fase slechts van toepassing zal zijn op bepaalde sectoren, namelijk de horecasector, met inbegrip van discotheken en dancings, inrichtingen van de sportieve sector en de inrichtingen behorende tot de cultuur- en evenementensector met inbegrip van bioscopen, en dat dit voorlopig beperkte toepassingsgebied bepaald wordt ter uitvoering van de voormelde machting aan de Koning. Dat zou dan impliceren dat de Koning wel degelijk het toepassingsgebied van de aan te nemen wet bepaalt. Zoals zal blijken uit wat volgt (opmerking 7.4), heeft dat gevolgen voor de bevoegdheidsrechtelijke kwalificatie van de ontworpen regeling.

De delegatie vervat in artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp kan evenwel ook in een andere zin worden begrepen, namelijk doordat ze de Koning machtigt om "kenmerken" te bepalen van alle "plaatsen" zoals gedefinieerd in artikel 2, 1^e, van het voorontwerp. In dat geval rijst dan weer de vraag wat die "kenmerken" kunnen zijn en, meer bepaald, of ze andere eisen kunnen omvatten dan eisen inzake luchtkwaliteit. Dat is allicht niet de bedoeling, gelet op de in artikel 3 van het voorontwerp vermelde doelstelling, maar het kan beter worden verduidelijkt, onder meer omdat een ruimere draagwijdte ook tot een andere bevoegdheidsrechtelijke kwalificatie zou kunnen leiden.

B. De federale residuaire bevoegdheid inzake volksgezondheid

5. Overeenkomstig artikel 3 van het voorontwerp bestaat de doelstelling van de aan te nemen wet erin "de binnenluchtkwaliteit in de plaatsen te karakteriseren en te verbeteren in het kader van een transversale bijdrage aan de volksgezondheid". In de memorie van toelichting wordt een verband gelegd tussen het inademen van aerosolen en de besmetting met respiratoire virussen, enerzijds, en tussen een minder goede binnenluchtkwaliteit en gezondheidsklachten als ademhalingsproblemen, vermoeidheid, allergieën, irritatie van de slijmvliezen, irritatie van de ogen, hoofdpijn, duizeligheid en huidirritatie, en ook een aantal ziektes waaronder: astma (en astma-achtige symptomen), longkanker, hart- en vaatziekten (CVD) en chronische obstructieve longaandoeningen (COPD), (IAIACL 2011), anderzijds. Er wordt in de memorie van toelichting ook verwezen naar de zogenaamde *pandemic preparedness*, waarbij het in het voorontwerp geregelde label en de bijhorende databank het mogelijk zullen maken om tijdens een pandemie met een respiratoir virus de capaciteit van de publiek toegankelijke gesloten plaatsen gericht, ter uitvoering van de pandemiewet, te beperken in functie van wat op dat moment nodig is ter bestrijding van het virus. Ten

l'importance d'une bonne qualité de l'air du point de vue du bien-être, de la concentration et de la productivité.

6. On peut admettre que la réglementation en projet concerne la santé publique.

Comme l'a formulé, entre autres, l'avis 68 936/AG³ sur un avant-projet devenu la loi du 14 août 2021 «relative aux mesures de police administrative lors d'une situation d'urgence épidémique», l'autorité fédérale dispose de la compétence résiduelle en matière de politique de la santé. Toutes les compétences en cette matière qui ne sont pas expressément attribuées aux communautés sont par conséquent demeurées du ressort de l'autorité fédérale⁴. On vérifiera dès lors si l'avant-projet règle ou non une matière qui relève de la compétence des communautés ou des régions, en particulier des compétences des communautés en matière de médecine préventive⁵ et des compétences des régions en matière d'environnement⁶. En outre, la question se pose de savoir si les communautés et les régions, dans le cadre de leurs autres compétences matérielles, pourraient prendre des mesures similaires et si cette possibilité exclut alors la compétence résiduelle de l'autorité fédérale. En effet, la compétence fédérale résiduelle en matière de santé publique ne peut être considérée comme fondement légal de l'avant-projet au regard de la répartition des compétences que dans la mesure où les communautés et les régions ne peuvent pas être réputées compétentes⁷.

7.1. En ce qui concerne la question de savoir si la matière en projet doit être considérée comme relevant des compétences communautaires relatives à la médecine préventive, le Conseil d'État a formulé, dans l'avis 34 339/AV du 29 avril 2003 sur un avant-projet devenu le décret de la Communauté flamande et de la Région flamande du 21 novembre 2003 «betreffende het preventieve gezondheidsbeleid», les observations suivantes⁸:

³ Avis C.E. 68 936/AG du 7 avril 2021, Doc. parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, p. 64 (observation 12).

⁴ C.C., 15 janvier 2009, n° 2/2009, B.5.2.

⁵ Article 5, § 1er, I, alinéa 1er, 8e, de la loi spéciale du 8 août 1980 «de réformes institutionnelles».

⁶ Article 6, § 1er, II, alinéa 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980.

⁷ On peut d'ores et déjà souligner que la réglementation en projet en tant que telle vise la qualité de l'air intérieur en général et non pas tant les risques pour la santé liés aux produits du tabac. Dans ce dernier cas, la Cour constitutionnelle a conclu à la compétence de l'autorité fédérale en ce qui concerne la réglementation relative aux denrées alimentaires, sur la base de laquelle «le législateur fédéral est resté compétent pour imposer une interdiction générale de fumer dans les lieux fermés accessibles au public» (C.C., 3 mars 2016, n° 31/2016, B.3.2). Voir aussi l'avis C.E. 63 918/VR du 5 octobre 2018 sur un avant-projet devenu le décret de la Communauté flamande et de la Région flamande du 21 décembre 2018 «houdende de luchtkwaliteit in het binnenmilieu van voertuigen», Doc. parl., Parl. fl., 2018-19, n° 1751/1, pp. 35-36 (observations 3.2.2 à 3.3).

⁸ Doc. parl., Parl. fl., 2002-03, n° 1709/1, pp. 149-150 (observation 10). L'avis 68 936/AG renvoie également à cette observation de l'avis, Doc. Parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, pp. 70-71 (observation 25.1).

slotte wordt gewag gemaakt van het belang van een goede luchtkwaliteit vanuit het perspectief van welbevinden, concentratie en productiviteit.

6. Er kan worden aangenomen dat de ontworpen regeling betrekking heeft op de volksgezondheid.

Zoals onder meer is uiteengezet in advies 68 936/AV³ over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 «betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie», beschikt de federale overheid over de residuaire bevoegdheid inzake het gezondheidsbeleid. Alle niet uitdrukkelijk aan de gemeenschappen toegewezen bevoegdheden inzake het gezondheidsbeleid zijn bijgevolg tot de bevoegdheid van de federale overheid blijven behoren.⁴ Er moet dan ook worden nagegaan of het voorontwerp al dan niet een aangelegenheid regelt die behoort tot de bevoegdheden van de gemeenschappen of de gewesten, in het bijzonder de bevoegdheden van de gemeenschappen inzake preventieve gezondheidszorg⁵ en de bevoegdheden van de gewesten inzake leefmilieu.⁶ Tevens rijst de vraag of de gemeenschappen en de gewesten in het kader van hun andere materiële bevoegdheden gelijkaardige maatregelen zouden kunnen nemen en of dit dan de residuaire bevoegdheid van de federale overheid uitsluit. De federale residuaire bevoegdheid inzake volksgezondheid kan immers pas als bevoegdhedsrechtelijke grondslag voor het voorontwerp worden beschouwd in zoverre de gemeenschappen en gewesten niet bevoegd kunnen worden geacht.⁷

7.1. Wat betreft de vraag of de ontworpen aangelegenheid tot de gemeenschapsbevoegdheden inzake preventieve gezondheidszorg moet worden gerekend, heeft de Raad van State het volgende uiteengezet in advies 34 339/AV van 29 april 2003 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en van het Vlaamse Gewest van 21 november 2003 «betreffende het preventieve gezondheidsbeleid»:⁸

³ Adv.RvS 68 936/AV van 7 april 2021, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 64 (opmerking 12).

⁴ GWH 15 januari 2009, nr. 2/2009, B.5.2.

⁵ Artikel 5, § 1, I, eerste lid, 8^e, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 «tot hervorming der instellingen».

⁶ Artikel 6, § 1, II, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

⁷ Er kan alvast worden aangestipt dat de ontworpen regeling als dusdanig de binnenluchtkwaliteit in het algemeen beoogt en niet zozeer de gezondheidsrisico's die samenhangen met tabaksproducten. In dat laatste geval heeft het Grondwettelijk Hof geconcludeerd tot de bevoegdheid van de federale overheid betreffende de reglementering inzake levensmiddelen, op grond waarvan «de federale wetgever bevoegd is gebleven om een algemeen rookverbod op te leggen ten aanzien van gesloten plaatsen die voor het publiek toegankelijk zijn» (GWH 3 maart 2016, nr. 31/2016, B.3.2). Zie ook adv.RvS 63 918/VR van 5 oktober 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 21 december 2018 «houdende de luchtkwaliteit in het binnenmilieu van voertuigen», Parl.St. VI.Parl. 2018-19, nr. 1751/1, 35-36 (opmerkingen 3.2.2 tot 3.3).

⁸ Parl.St. VI.Parl. 2002-03, nr. 1709/1, 149-150 (opmerking 10). Naar deze adviesopmerking wordt ook verwezen in het voormalde advies 68 936/AV, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 70-71 (opmerking 25.1).

“(traduction) 10. Selon le texte de l’article 5, § 1er, I, de la loi spéciale, la compétence attribuée aux communautés sur le plan de la politique de santé préventive connaît trois limitations: il s’agit uniquement de la «médecine» préventive; dans ce domaine, seuls sont concernés les «activités et services» intervenant sur ce plan; les «mesures prophylactiques nationales» sont expressément exclues.

L’utilisation du terme «médecine» (en néerlandais «gezondheidszorg») indique que la politique visée par la loi spéciale doit présenter un lien étroit avec la prévention et le dépistage de certaines affections et maladies, ou doit avoir pour objet de contribuer à une amélioration de la santé par la voie de la médecine⁹. Des mesures qui peuvent certes contribuer d’une manière générale à la prévention de maladies ou d’affections, ou qui ont une influence positive sur la santé de l’individu, mais qui sortent du champ de la médecine ou des soins de santé, ne relèvent pas du domaine de la «médecine préventive»¹⁰.

Il faut en outre qu’il s’agisse d’une politique visant des «activités et services»^[11]. Il faut remarquer qu’en ce qui concerne la médecine préventive, l’article 5, § 1er, I, [alinéa 1er, 8°], de la loi spéciale ne vise pas – comme la plupart des autres dispositions de l’article 5, § 1er – la «politique» en la matière, mais seulement les activités et services.

Enfin, l’article 5, § 1er, I, [alinéa 2, 2°], dispose qu’en ce qui concerne la médecine préventive, les communautés sont dépourvues de compétence pour «les mesures prophylactiques nationales». Sont ainsi visées les vaccinations obligatoires¹². Il faut observer que l’exception ne concerne pas les inoculations ou vaccinations facultatives, qui relèvent au contraire de la compétence des communautés¹³.

7.2. Dans un certain nombre d’avis, le Conseil d’État a déjà conclu que certains régimes échappaient à ces compétences communautaires.

Tel était le cas par exemple d’un régime en vertu duquel des habitations et des bâtiments accessibles au public sont examinés et certaines mesures, dont des mesures d’assainissement visant à interdire toute nouvelle occupation ou utilisation, sont prises en cas de dépassement de certaines valeurs

⁹ Note 4 de l’avis cité: Ainsi interprétée, la notion de médecine préventive, au sens de la loi spéciale, semble correspondre à ce que l’exposé des motifs du projet soumis pour avis désigne comme étant “(traduction) la prévention des maladies et... cette partie de la promotion de la santé qui se situe dans le domaine de la médecine”.

¹⁰ Note 5 de l’avis cité: Consulter C.E., section de législation, avis 15 831/VR du 6 juin 1984, précité, p. 2.

¹¹ Consécutivement à la sixième réforme de l’État, des “initiatives” ont encore été inscrites à l’article 5, § 1er, I, alinéa 1er, 8°, actuel, de la loi spéciale du 8 août 1980.

¹² Note 6 de l’avis cité: Justification d’un amendement du gouvernement, rapport de la Commission de révision de la constitution et de la réforme des institutions, Doc. parl., Sénat, 1979-80, n° 434-2, p. 125.

¹³ Note 7 de l’avis cité: Cour d’arbitrage, 19 décembre 1991, n° 40/91, cons. 7.B.

“10. Blijkens de tekst van artikel 5, § 1, I, van de bijzondere wet is de aan de gemeenschappen toegewezen bevoegdheid op het vlak van de preventieve bescherming van de gezondheid bovendien op drie manieren beperkt: het gaat enkel om de preventieve “gezondheidszorg”; binnen dat domein gaat het enkel om de “activiteiten en diensten” die op dat vlak werkzaam zijn; de “nationale maatregelen inzake profylaxies” zijn uitdrukkelijk uitgezonderd.

Het gebruik van de term “gezondheidszorg” (in het Frans: “médecine”) wijst erop dat, in de zin van de bijzondere wet, een beleid bedoeld wordt dat nauw verbonden is met het voorkomen en het opsporen van bepaalde aandoeningen en ziektes, of dat via de gezondheidszorg wil bijdragen tot een verbetering van de gezondheid.⁹ Maatregelen die weliswaar in het algemeen kunnen bijdragen tot het voorkomen van ziektes of aandoeningen, of die een positieve invloed hebben op de gezondheid van het individu, maar die buiten de sfeer van de gezondheidszorg of de geneeskunde vallen, behoren niet tot het domein van de “preventieve gezondheidszorg”¹⁰.

Voorts moet het gaan om een beleid dat gericht is op “activiteiten en diensten”.^[11] Het valt op dat, wat de preventieve gezondheidszorg betreft, artikel 5, § 1, I, [eerste lid, 8°], van de bijzondere wet het niet heeft over het “beleid” terzake – zoals in de meeste andere bepalingen van artikel 5, § 1 –, maar enkel over activiteiten en diensten.

Ten slotte bepaalt artikel 5, § 1, I, [tweede lid, 2°], dat de gemeenschappen, i.v.m. de preventieve gezondheidszorg, niet bevoegd zijn voor “de nationale maatregelen inzake profylaxies”. Hiermee worden de verplichte inentingen bedoeld¹². Opgemerkt moet worden dat de uitzondering geen betrekking heeft op facultatieve inentingen of vaccinaties, welke integendeel vallen onder de bevoegdheid van de gemeenschappen.¹³.

7.2. In een aantal adviezen heeft de Raad van State reeds geconcludeerd dat bepaalde regelingen buiten die gemeenschapsbevoegdheden vallen.

Dat was bijvoorbeeld het geval voor een regeling waarbij woningen en publiek toegankelijke gebouwen worden onderzocht en bepaalde maatregelen, waaronder saneringsmaatregelen tot een verbod van verdere bewoning of verder gebruik, worden genomen als bepaalde interventie- of richtwaarden worden

⁹ Voetnoot 4 van het geciteerde advies: Aldus begrepen lijkt de preventieve gezondheidszorg, in de zin van de bijzondere wet, overeen te stemmen met wat in de memorie van toelichting bij het voorgelegde ontwerp wordt genoemd: “de ziektepreventie en... dat deel van de gezondheidsbevordering dat zich binnen het domein van de gezondheidszorg situeert”.

¹⁰ Voetnoot 5 van het geciteerde advies: Rdpl. R.v.St., afd. wetg., advies 15 831/VR van 6 juni 1984, aangehaald, p. 2.

¹¹ Ingevolge de zesde staatshervorming zijn daar ook nog “initiatieven” bijgekomen in het huidige artikel 5, § 1, I, eerste lid, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

¹² Voetnoot 6 van het geciteerde advies: Verantwoording van een amendement van de regering, verslag van de Commissie voor de herziening van de Grondwet en de hervorming der instellingen, Parl.St., Senaat, 1979-80, nr. 434-2, 125.

¹³ Voetnoot 7 van het geciteerde advies: Arbitragehof, 19 december 1991, nr. 40/91, overw. 7.B.

d'intervention ou valeurs indicatives, parce qu'il n'existe pas de lien direct suffisant avec des maladies ou des affections¹⁴.

Tel était également le cas d'une réglementation de certains établissements qui visait la prévention de la légionellose, parce qu'elle ne présentait pas un lien suffisamment direct avec les personnes susceptibles d'être contaminées par la bactérie de légionelle¹⁵.

Concernant un régime fédéral relatif à la manipulation et au stockage de certains poliovirus, il a également été constaté qu'il ne s'agit que de réglementer des établissements et non de mesures agissant directement dans des cas concrets de maladies infectieuses contagieuses¹⁶.

Enfin, consécutivement aux mesures de lutte contre la pandémie de COVID-19, le Conseil d'État a souligné à maintes reprises que des mesures qui ne s'adressent pas directement aux personnes présentant une infection (ou un risque d'infection) ayant pour origine une maladie contagieuse, mais à la population en général, ne peuvent pas être considérées comme relevant de la compétence des communautés en matière de médecine préventive. Les mesures qui ont effectivement un lien direct avec des maladies et affections doivent en outre définir spécifiquement à quels endroits et/ou dans quelles circonstances elles sont imposées¹⁷. Ces conditions étaient par exemple remplies pour imposer le port du masque dans les transports en commun et dans les établissements de soins parce qu'il s'agit de lieux dont on peut admettre qu'ils réunissent des personnes particulièrement vulnérables ou

overschreden, omdat een onvoldoende rechtstreekse band voorhanden is met ziektes of aandoeningen.¹⁴

Dat was eveneens het geval voor een reglementering van bepaalde inrichtingen met het oog op de preventie van de veteranenziekte, omdat die niet voldoende rechtstreeks de personen betreft die zouden kunnen besmet raken met de legionellabacterie.¹⁵

Ook voor een federale regeling inzake het manipuleren en bewaren van bepaalde poliovirussen werd vastgesteld dat het enkel gaat om een reglementering van instellingen en niet om maatregelen die rechtstreeks ingrijpen in concrete gevallen van infecties met een besmettelijke ziekte.¹⁶

Ten slotte heeft de Raad van State naar aanleiding van de maatregelen in de strijd tegen de COVID-19-pandemie herhaaldelijk aangestipt dat maatregelen die niet rechtstreeks gericht zijn tot personen met een (risico op een) infectie met een besmettelijke ziekte, maar op de bevolking in het algemeen, niet tot de bevoegdheid van de gemeenschappen inzake de preventieve gezondheidszorg kunnen worden gerekend. Maatregelen die wel rechtstreeks te maken hebben met ziektes en aandoeningen moeten bovendien specifiek omschrijven op welke plaatsen en/of in welke omstandigheden ze worden opgelegd.¹⁷ Aan die voorwaarden was bijvoorbeeld voldaan voor het opleggen van een mondmaskerplicht op het openbaar vervoer en in zorginstellingen, omdat het gaat om plaatsen waarvan het aannemelijk is dat bijzonder kwetsbare personen of personen die daarmee contact hebben er samenkommen, of

¹⁴ Avis C.E. 37 050/3 du 11 mai 2004 sur un projet devenu l'arrêté du gouvernement flamand du 11 juin 2004 «houdende maatregelen tot bestrijding van de gezondheidsrisico's door verontreiniging van het binnenmilieu», observations 3 et 4.

¹⁵ Avis C.E 41 674/VR du 13 décembre 2006 sur un projet devenu l'arrêté du gouvernement flamand du 9 février 2007 «betreffende de preventie van de veteranenziekte op publiek toegankelijke plaatsen». Voir aussi auparavant l'avis C.E. 37 048/3 du 11 mai 2004 sur un projet devenu l'arrêté du gouvernement flamand du 11 juin 2004 «betreffende het voorkomen van de veteranenziekte of legionellose op voor het publiek toegankelijke plaatsen» (abrogé par l'arrêté précité).

¹⁶ Avis C.E. 66 387/1/V du 29 août 2019 sur un projet devenu l'arrêté royal du 11 décembre 2019 «fixant les modalités de manipulation et stockage des poliovirus de type 2».

¹⁷ Avis C.E. 68 338/3/AV du 12 janvier 2021 sur un avant-projet devenu le décret de la Communauté germanophone «zur Abänderung des Dekrets vom 1. Juni 2004 zur Gesundheitsförderung und zur medizinischen Prävention», Doc. Parl., Parl. Comm. germ., 2021-22, n° 168/1, p. 27 (observation 4); avis C.E. 68 936/AG du 7 avril 2021, Doc. Parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, pp. 73-74 (observation 27); avis C.E. 71 179/3 du 18 mars 2022 sur un avant-projet devenu l'ordonnance de la Commission communautaire commune du 7 avril 2022 «modifiant l'ordonnance du 19 juillet 2007 relative à la politique de prévention en santé», Doc. Parl., Ass. réun. COCOM, 2021-22, n° B-109/1, p. 18 (observations 26 et 27).

¹⁴ Adv.RvS 37 050/3 van 11 mei 2004 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse regering van 11 juni 2004 “houdende maatregelen tot bestrijding van de gezondheidsrisico's door verontreiniging van het binnenmilieu”, opmerkingen 3 en 4.

¹⁵ Adv.RvS 41 674/VR van 13 december 2006 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse regering van 9 februari 2007 “betreffende de preventie van de veteranenziekte op publiek toegankelijke plaatsen”. Zie ook eerder al adv.RvS 37 048/3 van 11 mei 2004 over een ontwerp dat heeft geleid tot het (bij het voormalde besluit opgeheven) besluit van de Vlaamse regering van 11 juni 2004 “betreffende het voorkomen van de veteranenziekte of legionellose op voor het publiek toegankelijke plaatsen”.

¹⁶ Adv.RvS 66 387/1/V van 29 augustus 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 11 december 2019 “betreffende de modaliteiten inzake het manipuleren en bewaren van poliovirussen van type 2”.

¹⁷ Adv.RvS 68 338/3/AV van 12 januari 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Duitstalige Gemeenschap “zur Abänderung des Dekrets vom 1. Juni 2004 zur Gesundheitsförderung und zur medizinischen Prävention”, Parl.St. Parl.D.Gem. 2021-22, nr. 168/1, 27 (opmerking 4); adv.RvS 68 936/AV van 7 april 2021, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 73-74 (opmerking 27); adv.RvS 71 179/3 van 18 maart 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 7 april 2022 “tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2007 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid”, Parl.St. Ver.Verg.Gem.Gem. Comm. 2021-22, nr. B-109/1, 18 (opmerkingen 26 en 27).

des personnes ayant des contacts avec ces dernières, ou de circonstances dans lesquelles le risque de contamination est clairement bien plus élevé¹⁸.

7.3. L'avant-projet soumis pour avis ne contient pas en tant que tel¹⁹ de mesures s'adressant directement à des personnes présentant une infection (ou un risque d'infection) ayant pour origine une maladie contagieuse. Il s'agit plutôt de mesures s'adressant aux propriétaires et aux gérants de lieux fermés accessibles au public et qui concernent la population en général, c'est-à-dire toute personne présente de manière temporaire ou non dans ces lieux. Outre l'amélioration générale de la qualité de l'air dans ces lieux et les effets positifs de cette amélioration sur la santé publique, la réglementation en projet peut, certes, avoir pour conséquence que certaines maladies contagieuses se propagent moins facilement par aérosols et que leur prévention est ainsi assurée. Ces éléments ne suffisent cependant pas pour conclure à la compétence des communautés en la matière. La réglementation en projet ne fait d'ailleurs pas de distinction entre les lieux selon que ceux-ci présentent ou non un risque plus élevé de contamination.

L'avant-projet ne contient pas non plus de mesures pouvant s'inscrire dans d'autres compétences communautaires en matière de médecine préventive que la compétence en matière de prévention et de lutte contre les maladies contagieuses.

En conclusion, la réglementation en projet ne relève pas des compétences communautaires en matière de médecine préventive.

7.4. Il en irait toutefois autrement si la délégation au Roi prévue à l'article 5, alinéa 2, de l'avant-projet avait pour effet que la réglementation en projet s'appliquerait uniquement aux lieux qui, par excellence, présenteraient un risque manifestement et considérablement accru de propagation de maladies contagieuses par aérosols, ainsi qu'il a déjà été observé au point 4. Dans ce cas, en effet, il serait encore empiété sur les compétences communautaires en matière de médecine préventive, à moins qu'un lien plus étroit ne puisse être invoqué avec un autre fondement de compétence fédérale, que le Conseil d'État n'aperçoit en tout cas pas.

8.1. Les compétences régionales en matière d'environnement comprennent la compétence relative à la protection de l'environnement, notamment celle de l'air contre la pollution et les agressions²⁰. La compétence des régions en matière de protection de l'air comprend le pouvoir d'adopter des mesures afin de diminuer les émissions de gaz à effet de serre dans l'air. Ce pouvoir ne se limite pas aux installations fixes mais porte notamment sur toutes les émissions de gaz à effet de

om omstandigheden waarin het risico op besmetting duidelijk aanzienlijk hoger is.¹⁸

7.3. Het om advies voorgelegde voorontwerp bevat als dusdanig¹⁹ geen maatregelen die rechtstreeks gericht zijn tot personen met een (risico op een) infectie met een besmettelijke ziekte. Veeleer gaat het om maatregelen die gericht zijn tot de eigenaars en uitbaters van publiek toegankelijke gesloten plaatsen en die de bevolking in het algemeen aanbelangen, namelijk iedereen die al dan niet tijdelijk aanwezig is in deze plaatsen. Naast de algemene bevordering van de luchtkwaliteit in deze plaatsen en de positieve effecten ervan voor de volksgezondheid, kan de ontworpen regeling weliswaar tot gevolg hebben dat bepaalde besmettelijke ziekten minder gemakkelijk via aerosolen worden verspreid en daardoor worden voorkomen. Dat volstaat echter niet om te kunnen besluiten tot de bevoegdheid van de gemeenschappen ter zake. De ontworpen regeling maakt overigens geen onderscheid tussen plaatsen naargelang er al dan niet een hoger risico is op besmetting in de betrokken plaatsen.

Evenmin bevat het voorontwerp maatregelen die ingepast kunnen worden in andere gemeenschapsbevoegdheden inzake preventieve gezondheidszorg, dan de bevoegdheid inzake de voorkoming en de bestrijding van besmettelijke ziekten.

De conclusie is dan ook dat de ontworpen regeling niet valt onder de gemeenschapsbevoegdheden inzake preventieve gezondheidszorg.

7.4. Dat zou evenwel anders zijn indien de delegatie aan de Koning in artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp ertoe zou leiden dat de ontworpen regeling enkel van toepassing zou worden op plaatsen waar bij uitstek een duidelijk en aanzienlijk verhoogd risico zou bestaan op de verspreiding van besmettelijke ziekten via aerosolen, zoals reeds is uiteengezet in opmerking 4. In dat geval zouden immers alsnog de gemeenschapsbevoegdheden inzake preventieve gezondheidszorg worden betreden, tenzij indien een nauwere band met een andere federale bevoegdheidsgrond zou kunnen worden aangevoerd, die de Raad van State alvast niet ziet.

8.1. De gewestbevoegdheden inzake leefmilieu omvatten de bevoegdheid inzake de bescherming van het leefmilieu, onder meer van de lucht, tegen verontreiniging en aantasting.²⁰ De bevoegdheid van de gewesten inzake de bescherming van de lucht omvat de bevoegdheid om maatregelen te nemen teneinde de uitstoot van broeikasgassen in de lucht te verminderen. Die bevoegdheid is niet beperkt tot vaste installaties, maar betreft elke uitstoot van onder meer broeikasgassen,

¹⁸ Avis C.E. 71 318/3 du 11 avril 2022 sur un projet devenu l'arrêté du Collège réuni de la Commission communautaire commune du 22 avril 2022 «relatif à l'obligation de port du masque buccal dans les transports en commun et les établissements de soins» (observation 5.2).

¹⁹ Voir toutefois la réserve formulée au point 7.4 en ce qui concerne la délégation au Roi prévue à l'article 5, alinéa 2, de l'avant-projet.

²⁰ Article 6, § 1er, II, alinéa 1er, 1°, de la loi spéciale du 8 août 1980.

¹⁸ Adv.RvS 71 318/3 van 11 april 2022 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van 22 april 2022 “betreffende de mondmaskerplicht in het openbaar vervoer en in zorginstellingen” (opmerking 5.2).

¹⁹ Zie evenwel het voorbehoud in opmerking 7.4 wat betreft de delegatie aan de Koning vervat in artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp.

²⁰ Artikel 6, § 1, II, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

serre, quelle que soit leur source²¹. La circonstance que ces mesures contribuent à la protection de la santé publique ne fait pas obstacle à cette compétence régionale, dès lors que la politique environnementale vise à protéger les divers éléments de l'environnement de l'homme, en premier lieu afin de préserver ainsi sa santé²².

8.2. Dans certains avis, le Conseil d'État a déjà conclu que certains régimes échappaient à ces compétences régionales.

Selon le Conseil d'État, le régime déjà cité au point 7.2, en vertu duquel des habitations et des bâtiments accessibles au public sont examinés et certaines mesures, dont des mesures d'assainissement visant à interdire toute nouvelle occupation ou utilisation, sont prises en cas de dépassement de certaines valeurs d'intervention ou valeurs indicatives, "(traduction) sortait en grande partie du champ de protection de l'environnement"²³, dès lors qu'il visait à anticiper un certain nombre de facteurs pouvant difficilement être considérés comme relevant de l'environnement, par exemple des facteurs physiques tels que la température, le courant d'air, la ventilation et l'humidité, ainsi que des facteurs biotiques²⁴. La compétence des régions en matière d'environnement a par contre été confirmée pour les radiations électromagnétiques et pour les facteurs chimiques²⁵.

Dans un autre régime comparable relatif à la garantie et à l'amélioration de la qualité de l'air dans des locaux fermés (y compris les habitations et à l'exception des endroits où des travailleurs sont occupés) en vue d'éviter, de prévenir ou de diminuer les effets sur la santé et sur l'environnement, le Conseil d'État a jugé que les régions n'étaient pas investies de la compétence "d'édicter de manière générale des mesures tendant, dans un objectif de protection de la santé humaine, à régler la qualité de l'air intérieur des espaces fermés ou à régler spécifiquement la qualité de l'air à l'intérieur d'espaces clos à l'égard desquels elles ne peuvent justifier daucun titre particulier de compétence"²⁶.

8.3. L'avant-projet soumis pour avis vise à contribuer d'une manière générale à améliorer la qualité de l'air dans les lieux fermés accessibles au public. Des mesures qui sont uniquement

²¹ C.C., 2 mars 2011, n° 33/2011, B.4.4.

²² C.C., 15 janvier 2009, n° 2/2009, B.4.2.

²³ Pour les habitations, on pouvait toutefois s'appuyer sur la compétence des régions en matière de logement, mais dès lors que la réglementation actuellement en projet porte sur les lieux accessibles au public et non sur les habitations, la compétence régionale n'est pas pertinente en l'espèce.

²⁴ Avis C.E. 37 050/3, observation 7.

²⁵ Avis C.E. 63 572/3 du 25 juin 2018 sur un projet devenu l'arrêté du gouvernement flamand du 13 juillet 2018 «tot wijziging van diverse bepalingen van het Binnenmilieubesluit van 11 juni 2004 en tot opheffing van het ministerieel besluit van 16 maart 2006 tot vaststelling van het modelformulier en de procedure voor aanvragen van een onderzoek van het binnenmilieu», observation 4.2.2.

²⁶ Avis C.E. 63 923/VR du 25 septembre 2018 sur un avant-projet devenu le décret de la Région wallonne du 31 janvier 2019 «relatif à la qualité de l'air intérieur», Doc. Parl., Parl. wall., 2018-19, n° 1246/1, pp. 15-17.

ongeacht de oorsprong.²¹ De omstandigheid dat die maatregelen bijdragen tot de bescherming van de volksgezondheid, doet geen afbreuk aan die gewestelijke bevoegdheid, aangezien het leefmilieubeleid ertoe strekt de diverse onderdelen van het leefmilieu van de mens te beschermen, in eerste instantie om aldus zijn gezondheid te vrijwaren.²²

8.2. In bepaalde adviezen heeft de Raad van State reeds geconcludeerd dat bepaalde regelingen buiten die gewestbevoegdheden vielen.

De in opmerking 7.2 reeds aangehaalde regeling waarbij woningen en publiek toegankelijke gebouwen worden onderzocht en bepaalde maatregelen, waaronder saneringsmaatregelen tot een verbod van verdere bewoning of verder gebruik, worden genomen als bepaalde interventie- of richtwaarden worden overschreden, viel volgens de Raad van State "in grote mate buiten de sfeer van de bescherming van het leefmilieu",²³ omdat ze beoogde in te spelen op een aantal factoren die moeilijk tot het leefmilieu gerekend kunnen worden, bijvoorbeeld fysische factoren als temperatuur, tocht, ventilatie en vochtigheid, en biotische factoren.²⁴ De bevoegdheid van de gewesten inzake leefmilieu werd wel bevestigd voor elektromagnetische straling en voor chemische factoren.²⁵

In een andere vergelijkbare regeling met betrekking tot de waarborging en de verbetering van de luchtkwaliteit in gesloten lokalen (met inbegrip van woningen en met uitzondering van plaatsen waar werknemers worden tewerkgesteld) met het oog op het vermijden, voorkomen of verminderen van effecten op de gezondheid en op het leefmilieu, oordeelde de Raad van State dat de gewesten niet bevoegd zijn om "[vertaling] op algemene wijze maatregelen uit te vaardigen die ertoe strekken, met het oog op de bescherming van de menselijke gezondheid, de kwaliteit van de binnenlucht van gesloten plaatsen te regelen of specifiek de kwaliteit van de binnenlucht te regelen van gesloten plaatsen waarvoor ze geen bijzondere bevoegdheidsgrond kunnen aanvoeren".²⁶

8.3. Het om advies voorgelegde voorontwerp beoogt op algemene wijze bij te dragen tot de bevordering van de luchtkwaliteit in publiek toegankelijke gesloten plaatsen. Maatregelen

²¹ GwH 2 maart 2011, nr. 33/2011, B.4.4.

²² GwH 15 januari 2009, nr. 2/2009, B.4.2.

²³ Voor woningen kon wel worden gesteund op de bevoegdheid van de gewesten inzake huisvesting, maar aangezien de thans ontworpen regeling betrekking heeft op publiek toegankelijke ruimten en niet op woningen, is die gewestbevoegdheid hier irrelevant.

²⁴ Adv.RvS 37 050/3, opmerking 7.

²⁵ Adv.RvS 63 572/3 van 25 juni 2018 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2018 "tot wijziging van diverse bepalingen van het Binnenmilieubesluit van 11 juni 2004 en tot opheffing van het ministerieel besluit van 16 maart 2006 tot vaststelling van het modelformulier en de procedure voor aanvragen van een onderzoek van het binnenmilieu", opmerking 4.2.2.

²⁶ Adv.RvS 63 923/VR van 25 september 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van het Waalse Gewest van 31 januari 2019 "relatif à la qualité de l'air intérieur", Parl.St. W.Parl. 2018-19, nr. 1246/1, 15-17.

applicables dans de tels lieux et non en milieu ouvert, et qui ciblent en outre les aspects de la qualité de l'air relatifs à la santé publique, plutôt qu'à l'environnement, ne peuvent pas être rangées parmi les compétences des régions en matière d'environnement.

La circonstance que le dioxyde de carbone est un facteur chimique en ce qui concerne la qualité de l'air et non un facteur biotique ne change rien à cette constatation. On peut en effet admettre que la concentration de dioxyde de carbone soit utilisée comme un critère de ventilation ou de purification de l'air suffisante permettant, entre autres, de diminuer le risque de contamination due à des affections respiratoires par aérosols.

9. En conclusion, la réglementation en projet peut s'inscrire dans la compétence fédérale résiduelle en matière de santé publique.

C. La compétence fédérale en matière de police administrative

10. Les délégués font également référence à titre de fondement de compétence de l'avant-projet à la compétence fédérale en matière de police administrative. On ne peut toutefois se rallier à cette argumentation, et ce pour les raisons suivantes.

11. Dans l'avis 68 936/AG, le Conseil d'État a situé le fondement légal de la loi du 14 août 2021 au regard de la répartition des compétences non seulement dans la compétence fédérale résiduelle en matière de santé publique, mais également dans la compétence fédérale en matière de maintien de l'ordre public, à savoir "la compétence en matière de tranquillité, de sécurité et de salubrité publiques"²⁷. L'ordre public est également réputé concerner la salubrité des espaces publics, traditionnellement définie comme «l'absence de maladies ou de contaminations» dans les espaces publics²⁸²⁹.

Dans le même avis, il a été déduit de la référence à l'article 135, § 2, de la Nouvelle loi communale – dont fait mention l'article 6, § 1e, VIII, alinéa 1e, 1°, quatrième tiret, de la loi spéciale du 8 août 1980 «de réformes institutionnelles» – que la compétence de police fédérale doit être interprétée largement. Elle porte en effet sur "la propreté, (...) la salubrité, (...) la sûreté et (...) la tranquillité dans les rues, lieux et édifices publics". Il ressort de l'article 135, § 2, alinéa 2, 5°, que cette compétence concerne également "le soin de prévenir, par les précautions convenables, et celui de faire cesser par la distribution des secours nécessaires, les accidents et fléaux calamiteux, tels que les incendies, les épidémies et les épizooties"³⁰.

²⁷ Note 25 de l'avis cité: K. Reybrouck et S. Sottiaux, De federale bevoegdheden, Anvers, Intersentia, 2019, pp. 279 et s.

²⁸ Note 26 de l'avis cité: Voir en ce sens notamment G. Plas, Het vergaderingsrecht, de ordehandhaving en de bestuurlijke overheden, Kortrijk-Heule, UGA, 1999, p. 20; J. Dembour, Les pouvoirs de police administrative générale des autorités locales, Bruxelles, Bruylant, 1956, p. 81, n° 64.

²⁹ Doc., parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, p. 64 (observation 14).

³⁰ Ibid., pp. 64-65 (observation 15).

die enkel toepasselijk zijn in dergelijke plaatsen en niet in open lucht, en die bovendien gericht zijn op die aspecten van de luchtkwaliteit die verband houden met de volksgezondheid, veeleer dan met het leefmilieu, kunnen niet tot de gewestbevoegdheden inzake leefmilieu worden gerekend.

De omstandigheid dat koolstofdioxide een chemische factor is inzake de luchtkwaliteit en geen biotische factor, doet geen afbreuk aan die vaststelling. Er kan immers worden aangenomen dat de concentratie van koolstofdioxide gehanteerd wordt als een maatstaf voor de voldoende ventilatie of luchtzuivering die het mogelijk maakt om onder meer het risico op besmetting met respiratoire aandoeningen via aerosolen te verlagen.

9. De conclusie is dan ook dat de ontworpen regeling kan worden ingepast in de federale residuale bevoegdheid inzake volksgezondheid.

C. De federale bevoegdheid inzake bestuurlijke politie

10. De gemachtigden verwijzen als bevoegdheidsgrondslag voor het voorontwerp tevens naar de federale bevoegdheid inzake bestuurlijke politie. Die argumentatie kan echter niet worden bijgetreden, en wel om de volgende redenen.

11. In advies 68 936/AV heeft de Raad van State de bevoegdheidsrechtelijke grondslag voor de wet van 14 augustus 2021 niet enkel gesitueerd in de federale residuale bevoegdheid inzake volksgezondheid, maar ook in de federale bevoegdheid inzake de handhaving van de openbare orde, met name "de bevoegdheid inzake de openbare rust, veiligheid en gezondheid."²⁷ De openbare orde wordt geacht ook te slaan op de gezondheid in de publieke ruimten, traditioneel omschreven als "de afwezigheid van ziekten of besmettingen" in de publieke ruimten.²⁸²⁹

Uit de verwijzing naar artikel 135, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet – waarvan melding wordt gemaakt in artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 1°, vierde streepje, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, werd in hetzelfde advies afgeleid dat de federale politiebevoegdheid ruim moet worden geïnterpreteerd. Ze slaat immers op "de zindelijkheid, de gezondheid, de veiligheid en de rust op openbare wegen en plaatsen en in openbare gebouwen". Uit artikel 135, § 2, tweede lid, 5°, blijkt dat die bevoegdheid ook betrekking heeft op "het nemen van passende maatregelen om rampen en plagen, zoals brand, epidemieën en epizoötieën te voorkomen en het verstrekken van de nodige hulp om ze te doen ophouden".³⁰

²⁷ Voetnoot 25 van het geciteerde advies: K. Reybrouck en S. Sottiaux, De federale bevoegdheden, Antwerpen, Intersentia, 2019, p. 279 en v.

²⁸ Voetnoot 26 van het geciteerde advies: Zie in die zin o.m. G. Plas, Het vergaderingsrecht, de ordehandhaving en de bestuurlijke overheden, Kortrijk-Heule, UGA, 1999, p. 20; J. Dembour, Les pouvoirs de police administrative générale des autorités locales, Brussel, Bruylant, 1956, p. 81, n° 64.

²⁹ Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 64 (opmerking 14).

³⁰ Ibid., 64-65 (opmerking 15).

Contrairement à la loi du 14 août 2021, la réglementation actuellement en projet ne peut pas être qualifiée de mesure de police administrative. S'il est vrai que les mesures de police administrative peuvent revêtir différentes formes concrètes, elles sont essentiellement distinctes de l'objectif et de la nature des mesures susceptibles d'être prises sur la base de la réglementation en projet ou en vertu de celle-ci. Dans la mesure où des mesures de police (sanitaire) sont destinées au maintien de la santé publique, par exemple en cas d'une (menace grave d'une) pandémie, l'avant-projet règle la qualité de l'air intérieur d'une manière plus générale et permanente, quelle que soit la situation sanitaire actuelle, et, en outre, ne vise pas uniquement la limitation ou la prévention de maladies ou de contaminations.

En vertu de la loi du 14 août 2021, une réglementation a également été adoptée en ce qui concerne le placement d'appareils de mesure de la qualité de l'air dans des espaces intérieurs accessibles au public où certaines valeurs cibles devaient être atteintes³¹. Si cette réglementation présente des similitudes avec celle en projet, elle était cependant liée à l'existence d'une situation d'urgence épидémique, le respect des exigences qu'elle contenait en matière de qualité de l'air dans des types d'établissements bien déterminés étant une condition pour ne pas devoir subir des mesures de police plus restrictives.

12. L'exposé des motifs mentionne également la “*pandemic preparedness*”, que l'Organisation mondiale de la santé définit comme “*a continuous process of planning, exercising, revising and translating into action national and subnational pandemic preparedness and response plan*”³². Toutefois, un tel souci, indubitablement légitime, ne peut impliquer un fondement de compétence distinct pour la réglementation en projet. Ainsi que le Conseil d'État l'a déjà exposé à plusieurs reprises, chaque autorité est responsable de la lutte contre une crise touchant à la santé publique dans les limites de ses propres compétences matérielles³³. Il en va également de même pour les préparatifs en l'espèce. Même dans la mesure où la “*pandemic preparedness*” serait mise en relation avec le rôle que l'autorité fédérale peut jouer dans le cadre de la coordination stratégique en cas de situation d'urgence (sanitaire ou autre), elle ne procurerait pas de fondement de compétence, compte tenu de l'importance limitée de la compétence en matière de coordination³⁴.

Anders dan het geval was voor de wet van 14 augustus 2021, kan de thans ontworpen regeling niet worden gekwalificeerd als een maatregel van bestuurlijke politie. Maatregelen van bestuurlijke politie kunnen weliswaar verscheidene concrete vormen aannemen, maar ze zijn wezenlijk onderscheiden van de doelstelling en de aard van de maatregelen die op grond van of krachtens de ontworpen regeling kunnen worden genomen. Waar (sanitaire) politiemaatregelen zijn bedoeld om de openbare gezondheid te handhaven, bijvoorbeeld in geval van een (ernstige dreiging van een) epidemie, regelt het voorontwerp de binnenluchtkwaliteit op een meer algemene en permanente wijze, ongeacht de actuele gezondheidssituatie, en wordt bovendien niet enkel het beperken of voorkomen van ziekten of besmettingen beoogd.

Krachtens de wet van 14 augustus 2021 werd ook een regeling uitgevaardigd met betrekking tot de plaatsing van luchtkwaliteitsmeters in bepaalde publiek toegankelijke binnenruimten waarbij bepaalde streefwaarden moesten worden bereikt.³¹ Die regeling vertoont weliswaar gelijkenissen met de ontworpen regeling, maar ze hing samen met het voorhanden zijn van een epidemische noedsituatie waarbij het voldoen aan de erin vervatte eisen inzake luchtkwaliteit in welbepaalde soorten inrichtingen een voorwaarde was om meer beperkende politiemaatregelen niet te moeten ondergaan.

12. In de memorie van toelichting wordt ook gewag gemaakt van de *pandemic preparedness*, wat door de Wereldgezondheidsorganisatie wordt gedefinieerd als *a continuous process of planning, exercising, revising and translating into action national and sub-national pandemic preparedness and response plan*.³² Een dergelijke, ongetwijfeld legitieme bezorgdheid, kan evenwel geen afzonderlijke bevoegdheidsgrondslag inhouden voor de ontworpen regeling. Zoals de Raad van State al herhaaldelijk heeft uiteengezet, is elke overheid verantwoordelijk voor de bestrijding van een volksgezondheidscrisis binnen de grenzen van haar eigen materiële bevoegdheden.³³ Dat geldt ook voor de voorbereidingen ter zake. Ook in zoverre de *pandemic preparedness* in verband zou worden gebracht met de rol die de federale overheid kan spelen inzake de beleidscoördinatie in geval van een (sanitaire of andere) noedsituatie biedt dat geen bevoegdheidsgrondslag, gelet op de beperkte omvang van de coördinatiebevoegdheid.³⁴

³¹ À savoir l'article 9 (entre-temps abrogé) de l'arrêté royal du 28 octobre 2021 «portant les mesures de police administrative nécessaires en vue de prévenir ou de limiter les conséquences pour la santé publique de la situation d'urgence épidémique déclarée concernant la pandémie de coronavirus COVID-19».

³² [Https://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/influenza/pandemic-influenza/pandemic-preparedness](https://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/influenza/pandemic-influenza/pandemic-preparedness).

³³ Avis C.E. 68 936/AG, Doc. parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, p. 61 (observation 10), et les références citées.

³⁴ Ibid., pp. 79-81 (observations 43 à 47). Voir également l'avis C.E. 69 073/AG du 12 mai 2021 sur une proposition de loi spéciale «modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles afin de rendre compétente l'autorité fédérale pour la coordination de situations de crise en cas de pandémie» (Doc. Parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1713/002).

³¹ Namelijk het (inmiddels opgeheven) artikel 9 van het koninklijk besluit van 28 oktober 2021 “houdende de nodige maatregelen van bestuurlijke politie teneinde de gevolgen voor de volksgezondheid van de afgekondigde epidemische noedsituatie betreffende de coronavirus COVID-19-pandemie te voorkomen of te beperken”.

³² [Https://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/influenza/pandemic-influenza/pandemic-preparedness](https://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/influenza/pandemic-influenza/pandemic-preparedness).

³³ Adv.RvS 68 936/AV, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 61 (opmerking 10), met verdere verwijzingen.

³⁴ Ibid., 79-81 (opmerkingen 43 tot 47). Zie ook adv.RvS 69 073/AV van 12 mei 2021 over een voorstel van bijzondere wet “tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, teneinde de federale overheid bevoegd te maken voor de coördinatie van crisissituaties in geval van een pandemie”, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1713/002.

D. La compétence réservée à l'autorité fédérale en matière de normes de produits

13. Dans un souci d'exhaustivité, il faut encore vérifier si la réglementation en projet ne peut se fonder en partie sur la compétence réservée à l'autorité fédérale en matière de normes de produits³⁵, plus particulièrement en ce qui concerne les délégations au Roi, prévues à l'article 4, §§ 3 et 4, de l'avant-projet, portant sur les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de purification de l'air et des systèmes de ventilation.

Des normes de produits sont des règles qui déterminent de manière contraignante les conditions auxquelles un produit doit satisfaire, lors de la mise sur le marché, entre autres, en vue de la protection de l'environnement. Elles fixent notamment des limites en ce qui concerne les niveaux de polluants ou de nuisance à ne pas dépasser dans la composition ou dans les émissions d'un produit et peuvent contenir des spécifications quant aux propriétés, aux méthodes d'essai, à l'emballage, au marquage et à l'étiquetage des produits³⁶⁻³⁷. Cette compétence fédérale n'inclut pas le pouvoir d'adopter des règles régissant l'utilisation de produits dès leur mise sur le marché, comme des règles relatives à l'utilisation de ces systèmes de purification de l'air et de ces systèmes de ventilation. L'autorité fédérale ne peut intervenir à cet effet que sur la base d'autres compétences propres, parmi lesquelles les compétences résiduelles précitées en matière de santé publique.

À la question de savoir si les réglementations visées concernent la mise sur le marché ou l'utilisation, les délégués ont répondu en ces termes:

"Inderdaad, er zijn voorwaarden voor het op de markt brengen van luchtuiveringssystemen. Voor ventilatiesystemen kunnen er zijn voor de installatie. Daarnaast kunnen er voorwaarden bepaald worden om tijdens het gebruik ervoor te zorgen dat het performantieniveau van deze toestellen op peil blijft door het volgen van de vereisten in de technische handleiding.

³⁵ Article 6, § 1er, II, alinéa 2, 1°, de la loi spéciale du 8 août 1980.

³⁶ C.C., 15 janvier 2009, n° 2/2009, B.5.4; C.C., 22 décembre 2010, n° 149/2010, B.4.1; C.C., 28 février 2019, n° 32/2019, B.17.1; C.C., 28 février 2019, n° 38/2019, B.13.2; C.C., 17 décembre 2020, n° 165/2020, B.17.1.

³⁷ Voir par exemple l'arrêté ministériel du 12 mai 2021 «déterminant provisoirement les conditions de la mise sur le marché des produits de purification de l'air dans le cadre de la lutte contre le SARS-CoV-2 en dehors des usages médicaux» et l'arrêté ministériel du 9 mars 2022 «déterminant provisoirement les conditions de la mise sur le marché des CO2-mètres dans le cadre de la lutte contre le SARS-CoV-2», dont le fondement juridique a été recherché dans l'article 5, § 3, de la loi du 21 décembre 1998 «relative aux normes de produits ayant pour but la promotion de modes de production et de consommation durables et la protection de l'environnement, de la santé et des travailleurs» (voir à ce sujet, respectivement, l'avis C.E. 69 030/3 du 23 mars 2021 et l'avis C.E. 70 812/3 du 25 janvier 2022 sur les projets qui ont donné lieu à ces arrêtés).

D. De voorbehouden federale bevoegdheid inzake productnormen

13. Volledigheidshalve moet nog worden nagegaan of voor de ontwerpen regeling niet ten dele kan worden gesteund op de voorbehouden federale bevoegdheid inzake productnormen,³⁵ meer bepaald wat betreft de delegaties aan de Koning in artikel 4, §§ 3 en 4, van het voorontwerp, in verband met de eisen en bepalingsmethoden voor luchtuiveringssystemen en ventilatiesystemen.

Productnormen zijn regels die op dwingende wijze bepalen aan welke eisen een product moet voldoen bij het op de markt brengen, onder meer ter bescherming van het milieu. Zij bepalen met name welk niveau van verontreiniging of hinder niet mag worden overschreden in de samenstelling of bij de emissies van een product, en kunnen specificaties bevatten over de eigenschappen, de beproefingsmethoden, het verpakken, het merken en het etiketteren van producten.³⁶⁻³⁷ Die federale bevoegdheid omvat niet de bevoegdheid om regels aan te nemen die het gebruik van producten regelen van zodra ze op de markt zijn gebracht, zoals regels met betrekking tot het gebruik van die luchtuiveringssystemen en ventilatiesystemen. Daarvoor kan de federale overheid enkel optreden op grond van andere eigen bevoegdheden, waaronder de zo-even geschetste residuaire bevoegdheden inzake volksgezondheid.

Op de vraag of de beoogde regelingen betrekking hebben op het op de markt brengen, dan wel op het gebruik, antwoorden de gemachtigden als volgt:

"Inderdaad, er zijn voorwaarden voor het op de markt brengen van luchtuiveringssystemen. Voor ventilatiesystemen kunnen er zijn voor de installatie. Daarnaast kunnen er voorwaarden bepaald worden om tijdens het gebruik ervoor te zorgen dat het performantieniveau van deze toestellen op peil blijft door het volgen van de vereisten in de technische handleiding.

³⁵ Artikel 6, § 1, II, tweede lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

³⁶ GwH 15 januari 2009, nr. 2/2009, B.5.4; GwH 22 december 2010, nr. 149/2010, B.4.1; GwH 28 februari 2019, nr. 32/2019, B.17.1; GwH 28 februari 2019, nr. 38/2019, B.13.2; GwH 17 december 2020, nr. 165/2020, B.17.1.

³⁷ Zie bijvoorbeeld het ministerieel besluit van 12 mei 2021 “houdende de voorlopige bepaling van de voorwaarden voor het op de markt brengen van luchtuiveringssystemen in het kader van de bestrijding van SARS-CoV-2 buiten medische doeleinden” en het ministerieel besluit van 9 maart 2022 “houdende de voorlopige bepaling van de voorwaarden voor het op de markt brengen van CO2-meters in het kader van de bestrijding van SARS-CoV-2”, waarvoor de rechtsgrond werd gezocht in artikel 5, § 3, van de wet van 21 december 1998 “betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers” (zie daarover adv.RvS 69 030/3 van 23 maart 2021, respectievelijk adv.RvS 70 812/3 van 25 januari 2022 over de ontwerpen die tot die besluiten hebben geleid).

Momenteel bestaat er voor luchtuiveringssystemen al een ministerieel besluit van 12 mei 2021 waarin de minimale eisen opgenomen zijn voor het op de markt brengen van luchtuiveringssystemen in de strijd tegen COVID-19. We willen deze bepalingen verduurzamen in een nieuw KB, waarbij niet enkel gekeken wordt naar het potentieel tegen virussen, maar eveneens gekeken wordt naar het potentieel tegen andere polluenten zoals bijvoorbeeld fijn stof. Het is de bedoeling dat een dergelijk KB zowel in uitvoering van dit voorontwerp genomen zou worden voor wat betreft de eisen rond het gebruik als in uitvoering van artikel 5 van de Wet op de productnormen van 21 december 1998 voor de eisen rond het op de markt brengen van deze toestellen".

Si l'intention n'est pas de fixer des règles, sur la base des délégations en projet, pour la mise sur le marché, mais bien pour l'utilisation des systèmes de purification de l'air et des systèmes de ventilation concernés, il devra apparaître chaque fois que ces règles peuvent s'inscrire dans les compétences résiduelles précitées en matière de santé publique.

E. Autres compétences matérielles des communautés et des régions

14. Les observations ci-dessus n'enlèvent rien au fait que les communautés et les régions, dans les limites de leurs autres compétences matérielles, pourraient prendre des mesures plus spécifiques qui présentent des similitudes avec la réglementation en projet, en vue de la préservation de la qualité de l'air dans des établissements qui relèvent de leur compétence. On peut ainsi imaginer que les communautés, sur la base de leur compétence en matière d'enseignement, adoptent une telle réglementation pour les locaux des établissements d'enseignement, en vue d'améliorer la concentration des élèves et des étudiants, que les régions, sur le fondement de leur compétence en matière de mobilité, adoptent une telle réglementation pour les bus et les trams, en vue du confort des voyageurs, ou que les régions, sur la base de leur compétence en matière de logement, adoptent pareille réglementation pour les habitations, afin de garantir de saines conditions de logement. L'avis 68 936/AG a reconnu de manière analogue la compétence des communautés et des régions pour prendre des mesures de lutte contre une situation d'urgence épидémique dans les domaines spécifiques relevant de leurs compétences³⁸.

Pour ce faire, l'existence d'un lien manifeste entre les mesures et la compétence matérielle concernée est toutefois requise. En outre, pareilles mesures spécifiques qui relèvent de la compétence exclusive des communautés ou régions ne peuvent porter atteinte à la compétence résiduelle précitée de l'autorité fédérale pour prendre des mesures de conception générale relatives à la qualité de l'air intérieur, pas plus qu'aux compétences des communautés en matière de médecine préventive. Enfin, les communautés et les régions doivent respecter le principe de proportionnalité en matière de répartition des compétences lors de l'adoption de telles mesures spécifiques.

³⁸ Avis C.E. 68 936/AG, Doc. parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, p. 74 (observations 28 et 29).

Momenteel bestaat er voor luchtuiveringssystemen al een ministerieel besluit van 12 mei 2021 waarin de minimale eisen opgenomen zijn voor het op de markt brengen van luchtuiveringssystemen in de strijd tegen COVID-19. We willen deze bepalingen verduurzamen in een nieuw KB, waarbij niet enkel gekeken wordt naar het potentieel tegen virussen, maar eveneens gekeken wordt naar het potentieel tegen andere polluenten zoals bijvoorbeeld fijn stof. Het is de bedoeling dat een dergelijk KB zowel in uitvoering van dit voorontwerp genomen zou worden voor wat betreft de eisen rond het gebruik als in uitvoering van artikel 5 van de Wet op de productnormen van 21 december 1998 voor de eisen rond het op de markt brengen van deze toestellen."

Indien het niet de bedoeling is om op grond van de ontworpen machtingen regels vast te stellen met betrekking tot het op de markt brengen, maar wel met betrekking tot het gebruik van de betrokken luchtuiveringssystemen en ventilatiesystemen, zal telkens moeten blijken dat die regels kunnen worden ingepast in de zo-even geschatte residuale bevoegdheden inzake volksgezondheid.

E. Andere materiële bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten

14. Het voorgaande neemt niet weg dat de gemeenschappen en gewesten binnen hun andere materiële bevoegdheden meer specifieke maatregelen zouden kunnen nemen die gelijkenissen vertonen met de ontworpen regeling, met het oog op de vrijwaring van de luchtkwaliteit in instellingen waarvoor zij bevoegd zijn. Zo kan men zich voorstellen dat de gemeenschappen op grond van hun bevoegdheid inzake onderwijs een dergelijke regeling treffen voor lokalen van onderwijsinstellingen, met het oog op het verbeteren van de concentratie van leerlingen en studenten, dat de gewesten op grond van hun bevoegdheid inzake mobiliteit een dergelijke regeling treffen voor bussen en trams, met het oog op het comfort van de reizigers, of dat de gewesten op grond van hun bevoegdheid inzake huisvesting een dergelijke regeling treffen voor woningen, teneinde gezonde woonomstandigheden te vrijwaren. In advies 68 936/AV werd op gelijkaardige wijze de bevoegdheid erkend van de gemeenschappen en de gewesten om maatregelen ter bestrijding van een epidemische noodsituatie te nemen binnen de specifieke domeinen die tot hun eigen bevoegdheden behoren.³⁸

Daartoe is dan wel vereist dat er een duidelijk verband bestaat tussen de maatregelen en de betrokken materiële bevoegdheid. Dergelijke specifieke maatregelen die tot de exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen of gewesten behoren, kunnen bovendien geen afbreuk doen aan de zo-even geschatte residuale bevoegdheid van de federale overheid om algemeen opgevattte maatregelen te nemen inzake de binnenluchtkwaliteit, net zomin als aan de bevoegdheden van de gemeenschappen inzake preventieve gezondheidszorg. Ten slotte moeten de gemeenschappen en de gewesten het bevoegdhedsrechtelijke evenredigheidsbeginsel in acht nemen bij het uitvaardigen van dergelijke specifieke maatregelen.

³⁸ Adv.RvS 68 936/AV, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 74 (opmerkingen 28 en 29).

F. Le principe de proportionnalité en matière de répartition des compétences

15. Au demeurant, à l'instar des mesures spécifiques des communautés et des régions citées dans l'observation 14, la réglementation en projet doit satisfaire au principe de proportionnalité en matière de répartition des compétences. Ce principe, corollaire de la loyauté fédérale prescrite par l'article 143, § 1er, de la Constitution³⁹, emporte que chaque législateur doit veiller à ce que l'exercice de sa propre compétence ne rende pas impossible ou exagérément difficile l'exercice de leurs compétences par les autres législateurs⁴⁰. Le respect du principe de proportionnalité est d'autant plus important en cette matière que la réglementation en projet, en raison de son champ d'application général et transversal, peut avoir une incidence significative dans des domaines relevant de la compétence d'autres autorités.

L'exercice justifié des compétences fédérales, conformément au principe de proportionnalité, suppose que la décision de l'autorité fédérale soit précédée d'une mise en balance minutieuse, basée sur des connaissances scientifiques, entre les résultats raisonnablement escomptés de l'amélioration de la qualité de l'air pour la santé publique, d'une part, et leur incidence dans les domaines politiques ressortissant aux communautés et régions, d'autre part⁴¹.

15.1. Le champ d'application général et transversal de la réglementation en projet n'empêche pas que les communautés et les régions puissent encore adopter des exigences supplémentaires ou plus sévères en ce qui concerne la qualité de l'air intérieur des lieux, dans le cadre de leurs compétences matérielles, ainsi qu'il a été exposé dans l'observation 14. Même si le Conseil d'État ne dispose pas des connaissances scientifiques et factuelles requises en la matière, il semble pouvoir se déduire de l'argumentation des délégués figurant au point 15.2 que les exigences en matière de concentration en CO₂, inscrites à l'article 4, § 1er, de l'avant-projet, sont conformes à la réglementation déjà existante, même si ces exigences ont actuellement un champ d'application plus étendu que selon cette réglementation existante.

Il faut néanmoins émettre une réserve en ce qui concerne la délégation au Roi, prévue à l'article 4, § 2, de l'avant-projet, en vue de formuler des normes supplémentaires, ainsi qu'en ce qui concerne la délégation au Roi, inscrite à l'article 5, alinéa 2, de l'avant-projet, lui permettant de déterminer les

³⁹ Le principe de loyauté fédérale implique pour chaque autorité l'obligation, lors de l'exercice des compétences propres, de ne pas perturber l'équilibre de la construction fédérale dans son ensemble et de ne pas léser les intérêts des autres entités. La loyauté fédérale concerne plus que le simple exercice des compétences: elle indique dans quel esprit il doit avoir lieu. (C.C., 18 mars 2021, n° 47/2021, B.11; voir également J. Vanpraet, "De algemene beginselen van de bevoegdheidsverdeling", dans B. Seutin et G. Van Haegendoren (éds.), De transversale bevoegdheden in het federale België, Bruges, die Keure, 2017, p. 53, n° 75).

⁴⁰ C.C., 18 mars 2021, n° 47/2021, B.15.

⁴¹ Comparer avec l'avis C.E. 68 936/AG, Doc. parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, pp. 75-76 (observation 33).

F. Het bevoegdheidsrechtelijke evenredigheidsbeginsel

15. De ontworpen regeling moet, net als overigens de in opmerking 14 aangehaalde specifieke maatregelen van de gemeenschappen en de gewesten, voldoen aan het bevoegdheidsrechtelijke evenredigheidsbeginsel. Dit beginsel, dat samenhangt met de in artikel 143, § 1, van de Grondwet voorgeschreven federale loyauteit³⁹, houdt in dat elke wetgever erover moet waken dat de uitoefening van zijn eigen bevoegdheid de uitoefening, door de andere wetgevers, van hun bevoegdheden niet onmogelijk of overdreven moeilijk maakt.⁴⁰ De naleving van het evenredigheidsbeginsel is in deze aangelegenheid des te meer van belang daar de ontworpen regeling door haar algemene en transversale toepassingsgebied een beduidende weerslag kan hebben op domeinen die tot de bevoegdheid van andere overheden behoren.

Een verantwoorde uitoefening van de federale bevoegdheden, in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel, veronderstelt dat aan de beslissing van de federale overheid een zorgvuldige, op wetenschappelijke inzichten gebaseerde, afweging voorafgaat tussen enerzijds de redelijkerwijze te verwachten resultaten van de verbetering van de luchtkwaliteit voor de volksgezondheid en anderzijds de weerslag ervan op de beleidsdomeinen die aan de gemeenschappen en de gewesten toebehoren.⁴¹

15.1. Het algemene en transversale toepassingsgebied van de ontworpen regeling neemt niet weg dat de gemeenschappen en de gewesten nog steeds bijkomende of strengere eisen kunnen uitvaardigen met betrekking tot de binnenluchtkwaliteit in plaatsen binnen het kader van hun materiële bevoegdheden, zoals uiteengezet in opmerking 14. Ook al beschikt de Raad van State niet over het vereiste feitelijke en wetenschappelijke inzicht ter zake, lijkt uit het betoog van de gemachtigden in opmerking 15.2 te kunnen worden afgeleid dat de eisen inzake CO₂-concentratie in artikel 4, § 1, van het voorontwerp, in lijn liggen met reeds bestaande regelgeving, ook indien die eisen nu een ruimer toepassingsgebied krijgen dan volgens die bestaande regelgeving.

Niettemin moet een voorbehoud worden geformuleerd wat betreft de delegatie aan de Koning in artikel 4, § 2, van het voorontwerp, om aanvullende normen te formuleren, alsook wat betreft de delegatie aan de Koning in artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp, om de kenmerken te bepalen van de

³⁹ Het beginsel van de federale loyauteit houdt voor elke overheid de verplichting in om bij het uitoefenen van de eigen bevoegdheden het evenwicht van de federale constructie in haar geheel niet te verstoren en de belangen van de andere entiteiten niet te schaden. De federale loyauteit betreft meer dan de loutere uitoefening van bevoegdheden: zij geeft aan in welke geest dat moet geschieden. (GWH 18 maart 2021, nr. 47/2021, B.11; zie ook J. Vanpraet, "De algemene beginselen van de bevoegdheidsverdeling", in B. Seutin en G. van Haegendoren (éds.), De transversale bevoegdheden in het federale België, Brugge, die Keure, 2017, 53, nr. 75).

⁴⁰ GWH 18 maart 2021, nr. 47/2021, B.15.

⁴¹ Vgl. adv.RvS 68 936/AV, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 75-76 (opmerking 33).

caractéristiques des lieux soumis aux obligations de la loi à adopter, du moins si cette dernière délégation doit être interprétée en ce sens que le Roi peut imposer des obligations supplémentaires en ce qui concerne ces lieux (voir à ce sujet l'observation 4). Les mesures prises en exécution de ces délégations devront également être conformes au principe de proportionnalité.

15.2. En ce qui concerne les connaissances scientifiques sur lesquelles se fonde la réglementation en projet, les délégués ont déclaré ce qui suit:

“Daarnaast moet worden benadrukt dat de beslissing van de Federale Staat wel degelijk steunt op een zorgvuldige, op wetenschappelijke inzichten gebaseerde, afweging tussen de redelijkerwijze te verwachten resultaten van de overwogen maatregel en de weerslag ervan op de verschillende beleidsdomeinen. Er moet worden herhaald dat de gemeenschaps- en gewestbevoegdheden niet worden geraakt op een wijze die de uitoefening ervan onmogelijk of moeilijker maakt. Daarnaast werd wel degelijk een wetenschappelijke analyse uitgevoerd waaruit de meerwaarde en complementariteit van de in het wetsontwerp opgenomen maatregelen blijkt. Het Vlaams Binnenmilieubesluit legt inderdaad richt- en interventiewaarden vast met betrekking tot diverse factoren, waaronder CO2. De Vlaamse richtwaarde voor CO2 is < 500 ppm boven de buitenluchtconcentratie. Dit is dezelfde waarde als deze die in het voorontwerp van wet naar voor wordt geschoven onder het normniveau A: 900 ppm. Er kan immers worden uitgegaan van een buitenwaarde van 400 ppm CO2. Het voorontwerp van wet voorziet dat als de CO2-concentratie buiten hoger ligt dan 400 ppm, het verschil tussen de buitenwaarde en 400 ppm in rekening zal worden gebracht. Het voorontwerp van wet is in dit verband in lijn met zowel het Vlaams Binnenmilieubesluit als met de Codex Welzijn op het Werk.”

Het voorontwerp van wet biedt eveneens de mogelijkheid om gebruik te maken van een debiet. Zo kan rechtszekerheid worden gegarandeerd aan uitbaters, installateurs, studiebureaus, enz. Het is immers moeilijk om vooraf een precieze CO2-concentratie te garanderen op iedere plaats in een inrichting, maar er kunnen wel technieken in de inrichting worden toegepast zodat een bepaald debiet kan worden gegarandeerd.

Het federale voorontwerp van wet zal evenwel breder inzetbaar zijn en vertrekken vanuit een premissie dat in niet-industriële publieke lokalen waar men via een risicoanalyse de bronnen van binnenluchtverontreiniging mee in kaart brengt en aanpakt, vooral de binnenluchtverontreiniging door mensen belangrijk is.

De voorbije jaren is gebleken dat bestaande wetgeving, zoals het Vlaams Binnenmilieubesluit, te weinig effect heeft gehad op de binnenluchtkwaliteit in de publieke inrichtingen. Een reden hiervoor is ongetwijfeld dat binnenluchtkwaliteit niet kan worden aangevoeld door de aanwezige personen en dat er dus geen transparantie is, noch sociale controle is. Daarom is er nood aan een kader waarin een transparantieverplichting naar voor wordt geschoven. Deze transparantieverplichting wordt in het voorontwerp van wet geïntroduceerd via de luchtkwaliteitsmeter en via het systeem van certificering

plaatsen die aan de verplichtingen van de aan te nemen wet zijn onderworpen, althans indien die laatste delegatie zo moet worden begrepen dat de Koning bijkomende verplichtingen met betrekking tot die plaatsen kan opleggen (zie daarover opmerking 4). De maatregelen die ter uitvoering van deze delegaties worden genomen zullen eveneens in overeenstemming moeten zijn met het evenredigheidsbeginsel.

15.2. Wat betreft de wetenschappelijke inzichten waarop de ontworpen regeling is gesteund, verklaarden de gemachtigden het volgende:

“Daarnaast moet worden benadrukt dat de beslissing van de Federale Staat wel degelijk steunt op een zorgvuldige, op wetenschappelijke inzichten gebaseerde, afweging tussen de redelijkerwijze te verwachten resultaten van de overwogen maatregel en de weerslag ervan op de verschillende beleidsdomeinen. Er moet worden herhaald dat de gemeenschaps- en gewestbevoegdheden niet worden geraakt op een wijze die de uitoefening ervan onmogelijk of moeilijker maakt. Daarnaast werd wel degelijk een wetenschappelijke analyse uitgevoerd waaruit de meerwaarde en complementariteit van de in het wetsontwerp opgenomen maatregelen blijkt. Het Vlaams Binnenmilieubesluit legt inderdaad richt- en interventiewaarden vast met betrekking tot diverse factoren, waaronder CO2. De Vlaamse richtwaarde voor CO2 is < 500 ppm boven de buitenluchtconcentratie. Dit is dezelfde waarde als deze die in het voorontwerp van wet naar voor wordt geschoven onder het normniveau A: 900 ppm. Er kan immers worden uitgegaan van een buitenwaarde van 400 ppm CO2. Het voorontwerp van wet voorziet dat als de CO2-concentratie buiten hoger ligt dan 400 ppm, het verschil tussen de buitenwaarde en 400 ppm in rekening zal worden gebracht. Het voorontwerp van wet is in dit verband in lijn met zowel het Vlaams Binnenmilieubesluit als met de Codex Welzijn op het Werk.”

Het voorontwerp van wet biedt eveneens de mogelijkheid om gebruik te maken van een debiet. Zo kan rechtszekerheid worden gegarandeerd aan uitbaters, installateurs, studiebureaus, enz. Het is immers moeilijk om vooraf een precieze CO2-concentratie te garanderen op iedere plaats in een inrichting, maar er kunnen wel technieken in de inrichting worden toegepast zodat een bepaald debiet kan worden gegarandeerd.

Het federale voorontwerp van wet zal evenwel breder inzetbaar zijn en vertrekken vanuit een premissie dat in niet-industriële publieke lokalen waar men via een risicoanalyse de bronnen van binnenluchtverontreiniging mee in kaart brengt en aanpakt, vooral de binnenluchtverontreiniging door mensen belangrijk is.

De voorbije jaren is gebleken dat bestaande wetgeving, zoals het Vlaams Binnenmilieubesluit, te weinig effect heeft gehad op de binnenluchtkwaliteit in de publieke inrichtingen. Een reden hiervoor is ongetwijfeld dat binnenluchtkwaliteit niet kan worden aangevoeld door de aanwezige personen en dat er dus geen transparantie is, noch sociale controle is. Daarom is er nood aan een kader waarin een transparantieverplichting naar voor wordt geschoven. Deze transparantieverplichting wordt in het voorontwerp van wet geïntroduceerd via de luchtkwaliteitsmeter en via het systeem van certificering

en de afgifte van labels. Dit objectiveert de situatie voor de aanwezige personen en zal aanleiding geven tot een overleg en al dan niet een bijsturing om een bepaald gewenst CO2-niveau te bereiken.

Het federale voorontwerp is volledig complementair met het Vlaams Binnenmilieubesluit. Zo kunnen de bestaande structuren perfect verder werken op alle niveaus en kan de binnenluchtkwaliteit via richt- en interventiewaarden verder worden verfijnd".

Même si le Conseil d'État ne dispose pas des connaissances scientifiques requises pour apprécier l'efficacité des exigences inscrites dans l'avant-projet, il faut néanmoins constater que les seules bases scientifiques structurelles contenues dans l'avant-projet sont issues de ce que l'on appelle la plateforme interfédérale sur la qualité de l'air intérieur, à propos de laquelle la note au Conseil des ministres précise ce qui suit:

"(...) Cette plateforme sur la qualité de l'air est ancrée au SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement.

La plateforme est constituée selon une perspective de quadruple hélice: les services publics fédéraux et régionaux des entités fédérées, les institutions scientifiques et de recherche (dont Sciensano, VITO, UGent, KULeuven, CSTC, ISSEP) qui ont fait leurs preuves dans ce domaine, les opérateurs ciblés sur la pratique et les secteurs qui font partie des filières de recherche.

La mission de cette plateforme est d'améliorer les connaissances en matière de qualité de l'air intérieur, de formuler des propositions pour un agenda scientifique et politique tourné vers l'avenir aux niveaux belge et européen, d'améliorer la mise en œuvre axée sur la pratique, de soutenir la prévention de situations à risque et d'accroître la sensibilisation des professionnels.

La définition de la composition et des missions exactes de cette plateforme fera l'objet d'un accord de coopération".

Les délégués ont encore déclaré à cet égard que:

"(...) moet worden benadrukt dat de federale overheid in het kader van de wet heeft voorzien in verscheidene vormen van betrokkenheid van de deelstaten welke werden opgenomen in een conceptnota en in de memorie van toelichting welke beide aan bod zijn gekomen in de interfederale interkabinettenwerkgroepen. Ook in de voorbereiding van dit ontwerp heeft er reeds veel overleg plaatsgevonden waardoor het project een hele evolutie gekend heeft op basis van de feedback van de deelstaten.

De deelstaten zullen in eerste instantie betrokken worden bij de implementatie van de wetgeving in de verschillende plaatsen. Dit zal gebeuren in overleg met de bevoegde deelstatelijke ministers en na goedkeuring in het OCC, zodat het beginsel van federale loyaalheid, in samenhang gelezen met

en de afgifte van labels. Dit objectiveert de situatie voor de aanwezige personen en zal aanleiding geven tot een overleg en al dan niet een bijsturing om een bepaald gewenst CO2-niveau te bereiken.

Het federale voorontwerp is volledig complementair met het Vlaams Binnenmilieubesluit. Zo kunnen de bestaande structuren perfect verder werken op alle niveaus en kan de binnenluchtkwaliteit via richt- en interventiewaarden verder worden verfijnd."

Ook al beschikt de Raad van State niet over het vereiste wetenschappelijk inzicht om de doelmatigheid van de in het voorontwerp gehanteerde eisen te beoordelen, toch moet worden vastgesteld dat de enige structurele in het voorontwerp vervatte wetenschappelijke onderbouw afkomstig is van het zogenaamde interfederaal platform inzake de binnenluchtkwaliteit, waarover in de nota aan de Ministerraad het volgende wordt uiteengezet:

"(...) Dit luchtkwaliteitsplatform wordt verankerd in de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu.

Het platform wordt samengesteld vanuit een quattro-helix perspectief uit: de federale en regionale deelstatelijke overheidsdiensten, de wetenschappelijke en onderzoeksinstellingen (waaronder Sciensano, VITO, UGent, KULeuven, WTCB, ISSEP) die op dit terrein hun sporen verdient hebben, de praktijkgerichte operatoren en de sectoren die deel uitmaken van de onderzoekssporen.

Het platform heeft als opdracht de kennis inzake binnenluchtkwaliteit te verbeteren, voorstellen te formuleren voor een toekomstgerichte wetenschappelijke en beleidsgerichte agenda op Belgisch en Europees niveau, de praktijkgerichte implementatie te verbeteren, de voorkoming van risicosituaties te ondersteunen en de bewustmaking bij professionals te vergroten.

Het bepalen van de precieze samenstelling en de opdrachten van dit platform, zal voorwerp uitmaken van een samenwerkingsakkoord."

De gemachtigden verklaarden in dat verband ook nog dat:

"(...) moet worden benadrukt dat de federale overheid in het kader van de wet heeft voorzien in verscheidene vormen van betrokkenheid van de deelstaten welke werden opgenomen in een conceptnota en in de memorie van toelichting welke beide aan bod zijn gekomen in de interfederale interkabinettenwerkgroepen. Ook in de voorbereiding van dit ontwerp heeft er reeds veel overleg plaatsgevonden waardoor het project een hele evolutie gekend heeft op basis van de feedback van de deelstaten.

De deelstaten zullen in eerste instantie betrokken worden bij de implementatie van de wetgeving in de verschillende plaatsen. Dit zal gebeuren in overleg met de bevoegde deelstatelijke ministers en na goedkeuring in het OCC, zodat het beginsel van federale loyaalheid, in samenhang gelezen met

het redelijkheids- en evenredigheidsbeginsel gewaarborgd kan blijven.

Wat betreft dit interfederaal platform zal er een samenwerkingsakkoord worden afgesloten tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten ter vaststelling van de modaliteiten zoals het beheer, het budget, de missie en de samenstelling. Aangezien het afsluiten van het samenwerkingsakkoord verscheidene jaren in beslag zal nemen, kan er niet worden gewacht op de sluiting van het samenwerkingsakkoord om de deelstaten bij de tenuitvoerlegging van de wet te betrekken en te raadplegen. Er zal dan ook in de tussentijd reeds een vorm van samenwerking en raadpleging plaatsvinden".

Ainsi qu'il est exposé dans l'observation 17, la réglementation unilatéralement fédérale d'une telle plateforme interfédérale, prévue à l'article 12 de l'avant-projet, ne peut se concrétiser dans l'attente d'un tel accord de coopération, à moins que ce dispositif ne soit réglé d'une manière purement facultative. En tout état de cause, des bases scientifiques sont importantes pour la réglementation en projet et pour ses mesures d'exécution.

Dans son avis n° 8794 du 6 septembre 2017 ("Qualité de l'air intérieur en Belgique")⁴², le Conseil supérieur de la Santé a plaidé pour une "approche globale et intégrée" de la qualité de l'air intérieur, qui prend en considération les polluants chimiques et microbiologiques ainsi que le radon. Ainsi qu'il a été exposé dans les observations 7.1, 7.2, 8.1 et 8.2, le règlement de la présence de certaines de ces substances dans l'air intérieur pourrait relever de la compétence des communautés et des régions, mais il n'empêche que le choix de n'utiliser pour l'heure que la concentration en CO2 comme mesure de la qualité de l'air intérieur et les mesures à prendre, ainsi que le choix des seuils que l'article 4, § 1er, de l'avant-projet applique en l'espèce, devraient être mieux étayés que par une simple référence à des réglementations existantes.

En outre, de telles bases scientifiques devraient également exister pour les normes supplémentaires et les exigences que le Roi fixerait en exécution des délégations précitées prévues à l'article 4, § 2, et éventuellement celles visées à l'article 5, alinéa 2, de l'avant-projet, *a fortiori* si celles-ci devaient englober d'autres aspects de la qualité de l'air intérieur.

G. L'agrément des certificateurs

16. Le régime d'agrément des certificateurs prévu à l'article 7, alinéa 3, de l'avant-projet présente des similitudes avec une condition d'accès à la profession, qui relève en principe de la compétence des régions (à l'exception des conditions d'accès aux professions des soins de santé et aux professions intellectuelles prestataires de services)⁴³, mais conformément à la légitimance constante du Conseil d'État, cette compétence

het redelijkheids- en evenredigheidsbeginsel gewaarborgd kan blijven.

Wat betreft dit interfederaal platform zal er een samenwerkingsakkoord worden afgesloten tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten ter vaststelling van de modaliteiten zoals het beheer, het budget, de missie en de samenstelling. Aangezien het afsluiten van het samenwerkingsakkoord verscheidene jaren in beslag zal nemen, kan er niet worden gewacht op de sluiting van het samenwerkingsakkoord om de deelstaten bij de tenuitvoerlegging van de wet te betrekken en te raadplegen. Er zal dan ook in de tussentijd reeds een vorm van samenwerking en raadpleging plaatsvinden."

Zoals wordt uiteengezet in opmerking 17, kan de eenzijdige federale regeling van een dergelijk interfederaal platform, vervat in artikel 12 van het voorontwerp, geen doorgang vinden in afwachting van een dergelijk samenwerkingsakkoord, tenzij indien die regeling op een louter facultatieve wijze zou worden geregeld. In elk geval is een wetenschappelijke onderbouw voor de ontworpen regeling en voor de uitvoeringsmaatregelen ervan belangrijk.

In zijn advies nr. 8794 van 6 september 2017 ("Binnenluchtkwaliteit in België")⁴² heeft de Hoge Gezondheidsraad gepleit voor een "holistische geïntegreerde benadering" van de binnenluchtkwaliteit, waarbij aandacht wordt besteed aan microbiële en chemische verontreinigende stoffen, alsook aan radon. Zoals is uiteengezet in de opmerkingen 7.1, 7.2, 8.1 en 8.2, zou de regeling van de aanwezigheid van bepaalde van die stoffen in de binnenlucht tot de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten kunnen behoren, maar dat neemt niet weg dat de keuze om vooralsnog enkel de CO2-concentratie te hanteren als maatstaf voor de binnenluchtkwaliteit en de te nemen maatregelen, alsook de keuze van de drempels die ter zake in artikel 4, § 1, van het voorontwerp worden gehanteerd, beter zouden moeten worden onderbouwd dan enkel met een verwijzing naar bestaande regelingen.

Bovendien zou een dergelijke wetenschappelijke onderbouwing ook voorhanden moeten zijn voor aanvullende normen en eisen die de Koning zou vaststellen ter uitvoering van de voormelde delegaties in artikel 4, § 2, en eventueel die in artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp, zeker wanneer die andere aspecten van de binnenluchtkwaliteit zouden behelzen.

G. De erkenning van certificeerders

16. De regeling inzake de erkenning van de certificeerders in artikel 7, derde lid, van het voorontwerp vertoont gelijkenis met een vestigingsvoorraarde, waarvoor in beginsel de gewesten bevoegd zijn (met uitzondering van de voorwaarden voor toegang tot gezondheidszorgberoepen en tot dienstverlenende intellectuele beroepen)⁴³, maar overeenkomstig de vaste adviespraktijk van de Raad van State doet deze

⁴² https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/css_8794_avis_iaq.pdf.

⁴³ Article 6, § 1er, VI, alinéa 1er, 6e, de la loi spéciale du 8 août 1980.

⁴² [Https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/hgr_8794_advies_iaq.pdf](https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/hgr_8794_advies_iaq.pdf).

⁴³ Artikel 6, § 1, VI, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

régionale ne porte pas atteinte à la compétence des autres autorités, dont l'autorité fédérale, de prévoir des exigences de formation, des systèmes de reconnaissance ou des régimes d'autorisation ou de certification dans le cadre de l'exercice des compétences propres⁴⁴.

H. La plateforme interfédérale sur la qualité de l'air intérieur

17. L'article 12 de l'avant-projet dispose que “[l]a plateforme interfédérale sur la qualité de l'air intérieur est créée afin d'améliorer la connaissance de la qualité de l'air intérieur, de soutenir les travaux d'amélioration et de prévention des situations à risque et de fournir des conseils politiques tant en Belgique qu'au niveau international”. L'avis de la plateforme interfédérale est requis pour que le Roi puisse formuler des normes supplémentaires, en vertu de l'article 4, § 2, de l'avant-projet.

Il ressort de l'exposé des motifs que l'on vise une plateforme “sur la qualité de l'air intérieur à tous les niveaux de pouvoir et domaines et secteurs politiques”. La plateforme est “ancrée au SPF Santé publique” et les “régions et (...) communautés mettent du personnel à la disposition de la plateforme”. On annonce que les “modalités telles que la gestion, la mission, le budget et la composition seront déterminées dans un accord de coopération entre le pouvoir public fédéral, communautaire et régional”.

Ainsi qu'il a déjà été mentionné dans l'observation 15.2, la note au Conseil des ministres précise encore à ce sujet ce qui suit:

“La plateforme est constituée selon une perspective de quadruple hélice: les services publics fédéraux et régionaux des entités fédérées, les institutions scientifiques et de recherche (dont Sciensano, VITO, UGent, KULeuven, CSTC, ISSEP) qui ont fait leurs preuves dans ce domaine, les opérateurs ciblés sur la pratique et les secteurs qui font partie des filières de recherche.

(...)

La définition de la composition et des missions exactes de cette plateforme fera l'objet d'un accord de coopération”.

Toutefois, eu égard au principe d'autonomie, le législateur fédéral ne peut pas obliger unilatéralement les communautés et les régions ou les organismes qui relèvent de leur compétence

⁴⁴ Avis C.E. 61 347/VR/4 du 19 juin 2017 sur un avant-projet devenu la loi du 23 novembre 2017 «modifiant la loi du 30 août 2013 portant le Code ferroviaire», Doc. parl., Chambre, 2016-17, n° 54-2616/001, p. 71 (observation 7 à propos de la compétence). Voir également l'avis C.E. 64 906/1 du 7 janvier 2019 sur un projet devenu l'arrêté royal du 20 novembre 2019 «portant des mesures relatives à la surveillance du secteur du diamant», observation 4.

gewestelijke bevoegdheid geen afbreuk aan de bevoegdheid van de andere overheden, waaronder de federale overheid, om te voorzien in opleidingsvereisten, erkenningsregelingen of vergunnings- of certificeringsstelsels in het kader van de uitoefening van de eigen bevoegdheden.⁴⁴

H. Het interfederaal platform inzake de binnenluchtkwaliteit

17. Artikel 12 van het voorontwerp bepaalt dat “[h]et interfederaal platform inzake de binnenluchtkwaliteit wordt opgericht om kennis van de binnenluchtkwaliteit te verbeteren, om de werkzaamheden ter verbetering en voorkoming van risicosituaties te ondersteunen en om, zowel op Belgisch als op internationaal niveau, beleidsadviezen te verschaffen”. Het advies van het interfederaal platform is vereist opdat de Koning krachtens artikel 4, § 2, van het voorontwerp aanvullende normen kan formuleren.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat een platform wordt beoogd “inzake de binnenluchtkwaliteit over alle bestuursniveaus en beleidsdomeinen en sectoren heen”. Het platform wordt “verankerd in de FOD Volksgezondheid” en de “gewesten en gemeenschappen stellen personeel ter beschikking van het platform”. Er wordt aangekondigd dat de “modaliteiten zoals het beheer, de missie, het budget en de samenstelling zullen bepaald worden in een samenwerkingsakkoord afgesloten tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten”.

Zoals reeds is vermeld in opmerking 15.2, wordt in de nota aan de Ministerraad daarover nog het volgende uiteengezet:

“Het platform wordt samengesteld vanuit een quattro-helix perspectief uit: de federale en regionale deelstatelijke overhedsdiensten, de wetenschappelijke en onderzoeksinstellingen (waaronder Sciensano, VITO, UGent, KULeuven, WTCB, ISSEP) die op dit terrein hun sporen verdient hebben, de praktijkgerichte operatoren en de sectoren die deel uitmaken van de onderzoekssporen.

(...)

Het bepalen van de precieze samenstelling en de opdrachten van dit platform, zal voorwerp uitmaken van een samenwerkingsakkoord.”

Gelet op het autonomiebeginsel kan de federale wetgever evenwel niet eenzijdig verplichten tot de participatie door de gemeenschappen en de gewesten of de instellingen die onder

⁴⁴ Adv.RvS 61 347/VR/4 van 19 juni 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 23 november 2017 “tot wijziging van de wet van 30 augustus 2013 houdende de Spoorcodex”, Parl.St. Kamer 2016-17, nr. 54-2616/001, 71 (opmerking 7 bij de bevoegdheid). Zie ook adv.RvS 64 906/1 van 7 januari 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 20 november 2019 “houdende maatregelen betreffende het toezicht op (...) de diamantsector”, opmerking 4.

à participer à pareille plateforme interfédérale⁴⁵. L'autorité fédérale ne peut pas non plus obliger les communautés et les régions à procéder à la conclusion d'un accord de coopération rendant cette participation possible. Aussi longtemps qu'un tel accord de coopération n'aura pas été conclu, la disposition en projet ne peut se concrétiser dans sa forme actuelle.

À cet égard, les délégués ont déclaré ce qui suit:

"Het samenwerkingsakkoord is nog niet in de maak. De voorkeur van de federale regering is een interfederale instelling. Verder overleg met de deelstaten is gepland en op basis van dit overleg zal beslist worden of het een interfederale of federale instelling wordt."

Bovenvermelde zal een belangrijke invloed hebben op de huidige formulering van artikel 4 § 2 van het voorontwerp van wet. De bepaling kan desgevallend gewijzigd worden door de verwijzing naar het platform te vervangen door een verwijzing naar een door de Koning erkend orgaan.

In het kader van de goede werking van het platform wordt in de wet, zoals aangehaald, beter voorzien in een delegatie aan de Koning".

Il est possible pour l'autorité fédérale de prévoir une telle plateforme avec des représentations de services publics et d'établissements de recherche scientifique, tant que la représentation des communautés et des régions et des organismes relevant de leur compétence est réglée d'une manière purement facultative, ce qui implique que les communautés et les régions peuvent déléguer des représentants, sans y être obligées, et que leur absence ne peut pas avoir d'incidence sur le processus décisionnel fédéral. Dans ce cas, l'article 12 de l'avant-projet doit toutefois être complété par des dispositions relatives à la composition et au fonctionnement de cette plateforme.

FORMALITÉS

18. L'article 4, §§ 3 et 4, de l'avant-projet habilite le Roi à fixer les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de purification de l'air et des systèmes de ventilation.

Ainsi qu'il a déjà été exposé dans l'observation 13, on n'aperçoit pas clairement si ces délégations visent des règles concernant la mise sur le marché ou l'utilisation des systèmes de purification de l'air et des systèmes de ventilation concernés. Les délégués ayant déclaré qu'il s'agit de règles concernant l'utilisation, les règles visées dans cette délégation relèvent encore de la notion de "règle technique" au sens de l'article premier, paragraphe 1, f), de la directive (UE) 2015/1535 du Parlement européen et du Conseil du 9 septembre 2015

⁴⁵ Comparer avec l'avis C.E. 52 711/3 du 8 février 2013 sur un avant-projet devenu la loi du 19 mars 2014 «relative à la désignation et aux attributions des membres du personnel de l'Agence fédérale de Contrôle nucléaire chargés des inspections nucléaires», Doc. parl., Chambre, 2012-13, n° 53-2941/001, pp. 33-34 (observation 16).

hun bevoegdheid vallen, aan een dergelijk interfederaal platform.⁴⁵ Evenmin kan de federale overheid de gemeenschappen en de gewesten verplichten om over te gaan tot het sluiten van een samenwerkingsakkoord waarmee dat mogelijk wordt gemaakt. Zolang een dergelijk samenwerkingsakkoord niet is gesloten, kan de ontworpen bepaling in haar huidige vorm geen doorgang vinden.

De gemachtigden verklaarden in dat verband het volgende:

"Het samenwerkingsakkoord is nog niet in de maak. De voorkeur van de federale regering is een interfederale instelling. Verder overleg met de deelstaten is gepland en op basis van dit overleg zal beslist worden of het een interfederale of federale instelling wordt."

Bovenvermelde zal een belangrijke invloed hebben op de huidige formulering van artikel 4 § 2 van het voorontwerp van wet. De bepaling kan desgevallend gewijzigd worden door de verwijzing naar het platform te vervangen door een verwijzing naar een door de Koning erkend orgaan.

In het kader van de goede werking van het platform wordt in de wet, zoals aangehaald, beter voorzien in een delegatie aan de Koning".

Het is mogelijk voor de federale overheid om te voorzien in een dergelijk platform met vertegenwoordigingen van overheidsdiensten en wetenschappelijke onderzoeksinstellingen, zolang de vertegenwoordiging van de gemeenschappen en de gewesten en van de instellingen die onder hun bevoegdheid vallen, op een louter facultatieve wijze is geregeld, wat inhoudt dat de gemeenschappen en de gewesten vertegenwoordigers kunnen, maar niet moeten afvaardigen en dat hun afwezigheid geen gevolgen kan hebben voor de federale besluitvorming. In dat geval moet artikel 12 van het voorontwerp evenwel worden aangevuld met bepalingen over de samenstelling en de werkwijze van dat platform.

VORMVEREISTEN

18. Artikel 4, §§ 3 en 4, van het voorontwerp machtigt de Koning tot het bepalen van de eisen en de bepalingmethoden van de luchtuiveringssystemen en van de ventilatiesystemen.

Zoals reeds is uiteengezet in opmerking 13, is het niet duidelijk of met deze delegaties regels worden beoogd met betrekking tot het op de markt brengen, dan wel met betrekking tot het gebruik van de betrokken luchtuiveringssystemen en ventilatiesystemen. Aangezien de gemachtigden verklaarden dat regels worden beoogd met betrekking tot het gebruik, valt de met deze delegatie beoogde regels nog steeds onder de term "technisch voorschrift" in de zin van artikel 1, lid 1, f), van richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement

⁴⁵ Vgl. adv.RvS 52 711/3 van 8 februari 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 19 maart 2014 "met betrekking tot de aanwijzing en de bevoegdheden van de personeelsleden van het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle belast met de nucleaire inspecties", Parl.St. Kamer 2012-13, nr. 53-2941/001, 33-34 (opmerking 16).

«prévoyant une procédure d'information dans le domaine des réglementations techniques et des règles relatives aux services de la société de l'information», à savoir «une spécification technique ou autre exigence ou une règle relative aux services, y compris les dispositions administratives qui s'y appliquent, dont l'observation est obligatoire de jure ou *de facto*, pour (...) l'utilisation dans un État membre». Conformément à l'article premier, paragraphe 1, c), de la même directive, on entend par «spécification technique» «une spécification qui figure dans un document définissant les caractéristiques requises d'un produit, telles que les niveaux de qualité ou de propriété d'emploi, la sécurité, les dimensions, y compris les exigences applicables au produit en ce qui concerne la dénomination de vente, la terminologie, les symboles, les essais et les méthodes d'essai, l'emballage, le marquage et l'étiquetage, ainsi que les procédures d'évaluation de la conformité».

Il s'ensuit que l'obligation de notification à la Commission européenne, inscrite à l'article 5 de la directive (UE) 2015/1535, est applicable, ainsi que l'obligation de reporter de trois mois l'adoption de la règle technique, conformément à l'article 6 de la même directive.

Les délégations en projet ne contenant pas elles-mêmes de telles règles techniques, la notification à la Commission européenne n'est pas encore d'actualité, mais cette notification devra bel et bien avoir lieu pour les projets d'arrêtés d'exécution visés, tant en exécution de l'article 4, §§ 3 et 4, à adopter, que de l'article 5 de la loi du 21 décembre 1998 «relative aux normes de produits ayant pour but la promotion de modes de production et de consommation durables et la protection de l'environnement, de la santé et des travailleurs» (voir à cet égard la déclaration des délégués reproduite dans l'observation 13).

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

A. Portée de la réglementation en projet

19. L'avant-projet reste ambigu à certains égards quant à la portée précise de la réglementation en projet. On peut en particulier attirer l'attention sur les points problématiques suivants.

19.1. L'article 2, 1°, de l'avant-projet définit la notion de «lieu» comme un «espace fermé de son environnement par des parois et un plafond, accessible au public». Les délégués ont déclaré à cet égard que «*dezelfde definitie [wordt gebruikt] als deze in de Rookwet van 22 december 2009. In de Wet zelf is het toepassingsgebied breed en transversaal opgevat*»⁴⁶.

Toutefois, la question se pose notamment de savoir comment la notion de «lieu» doit être appliquée lorsqu'un seul bâtiment contient différents espaces qui sont chacun également fermés

⁴⁶ L'article 2, 2°, de la loi du 22 décembre 2009 «instaurant une réglementation relative à l'interdiction de fumer dans certains lieux et à la protection de la population contre la fumée du tabac» définit la notion de «lieu fermé» comme un «lieu isolé de l'environnement par des parois, pourvu d'un plafond ou faux plafond».

en de Raad van 9 september 2015 «betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij», namelijk «een technische specificatie of andere eis of een regel betreffende diensten, met inbegrip van de erop toepasselijke bestuursrechtelijke bepalingen die de jure of *de facto* moeten worden nageleefd voor (...) het gebruik in een lidstaat». Onder «technische specificatie» wordt overeenkomstig artikel 1, lid 1, c), van dezelfde richtlijn verstaan «een specificatie die voorkomt in een document ter omschrijving van de vereiste kenmerken van een product, zoals kwaliteitsniveau, prestaties, veiligheid of afmetingen, met inbegrip van de voor het product geldende voorschriften inzake verkoopbenaming, terminologie, symbolen, beproeving en beproefingsmethoden, verpakking, het merken of etiketteren, en de overeenstemmingsbeoordelingsprocedures».

Hieruit vloeit voort dat de verplichting tot aanmelding bij de Europese Commissie, vervat in artikel 5 van richtlijn (EU) 2015/1535 geldt, alsook de verplichting om de goedkeuring van het technisch voorschrift drie maanden uit te stellen, overeenkomstig artikel 6 van dezelfde richtlijn.

Aangezien de ontworpen machtigingen zelf geen dergelijke technische voorschriften bevatten, is de aanmelding bij de Europese Commissie thans nog niet aan de orde, maar een dergelijke aanmelding zal wel moeten gebeuren voor de ontwerpen van beoogde uitvoeringsbesluiten, zowel ter uitvoering van het aan te nemen artikel 4, §§ 3 en 4, als van artikel 5 van de wet van 21 december 1998 «betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers» (zie daarover de verklaring van de gemachtigden in opmerking 13).

ALGEMENE OPMERKINGEN

A. Draagwijdte van de ontworpen regeling

19. Het voorontwerp laat op diverse punten onduidelijkheid bestaan over de precieze draagwijdte van de ontworpen regeling. Er kan in het bijzonder worden gewezen op de volgende probleempunten.

19.1. Artikel 2, 1°, van het voorontwerp definieert het begrip «plaats» als een «publiek toegankelijke ruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden en een plafond». De gemachtigden verklaarden hierover dat «*dezelfde definitie [wordt gebruikt] als deze in de Rookwet van 22 december 2009. In de Wet zelf is het toepassingsgebied breed en transversaal opgevat*».⁴⁶

De vraag rijst echter onder meer hoe het begrip «plaats» moet worden toegepast wanneer één gebouw verscheidene ruimtes bevat die elk op zich eveneens zijn afgesloten door

⁴⁶ Artikel 2, 2°, van de wet van 22 december 2009 «betreffende een regeling voor rookvrije plaatsen en ter bescherming van de bevolking tegen tabaksrook» definieert het begrip «gesloten plaats» als «plaats door wanden afgesloten van de omgeving en voorzien van een plafond of zoldering».

par des parois et un plafond, comme par exemple un bâtiment scolaire comportant des dizaines de salles de classe ou un centre commercial constitué de divers espaces commerciaux. Cette précision est importante, notamment parce que les obligations contenues à l'article 5, alinéa 1e, de l'avant-projet, telles que l'utilisation d'un appareil de mesure de la qualité de l'air et le fait de faire connaître le label, sont applicables “[p]our tout lieu”⁴⁷.

À ce sujet, les délégués ont déclaré ce qui suit:

“De term «plaats» is gedefinieerd in artikel 2 1° van het voorontwerp van wet als «publiek toegankelijke ruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden en een plafond».

Bijgevolg gelden alle kamers of lokalen in een gebouw als een aparte plaats voor zover ze:

a. Afgesloten zijn van de omgeving door wanden en een plafond

b. Publiek toegankelijk zijn.

Dit betekent dat in een school de verplichtingen gelden per klaslokaal. De luchtkwaliteit kan namelijk van lokaal tot lokaal verschillen in functie van de aanwezige voorzieningen voor ventilatie en/of luchtzuivering en de wijze waarop deze afgeregeld zijn voor het desbetreffende lokaal.

De certificeerde zal evenwel kennis moeten kunnen nemen van de ventilatie installatie in het ganse gebouw. Het bijregelen van de ventilatie in een niet-publiek toegankelijk lokaal kan een invloed hebben op de prestatie van een publiek toegankelijk lokaal. De certificeerde zal dit correct moeten kunnen inschatten. Daarnaast is voorzien dat de modaliteiten voor de plaatsing van het label door de Koning zal worden vastgelegd na een in Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit. Dit is enerzijds voorzien om de optimale plaatsing te bepalen, maar anderzijds ook om in bepaalde situaties, zoals bijvoorbeeld wanneer er gebruik gemaakt wordt van een geïntegreerde computersturing in het gebouw, om dan het label toe te kennen voor een bepaald minimumniveau dat hiermee in alle lokalen kan worden behaald en dit kenbaar te maken bij de ingang van het gebouw.

Dit neemt evenwel niet weg dat de essentie van het voorontwerp blijft om de individuele lokalen te gaan certificeren, label en uit te rusten met een luchtkwaliteitsmeter”.

Il faut en tout cas tenir compte de l'ambiguïté, évoquée dans l'observation 4, concernant la délégation au Roi contenue à l'article 5, alinéa 2, de l'avant-projet, lui permettant notamment de déterminer “les caractéristiques des lieux soumis aux obligations de la loi” ainsi que de la nécessité de préciser cette délégation.

⁴⁷ Sur ce point, l'avant-projet à l'examen se distingue en tout cas de la loi du 22 décembre 2009 citée par les délégués, parce que cette loi n'impose pour l'essentiel qu'une interdiction de fumer, la qualification des différents éléments d'un espace fermé étant de moindre importance.

wanden en een plafond, zoals bijvoorbeeld een schoolgebouw met tientallen klaslokalen of een winkelcentrum met diverse winkelruimtes. Dit is van belang, onder meer omdat de verplichtingen vervat in artikel 5, eerste lid, van het voorontwerp, zoals het gebruik van een luchtkwaliteitsmeter en het kenbaar maken van het label, gelden “[v]oor elke plaats”.⁴⁷

De gemachtigden verklaarden daarover het volgende:

“De term ”plaats” is gedefinieerd in artikel 2 1° van het voorontwerp van wet als “publiek toegankelijke ruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden en een plafond”.

Bijgevolg gelden alle kamers of lokalen in een gebouw als een aparte plaats voor zover ze:

a. Afgesloten zijn van de omgeving door wanden en een plafond

b. Publiek toegankelijk zijn.

Dit betekent dat in een school de verplichtingen gelden per klaslokaal. De luchtkwaliteit kan namelijk van lokaal tot lokaal verschillen in functie van de aanwezige voorzieningen voor ventilatie en/of luchtzuivering en de wijze waarop deze afgeregeld zijn voor het desbetreffende lokaal.

De certificeerde zal evenwel kennis moeten kunnen nemen van de ventilatie installatie in het ganse gebouw. Het bijregelen van de ventilatie in een niet-publiek toegankelijk lokaal kan een invloed hebben op de prestatie van een publiek toegankelijk lokaal. De certificeerde zal dit correct moeten kunnen inschatten. Daarnaast is voorzien dat de modaliteiten voor de plaatsing van het label door de Koning zal worden vastgelegd na een in Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit. Dit is enerzijds voorzien om de optimale plaatsing te bepalen, maar anderzijds ook om in bepaalde situaties, zoals bijvoorbeeld wanneer er gebruik gemaakt wordt van een geïntegreerde computersturing in het gebouw, om dan het label toe te kennen voor een bepaald minimumniveau dat hiermee in alle lokalen kan worden behaald en dit kenbaar te maken bij de ingang van het gebouw.

Dit neemt evenwel niet weg dat de essentie van het voorontwerp blijft om de individuele lokalen te gaan certificeren, label en uit te rusten met een luchtkwaliteitsmeter.”

In elk geval moet rekening worden gehouden met de in opmerking 4 geschatste onduidelijkheid aangaande de machtiging aan de Koning in artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp, om onder meer “de kernmerken van de plaatsen die aan de verplichtingen van de wet onderworpen zijn” te bepalen en met de noodzaak om die machtiging te verduidelijken.

⁴⁷ Op dit vlak onderscheidt het voorliggende voorontwerp zich hoe dan ook van de door de gemachtigden aangehaalde wet van 22 december 2009, omdat die wet in essentie enkel een rookverbod oplegt, waarbij de kwalificatie van de onderscheiden gedeelten van een gesloten ruimte minder van belang is.

19.2. L'article 2, 4e, de l'avant-projet définit la notion de "responsable" comme étant "[une] personne physique, [une] personne morale ou [un] pouvoir public", mais, ce faisant, la notion de "responsable" n'est pas encore définie sur le fond. En outre, cette notion n'apparaît pas dans la suite du texte de l'avant-projet.

L'article 6 de l'avant-projet dispose toutefois que le "propriétaire" et le "gérant" sont "chargés" (responsables) de certains aspects de l'application de la réglementation en projet. Le gérant est responsable de "l'application de l'article 5 dans les lieux". Conformément à l'article 7, alinéa 1er, de l'avant-projet, le gérant doit également présenter la demande de certification. Les seules responsabilités qui sont imposées au propriétaire consistent à "déterminer les débits disponibles pour la ventilation et la purification de l'air, [à] en informer le gérant et [à] lui fournir une documentation sur les systèmes".

L'exposé des motifs précise à cet égard ce qui suit:

"Cet article contient l'obligation pour les responsables des lieux de mettre en œuvre les mesures.

Le gérant est la personne chargée de l'accueil des personnes et de la manière dont cela se déroule. Dans le cadre de l'organisation d'un événement, le gérant s'assure que les informations requises ont été transmises et que les dispositions nécessaires ont été prises".

Ce sont donc tout particulièrement les notions de "propriétaire" et de "gérant" qui doivent être définies, plutôt que celle de "responsable", compte tenu notamment de l'importance de délimiter clairement leurs responsabilités évoquées ci-dessus et les conséquences dont elles sont assorties sur le plan pénal.

En ce qui concerne spécifiquement le propriétaire, la question se pose de savoir s'il ne peut pas y avoir de circonstances dans lesquelles il ne peut tout simplement pas respecter les responsabilités qui lui sont imposées. Ainsi, dans certains cas, la "[détermination des] débits disponibles pour la ventilation et la purification de l'air" dépendra des systèmes de ventilation ou des systèmes de purification de l'air installés ou utilisés par le gérant⁴⁸, sans avoir la certitude que le propriétaire soit au courant.

Enfin, le passage précité de l'exposé des motifs suggère que dans l'hypothèse d'un événement organisé dans un lieu qui est par exemple donné en location à cette fin par une entreprise spécialisée, l'organisateur de l'événement doit être considéré comme le gérant, auquel incombe les obligations contenues dans les articles 5 à 7 de l'avant-projet. On n'aperçoit pas clairement si telle est effectivement l'intention des auteurs de l'avant-projet. Ce point devra être explicité à tout le moins dans l'exposé des motifs.

⁴⁸ Ainsi que les délégués l'exposent dans l'observation 19.4.2, les systèmes mobiles de purification de l'air sont par exemple également soumis à l'application de la réglementation en projet.

19.2. Artikel 2, 4e, van het voorontwerp bevat een definitie van het begrip "verantwoordelijke" als "natuurlijke persoon, rechtspersoon, of overheidsinstantie", maar het begrip "verantwoordelijke" wordt daarmee nog niet inhoudelijk gedefinieerd. Bovendien komt dat begrip verder in de tekst van het voorontwerp niet voor.

Artikel 6 van het voorontwerp bepaalt evenwel dat de "eigenaar" en de "uitbater" "verantwoordelijk" zijn voor bepaalde aspecten van de toepassing van de ontworpen regeling. De uitbater is verantwoordelijk "voor de toepassing van artikel 5 in de plaatsen". Overeenkomstig artikel 7, eerste lid, van het voorontwerp moet de uitbater ook de aanvraag tot certificatie indienen. De enige verantwoordelijkheden die aan de eigenaar worden opgelegd zijn "het bepalen van de beschikbare debieten voor de ventilatie en de luchtuivering en de uitbater hierover te informeren en de documentatie van de systemen ter beschikking te stellen".

In de memoria van toelichting wordt dienaangaande het volgende uiteengezet:

"Dit artikel bevat de verplichting voor de verantwoordelijken van de plaatsen om de maatregelen uit te voeren.

De uitbater is de persoon die de leiding heeft over het ontvangen van de personen en de wijze waarop dit gebeurt. In het geval van de organisatie van een evenement zorgt de uitbater ervoor dat de nodige informatie uitgewisseld is en de nodige afspraken werden gemaakt."

Het zijn dan ook bij uitstek de begrippen "eigenaar" en "uitbater" die moeten worden gedefinieerd, veeleer dan het begrip "verantwoordelijke", mede gelet op het belang van de duidelijke onderlinge afbakening van hun zo-even geschatte verantwoordelijkheden en de strafrechtelijke gevolgen die eraan worden verbonden.

Specifiek wat betreft de eigenaar rijst de vraag of er zich geen omstandigheden kunnen voordoen waarbij hij de hem opgelegde verantwoordelijkheden niet zonder meer kan nakomen. Zo zal het "bepalen van de beschikbare debieten voor de ventilatie en de luchtuivering" in bepaalde gevallen afhangen van de ventilatiesystemen of luchtuiveringssystemen die door de uitbater worden geïnstalleerd of gebruikt⁴⁸, zonder dat zeker is of de eigenaar daarvan op hoogte is.

Ten slotte suggereert de zo-even aangehaalde passage uit de memoria van toelichting dat in de hypothese van een evenement dat wordt georganiseerd in een plaats die daartoe bijvoorbeeld wordt verhuurd door een gespecialiseerde onderneming, de organisator van het evenement moet worden beschouwd als de uitbater, waarop de in de artikelen 5 tot 7 van het voorontwerp vervatte verplichtingen rusten. Het is niet duidelijk of dat daadwerkelijk de bedoeling is van de stellers van het voorontwerp. Op zijn minst in de memoria van toelichting moet daarover duidelijkheid worden verschaffen.

⁴⁸ Zoals de gemachtdigen uiteenzetten in opmerking 19.4.2, komen bijvoorbeeld ook mobiele luchtuiveringssystemen in aanmerking voor de toepassing van de ontworpen regeling.

19.3. L'article 2, 10°, de l'avant-projet définit la notion de "type d'activité" comme étant la "caractéristique de l'activité qui prend place dans le lieu et qui détermine le niveau de risque", mais cette notion n'est pas utilisée dans la suite du texte de l'avant-projet. À première vue, il serait dès lors préférable d'omettre cette définition, mais la question se pose néanmoins de savoir si l'intention des auteurs de l'avant-projet était ainsi de préciser la délégation au Roi précitée, prévue à l'article 5, alinéa 2, de l'avant-projet (voir à ce propos l'observation 4), qui fait mention des "caractéristiques" des lieux. Il convient de clarifier ce point également.

19.4.1. Aux termes de son intitulé, le chapitre III de l'avant-projet concerne les "normes de qualité de l'air intérieur". Ce chapitre se compose de l'article 4, dont le paragraphe 1er définit notamment une "norme pour le niveau A" et une "norme de niveau B" et ce "[s]ans préjudice des dispositions prévues par le Roi en exécution de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail". En vertu du paragraphe 2, le Roi peut également définir des normes supplémentaires.

L'exposé des motifs précise à propos de ces "normes" ce qui suit:

"Dans ce cadre, la loi prévoit des normes. Ces normes servent de cadre d'inspiration pour l'action. Cette loi ne prévoit pas de sanction spécifique ni d'application spécifique au niveau de ces normes. Lorsque les dispositions du Code sur le bien-être au travail sont déjà applicables, ces dispositions et l'application qui les accompagne restent pleinement applicables".

Les délégués l'ont confirmé et ont déclaré ce qui suit:

"Deze normen zijn niet bindend via deze wet. De normen in deze wet zijn bedoeld om een richting aan te geven rond investering[en] wanneer men de binnenluchtkwaliteit wenst te verbeteren".

Dès lors que ni les normes proprement dites, ni l'utilisation ou la mention de ces normes ne sont soumises à une quelconque condition, obligation ou limitation, elles paraissent dépourvues de toute force normative. La question se pose dès lors de savoir quel est l'objectif du paragraphe 1er de l'article 4 de l'avant-projet, ainsi que des paragraphes 3 et 4 y relatifs. Cette question se pose également à l'égard de la délégation au Roi, contenue au paragraphe 2, lui permettant de formuler des "normes supplémentaires", qui ne vise sans doute pas non plus des normes contraignantes. Des dispositions non normatives n'ont en tout cas pas leur place dans la réglementation en projet.

Dès lors que les normes prévues à l'article 4, § 1er, de l'avant-projet ne produisent cependant pas d'effets juridiques, il est superflu et il est même source de confusion de disposer chaque fois aux alinéas 1er et 2 que ces normes sont applicables "[s]ans préjudice des dispositions prévues par le Roi

19.3. Artikel 2, 10°, van het voorontwerp definieert het begrip "soort activiteit" als "kenmerk van de activiteit die in de plaats plaatsvindt en die het risiconiveau bepaalt", maar dat begrip wordt verder in de tekst van het voorontwerp niet gebruikt. Op het eerste gezicht kan deze definitie dan ook beter worden weggelaten, maar de vraag rijst wel of het de bedoeling was van de stellers van het voorontwerp om daarmee de zo-even reeds aangehaalde machtiging aan de Koning in artikel 5, tweede lid, van het voorontwerp (zie daarover opmerking 4), waar gewag wordt gemaakt van de "kenmerken" van de plaatsen, nader in te vullen. Dit moet eveneens worden verduidelijkt.

19.4.1. Hoofdstuk III van het voorontwerp betreft, luidens het opschrift ervan, "normen voor binnenluchtkwaliteit". Dat hoofdstuk bestaat uit artikel 4, waarvan paragraaf 1 onder meer een "norm niveau A" en een "norm niveau B" definieert en dit "[o]nvermindert de bepalingen door de Koning genomen in uitvoering van de Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk". De Koning kan krachtens paragraaf 2 ook aanvullende normen definiëren.

In de memorie van toelichting wordt over deze "normen" het volgende uiteengezet:

"In het kader hiervan voorziet de wet normen. Deze normen fungeren als een inspirerend handelingskader. Deze wet voorziet op het niveau van deze normen geen specifieke sanctivering en handhaving. Waar nu al de bepalingen van de Codex op het Welzijn op het Werk van toepassing zijn, blijven deze bepalingen en de bijhorende handhaving onvermindert van toepassing."

De gemachtigden bevestigen dit en verklaarden het volgende:

"Deze normen zijn niet bindend via deze wet. De normen in deze wet zijn bedoeld om een richting aan te geven rond investering[en] wanneer men de binnenluchtkwaliteit wenst te verbeteren."

Aangezien noch de normen op zichzelf, noch het gebruik of de vermelding van die normen aan enige voorwaarde, verplichting of beperking is onderworpen, lijken ze elke normatieve kracht te ontberen. De vraag rijst dan ook wat de bedoeling is van paragraaf 1 van artikel 4 van het voorontwerp, alsook van de ermee verband houdende paragrafen 3 en 4. Die vraag rijst eveneens voor de machtiging aan de Koning in paragraaf 2 om "aanvullende normen" te formuleren, waarmee allicht eveneens geen bindende rechtsregels worden beoogd. Niet-normatieve bepalingen horen alvast niet thuis in de ontworpen regeling.

Aangezien de in artikel 4, § 1, van het voorontwerp vervatte normen toch geen rechtsgevolgen doen ontstaan, is het overbodig en zelfs verwarring om in het eerste en tweede lid telkens te bepalen dat die normen gelden "[o]nvermindert de bepalingen door de Koning genomen in uitvoering van

en exécution de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail".

19.4.2. Il en va autrement des "labels", qui sont définis à l'article 2, 6°, de l'avant-projet comme des "informations sur un lieu qui sont disponibles et/ou accessibles au public et qui sont pertinentes pour l'évaluation de la qualité de l'air intérieur".

Les délégués ont déclaré que les labels sont totalement indépendants des normes qui viennent d'être examinées:

"Tussen de norm en het label is er geen link. Het is de bedoeling van het label om in een eerste instantie objectieve informatie weer te geven aan de eigenaar en aanwezige personen zoals de uitbater, de werknemers en de bezoekers. In tegenstelling tot andere parameters van een binnenruimte zoals temperatuur, verlichting en akoestiek, hebben mensen geen goede zintuigen om een goede ventilatie waar te nemen. Het label moet dus het onzichtbare zichtbaar maken. Hoe meer ventilatie eventueel aangevuld met luchtzuivering men voorziet des te meer het label zal wijzen op een goede luchtkwaliteit. Daarenboven is de luchtkwaliteit contextafhankelijk. In een zaal waar men rustig neerzit zal normniveau B een beter luchtkwaliteit met zich meebrengen dan dezelfde norm toegepast in een lokaal waar men zeer intensief bezig is en waardoor de concentratie aan bioeffluenten en fijn stof afkomstig van wrijving van kledij hoger zal liggen. Op termijn kan men effectief komen tot klassen of kleurcodes, maar dit zal niet in een eerste instantie het geval zijn".

L'avant-projet impose bel et bien des obligations en ce qui concerne les labels. En vertu de l'article 5, alinéa 1er, point 4, de l'avant-projet, tout lieu doit faire l'objet d'une demande de certification conformément à l'article 7 et il faut faire connaître le label. L'article 5, alinéa 1er, point 5, de l'avant-projet prévoit l'obligation que "le lieu fonctionne conformément au label". En ce qui concerne cette dernière obligation, les délégués ont déclaré ce qui suit:

"Tot slot is de verplichting uit 5, eerste lid, 5° bedoelt om de uitbaters ervan te weerhouden om bijvoorbeeld mobiele toestellen te huren, de certificatie van het lokaal te laten plaats vinden en nadien de toestellen terug weg te nemen. Met dit punt wordt bedoeld dat de uitbating van de ruimte moet gebeuren met minstens dezelfde of gelijkwaardige toestellen als diegene waarmee de certificatie heeft plaats gevonden zodat de consument niet misleid zou worden omdat een betere binnenluchtkwaliteit wordt aangekondigd dan het niveau dat nog effectief gehaald kan worden".

La sécurité juridique y gagnerait si la portée évoquée par les délégués ressortait plus explicitement du texte de l'avant-projet.

19.5. En outre, l'article 5, alinéa 1er, de l'avant-projet contient également les obligations suivantes:

"2. la disponibilité de l'analyse des risques;

3. si l'analyse des risques révèle la nécessité d'une action, l'élaboration d'un plan d'action".

de Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk".

19.4.2. Dat is anders voor de "labels", die in artikel 2, 6°, van het voorontwerp worden gedefinieerd als "informatie over een plaats die beschikbaar en/of publiek consulteerbaar is en die relevant is voor de beoordeling van de binnenluchtkwaliteit".

De gemachtigden verklaarde dat de labels volledig losstaan van de zo-even besproken normen:

"Tussen de norm en het label is er geen link. Het is de bedoeling van het label om in een eerste instantie objectieve informatie weer te geven aan de eigenaar en aanwezige personen zoals de uitbater, de werknemers en de bezoekers. In tegenstelling tot andere parameters van een binnenruimte zoals temperatuur, verlichting en akoestiek, hebben mensen geen goede zintuigen om een goede ventilatie waar te nemen. Het label moet dus het onzichtbare zichtbaar maken. Hoe meer ventilatie eventueel aangevuld met luchtzuivering men voorziet des te meer het label zal wijzen op een goede luchtkwaliteit. Daarenboven is de luchtkwaliteit contextafhankelijk. In een zaal waar men rustig neerzit zal normniveau B een beter luchtkwaliteit met zich meebrengen dan dezelfde norm toegepast in een lokaal waar men zeer intensief bezig is en waardoor de concentratie aan bioeffluenten en fijn stof afkomstig van wrijving van kledij hoger zal liggen. Op termijn kan men effectief komen tot klassen of kleurcodes, maar dit zal niet in een eerste instantie het geval zijn."

Met betrekking tot de labels worden in het voorontwerp wel degelijk verplichtingen opgelegd. Krachtens artikel 5, eerste lid, punt 4, van het voorontwerp moet voor elke plaats de certificatie worden aangevraagd overeenkomstig artikel 7 en moet het label kenbaar worden gemaakt. Artikel 5, eerste lid, punt 5, van het voorontwerp bevat de verplichting om "de plaats [uit te baten] conform het label". Over die laatste verplichting verklaarden de gemachtigden het volgende:

"Tot slot is de verplichting uit 5, eerste lid, 5° bedoelt om de uitbaters ervan te weerhouden om bijvoorbeeld mobiele toestellen te huren, de certificatie van het lokaal te laten plaats vinden en nadien de toestellen terug weg te nemen. Met dit punt wordt bedoeld dat de uitbating van de ruimte moet gebeuren met minstens dezelfde of gelijkwaardige toestellen als diegene waarmee de certificatie heeft plaats gevonden zodat de consument niet misleid zou worden omdat een betere binnenluchtkwaliteit wordt aangekondigd dan het niveau dat nog effectief gehaald kan worden".

Het zou de rechtszekerheid ten goede komen indien de door de gemachtigden geschetste draagwijdte meer uitdrukkelijk uit de tekst van het voorontwerp zou blijken.

19.5. Artikel 5, eerste lid, van het voorontwerp bevat voorts nog de volgende verplichtingen:

"2. het uitwerken van de risicoanalyse;

3. indien de risicoanalyse de noodzaak tot acties aan het licht brengt, het uitwerken van het actieplan".

Les notions d’“analyse des risques” et de “plan d’action” ne sont pas définies dans l’avant-projet. L’article 5, alinéa 3, de l’avant-projet habilite toutefois le Roi à déterminer “les modalités de l’analyse des risques et du plan d’action”. Cette habilitation ne paraît pas pouvoir être interprétée de manière à ce point large qu’elle autoriserait le Roi à imposer de la sorte de nouvelles obligations, ces dernières ne ressortant d’aucune définition des notions d’“analyse des risques” et de “plan d’action”. Ainsi, cette habilitation ne saurait en soi être interprétée en ce sens que le Roi pourrait instaurer l’obligation d’exécuter effectivement le plan d’action élaboré. C’est dans ce sens, compte tenu notamment des observations formulées au point 20, que le Conseil d’État a examiné l’avant-projet.

19.6. L’article 7 de l’avant-projet règle la certification.

Compte tenu de l’habilitation faite au Roi de régler entre autres les conditions et la procédure d’agrément des certificateurs, l’intention semble être que la certification soit opérée par des parties privées. En l’absence de tout règlement, les certificateurs peuvent fixer librement le prix de leurs prestations. Ni l’avant-projet ni l’exposé des motifs ne contiennent la moindre disposition ou explication à ce propos. Si l’intention est de fixer des modalités à ce sujet, le Roi devrait aussi être habilité à régler les modalités selon lesquelles les certificateurs effectuent leurs analyses et les conditions auxquelles ils le font.

Le label proprement dit est délivré par le SPF Santé publique, que l’article 7, alinéa 2, de l’avant-projet désigne à cet effet comme “l’autorité compétente”. En l’absence de toute base légale réglant une indemnité de la part du demandeur de la certification sous la forme d’une redevance, il faut considérer qu’aucune indemnité n’est due pour le label. Si les auteurs de l’avant-projet conçoivent les choses autrement, il faut, eu égard au principe de légalité consacré par l’article 173 de la Constitution, prévoir expressément la possibilité d’une telle redevance.

Enfin, on n’aperçoit pas clairement si, et dans l’affirmative dans quelle mesure, le SPF Santé publique dispose encore d’un quelconque pouvoir d’appréciation pour délivrer les labels. Si telle est l’intention, il serait préférable de le prévoir expressément.

19.7. L’avant-projet attribue diverses délégations au Roi dont la portée n’est pas toujours claire. Or, conformément à l’article 105 de la Constitution, une délégation doit être expresse et, dès lors, sans équivoque.

19.7.1. L’article 4, § 2, de l’avant-projet attribue au Roi le pouvoir de “formuler des normes supplémentaires”. Sous réserve de l’observation formulée au point 17 concernant la plate-forme interfédérale (qui devrait donner un avis sur ces normes supplémentaires) et de l’observation formulée au point 19.4.1 au sujet du caractère normatif des règles de droit visées, il faut préciser sur quels éléments ces normes supplémentaires peuvent porter.

De begrippen “risicoanalyse” en “actieplan” worden niet gedefinieerd in het voorontwerp. Artikel 5, derde lid, van het voorontwerp machtigt de Koning wel om “de modaliteiten van de risicoanalyse en het actieplan” te bepalen. Die machting lijkt niet dermate ruim te kunnen worden geïnterpreteerd dat zij de Koning toelaat om op die wijze nieuwe verplichtingen op te leggen, nu die verplichtingen niet blijken uit enige omschrijving van de begrippen “risicoanalyse” en “actieplan”. Zo kan die machting op zich niet zo worden begrepen dat de Koning de verplichting zou kunnen invoeren om het uitgewerkte actieplan daadwerkelijk uit te voeren. Het is in die lezing, mede gelet op hetgeen wordt uiteengezet in opmerking 20, dat de Raad van State het voorontwerp heeft onderzocht.

19.6. Artikel 7 van het voorontwerp regelt de certificatie.

Gelet op de machting aan de Koning om onder meer de voorwaarden en de procedure voor de erkenning van de certificeerders te regelen, lijkt het de bedoeling dat de certificatie gebeurt door private partijen. Bij gebrek aan enige regeling kunnen de certificeerders de prijs voor hun prestaties vrij bepalen. Nog het voorontwerp, noch de memorie van toelichting bevat hieromtrent enige bepaling of toelichting. Indien het de bedoeling zou zijn om daarover nadere regels vast te stellen zou de Koning ook moeten worden gemachtigd om nadere regels te bepalen over de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de certificeerders hun analyses verrichten.

Het label zelf wordt afgeleverd door de FOD Volksgezondheid, die daarvoor als “de bevoegde overheid” wordt aangewezen bij artikel 7, tweede lid, van het voorontwerp. Bij gebrek aan enige wettelijke grondslag voor een vergoeding van de aanvrager van de certificatie in de vorm van een retributie, moet ervan worden uitgegaan dat er geen vergoeding verschuldigd is voor het label. Indien de stellers van het voorontwerp dat anders zien, moet er, gelet op het wettigheidsbeginsel vervat in artikel 173 van de Grondwet, uitdrukkelijk worden voorzien in de mogelijkheid van een dergelijke retributie.

Ten slotte is het onduidelijk of, en zo ja in welke mate, de FOD Volksgezondheid nog over enige beoordelingsbevoegdheid beschikt voor het afleveren van de labels. Indien dat de bedoeling is wordt dit beter uitdrukkelijk geregeld.

19.7. Het voorontwerp bevat verscheidene machtingen aan de Koning waarvan de precieze draagwijde niet altijd duidelijk is. Nochtans moet, overeenkomstig artikel 105 van de Grondwet, een machting uitdrukkelijk en bijgevolg ondubbelzinnig zijn.

19.7.1. Artikel 4, § 2, van het voorontwerp kent de Koning de bevoegdheid toe om “aanvullende normen [te] formuleren”. Onder voorbehoud van wat in opmerking 17 is uiteengezet over het interfederaal platform (dat een advies zou moeten geven over deze aanvullende normen) en van wat in opmerking 19.4.1 is uiteengezet aangaande het normatieve karakter van de beoogde rechtsregels, moet worden gepreciseerd op welke elementen die aanvullende normen betrekking kunnen hebben.

19.7.2. On n'aperçoit pas clairement ce que sont "les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de purification de l'air" et "les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de ventilation" qui peuvent être fixées par le Roi en vertu de l'article 4, §§ 3 et 4, de l'avant-projet.

Ainsi qu'il a déjà été exposé dans l'observation 13, les délégués ont répondu par l'affirmative à la question de savoir si l'intention est de fixer, sur le fondement de ces délégations, des conditions à remplir pour pouvoir utiliser les systèmes afin de respecter les obligations prévues à l'article 5, alinéa 1er, de l'avant-projet. Sous réserve des observations formulées au point 19.4.1 concernant le caractère normatif des règles de droit visées, les délégations en projet doivent préciser l'utilité des exigences et des méthodes de détermination, par exemple comme condition pour l'utilisation des systèmes afin de respecter les obligations visées à l'article 5, alinéa 1er, de l'avant-projet.

19.7.3. On n'aperçoit pas davantage ce qu'il faut entendre précisément par "la mise en œuvre progressive du label", dont font état les délégations conférées au Roi par l'article 7, alinéa 3, de l'avant-projet. La question se pose ainsi de savoir dans quelle mesure cette habilitation ajoute quelque chose, d'une part, aux autres délégations prévues dans l'avant-projet (par exemple à l'article 5, alinéa 2) et, d'autre part, à l'entrée en vigueur progressive de la loi à adopter, réglée à l'article 13.

19.8. Il résulte des considérations qui précèdent que la réglementation en projet doit être réexaminée en profondeur. L'avant-projet doit être adapté ou complété sur divers points, ou du moins être précisé dans l'exposé des motifs.

C'est sous cette importante réserve que le Conseil d'État poursuit l'examen de l'avant-projet.

B. Contrôle au regard des droits fondamentaux

20. Les obligations que la réglementation en projet imposent aux gérants de lieux impliquent qu'ils doivent y utiliser un appareil de mesure de la qualité de l'air, réaliser une analyse des risques et, le cas échéant, élaborer un plan d'action, demander la certification, faire connaître le label délivré et exploiter le lieu d'une manière qui correspond aux circonstances sur la base desquelles le label a été attribué. L'obtention de la certification peut entraîner certains frais, mais l'exécution du plan d'action n'est pas obligatoire. Dès lors, l'incidence directe de la réglementation en projet sur les droits fondamentaux des gérants est plutôt limitée. Ainsi, il n'est pas prévu de fermeture obligatoire des lieux qui ne respectent pas une norme déterminée ou de limiter le nombre des personnes qui y sont présentes.

Il n'empêche que la réglementation en projet pourrait se heurter indirectement à certains droits fondamentaux tels que

19.7.2. Het is niet duidelijk wat "de eisen en de bepalingsmethoden van de luchtuiveringssystemen" en "de eisen (...) en de bepalingsmethoden van de ventilatiesystemen" zijn die door de Koning kunnen worden bepaald op grond van artikel 4, §§ 3 en 4, van het voorontwerp.

Zoals reeds is uiteengezet in opmerking 13, antwoordden de gemachtigden bevestigend op de vraag of het de bedoeling is om op grond van die delegaties voorwaarden vast te stellen die vervuld moeten zijn om de systemen te kunnen gebruiken om te voldoen aan de verplichtingen bepaald bij artikel 5, eerste lid, van het voorontwerp. Onder voorbehoud van wat in opmerking 19.4.1 is uiteengezet aangaande het normatieve karakter van de beoogde rechtsregels, moet in de ontworpen delegaties worden verduidelijkt waartoe de eisen en bepalingsmethoden dienen, zoals bijvoorbeeld als voorwaarde voor het gebruik van de systemen om te voldoen aan de verplichtingen bedoeld in artikel 5, eerste lid, van het voorontwerp.

19.7.3. Evenmin is duidelijk wat precies wordt bedoeld met "de gefaseerde implementatie van het label", waarvan gewag wordt gemaakt in de machtigingen aan de Koning in artikel 7, derde lid, van het voorontwerp. Zo rijst de vraag in welke mate die machtiging iets toevoegt aan enerzijds de overige machtigingen in het voorontwerp (bijvoorbeeld in artikel 5, tweede lid) en anderzijds de gefaseerde inwerkingtreding van de aan te nemen wet, zoals geregeld in artikel 13.

19.8. Uit al het voorgaande volgt dat de ontworpen regeling aan een grondig bijkomend onderzoek moet worden onderworpen. Het voorontwerp moet op diverse punten worden aangepast of aangevuld of minstens worden verduidelijkt in de memorie van toelichting.

Het is onder dat belangrijke voorbehoud dat de Raad van State het voorontwerp verder onderzoekt.

B. Toetsing aan grondrechten

20. De verplichtingen die de ontworpen regeling met zich meebrengt voor de uitbaters van plaatsen komen erop neer dat ze er een luchtkwaliteitsmeter moeten gebruiken, een risicoanalyse en desgevallend een actieplan moeten uitwerken, de certificatie moeten aanvragen, het afgeleverde label kenbaar moeten maken en de plaats moeten uitbaten op een wijze die overeenstemt met de omstandigheden op basis waarvan het label is toegekend. Met het bekomen van de certificatie kunnen bepaalde kosten gepaard gaan, maar het uitvoeren van het actieplan is niet verplicht. De rechtstreekse impact van de ontworpen regeling op de grondrechten van de uitbaters is dan ook veeleer beperkt. Zo wordt niet voorzien in de verplichte sluiting van of een beperking van het aantal aanwezigen in plaatsen die een bepaalde norm niet halen.

Dat neemt niet weg dat de ontworpen regeling op rechtstreekse wijze op gespannen voet zou kunnen staan

la liberté d'entreprendre⁴⁹ et le droit de propriété⁵⁰, par exemple si, dans la pratique, les obligations s'avéraient à ce point lourdes qu'elles entraveraient de manière disproportionnée l'exploitation de certains lieux. Cette appréciation ne pourra cependant être opérée de manière concluante qu'à l'occasion de l'élaboration des arrêtés d'exécution de la réglementation en projet, compte tenu notamment des imprécisions quant à la portée de celle-ci et des délégations qu'elle contient, exposées dans l'observation 19.

C. Traitement de données à caractère personnel

21. L'article 8 de l'avant-projet concerne le traitement de données à caractère personnel dans le cadre des articles 5, 6 et 7 de l'avant-projet. Le Roi est habilité à déterminer les rôles et responsabilités des différents acteurs en ce qui concerne le traitement de ces données à caractère personnel. Les données sont gérées dans une base de données informatisée. Les services d'inspection ont accès à cette base de données. Les consultations de celle-ci sont enregistrées. Le Roi détermine également la durée de conservation de ces données à caractère personnel.

21.1. L'avis de l'Autorité de protection des données n° 45/2022 du 9 mars 2022 distingue trois catégories de traitements de données à caractère personnel: les traitements de données à caractère personnel dans le cadre de la certification du lieu qui est faite par un certificateur à la demande du gérant du lieu (article 5 et 7 de l'avant-projet), les traitements de données à caractère personnel dans le cadre de l'agrément des certificateurs (article 7 de l'avant-projet) et les traitements de données à caractère personnel dans le cadre des inspections (article 9 de l'avant-projet). Il faut également ajouter à ces derniers traitements le traitement de données à caractère personnel dans le cadre de l'imposition d'une amende administrative (article 10 de l'avant-projet). Dès lors, la référence aux articles 5, 6 et 7 devra de toute façon être complétée par une référence aux articles 9 et 10.

21.2. Selon l'avis de l'Autorité de protection des données, les traitements de données à caractère personnel effectués en exécution de l'avant-projet reposent sur l'article 6, paragraphe 1, e), du RGPD⁵¹, à savoir l'exécution d'une mission d'intérêt public ou relevant de l'exercice de l'autorité publique dont est investi le responsable du traitement. Il y aurait lieu en tout cas de le mentionner dans l'exposé des motifs.

21.3. Conformément à l'article 22 de la Constitution, tout traitement de données à caractère personnel et, plus généralement, toute ingérence dans le droit à la vie privée, est soumis au respect du principe de légalité formelle. En réservant au

met bepaalde grondrechten zoals de ondernemingsvrijheid⁴⁹ en het recht op eigendom,⁵⁰ bijvoorbeeld indien de verplichtingen in de praktijk dermate zwaar zouden blijken te zijn dat zij het uitbaten van bepaalde plaatsen op onevenredige wijze bemoeilijken. Dat kan evenwel pas op sluitende wijze worden beoordeeld naar aanleiding van de uitwerking van de uitvoeringsbesluiten van de ontworpen regeling, mede gelet op de in opmerking 19 uiteengezette onduidelijkheden aangaande de draagwijdte van de ontworpen regeling en van de erin vervatte machtigingen.

C. Verwerking van persoonsgegevens

21. Artikel 8 van het voorontwerp heeft betrekking op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de artikelen 5, 6 en 7 van het voorontwerp. De Koning wordt gemachtigd om de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren inzake de behandeling van die persoonsgegevens te bepalen. De gegevens worden beheerd in een geautomatiseerd gegevensbestand. De inspectiediensten hebben toegang tot deze databank. De consultaties van deze databank worden geregistreerd. De Koning bepaalt ook de bewaartijd voor deze persoonsgegevens.

21.1. In het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit nr. 45/2022 van 9 maart 2022 wordt een onderscheid gemaakt tussen drie soorten verwerkingen van persoonsgegeven: de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de certificering van de plaats die door een certificeerder wordt uitgevoerd op verzoek van de uitbater van de plaats (artikelen 5 en 7 van het voorontwerp), de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van de erkenning van de certificeerders (artikel 7 van het voorontwerp) en de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van de inspecties (artikel 9 van het voorontwerp). Aan dat laatste moet ook de verwerking van persoonsgegevens worden toegevoegd in het kader van het opleggen van een administratieve geldboete (artikel 10 van het voorontwerp). De verwijzing naar de artikelen 5, 6 en 7 moet dan ook in elk geval worden aangevuld met een verwijzing naar de artikelen 9 en 10.

21.2. Volgens het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit berusten de verwerkingen van persoonsgegevens ter uitvoering van het voorontwerp op artikel 6, lid 1, e), van de AVG⁵¹, namelijk de uitvoering van een taak van algemeen belang of in het raam van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen. Dat zou dan in elk geval in de memorie van toelichting moeten worden vermeld.

21.3. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Daardat

⁴⁹ Article II.3 du Code de droit économique.

⁵⁰ Article 16 de la Constitution et article 1er du Premier Protocole additionnel à la Convention européenne des droits de l'homme.

⁵¹ Règlement (UE) n° 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 «relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE (règlement général sur la protection des données».

⁴⁹ Artikel II.3 van het Wetboek van Economisch Recht.

⁵⁰ Artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag over de rechten van de mens.

⁵¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 “betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)”.

législateur compétent le pouvoir de fixer dans quels cas et à quelles conditions il peut être porté atteinte au droit au respect de la vie privée, l'article 22 de la Constitution garantit à tout citoyen qu'aucune ingérence dans l'exercice de ce droit ne peut avoir lieu qu'en vertu de règles adoptées par une assemblée délibérante, démocratiquement élue. Une délégation à un autre pouvoir n'est toutefois pas contraire au principe de légalité, pour autant que l'habilitation soit définie de manière suffisamment précise et porte sur l'exécution de mesures dont les "éléments essentiels" sont fixés préalablement par le législateur⁵².

Par conséquent, les «éléments essentiels» des traitements de données à caractère personnel doivent être fixés dans la loi elle-même. À cet égard, le Conseil d'État considère que, quelle que soit la matière concernée, constituent, en principe, des «éléments essentiels» les éléments suivants: 1°) les catégories de données traitées; 2°) les catégories de personnes concernées; 3°) la finalité poursuivie par le traitement; 4°) les catégories de personnes ayant accès aux données traitées; et 5°) le délai maximal de conservation des données⁵³.

L'article 8 de l'avant-projet présente des lacunes au regard de ce principe de légalité. En ce qui concerne la finalité poursuivie par le traitement de données, il suffit sans doute de faire référence à l'exécution des dispositions législatives mentionnées dans l'observation 21.1, mais en ce qui concerne les catégories de données traitées et les catégories de personnes concernées, l'article 8 doit être complété. En outre, on ne peut tout simplement laisser au Roi le soin de déterminer la durée de conservation (maximale), mais il faut à tout le moins fixer un délai maximal dans l'avant-projet proprement dit, le Roi pouvant éventuellement être habilité à raccourcir ce délai dans certains cas.

D. Agrément des certificateurs

22. L'agrément des certificateurs, visé à l'article 7, alinéa 3, de l'avant-projet, doit être considéré comme un régime d'autorisation au sens de l'article 4, 6), de la directive "services"⁵⁴, l'agrément étant une condition pour pouvoir effectuer des analyses en vue de la délivrance du label par le SPF Santé publique en exécution de la loi à adopter.

Dès lors, l'instauration du régime d'autorisation doit pouvoir être justifiée au regard de l'article 9 de la directive "services" et ensuite, les conditions d'agrément à fixer dans un arrêté d'exécution et la procédure d'agrément devront être vérifiées au regard des articles 10, 11, 12, 13, 14 et 15 de cette directive.

⁵² Jurisprudence constante de la Cour constitutionnelle: voir notamment C.C., 18 mars 2010, n° 29/2010, B.16.1; C.C., 20 février 2020, n° 27/2020, B.17.

⁵³ Avis C.E. 68 936/AG, Doc. parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, p. 119 (observation 101). Voir aussi C.C., 10 mars 2022, n° 33/2022, B.13.1.

⁵⁴ directive 2006/123/CE du Parlement européen et du Conseil du 12 décembre 2006 «relative aux services dans le marché intérieur».

artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machting voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de "essentiële elementen" voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.⁵²

Bijgevolg moeten de "essentiële elementen" van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de Raad van State van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel "essentiële elementen" uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefd doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.⁵³

Artikel 8 van het voorontwerp schiet tekort in het licht van dit legaliteitsbeginsel. Wat betreft de doelstelling die met de gegevensverwerking wordt nagestreefd kan wellicht worden volstaan met de verwijzing naar de uitvoering van de in opmerking 21.1 vermelde wetsbepalingen, maar wat betreft de categorieën van verwerkte gegevens en de categorieën van betrokken personen moet artikel 8 worden aangevuld. Voorts kan de bepaling van de (maximale) bewaartijd niet zonder meer worden overgelaten aan de Koning, maar moet op zijn minst een maximale termijn in het voorontwerp zelf worden bepaald, waarbij dan eventueel aan de Koning de bevoegdheid kan worden verleend om die termijn in bepaalde gevallen te verkorten.

D. Erkenning van de certificeerders

22. De erkenning van de certificeerders, bedoeld in artikel 7, derde lid, van het voorontwerp, moet worden beschouwd als een vergunningstelsel in de zin van artikel 4, 6), van de dienstenrichtlijn⁵⁴, aangezien de erkenning een voorwaarde is om analyses te mogen uitvoeren met het oog op de aflevering door de FOD Volksgezondheid van het label ter uitvoering van de aan te nemen wet.

Het instellen van het vergunningstelsel moet bijgevolg verantwoord kunnen worden in het licht van artikel 9 van de dienstenrichtlijn en naderhand zullen de in een uitvoeringsbesluit vast te stellen erkenningsvooraarden en de procedure voor de erkenning getoetst moeten worden aan de artikelen 10, 11, 12, 13, 14 en 15 van die richtlijn.

⁵² Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

⁵³ Adv.RvS 68 936/AV, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 119 (opmerking 101). Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1.

⁵⁴ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 "betreffende diensten op de interne markt".

En outre, l'agrément des prestataires établis dans un autre État membre, qui fournissent le service de manière occasionnelle et temporaire en Belgique, devra également être contrôlé à la lumière de l'article 16 de la directive "services".

E. Examen rédactionnel et linguistique

23. L'avant-projet doit être réexaminé en profondeur du point de vue rédactionnel et linguistique. À titre d'exemple, on peut relever les lacunes suivantes.

— Dans la définition de la notion de "*ventilatie*", il est question, dans le texte néerlandais de l'article 2, 8°, de l'avant-projet, de "*vervuilde lucht*". Par contre, l'article 2, 12°, définit la notion de "*verontreinigde lucht*". Or, le texte français mentionne chaque fois "air pollué".

— La définition du certificateur à l'article 2, 9°, de l'avant-projet fait référence à la personne "qui met en œuvre les obligations de contrôle de l'article 7". Cette formulation est ambiguë, notamment parce que l'article 7 prévoit également des obligations dans le chef d'autres personnes que les seuls certificateurs.

— Selon le texte néerlandais de l'article 7, alinéa 2, de l'avant-projet, le certificateur contrôle "*de uitvoering van de verplichtingen bedoeld in artikel 5, eerste lid, 1°, 2°, 3° en 5° en stelt de effectieve prestaties vast*". Dans le texte français de l'avant-projet, ce dernier segment de phrase fait défaut. Il s'impose dès lors d'harmoniser les deux versions linguistiques. Si la référence à la constatation des "*effectieve prestaties*" est maintenue, il faudra en outre préciser ce qu'il faut entendre par là.

— Dans le texte néerlandais de l'article 9, § 1er, alinéa 2, de l'avant-projet, la loi du 24 janvier 1977 «relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits» devra être désignée par son intitulé exact.

— Dans le texte néerlandais de l'article 10, § 3, de l'avant-projet, le segment de phrase "*alsook een afschrift aan de door de Koning aangewezen ambtenaar*" ne s'accorde pas grammaticalement avec la structure de la partie précédente de la phrase. Dans le texte français, le segment de phrase "dans l'article 9, § 1" (on écrira: "à l'article 9, § 1er) ne doit pas figurer avant, mais après le segment de phrase "par les services mentionnés". En outre, on écrira "est envoyé" au lieu de "sont envoyés", dès lors que ces mots concernent "[l]e procès-verbal".

— Le texte néerlandais de l'article 239, § 2, en projet, du Code pénal social (article 11, § 2, de l'avant-projet) mentionne "*de overige verplichtingen van [de] artikelen 5 en 6*", alors que le texte français vise "les obligations des articles 5 et 6".

— L'intitulé du chapitre IX ("Dispositions finales, modificatives, abrogatoires et transitoires") ne couvre pas la portée de

Tevens moet, wat betreft de erkenning van dienstverrichters gevestigd in een andere lidstaat, die de dienst occasioneel en tijdelijk verrichten in België, ook getoetst worden aan artikel 16 van de dienstenrichtlijn.

E. Redactioneel en taalkundig nazicht

23. Het voorontwerp moet aan een grondig bijkomend redactioneel en taalkundig nazicht worden onderworpen. Bij wijze van voorbeeld kan op de volgende tekortkomingen worden gewezen.

— In de definitie van het begrip "*ventilatie*" wordt in de Nederlandse tekst van artikel 2, 8°, van het voorontwerp gewag gemaakt van "*vervuilde lucht*". In artikel 2, 12°, wordt daarentegen het begrip "*verontreinigde lucht*" gedefinieerd. In de Franse tekst wordt evenwel telkens "*air pollué*" vermeld.

— De definitie van certificeerde in artikel 2, 9°, van het voorontwerp verwijst naar de persoon "die de verplichtingen van artikel 7 implementeert". Die formulering is onduidelijk, onder meer omdat artikel 7 ook verplichtingen bevat in hoofde van andere personen dan enkel de certificeerders.

— De certificeerde controleert, luidens de Nederlandse tekst van artikel 7, tweede lid, van het voorontwerp, "*de uitvoering van de verplichtingen bedoeld in artikel 5, eerste lid, 1°, 2°, 3° en 5° en stelt de effectieve prestaties vast*". In de Franse tekst van het voorontwerp ontbreekt die laatste zinsnede. De taalversies moeten dan ook met elkaar in overeenstemming worden gebracht. Indien de verwijzing naar het vaststellen van "*de effectieve prestaties*" wordt behouden, moet bovendien worden verduidelijkt wat daaronder wordt verstaan.

— In de Nederlandse tekst van artikel 9, § 1, tweede lid, van het voorontwerp moet de wet van 24 januari 1977 "betreffende de bescherming van de gezondheid van de verbruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten" met het juiste opschrift worden vermeld.

— In de Nederlandse tekst van artikel 10, § 3, van het voorontwerp sluit de zinsnede "*alsook een afschrift aan de door de Koning aangewezen ambtenaar*" niet aan bij de opbouw van het voorafgaande deel van de zin. In de Franse tekst moet de zinsnede "*dans l'article 9, § 1*" niet voor maar na de zinsnede "*par les services mentionnés*" worden opgenomen. Tevens schrijf men "**est envoyé**" in plaats van "*sont envoyés*", aangezien die woorden terugslaan op "*[l]e procès-verbal*".

— In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 239, § 2, van het Sociaal Strafwetboek (artikel 11, § 2, van het voorontwerp) wordt gewag gemaakt van "*de overige verplichtingen van [de] artikelen 5 en 6*", terwijl in de Franse tekst wordt verwezen naar "*les obligations des articles 5 en 6*".

— Het opschrift van hoofdstuk IX ("Slot-, wijzigings-, opheffings- en overgangsbepalingen") dekt niet de lading van het

l'unique article de ce chapitre, qui ne concerne que l'entrée en vigueur.

EXAMEN DU TEXTE

Arrêté de présentation

24. Le projet d'arrêté de présentation est proposé et contre-signé par le ministre de la Santé publique et le ministre de la Justice. À la question de savoir pourquoi le ministre de la Justice le propose et le contresigne également, les délégués ont répondu que c'est parce que l'avant-projet modifie le Code pénal social et comporte un régime de sanctions.

Même si le ministre qui a la justice dans ses attributions joue un rôle déterminé dans la mise en œuvre du Code pénal social⁵⁵, il en va de même pour d'autres ministres qui ne sont pas associés à la présentation et à la signature de l'avant-projet à l'examen⁵⁶.

Article 1er

25. Les délégués ont confirmé que l'article 1er de l'avant-projet vise erronément l'article 78 au lieu de l'article 74 de la Constitution.

Article 3

26. L'article 3 de l'avant-projet ne faisant que préciser l'objectif de la loi dont l'adoption est envisagée et n'ayant pas de portée normative, il doit être omis. Ce type de mentions doivent figurer dans l'exposé des motifs⁵⁷.

L'intitulé du chapitre II sera adapté en conséquence.

Par ailleurs, l'article 3 est la seule disposition pourvue d'un intitulé propre, ce qui est contraire aux recommandations de légistique⁵⁸.

Article 4

27. Si, consécutivement à l'observation 19.4.1, un contenu normatif devait encore être donné à l'article 4, § 1er, de l'avant-projet, il conviendrait en tout cas de régler plus clairement la

⁵⁵ Voir, notamment, l'article 1er, § 2, alinéa 2, et l'article 4, alinéa 1er, 2e, du Code pénal social.

⁵⁶ Voir, outre les dispositions citées dans la note de bas de page précédente, notamment l'article 16, 1°, qui définit la notion d'"inspecteurs sociaux" comme étant "les fonctionnaires qui relèvent de l'autorité des ministres ayant dans leurs attributions l'emploi et le travail, la sécurité sociale, les affaires sociales et la santé publique, ou qui relèvent des institutions publiques qui en dépendent (...)".

⁵⁷ Principes de technique législative – Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires, Conseil d'État, 2008, recommandation 3.13 (www.raadvst-consetat.be).

⁵⁸ Ibid., recommandation 55, a).

enige artikel in dit hoofdstuk, dat enkel betrekking heeft op de inwerkingtreding.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Indieningsbesluit

24. Het ontwerp van indieningsbesluit wordt voorgedragen en medeondertekend door de minister van Volksgezondheid en door de minister van Justitie. Op de vraag waarom de minister van Justitie mee voordraagt en medeondertekent, antwoordden de gemachtigden dat dit het geval is omdat het voorontwerp het Sociaal Strafwetboek wijzigt en sanctiebeperkingen bevat.

Hoewel de minister bevoegd voor justitie een bepaalde rol heeft bij de uitvoering van het Sociaal Strafwetboek⁵⁵, geldt dat ook voor andere ministers die niet betrokken zijn bij de indiening en ondertekening van het voorliggende voorontwerp.⁵⁶

Artikel 1

25. De gemachtigden bevestigen dat in artikel 1 van het voorontwerp verkeerdelijk wordt verwezen naar artikel 78 in plaats van naar artikel 74 van de Grondwet.

Artikel 3

26. Aangezien artikel 3 van het voorontwerp enkel de doelstelling van de aan te nemen wet toelicht en geen normatieve draagwijdte heeft, moet het worden weggelaten. Dergelijke vermeldingen zijn op hun plaats in de memorie van toelichting.⁵⁷

Het opschrift van hoofdstuk II moet dienovereenkomstig worden aangepast.

Overigens heeft artikel 3 als enige bepaling een eigen opschrift, wat ingaat tegen de wetgevingstechnische aanbevelingen.⁵⁸

Artikel 4

27. Indien ingevolge opmerking 19.4.1 alsnog een normatieve inhoud zou worden gegeven aan wat bepaald wordt in artikel 4, § 1, van het voorontwerp, zou alleszins de verhouding

⁵⁵ Zie o.m. artikel 1, § 2, tweede lid, en artikel 4, eerste lid, 2°, van het Sociaal Strafwetboek.

⁵⁶ Zie, naast de in de vorige voetnoot aangehaalde bepalingen, onder meer artikel 16, 1°, waarin het begrip "sociaal inspecteurs" wordt gedefinieerd als "de ambtenaren die onder het gezag staan van de ministers tot wiens bevoegdheid de werkgelegenheid en arbeid, de sociale zekerheid, de sociale zaken en volksgezondheid behoren of die onder het gezag staan van de openbare instellingen die ervan afhangen (...)".

⁵⁷ Beginselen van de wetgevingstechniek – Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten, Raad van State, 2008, aanbeveling 3.13 (www.raadvst-consetat.be).

⁵⁸ Ibid., aanbeveling 55, a).

relation avec la loi du 4 août 1996 «relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail», en mentionnant par exemple quelles dispositions de cette loi s'appliquent “[s]ans préjudice” de ce qui est prévu dans ce paragraphe 1er ou en exécution de celui-ci.

Article 7

28. Conformément à l'article 7, alinéa 2, de l'avant-projet, le certificateur remet son analyse “au SPF Santé publique, qui est l'autorité compétente qui délivre le label”. L'article 2, 11°, comporte une définition du SPF Santé publique.

Selon l'article 37 de la Constitution, le pouvoir exécutif fédéral, tel qu'il est réglé par la Constitution, appartient au Roi. Il en découle qu'il revient au Roi de régler l'organisation et le fonctionnement des services administratifs. Le législateur ne peut déroger à ce principe que pour une raison impérieuse, lorsqu'une norme supérieure l'y oblige ou lorsque cette intervention est motivée par la préservation des droits du citoyen.

En principe, les organes chargés de l'exécution des dispositions légales doivent être désignés d'une manière générale. Il est toutefois possible de charger le Roi de désigner les organes ou les personnes concernés (par exemple: “le service à désigner par le Roi”).

Chapitre VII “Inspections et sanctions”

29.1. Le dispositif contenu dans ce chapitre paraît avoir pour objet de charger tant “les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires du service d'inspection de la Direction Générale des Animaux, des Végétaux et Alimentation du SPF Santé publique” que les inspecteurs sociaux du contrôle de la loi à adopter et de ses arrêtés d'exécution, et ce “[sans préjudice des attributions des officiers de police judiciaire”.

Selon l'article 10, § 2, de l'avant-projet, les infractions à la loi à adopter et à ses arrêtés d'exécution, constatées par les inspecteurs sociaux désignés par le Roi dans les lieux de travail, sont traitées et sanctionnées conformément au Code pénal social. L'article 11 de l'avant-projet ajoute à cet effet une nouvelle disposition pénale au Code pénal social. Les inspecteurs et contrôleurs du service d'inspection de la Direction générale des Animaux, des Végétaux et Alimentation disposent, en vertu de l'article 9, § 1er, alinéa 2, de la loi à adopter, des pouvoirs visés aux articles 11 et 11bis de la loi du 24 janvier 1977. En outre, l'avant-projet comporte plusieurs autres dispositions relatives au contrôle et à la répression, pour lesquelles il paraît devoir être admis qu'elles ne s'appliquent pas lorsque des infractions sont constatées par les inspecteurs sociaux (voir aussi l'observation 31 ci-après).

tot de de wet van 4 augustus 1996 “betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk” duidelijker moeten worden geregeld, bijvoorbeeld door te vermelden welke bepalingen van die wet gelden “[o]nvermindert” hetgeen in de uitvoering van die paragraaf 1 wordt bepaald.

Artikel 7

28. Overeenkomstig artikel 7, tweede lid, van het voorontwerp bezorgt de certificeerde zijn analyse “aan de FOD Volksgezondheid, welke de bevoegde overheid is die het label aflevert”. Artikel 2, 11°, bevat een definitie van de FOD Volksgezondheid.

Luidens artikel 37 van de Grondwet berust de federale uitvoerende macht, zoals zij door de Grondwet is geregeld, bij de Koning. Daaruit volgt dat de regeling van de organisatie en de werking van de bestuursdiensten zaak is van de Koning. Van dit beginsel kan de wetgever slechts afwijken wanneer daartoe een dwingende reden bestaat, wanneer een hogere rechtsnorm daartoe zou verplichten of wanneer dit ingrijpen zijn reden vindt in het vrijwaren van de rechten van de burger.

In beginsel moeten de met de uitvoering van wetsbepalingen belaste organen op een generieke wijze worden aangewezen. Het is wel mogelijk om aan de Koning de opdracht te verlenen om de betrokken organen of personen aan te wijzen (bijvoorbeeld: “de door de Koning aan te wijzen dienst”).

Hoofdstuk VII “Inspecties en sancties”

29.1. De regeling in dit hoofdstuk lijkt tot doel te hebben om zowel “de contractuele en statutaire inspecteurs en contrôleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de FOD Volksgezondheid” als de sociaal inspecteurs te belasten met het toezicht op de aan te nemen wet en de uitvoeringsbesluiten ervan, en dit “[o]nvermindert de bevoegdheden van de officieren van de gerechtelijke politie”.

Luidens artikel 10, § 2, van het voorontwerp worden de overtredingen op de aan te nemen wet en de uitvoeringsbesluiten ervan, vastgesteld op de arbeidsplaatsen, door de door de Koning aangeduide sociaal inspecteurs behandeld en bestraft overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek. Artikel 11 van het voorontwerp voegt daartoe een nieuwe strafbepaling toe aan het Sociaal Strafwetboek. De inspecteurs en controleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding beschikken krachtens artikel 9, § 1, tweede lid, van de aan te nemen wet over de bevoegdheden bedoeld in de artikelen 11 en 11bis van de wet van 24 januari 1977. Daarnaast bevat het voorontwerp verscheidene andere bepalingen inzake toezicht en bestraffing, waarvan lijkt te moeten worden aangenomen dat zij niet van toepassing zijn wanneer overtredingen worden vastgesteld door de sociaal inspecteurs (zie ook hierna opmerking 31).

29.2. Dans son avis 68 936/AG, le Conseil d'État a observé, concernant un régime partiellement comparable, ce qui suit⁵⁹:

"En principe, le législateur est libre de charger certains fonctionnaires ou services de surveiller le respect de certaines mesures. On peut également admettre en théorie que, dans l'exercice de cette mission, les fonctionnaires concernés disposent des mêmes pouvoirs de contrôle que lorsqu'ils accomplissent leurs tâches courantes⁶⁰.

Il en va cependant autrement des sanctions proprement dites et des autres formes éventuelles de sanction que les fonctionnaires concernés peuvent infliger. En fonction, uniquement, du service spécifique dont relève le fonctionnaire, le contrevenant aura par exemple la possibilité d'éteindre l'action publique par le paiement volontaire d'une somme, sans même que le procès-verbal soit transmis au procureur du Roi.

Une telle différence de traitement devra pouvoir être justifiée au regard des principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination. Ces principes n'excluent pas qu'une différence de traitement soit établie entre des catégories de personnes, pour autant qu'elle repose sur un critère objectif et qu'elle soit raisonnablement justifiée. L'existence d'une telle justification doit s'apprécier en tenant compte du but et des effets de la mesure critiquée ainsi que de la nature des principes en cause; le principe d'égalité et de non-discrimination est violé lorsqu'il est établi qu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé⁶¹.

Si le demandeur d'avis estime qu'une telle justification existe, il est recommandé de la mentionner dans l'exposé des motifs de l'avant-projet".

29.3. À première vue, le régime contenu dans l'avant-projet présente de grandes similitudes avec le dispositif qui s'applique aux inspecteurs sociaux en vertu du Code pénal social. Ainsi, l'amende pénale, prévue par l'article 10, § 1er, alinéa 1er, de l'avant-projet, et l'amende administrative, prévue par l'article 10, § 5, alinéa 1er, de l'avant-projet, correspondent à la sanction de niveau 3 réglée à l'article 239, en projet, du Code pénal social (article 11, § 2, de l'avant-projet), laquelle, conformément à l'article 101, alinéa 4, de ce code, "est constituée soit d'une amende pénale de 100 à 1000 euros, soit d'une amende administrative de 50 à 500 euros".

29.2. In advies 68 936/AV heeft de Raad van State over een deels vergelijkbare regeling het volgende opgemerkt:⁵⁹

"In beginsel staat het de wetgever vrij om bepaalde ambtenaren of diensten te belasten met het toezicht op de naleving van bepaalde maatregelen. Daarbij kan in principe worden aangenomen dat de betrokken ambtenaren bij de uitoefening van die opdracht over dezelfde controlebevoegdheden beschikken als wanneer zij hun gebruikelijke taken vervullen.⁶⁰

Anders is het echter voor de eigenlijke sancties en de mogelijke alternatieve vormen van sanctionering waartoe de betrokken ambtenaren kunnen besluiten. Louter afhankelijk van de specifieke dienst waartoe de ambtenaar behoort, zal aan de overtreder bijvoorbeeld de mogelijkheid kunnen worden geboden om door middel van de vrijwillige betaling van een geldsom de strafvordering te doen vervallen zonder dat het proces-verbaal zelfs maar aan de procureur des Konings wordt overgezonden.

Een dergelijk verschil in behandeling moet kunnen worden verantwoord in het licht de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie. Die beginselen sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie zijn geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.⁶¹

Indien de adviesaanvrager van oordeel is dat een dergelijke verantwoording voorhanden is, verdient het aanbeveling om deze op te nemen in de memorie van toelichting bij het voorontwerp."

29.3. Op het eerste gezicht vertoont de in het voorontwerp vervatte regeling grote gelijkenissen met de regeling die op grond van het Sociaal Strafwetboek van toepassing is op de sociaal inspecteurs. Zo komen de strafrechtelijke geldboete waarin wordt voorzien bij artikel 10, § 1, eerste lid, van het voorontwerp en de administratieve geldboete waarin wordt voorzien bij artikel 10, § 5, eerste lid, van het voorontwerp overeen met de sanctie niveau 3 zoals geregeld in het ontworpen artikel 239 van het Sociaal Strafwetboek (artikel 11, § 2, van het voorontwerp), die overeenkomstig artikel 101, vierde lid, van dat wetboek "bestaat uit hetzij een strafrechtelijke geldboete van 100 tot 1000 euro, hetzij een administratieve geldboete van 50 tot 500 euro".

⁵⁹ Avis C.E. 68 936/AG du 7 avril 2021, Doc. parl., Chambre, 2020-21, n° 55-1951/001, pp. 126-127 (observation 108.4).

⁶⁰ Note 192 de l' avis cité: Il est possible qu'un même contrôle permette de constater tant une infraction à la réglementation sectorielle concernée qu'une infraction aux mesures visées aux articles 4 et 5 de l'avant-projet.

⁶¹ Note 193 de l' avis cité: C.C., 25 février 2021, n° 28/2021, B.3.2.

⁵⁹ Adv.RvS 68 936/AV van 7 april 2021, Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1951/001, 126-127 (opmerking 108.4).

⁶⁰ Voetnoot 192 van het geciteerde advies: Mogelijk komt tijdens één controle overigens zowel een inbreuk op de betrokken sectorale regelinggeving als een inbreuk op de in artikel 4 en 5 van het voorontwerp beoogde maatregelen aan het licht.

⁶¹ Voetnoot 193 van het geciteerde advies: GwH 25 februari 2021, nr. 28/2021, B.3.2.

Les délégués ont également relevé ce point et ont encore fait la déclaration suivante:

"Bemerkt evenwel dat het nodige werd gedaan om dezelfde boetevorken te voorzien ongeacht of de inbreuk vastgesteld wordt door een sociaal inspecteur op een arbeidsplaats dan wel door een inspecteur of controleur van de Algemene Directie Dier, Plant en Voeding. Voor belemmering van toezicht voorziet het voorontwerp van wet een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden en met een strafrechtelijke geldboete van 600 euro tot 6000 euro of met slechts één van deze straffen, wat precies overeenkomt met een sanctie niveau 4 uit art. 101 van het Sociaal Strafwetboek".

La disposition pénale prévue à l'article 10, § 1er, alinéa 2, de l'avant-projet ne correspond toutefois pas en tous points au dispositif contenu dans le Code pénal social. En effet, l'article 101, alinéa 5, de ce code dispose que la sanction de niveau 4 est constituée "soit d'un emprisonnement de six mois à trois ans et d'une amende pénale de 600 à 6000 euros ou de l'une de ces peines seulement, soit d'une amende administrative de 300 à 3000 euros", alors que la disposition pénale citée en premier prévoit un emprisonnement de quinze jours à trois mois. En outre, les articles 209 à 211 du Code pénal social, qui vise également la disposition en projet, prévoient dans certains cas une sanction de niveau 3 et non de niveau 4. À ce propos, les délégués ont déclaré ce qui suit:

"Hoewel de hoogte van de geldboete gelijkloopt tussen art. 10 § 1 tweede lid en sanctieniveau 4 van het Sociaal Strafwetboek, is er een verschil wat de potentiële gevangenisstraffen betreft voor belemmering van toezicht. Art. 101 van het Sociaal Strafwetboek voorziet voor sanctieniveau 4 naast de strafrechtelijke geldboete eveneens een mogelijkheid tot een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar, terwijl het voorontwerp van Wet «slechts» een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden voorziet.

In de praktijk worden deze gevangenisstraffen nagenoeg nooit uitgesproken.

Daarnaast introduceert de mogelijkheid tot het opleggen van een gevangenisstraf van meer dan één jaar de complicatie dat alle verhoren moeten gebeuren onder salduz categorie 3.

In het voorontwerp van wet is de geldboete overgenomen uit het sociaal strafwetboek, maar zijn de gevangenisstraffen overgenomen uit art. 16 van de Wet van 24 januari 1977".

Toutefois, ce choix politique ne constitue pas en soi une justification adéquate, au regard du principe d'égalité, des sanctions très divergentes qui s'appliquent à des faits similaires et pour lesquelles seule diffère la catégorie des contrôleurs et inspecteurs concernés.

29.4. Sans préjudice des observations formulées aux points 31 à 39, on peut encore relever les deux différences suivantes par rapport au régime du Code pénal social. Si ces différences sont maintenues, il faudra pouvoir les justifier au regard du principe d'égalité.

Ook de gemachtigden wezen hierop en verklaarden nog het volgende:

"Bemerkt evenwel dat het nodige werd gedaan om dezelfde boetevorken te voorzien ongeacht of de inbreuk vastgesteld wordt door een sociaal inspecteur op een arbeidsplaats dan wel door een inspecteur of controleur van de Algemene Directie Dier, Plant en Voeding. Voor belemmering van toezicht voorziet het voorontwerp van wet een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden en met een strafrechtelijke geldboete van 600 euro tot 6000 euro of met slechts één van deze straffen, wat precies overeenkomt met een sanctie niveau 4 uit art. 101 van het Sociaal Strafwetboek."

De in artikel 10, § 1, tweede lid, van het voorontwerp voorziene strafbepaling stemt evenwel niet volledig overeen met de regeling in het Sociaal Strafwetboek. Luidens artikel 101, vijfde lid, van dat wetboek bestaat de sanctie van niveau 4 immers uit "hetzij een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en een strafrechtelijke geldboete van 600 tot 6000 euro of uit een van die straffen alleen, hetzij een administratieve geldboete van 300 tot 3000 euro", terwijl de eerstgenoemde strafbepaling voorziet in een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden. Bovendien voorzien de artikelen 209 tot 211 van het Sociaal Strafwetboek, waarnaar ook wordt verwezen in de ontworpen bepaling, in bepaalde gevallen in een sanctie van niveau 3 en niet van niveau 4. De gemachtigden verklaarden daarover het volgende:

"Hoewel de hoogte van de geldboete gelijkloopt tussen art. 10 § 1 tweede lid en sanctieniveau 4 van het Sociaal Strafwetboek, is er een verschil wat de potentiële gevangenisstraffen betreft voor belemmering van toezicht. Art. 101 van het Sociaal Strafwetboek voorziet voor sanctieniveau 4 naast de strafrechtelijke geldboete eveneens een mogelijkheid tot een gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar, terwijl het voorontwerp van Wet "slechts" een gevangenisstraf van vijftien dagen tot drie maanden voorziet.

In de praktijk worden deze gevangenisstraffen nagenoeg nooit uitgesproken.

Daarnaast introduceert de mogelijkheid tot het opleggen van een gevangenisstraf van meer dan één jaar de complicatie dat alle verhoren moeten gebeuren onder salduz categorie 3.

In het voorontwerp van wet is de geldboete overgenomen uit het sociaal strafwetboek, maar zijn de gevangenisstraffen overgenomen uit art. 16 van de Wet van 24 januari 1977".

Deze beleidskeuze vormt op zichzelf echter geen afdoende verantwoording in het licht van het gelijkheidsbeginsel voor de sterk uiteenlopende straffen die gelden voor gelijkaardige feiten en waarbij enkel de categorie van de betrokken controleurs en inspecteurs verschilt.

29.4. Onverminderd wat wordt uiteengezet in de opmerkingen 31 tot 39, kan nog worden gewezen op de twee volgende verschilpunten met het systeem in het Sociaal Strafwetboek. Indien die verschilpunten worden behouden, moeten ze kunnen worden verantwoord in het licht van het gelijkheidsbeginsel.

29.4.1. Conformément à l'article 10, § 4, de l'avant-projet, le procureur du Roi dispose d'un délai de trois mois pour décider d'intenter une action publique. L'article 72 comparable du Code pénal social prévoit néanmoins un délai de six mois.

29.4.2. Par ailleurs, la décision d'infliger une amende administrative est réglée d'une manière moins détaillée que lorsqu'une telle amende est infligée sur la base du Code pénal social⁶².

Plus particulièrement, l'avant-projet ne prévoit pas la possibilité d'individualiser l'amende administrative, par exemple en tenant compte de circonstances atténuantes qui permettent d'infliger une amende inférieure au montant minimal prévu à l'article 10, § 5, alinéa 1er. Ce faisant, une différence de traitement est créée entre l'amende administrative infligée sur la base de la loi à adopter et l'amende administrative infligée sur la base du Code pénal social, lequel comporte effectivement un dispositif relatif aux circonstances atténuantes et au sursis en cas d'imposition d'une amende administrative⁶³.

À cet égard, il convient de souligner que la Cour constitutionnelle a déjà jugé à plusieurs reprises que “[...]orsque l'auteur d'un même fait peut être puni (...) de manière alternative, (...) un parallélisme doit en principe exister entre les mesures d'individualisation de la peine: lorsque, pour les mêmes faits, le tribunal correctionnel peut infliger une amende inférieure au minimum légal s'il existe des circonstances atténuantes (article 85 du Code pénal) ou lorsqu'il peut accorder un sursis (loi du 29 juin 1964), la juridiction non pénale, saisie du recours dirigé contre la décision d'infliger une sanction administrative, doit en principe disposer des mêmes possibilités d'individualisation de la peine”⁶⁴.

Il est dès lors conseillé de réexaminer la disposition en projet à la lumière des observations qui précèdent. La circonstance qu'à défaut d'un quelconque dispositif en la matière, des recours contre une amende administrative infligée sur la base de la loi à adopter doivent être introduits devant la section du contentieux administratif du Conseil d'État plutôt qu'au près du tribunal du travail, ne change rien à cette constatation qui concerne en effet aussi et surtout l'imposition de cette amende administrative par le fonctionnaire compétent.

Article 9

30. À l'article 9 de l'avant-projet, il est fait mention de la surveillance par “les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires du service d'inspection de la Direction Générale des Animaux, des Végétaux et Alimentation du SPF Santé

⁶² Comparer l'article 10, § 5, alinéa 1er, de l'avant-projet avec l'article 84 du Code pénal social.

⁶³ Articles 115 et 116 du Code pénal social.

⁶⁴ Voir notamment C.C., 18 février 2016, n° 25/2016, B.28.2.

29.4.1. Overeenkomstig artikel 10, § 4, van het voorontwerp beschikt de procureur des Konings over een termijn van drie maanden om te beslissen over het instellen van een strafvordering. In het vergelijkbare artikel 72 van het Sociaal Strafwetboek wordt echter voorzien in een termijn van zes maanden.

29.4.2. Voorts is de beslissing tot oplegging van een administratieve geldboete minder gedetailleerd geregeld dan het geval is wanneer een dergelijke geldboete wordt opgelegd op basis van het Sociaal Strafwetboek.⁶²

In het bijzonder voorziet het voorontwerp niet in de mogelijkheid tot individualisering van de administratieve geldboete, bijvoorbeeld door het in aanmerking nemen van verzachtende omstandigheden die het mogelijk maken een lagere geldboete op te leggen dan het in artikel 10, § 5, eerste lid, voorziene minimumbedrag. Zo ontstaat een verschil in behandeling tussen de administratieve geldboete die wordt opgelegd op basis van de aan te nemen wet en de administratieve geldboete die wordt opgelegd op basis van het Sociaal Strafwetboek, dat wel een regeling bevat inzake verzachtende omstandigheden en uitstel in het geval van het opleggen van een administratieve geldboete.⁶³

In dat verband moet erop worden gewezen dat het Grondwettelijk Hof reeds meermaals heeft geoordeeld dat “[w]anneer de dader van eenzelfde feit op een alternatieve wijze kan worden gestraft (...) er in beginsel een parallelisme moet bestaan tussen de maatregelen van individualisering van de straf: wanneer voor dezelfde feiten de correctionele rechtbank een boete kan opleggen die minder bedraagt dan het wettelijk minimum indien verzachtende omstandigheden aanwezig zijn (artikel 85 van het Strafwetboek) of wanneer uitstel kan worden toegekend (wet van 29 juni 1964), moet het niet-strafgerecht, waarbij het beroep tegen de beslissing om een administratieve sanctie op te leggen aanhangig is gemaakt, in beginsel over dezelfde mogelijkheden van individualisering van de straf beschikken”.⁶⁴

Het is dan ook raadzaam om de ontworpen bepaling te herzien in het licht van wat voorafgaat. De omstandigheid dat, bij gebrek aan enige regeling ter zake, beroepen tegen een administratieve geldboete opgelegd op basis van de aan te nemen wet, moeten worden ingesteld bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, veeleer dan bij de arbeidsrechtbank, doet geen afbreuk aan die vaststelling, die immers ook en vooral betrekking heeft op het opleggen van de administratieve geldboete door de bevoegde ambtenaar.

Artikel 9

30. In artikel 9 van het voorontwerp wordt gewag gemaakt van het toezicht door “de contractuele en statutaire inspecteurs en controleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de

⁶² Vergelijk artikel 10, § 5, eerste lid, van het voorontwerp met artikel 84 van het Sociaal Strafwetboek.

⁶³ Artikelen 115 en 116 van het Sociaal Strafwetboek.

⁶⁴ Zie onder meer GwH 18 februari 2016, nr. 25/2016, B.28.2.

publique" (paragraphe 1er) et par "les inspecteurs sociaux désignés par le Roi" (paragraphe 2). À cet égard, il n'est fait aucune distinction entre les infractions qui sont contrôlées par les premiers inspecteurs et contrôleurs et celles qui sont contrôlées par les autres inspecteurs. Le paragraphe 1er indique certes que cette surveillance est n'effectuée par les inspecteurs et contrôleurs cités en premier que "dans le cadre de leur compétence" et le paragraphe 2 fait état, pour les inspecteurs sociaux, d'une intervention "dans le cadre de leur mission d'information, de conseil et de surveillance". Il ne s'agit cependant pas là d'une délimitation de compétence claire et nette, de sorte qu'il est également difficile de vérifier, pour les personnes et les lieux sur lesquels s'exerce la surveillance, si les inspecteurs et contrôleurs concernés agissent bel et bien dans les limites de leurs compétences. Il revient aux auteurs de l'avant-projet d'examiner si cette répartition des tâches ne peut pas être précisée.

S'il s'agit en revanche de permettre à tous les inspecteurs et contrôleurs mentionnés de contrôler n'importe quelle infraction à la loi à adopter et à ses arrêtés d'exécution, il y a lieu de le prévoir explicitement.

Article 10

31. Concernant le champ d'application des alinéas 2 et 3 de l'article 10, § 1er, de l'avant-projet, les délégués ont déclaré ce qui suit:

"Artikel 10 § 1 tweede lid heeft als toepassingsgebied de vaststelling van belemmering van toezicht door de inspecteurs en controleurs van DG Dier, Plant en Voeding. Het eerste lid verwijst naar deze diensten door de verwijzing naar artikel 9 § 1. De sociaal inspecteurs kunnen en moeten belemmering van toepassing verbaliseren via art. 209 van het Sociaal Strafwetboek of eventueel art. 210-211 van het Sociaal Strafwetboek naar gelang wat er het meest van toepassing is. Het voorontwerp kan hier eventueel duidelijker door het derde lid van artikel 10 § 1 in § 2 onder te brengen".

Concernant l'article 10, §§ 3 à 8, de l'avant-projet, les délégués ont déclaré ce qui suit:

"De §§ 3 tot en met 8 zijn integraal van toepassing op de processen-verbaal tot vaststelling van overtreding en hun afwikkeling opgemaakt door de politiediensten en de inspecteurs en controleurs van de DG Dier, Plant en Voeding. De afwikkeling van de processen-verbaal tot vaststelling van overtreding door de aangewezen sociaal inspecteurs gebeurt integraal volgens de bepalingen opgenomen in het Sociaal Strafwetboek. De indeling en volgorde van paragrafen zou hierbij wat aangepast kunnen worden om de leesbaarheid te verbeteren en het onderscheid tussen de twee inspectiediensten te verduidelijken".

On peut se rallier à ces adaptations.

32. On n'aperçoit pas clairement pourquoi l'article 10, § 1er, alinéa 2, de l'avant-projet fait mention des "arrêtés pris en

FOD Volksgezondheid" (paragraaf 1) en door "de door de Koning aangeduiden sociaal inspecteurs" (paragraaf 2). Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt op welke inbreuken door de ene en op welke door de andere inspecteurs en controles wordt toegezien. In paragraaf 1 wordt weliswaar vermeld dat dat toezicht door de eerstgenoemde inspecteurs en controles enkel gebeurt "binnen het kader van hun bevoegdheid" en in paragraaf 2 wordt voor de sociaal inspecteurs gewag gemaakt van het "optreden in het kader van hun opdracht tot informatie, bemiddeling en toezicht". Dat is echter geen duidelijke bevoegdheidsafbakening, waardoor het voor de personen en plaatsen waarop toezicht wordt uitgeoefend ook moeilijk is om na te gaan of de betrokken inspecteurs en controles wel degelijk binnen hun bevoegdheden optreden. De stellers van het voorontwerp moeten nagaan of die taakverdeling niet kan worden gepreciseerd.

Indien het daarentegen de bedoeling zou zijn dat alle vermelde inspecteurs en controles kunnen toezien op eender welke overtreding van de aan te nemen wet en van de uitvoeringsbesluiten ervan, moet dat met zoveel woorden worden bepaald.

Artikel 10

31. Over het toepassingsgebied van het tweede en derde lid van artikel 10, § 1, van het voorontwerp verklaarden de gemachtigden het volgende:

"Artikel 10 § 1 tweede lid heeft als toepassingsgebied de vaststelling van belemmering van toezicht door de inspecteurs en controleurs van DG Dier, Plant en Voeding. Het eerste lid verwijst naar deze diensten door de verwijzing naar artikel 9 § 1. De sociaal inspecteurs kunnen en moeten belemmering van toepassing verbaliseren via art. 209 van het Sociaal Strafwetboek of eventueel art. 210-211 van het Sociaal Strafwetboek naar gelang wat er het meest van toepassing is. Het voorontwerp kan hier eventueel duidelijker door het derde lid van artikel 10 § 1 in § 2 onder te brengen."

Over artikel 10, §§ 3 tot 8, van het voorontwerp verklaarden de gemachtigden het volgende:

"De §§ 3 tot en met 8 zijn integraal van toepassing op de processen-verbaal tot vaststelling van overtreding en hun afwikkeling opgemaakt door de politiediensten en de inspecteurs en controleurs van de DG Dier, Plant en Voeding. De afwikkeling van de processen-verbaal tot vaststelling van overtreding door de aangewezen sociaal inspecteurs gebeurt integraal volgens de bepalingen opgenomen in het Sociaal Strafwetboek. De indeling en volgorde van paragrafen zou hierbij wat aangepast kunnen worden om de leesbaarheid te verbeteren en het onderscheid tussen de twee inspectiediensten te verduidelijken."

Met die aanpassingen kan worden ingestemd.

32. Het is onduidelijk waarom in artikel 10, § 1, tweede lid, van het voorontwerp gewag wordt gemaakt van "besluiten

exécution (...) des règlements et décisions de l'Union européenne". À moins qu'il ne soit établi que ces arrêtés seront adoptés dans le cadre de cette loi, il est préférable d'omettre la référence aux règlements et décisions de l'Union européenne.

33. L'article 10, § 3, de l'avant-projet prévoit qu'une copie du procès-verbal est envoyée "au fonctionnaire désigné par le Roi" et que les poursuites pénales excluent l'application d'une amende administrative. Il n'est toutefois pas prévu, du moins en ce qui concerne les infractions établies par les inspecteurs et contrôleurs du service d'inspection de la Direction générale des Animaux, des Végétaux et Alimentation, qu'un tel fonctionnaire désigné par le Roi inflige cette amende administrative. L'article 10, § 5, de l'avant-projet fait uniquement mention du "fonctionnaire" qui inflige l'amende administrative. Il s'impose de combler cette lacune.

34. Dès lors qu'il ne semble pas que l'intention soit de négocier un règlement à l'amiable, il y a lieu d'adapter la mention figurant à l'article 10, § 4, de l'avant-projet, selon laquelle "il y a lieu de proposer une amende administrative".

35. Dans le texte néerlandais de l'article 10, § 5, alinéa 3, de l'avant-projet, il est prévu que la notification de la décision d'infliger l'amende administrative et d'une invitation à l'acquitter "*een einde [maakt] aan het overheidsoptreden*". On entend sans doute par là que la notification éteint l'action publique "de strafvordering doet vervallen", intention qu'il faudrait mentionner en ces termes.

36. L'article 10, § 6, de l'avant-projet fait état, outre du paiement de l'amende administrative, également du paiement des "frais d'expertise". À moins que l'avant-projet ne règle à suffisance l'imputation de ces frais, il y a lieu d'omettre cette référence.

37. La deuxième phrase de l'article 10, § 6, de l'avant-projet paraît uniquement confirmer l'applicabilité de dispositions du Code judiciaire qui sont déjà applicables par elles-mêmes et il est dès lors préférable de l'omettre.

38. L'article 10, § 8, de l'avant-projet habilité le Roi à déterminer "la procédure de recours administratif". Les délégués ont confirmé qu'il s'agit d'un recours administratif contre l'amende administrative et, à ce propos, ont fait la déclaration suivante:

"Met de in § 8 bedoelde administratieve beroepsprocedure willen we de overtreder de kans geven om een administratief beroep in te dienen en te laten behandelen. Een administratieve beroepsprocedure is overigens ook voorzien in art. 87 van het Sociaal Strafwetboek."

Contrairement à ce que suggèrent les délégués, l'article 87 du Code pénal social concerne un recours juridictionnel et non une procédure de recours administratif. Si l'intention est de prévoir aussi un recours administratif, en plus d'un recours juridictionnel, il faut prévoir explicitement, par exemple à l'article 10, § 6, de l'avant-projet, qu'un tel

genomen ter uitvoering van (...) de verordeningen en beslissingen van de Europese Unie". Tenzij indien vaststaat dat dergelijke besluiten in het kader van deze wet tot stand zullen komen, kan de verwijzing naar de verordeningen en beslissingen van de Europese Unie beter worden weggelaten.

33. In artikel 10, § 3, van het voorontwerp wordt bepaald dat een afschrift van het proces-verbaal wordt verstuurd naar "de door de Koning aangewezen ambtenaar" en wordt bepaald dat de strafvervolging de toepassing van een administratieve geldboete uitsluit. Er wordt echter, althans wat betreft de overtredingen vastgesteld door de inspecteurs en controleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding, niet bepaald dat een dergelijke door de Koning aangewezen ambtenaar die administratieve geldboete oplegt. In artikel 10, § 5, van het voorontwerp wordt enkel gewag gemaakt van "de ambtenaar" die de administratieve geldboete oplegt. Die lacune moet worden verholpen.

34. Aangezien het niet de bedoeling lijkt dat wordt onderhandeld over een minnelijke schikking, moet de vermelding dat "een administratieve geldboete kan worden voorgesteld" in artikel 10, § 4, van het voorontwerp worden aangepast.

35. In de Nederlandse tekst van artikel 10, § 5, derde lid, van het voorontwerp wordt bepaald dat de kennisgeving van de beslissing tot oplegging van de administratieve geldboete en van de uitnodiging tot betaling "een einde [maakt] aan het overheidsoptreden". Hiermee wordt wellicht bedoeld dat de kennisgeving de strafvordering doet vervallen, wat beter als dusdanig wordt vermeld.

36. In artikel 10, § 6, van het voorontwerp wordt naast de betaling van de administratieve geldboete ook gewag gemaakt van de betaling van "de expertisekosten". Tenzij indien het verhalen van die kosten in het voorontwerp alsnog op voldoende wijze wordt geregeld, moet die verwijzing worden weggelaten.

37. De tweede zin van artikel 10, § 6, van het voorontwerp lijkt enkel de toepasselijkheid van reeds uit zichzelf toepasbare bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek te bevestigen en kan dan ook beter worden weggelaten.

38. Bij artikel 10, § 8, van het voorontwerp wordt de Koning gemachtigd om "de administratieve beroepsprocedure" te bepalen. De gemachtigden bevestigden dat een administratief beroep tegen de administratieve geldboete wordt beoogd en verklaarden daarover het volgende:

"Met de in § 8 bedoelde administratieve beroepsprocedure willen we de overtreder de kans geven om een administratief beroep in te dienen en te laten behandelen. Een administratieve beroepsprocedure is overigens ook voorzien in art. 87 van het Sociaal Strafwetboek."

Anders dan de gemachtigden suggererden, heeft artikel 87 van het Sociaal Strafwetboek betrekking op een jurisdicioneel beroep en niet op een administratieve beroepsprocedure. Indien het de bedoeling is om naast een jurisdicioneel beroep ook te voorzien in een administratief beroep, moet er met zoveel woorden worden bepaald, bijvoorbeeld in artikel 10,

recours administratif est ouvert et préciser les décisions qui sont susceptibles dudit recours.

39. L'article 10, § 9, de l'avant-projet vise "les Présidents des deux Services publics fédéraux". À cet égard, les délégués ont déclaré ce qui suit:

"De twee bedoelde overheidsdiensten in § 9 zijn de twee overheidsdiensten die betrokken zijn in de handhaving van de wettelijke bepalingen en het opleggen van administratieve geldboetes, namelijk de FOD Volksgezondheid en de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. De bedoeling hiervan is net om een gelijke aanpak te hebben nu er twee overheidsdiensten bevoegd zijn en er vanuit deze twee overheidsdiensten processen-verbaal tot vaststelling van overtreding behandeld kunnen worden".

Il y a lieu de préciser explicitement de quels services publics il s'agit.

Article 11

40. L'article 11 de l'avant-projet ajoute au livre 2 du Code pénal social un chapitre 13, composé d'un nouvel article 239. Comme le recommande également l'avis n° 2022/002 du Conseil consultatif du droit pénal social du 31 mars 2022, il est conseillé d'aligner plus précisément la disposition pénale en projet sur les obligations incombant aux différents acteurs (voir également à ce sujet l'observation 19.2), mais de faire référence à cet égard aux dispositions spécifiques de la loi dont l'adoption est envisagée.

41. À la différence de l'article 10, § 1er, alinéa 1er, de l'avant-projet, l'article 239, en projet, du Code pénal social ne fait pas mention des arrêtés d'exécution de la loi envisagée. Il y a lieu d'y remédier.

42. Dès lors que l'article 239, § 3, en projet, fait déjà partie du Code pénal social, il n'y a pas lieu de viser "l'article 16, 10° du Code pénal social". On écrira éventuellement "du présent Code" si l'on estime qu'une confusion est possible avec les références externes figurant dans les paragraphes 1er et 2.

Article 13

43. Tel que l'article 13, alinéa 1er, de l'avant-projet est actuellement formulé, l'article 5, alinéa 1er, point 5, entrera en vigueur dix jours après la publication de la loi à adopter, alors que l'obligation de demander une certification n'entrera en vigueur que le 1er janvier 2025. À ce sujet, les délégués ont donné l'explication suivante:

"Het klopt inderdaad dat de verplichting bepaald in artikel 5, eerste lid, 5 in werking treedt 10 dagen na bekendmaking van de wet in het Belgische Staatsblad."

§ 6, van het voorontwerp, dat een dergelijk administratief beroep open staat en tegen welke beslissingen dat beroep kan worden ingesteld.

39. In artikel 10, § 9, van het voorontwerp wordt gewag gemaakt van "de voorzitters van de twee federale overheidsdiensten". De gemachtigden verklaarden hierover het volgende:

"De twee bedoelde overheidsdiensten in § 9 zijn de twee overheidsdiensten die betrokken zijn in de handhaving van de wettelijke bepalingen en het opleggen van administratieve geldboetes, namelijk de FOD Volksgezondheid en de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. De bedoeling hiervan is net om een gelijke aanpak te hebben nu er twee overheidsdiensten bevoegd zijn en er vanuit deze twee overheidsdiensten processen-verbaal tot vaststelling van overtreding behandeld kunnen worden."

Er moet uitdrukkelijk worden bepaald welke overheidsdiensten worden bedoeld.

Artikel 11

40. Artikel 11 van het voorontwerp voegt aan boek 2 van het Sociaal Strafwetboek een hoofdstuk 13 toe, dat bestaat uit een nieuw artikel 239. Zoals ook wordt aanbevolen in advies nr. 2022/002 van de Adviesraad voor Sociaal Strafrecht van 31 maart 2022, is het raadzaam om de ontworpen strafbepaling nauwkeuriger af te stemmen op de verplichtingen die op de onderscheiden actoren rusten (zie daarover ook opmerking 19.2) maar daarbij naar de specifieke bepalingen van de aan te nemen wet te verwijzen.

41. Anders dan het geval is in artikel 10, § 1, eerste lid, van het voorontwerp, wordt in het ontworpen artikel 239 van het Sociaal Strafwetboek geen gewag gemaakt van de uitvoeringsbesluiten bij de aan te nemen wet. Dit moet worden verholpen.

42. Aangezien het ontworpen artikel 239, § 3, reeds deel uitmaakt van het Sociaal Strafwetboek moet niet worden verwezen naar "artikel 16, 10° van het Sociaal Strafwetboek". Eventueel schrijf men "van dit Wetboek" indien men van oordeel is dat er verwarring mogelijk is met de externe verwijzingen in de paragrafen 1 en 2.

Artikel 13

43. Zoals artikel 13, eerste lid, van het voorontwerp thans is gesteld, zal artikel 5, eerste lid, punt 5, in werking treden tien dagen na bekendmaking van de aan te nemen wet, terwijl de verplichting om een certificatie aan te vragen pas ingaat op 1 januari 2025. De gemachtigden gaven daarover volgende toelichting:

"Het klopt inderdaad dat de verplichting bepaald in artikel 5, eerste lid, 5 in werking treedt 10 dagen na bekendmaking van de wet in het Belgische Staatsblad."

Zodra het systeem van certificatie klaar staat, kan de certificatie vrijwillig aangevraagd worden. De wijze waarop de certificatie verloopt zal vastliggen en onderbouwd zijn door een Koninklijk Besluit, zodanig dat de certificatie en het daaruit volgend label het vertrouwen kan genieten van de bevolking. Pas vanaf 1 januari 2025 moet het label effectief aangevraagd worden.

Heeft men al eerder op vrijwillige basis een label, dan moet de plaats uitgebaat worden conform het label. Het is immers niet de bedoeling om aan de vooravond van de certificatie luchtuiveringstoestellen te installeren, de certificatie te laten plaatsvinden en deze nadien te verwijderen. De aanwezige voorzieningen op het moment van certificatie moeten aanwezig blijven tijdens de uitbating opdat hetzelfde luchtkwaliteitsniveau gegarandeerd kan worden als tijdens de certificatie.

De bedoeling hiervan is om op een «zachte manier» te starten met de certificatie van de binnenruimtes. Enerzijds zijn er heel wat koplopers die, nu helemaal duidelijk is dat de coronacrisis een binnenluchtkwaliteitscrisis is, zelf al objectief aan hun klanten wensen duidelijk te maken dat hun plaatsen goed uitgerust zijn om publiek te ontvangen. Dit is het geval bij bijvoorbeeld de cinemasector die samen met het kabinet en FOD Volksgezondheid een soort prelabel hebben uitgewerkt. Anderzijds is het risico steeds dat in het beginstadium van de certificatie er wat kinderziekten opduiken. Dit is zowel mogelijk het geval in de software als in de werkwijze die misschien niet van meet af aan alle mogelijk speciale situaties op het terrein in rekening brengt.

44. L'alinéa 2 de l'article 13 de l'avant-projet habilité le Roi à modifier les dates d'entrée en vigueur de certaines dispositions de la loi à adopter "suivant les dates mentionnées à l'alinéa premier (litre: alinéa 1er)". À ce propos, les délégués ont donné la précision suivante:

"De bedoeling van deze bepaling is om de inwerkingtreding eventueel uit te stellen voor het geval dat de overheid niet alle instrumenten af zou hebben, bijvoorbeeld omdat de databank voor het verzamelen van de resultaten van de certificatie niet klaar zou zijn".

Mieux vaudrait alors préciser que le Roi peut reporter les dates d'entrée en vigueur des dispositions concernées. Afin d'éviter de retarder trop longtemps cette entrée en vigueur, il est néanmoins conseillé de prévoir une date limite d'entrée en vigueur.

*

Le greffier,

Annemie GOOSSENS

Le président,

Martine BAGUET

Zodra het systeem van certificatie klaar staat, kan de certificatie vrijwillig aangevraagd worden. De wijze waarop de certificatie verloopt zal vastliggen en onderbouwd zijn door een Koninklijk Besluit, zodanig dat de certificatie en het daaruit volgend label het vertrouwen kan genieten van de bevolking. Pas vanaf 1 januari 2025 moet het label effectief aangevraagd worden.

Heeft men al eerder op vrijwillige basis een label, dan moet de plaats uitgebaat worden conform het label. Het is immers niet de bedoeling om aan de vooravond van de certificatie luchtuiveringstoestellen te installeren, de certificatie te laten plaatsvinden en deze nadien te verwijderen. De aanwezige voorzieningen op het moment van certificatie moeten aanwezig blijven tijdens de uitbating opdat hetzelfde luchtkwaliteitsniveau gegarandeerd kan worden als tijdens de certificatie.

De bedoeling hiervan is om op een "zachte manier" te starten met de certificatie van de binnenruimtes. Enerzijds zijn er heel wat koplopers die, nu helemaal duidelijk is dat de coronacrisis een binnenluchtkwaliteitscrisis is, zelf al objectief aan hun klanten wensen duidelijk te maken dat hun plaatsen goed uitgerust zijn om publiek te ontvangen. Dit is het geval bij bijvoorbeeld de cinemasector die samen met het kabinet en FOD Volksgezondheid een soort prelabel hebben uitgewerkt. Anderzijds is het risico steeds dat in het beginstadium van de certificatie er wat kinderziekten opduiken. Dit is zowel mogelijk het geval in de software als in de werkwijze die misschien niet van meet af aan alle mogelijk speciale situaties op het terrein in rekening brengt."

44. Bij het tweede lid van artikel 13 van het voorontwerp wordt de Koning gemachtigd om de data van inwerkingtreding van sommige bepalingen van de aan te nemen wet te wijzigen "volgend op de data vermeld in het eerste lid". De gemachtigden gaven daarover de volgende verduidelijking:

"De bedoeling van deze bepaling is om de inwerkingtreding eventueel uit te stellen voor het geval dat de overheid niet alle instrumenten af zou hebben, bijvoorbeeld omdat de databank voor het verzamelen van de resultaten van de certificatie niet klaar zou zijn."

Er kan dan beter worden bepaald dat de Koning de data van inwerkingtreding van de betrokken bepalingen kan uitstellen. Om te vermijden dat die inwerkingtreding al te lang wordt uitgesteld, is het niettemin raadzaam om te voorzien in een uiterste datum van inwerkingtreding.

*

Le greffier,

Le président,

Annemie GOOSSENS

Martine BAGUET

PROJET DE LOI

PHILIPPE,

ROI DES BELGES,

À tous, présents et à venir,

SALUT.

Sur la proposition du ministre de la Santé publique et du ministre de la Justice,

Nous AVONS ARRÊTÉ ET ARRÉTONS:

Le ministre de la Santé publique et le ministre de la Justice sont chargés de présenter en Notre nom à la Chambre des représentants le projet de loi dont la teneur suit:

CHAPITRE 1ER**Disposition introductory****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Définitions et objectifs****Art. 2**

Pour l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution, il faut entendre par:

1er accessible au public: espace dont l'accès n'est pas limité à la sphère familiale ou purement la sphère professionnelle;

2e lieu fermé: espace intérieur fermé de son environnement par des parois, des portes ou des passages de portes et est équipé d'un plafond ou d'un plancher;

3e concentration en CO₂: quantité de CO₂ qui est présente dans l'air. La concentration en CO₂ est exprimée en ppm par volume;

4e appareil de mesure de la qualité de l'air: appareil qui mesure au moins la concentration en CO₂;

WETSONTWERP

FILIP,

KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,

ONZE GROET.

Op de voordracht van de minister van Volksgezondheid en de minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

De minister van Volksgezondheid en de minister van Justitie zijn ermee belast in Onze naam bij de Kamer van volksvertegenwoordigers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst hierna volgt:

HOOFDSTUK 1**Inleidende bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Definities en doelstellingen****Art. 2**

Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

1° publiek toegankelijk: ruimte waarvan de toegang niet beperkt is tot de gezinssfeer of louter de werksfeer;

2° gesloten plaats: binnenruimte die van haar omgeving is afgesloten door wanden, deuren of deuropeningen en voorzien is van een plafond of zoldering;

3 °CO₂-concentratie: de hoeveelheid aan CO₂ dat in de lucht aanwezig is. De CO₂-concentratie wordt in ppm per volume uitgedrukt;

4° luchtkwaliteitsmeter: toestel dat ten minste de CO₂-concentratie van de lucht meet;

5° propriétaire: la personne physique, la personne morale ou l'autorité publique qui a le droit d'utiliser, de jouir et de disposer du lieu fermé accessible au public. Le propriétaire a tous les pouvoirs, sous réserve des restrictions imposées par les lois, les règlements ou les droits des tiers;

6° exploitant: la personne physique ou morale qui est responsable et chargée de l'organisation et de la gestion des lieux fermés accessibles au public;

7° système de purification de l'air: une technologie qui élimine ou inactive certains polluants de l'air intérieur;

8° label: un ensemble d'informations fournies de manière structurée sur un lieu fermé accessible au public qui sont pertinentes pour l'évaluation/surveillance de la qualité de l'air intérieur dans le cadre de la présente loi;

9° aération: processus qui consiste à laisser entrer une quantité d'air frais pendant une courte période en ouvrant une fenêtre ou une porte extérieure;

10° air pollué: air intérieur qui est pollué par des polluants provenant des personnes, des matériaux ou des équipements présents, de l'entretien ou des systèmes de chauffage, de ventilation et des systèmes de refroidissement (eux-mêmes);

11° ventilation: processus par lequel de l'air extérieur frais est continuellement fourni dans un lieu pour en éliminer l'air pollué. Ceci peut être réalisé par des moyens naturels ou mécaniques;

12° certificateur: personne morale ou physique agréée par les pouvoirs publics qui met en œuvre les contrôles de l'article 6, deuxième alinéa;

13° SPF Santé publique: Service public fédéral Santé publique, Sécurité de la chaîne alimentaire et Environnement;

14° lieux de travail: les lieux tels que définis à l'article 16, 10°, du Code pénal social;

15° l'analyse de risque: processus par lequel les aspects des risques sur la qualité de l'air sont identifiés.

Cela comprend à la fois les aspects qui améliorent l'air intérieur tels que la ventilation et la purification de l'air et ceux qui détériorent la qualité de l'air tels que la contamination par la présence de personnes, les

5° eigenaar: de natuurlijke persoon, rechtspersoon of overheidsinstantie die het recht heeft om de gesloten plaats die publiek toegankelijk is, te gebruiken, hiervan het genot te hebben en erover te beschikken. De eigenaar heeft de volheid van bevoegdheden, behoudens de beperkingen die door wetten, verordeningen of door de rechten van derden worden opgelegd;

6° uitbater: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die verantwoordelijk is en instaat voor de organisatie en de inrichting van de gesloten plaats die publiek toegankelijk is;

7° luchtzuiveringssysteem: technologie waarbij bepaalde polluenten uit de binnenlucht worden verwijderd of geïnactiveerd;

8° label: een geheel van informatie, verstrekt op een gestructureerde manier, over een gesloten plaats die publiek toegankelijk is, dat relevant is voor de beoordeling/controle van de binnenluchtkwaliteit binnen het kader van huidige wet;

9° verluchting: proces dat bestaat uit het binnenlaten van een hoeveelheid verse buitenlucht gedurende een korte periode door een raam of buitendeur open te zetten;

10° verontreinigde lucht: binnenlucht die verontreinigd is met polluenten afkomstig van de aanwezige personen, aanwezige materialen of toestellen, het onderhoud of de systemen voor verwarming, ventilatie en koeling zelfkoeling zelf;

11° ventilatie: proces waarbij verse buitenlucht continu wordt toegevoerd aan een plaats en verontreinigde lucht wordt verwijderd. Dit kan worden bereikt door natuurlijke of mechanische middelen;

12° certificeerde: een door de overheden erkend natuurlijke persoon of rechtspersoon die de controles zoals bepaald in artikel 6, tweede lid uitvoert;

13° FOD Volksgezondheid: Federale overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;

14° arbeidsplaatsen: de plaatsen zoals gedefinieerd in artikel 16, 10°, van het Sociaal Strafwetboek;

15° risicoanalyse: het proces waarbij de risico aspecten van de binnenlucht in kaart worden gebracht.

Dit gaat zowel om aspecten die de binnenlucht verbeteren zoals ventilatie en luchtzuivering als die aspecten die de luchtkwaliteit verslechtern zoals verontreiniging door de aanwezigheid van personen, bouwmaterialen,

matériaux de construction, les appareils et les équipements, l'entretien des équipements de traitement de l'air intérieur et la qualité de l'air extérieur fourni.

16° plan d'action: les actions à prendre pour répondre à chacun des points détectés par l'analyse de risque, à court, moyen et long terme, afin d'améliorer systématiquement la qualité de l'air intérieur.

CHAPITRE 3

Niveaux de référence pour la qualité de l'air intérieur

Art. 3

§ 1er. Le niveau de référence A est une concentration de CO₂ dans les lieux qui est généralement inférieure à 900 ppm ou un débit minimal de ventilation et de purification de l'air, comme stipulé en troisième paragraphe de cet article, de 40 m³ par heure et par personne dont au moins 25 m³ par heure et par personne de ventilation avec de l'air extérieur.

Le niveau de référence B est une concentration de CO₂ dans les lieux qui est généralement inférieure à 1200 ppm ou un débit minimal de ventilation avec l'air extérieur de 25 m³ par heure et par personne.

Si les mesures montrent que la concentration extérieure dépasse 400 ppm de CO₂, la différence entre 400 ppm et la concentration en CO₂ de l'air extérieur introduit dans le lieu fermé accessible au public peut être prise en compte.

§ 2. Le Roi peut, par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, entre autres sur la base des preuves scientifiques, formuler des niveaux de référence supplémentaires ou prévoir d'autres normes de référence pour les niveaux de références existants compte tenu de la nature d'une activité qui se déroule dans un lieu fermé accessible au public. Le cas échéant, le Roi peut demander un avis ou une étude scientifique sur ces niveaux de référence à la plateforme de la qualité de l'air intérieur visée à l'article 11 et, le cas échéant, la plateforme peut formuler un avis ou demander une étude scientifique. Dès que la composition et le fonctionnement de la plateforme visée à l'art. 11 ont été formalisés, le Roi demande l'avis précité ou une étude scientifique auprès de la plateforme. L'avis n'est pas contraignant.

toestellen en apparaten, het onderhoud van de toestellen voor de behandeling van de binnenlucht als de kwaliteit van de toegevoerde buitenlucht.

16° actieplan: de acties die genomen moeten worden om te antwoorden op elk van de in de risicoanalyse gedetecteerde punten en dit op korte, middellange en lange termijn om de binnenluchtkwaliteit stelselmatig te verbeteren.

HOOFDSTUK 3

Referentieniveaus voor binnenluchtkwaliteit

Art. 3

§ 1. Het referentieniveau A is een CO₂-concentratie in de plaatsen die gewoonlijk lager is dan 900 ppm of een minimum debiet aan ventilatie en luchtzuivering, zoals bepaald in paragraaf 3 van dit artikel, van 40 m³ per uur en per persoon waarvan minstens 25 m³ per uur en per persoon aan ventilatie met buitenlucht.

Het referentieniveau B is een CO₂-concentratie in de plaatsen die gewoonlijk lager is dan 1200 ppm of een minimum debiet aan ventilatie met buitenlucht van 25 m³ per uur en per persoon.

Als de metingen aantonen dat de buitenconcentratie 400 ppm CO₂ overstijgt, kan rekening worden gehouden met het verschil tussen 400 ppm en de CO₂-concentratie van de buitenlucht die men in de gesloten plaats die publiek toegankelijk is, binnenbrengt.

§ 2. De Koning kan, bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, gesteund op onder andere een wetenschappelijke onderbouwing, aanvullende referentieniveaus formuleren of alternatieve referentieniveaus voor bestaande referentieniveaus bieden, rekening houdend met de aard van een activiteit die plaatsvindt in een gesloten plaats die publiek toegankelijk is. Indien gewenst kan de Koning advies of een wetenschappelijke studie (aan)vragen omtrent deze referentieniveaus aan het platform binnenluchtkwaliteit zoals bedoeld in artikel 11 en desgevallend kan het platform een advies verlenen of de wetenschappelijke studie aanvragen. Zodra de werking en de samenstelling van dit platform zoals bedoeld in art. 11 door de Koning werd geformaliseerd, vraagt de Koning het hierboven vermelde advies of een wetenschappelijke studie aan aan het platform. Het advies is niet bindend.

§ 3. Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de purification de l'air, y compris la détermination des polluants pertinents de manière à connaître les effets de ces systèmes sur la qualité de l'air intérieur, les éventuelles nuisances et les conditions d'installation.

§ 4. Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les exigences et les méthodes de détermination des systèmes de ventilation de manière à connaître les effets de ces systèmes sur la qualité de l'air intérieur, les éventuelles nuisances et les conditions d'installation.

CHAPITRE 4

Obligations et responsabilités

Art. 4

Pour tout lieu fermé accessible au public, les obligations suivantes doivent être respectées:

1. l'utilisation d'un appareil de mesure de la qualité de l'air;
2. l'élaboration et mise à disposition de l'analyse des risques;
3. l'élaboration et mise à disposition d'un plan d'action si l'analyse de risques révèle la nécessité d'une action ou des actions correctrices;
4. la demande de certification prévue à l'article 6;
5. la publication du label par affichage ou tout autres moyens dès que la certification visée au point 4 du présent article a été obtenue;
6. l'exploitation des lieux fermés accessibles au public dans les conditions techniques identiques ou au moins équivalentes à celles existantes au moment de l'obtention du label, compte tenu de la nature de l'activité qui se déroule dans un lieu fermé accessible au public.

Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, quel sont les lieux fermés accessibles au public qui sont soumis aux obligations de la loi.

Il détermine également les conditions de l'utilisation correcte des appareils de mesure de la qualité de l'air,

§ 3. De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de eisen en de bepalingsmethoden van de luchtzuiveringssystemen, inclusief het vastleggen van de relevante polluenten opdat van deze systemen hun effect op de binnenluchtkwaliteit, de eventuele hinder en de voorwaarden voor installatie gekend zijn.

§ 4. De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de eisen aan en de bepalingsmethoden van de ventilatiesystemen opdat van deze systemen hun effect op de binnenluchtkwaliteit, de eventuele hinder en de voorwaarden voor installatie gekend zijn.

HOOFDSTUK 4

Verplichtingen en verantwoordelijkheden

Art. 4

Voor elke gesloten plaats die publiek toegankelijk is, dient aan de volgende verplichtingen te worden voldaan:

1. het gebruik van een luchtkwaliteitsmeter;
2. het uitwerken en beschikbaar houden van de risicoanalyse;
3. het uitwerken en beschikbaar houden van het actieplan indien de risicoanalyse de noodzaak tot corrigerende acties aan het licht brengt;
4. het aanvragen van de certificatie zoals voorzien in artikel 6;
5. het beschikbaar en kenbaar maken van het label door aanplakking of elk ander middel zodra de certificering bedoeld in punt 4 van dit artikel is bekomen;
6. de gesloten plaats die publiek toegankelijk is, uitbaten met dezelfde of minstens gelijkwaardige toestellen en een gelijkaardig gebruik als op het moment van het behalen van het label, rekening houdend met de aard van de activiteit die plaatsvindt in een gesloten plaats die publiek toegankelijk is.

De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de bepaalde gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn die aan de verplichtingen van de wet onderworpen zijn.

Hij bepaalt ook de voorwaarden voor het correcte gebruik van de luchtkwaliteitsmeters, de inhoud, de

le contenu, la disponibilité et les modalités de l'analyse des risques et du plan d'action ainsi que les exemptions à ces obligations du premier alinéa de cet article.

Art. 5

Les obligations de l'article 4, premier alinéa s'appliquent comme décrit ci-dessous:

Le propriétaire du lieu fermé accessible au public est tenu de mettre à disposition toute la documentation pertinente sur les systèmes de ventilation et les systèmes de purification de l'air en place et, le cas échéant, de coopérer à l'entretien des installations et, si nécessaire, de permettre au certificateur d'accéder aux installations.

L'exploitant est responsable de l'application de l'article 4 dans les lieux fermés accessibles au public.

CHAPITRE 5

Certification

Art. 6

Si aucune certification et aucun label ne sont disponibles ou n'ont été demandés, l'exploitant doit introduire une demande de certification.

Sans préjudice des missions et des pouvoirs des services d'inspection compétents le certificateur vérifie la mise en œuvre des obligations visées à l'article 4, premier alinéa, 1°, 2°, 3° et 5° et détermine la performance effective des systèmes de ventilation et/ou des systèmes de purification de l'air présents. Le certificateur soumet son analyse au service à désigner par le Roi, qui est l'autorité compétente qui délivre le label.

Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, la procédure d'agrément des certificateurs, les conditions d'agrément des certificateurs pour s'assurer qu'ils possèdent les qualifications nécessaires, le contenu minimal du contrôle, le rythme des contrôles des lieux fermés accessibles au public par les certificateurs, la manière de communiquer les résultats à l'autorité compétente, la méthodologie et les modalités de la certification, le contenu du label, le placement et le design du label ainsi que les exemptions à ces obligations. Le Roi peut également déterminer par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, la manière dont est organisé le financement des coûts du système de certification. Le Roi peut également déterminer par arrêté royal délibéré

beschikbaarheid en de modaliteiten van de risicoanalyse en het actieplan en de uitzonderingen op deze verplichtingen uit het eerste lid van dit artikel.

Art. 5

De verplichtingen van artikel 4, eerste lid, zijn van toepassing zoals hieronder beschreven:

De eigenaar van de gesloten plaats die publiek toegankelijk is, is verantwoordelijk voor het beschikken stellen van alle relevante documentatie over de aanwezige systemen voor ventilatie en luchtuiveringsystemen en, voor zover nodig, zijn medewerking verlenen voor het onderhoud van de installaties en, voor zover nodig, de toegang verlenen aan de certificeerde tot de installaties.

De uitbater is verantwoordelijk voor de toepassing van artikel 4 in de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn.

HOOFDSTUK 5

Certificatie

Art. 6

Indien geen certificatie en label beschikbaar zijn of aangevraagd werden, dan dient de uitbater een aanvraag in tot certificatie.

Onverminderd de taken en bevoegdheden van de bevoegde inspectiediensten controleert de certificeerde de uitvoering van de verplichtingen bedoeld in artikel 4, eerste lid, 1°, 2°, 3° en 5° en stelt de effectieve prestaties vast van de aanwezige systemen voor ventilatie en/of luchtuiveringsystemen. De certificeerde maakt zijn analyse over aan de door de Koning aan te wijzen dienst, welke de bevoegde overheid is die het label aflevert.

De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de procedure voor erkenning van de certificeerders, de voorwaarden voor de erkenning van de certificeerders om zo te waarborgen dat de certificeerde over de nodig kwalificaties beschikt, de minimale inhoud en de periodiciteit van de controles van de gesloten plaats die publiek toegankelijk is door de certificeerders, de manier om de resultaten aan de bevoegde overheid te communiceren, de methodologie en de modaliteiten van de certificatie, de inhoud van het label, de plaatsing en het design van het label alsmede de uitzonderingen op deze verplichtingen. De Koning kan eveneens bepalen bij koninklijk besluit, na overleg in de Ministerraad, op welke wijze de financiering van

en Conseil des ministres, des règles supplémentaires, concernant la manière et les conditions dans lesquelles les certificateurs effectuent leurs analyses.

CHAPITRE 6

Protection des données à caractère personnel

Art. 7

§ 1er. Le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les rôles et les responsabilités des différents acteurs en matière de traitement des données à caractère personnel dans le cadre des article 4, 5, 6, 8 et 9. Ces données sont gérées par une base de données informatisée. Les services visés à l'article 8 § 1er, alinéa premier et § 2, deuxième alinéa, ont accès à cette base de données. Les consultations de cette base de données sont enregistrées.

§ 2. Les catégories de données à caractère personnel traitées conformément aux finalités précisées au premier paragraphe du présent article sont les suivantes:

1. Pour le traitement des données à caractère personnel dans le cadre de la certification du lieu fermé accessible au public effectuée par un certificateur à la demande de l'exploitant de ce lieu fermé accessible au public telle que prévu aux articles 4 et 6 de la présente loi:

1° les données d'identification du certificateur;

2° les données d'identification de l'exploitant;

3° les données d'identification du propriétaire;

4° les coordonnées de l'exploitant;

5° les coordonnées du propriétaire;

6° l'adresse IP du propriétaire ou de l'exploitant qui enregistre la certification;

7° l'adresse de l'espace fermé accessible au public.

2. Pour le traitement des données à caractère personnel dans le cadre de l'obtention de l'agrément des certificateurs prévue à l'article 6 de la présente loi, les catégories suivantes de données à caractère personnel sont traitées:

het certificatiesysteem wordt georganiseerd. Tevens kan de Koning nadere regels bepalen, bij Koninklijk Besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, omtrent de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de certificeerders hun analyses verrichten.

HOOFDSTUK 6

Bescherming van persoonsgegevens

Art. 7

§ 1. De Koning bepaalt bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren inzake de behandeling van persoonsgegevens in het kader van de artikelen 4, 5, 6, 8 en 9. Deze gegevens worden beheerd in een geautomatiseerd gegevensbestand. De diensten vermeld in artikel 8, § 1, eerste lid en § 2, tweede lid, hebben toegang tot deze databank. De consultaties van deze databank worden geregistreerd.

§ 2. De categorieën van persoonsgegevens die worden verwerkt in overeenstemming met de doeleinden vermeld in de eerste paragraaf van dit artikel, zijn de volgende:

1. Voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de certificering van de gesloten plaats die publiek toegankelijk is, die door een certificeerder wordt uitgevoerd op verzoek van de uitbater van deze gesloten plaats die publiek toegankelijk is, zoals vermeld in de artikelen 4 en 6 van onderhavige Wet:

1° identificatiegegevens van de certificeerder;

2° identificatiegegevens van de uitbater;

3° identificatiegegevens van de eigenaar;

4° contactgegevens van de uitbater;

5° contactgegevens van de eigenaar;

6° het IP-adres van de eigenaar of uitbater die de certificering registreert;

7° adres van de publiek toegankelijke gesloten ruimte.

2. Voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de erkenning van de certificeerders zoals vermeld in artikel 6 van onderhavige Wet, worden de volgende categorieën persoonsgegevens verwerkt:

1° l'identification et l'adresse du certificateur et, le cas échéant, de ses personnes de contact;

2° dans le cas où des catégories supplémentaires de données à caractère personnel s'avéreraient nécessaires sur la base de celles déterminées par le Roi conformément à l'article 6 de la présente loi, ces catégories supplémentaires de données à caractère personnel peuvent être déterminées par le Roi par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres.

3. Pour le traitement des données à caractère personnel dans le cadre des inspections visées à l'article 8 de la présente loi, les catégories de données à caractère personnel sont déterminées par les dispositions pertinentes du Code pénal social et de la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des utilisateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits.

4. Pour le traitement de données à caractère personnel dans le cadre de l'imposition d'une amende administrative telle que visée à l'article 9 de la présente loi:

1° l'identification, les coordonnées et l'adresse de l'exploitant et/ou du propriétaire;

2° des catégories supplémentaires de données à caractère personnel peuvent être déterminées par le Roi par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres.

§ 3. Le traitement des données à caractère personnel mentionnées au deuxième paragraphe du présent article s'effectue pour les catégories de personnes concernées suivantes:

1° le propriétaire du lieu fermé accessible au public et, le cas échéant, ses personnes de contact;

2° l'exploitant du lieu fermé accessible au public et, le cas échéant, ses personnes de contact;

3° le certificateur et, le cas échéant, ses personnes de contact.

§ 4. Les données personnelles visées au présent article sont conservées aussi longtemps qu'elles sont nécessaires aux fins de la présente loi. Au plus tard 20 ans après la dernière utilisation de ces informations personnelles aux fins spécifiées au premier paragraphe du présent article, ces informations personnelles sont effacées. Le Roi peut, par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, raccourcir la durée de conservation des données à caractère personnel visées au présent article.

1° identificatie- en adresgegevens van de certificeerder en desgevallend diens contactpersonen;

2° ingeval bijkomende categorieën persoonsgegevens nodige zouden blijken op grond van hetgeen bepaald door de Koning overeenkomstig artikel 6 van onderhavige wet, kunnen deze bijkomende categorieën persoonsgegevens worden bepaald door de Koning bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

3. Voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de inspecties zoals vermeld in artikel 8 van onderhavige wet, worden de categorieën persoonsgegevens bepaald door de relevante bepalingen in het Sociaal Strafwetboek en de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten.

4. Voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het opleggen van een administratieve geldboete zoals vermeld in artikel 9 van onderhavige wet:

1° de identificatie-, contact- en adresgegevens van de uitbater en/of de eigenaar;

2° bijkomende categorieën persoonsgegevens kunnen worden bepaald door de Koning bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

§ 3. De verwerking van de persoonsgegevens vermeld in de tweede paragraaf van dit artikel vindt plaats voor de volgende categorieën van betrokkenen:

1° de eigenaar van de gesloten plaats die publiek toegankelijk is en desgevallend diens contactpersonen;

2° de uitbater van de gesloten plaats die publiek toegankelijk is en desgevallend diens contactpersonen;

3° de certificeerder en desgevallend diens contactpersonen.

§ 4. De persoonsgegevens vermeld in dit artikel, worden bewaard voor zolang zij noodzakelijk zijn voor de doelstellingen van deze Wet. Na uiterlijk 20 jaar na het laatste gebruik van deze persoonsgegevens voor de doelstellingen vermeld in de eerste paragraaf van dit artikel, worden deze persoonsgegevens verwijderd. De koning kan bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de bewaartijd voor persoonsgegevens vermeld in dit artikel, verkorten.

CHAPITRE 7

Inspections et sanctions

Art. 8

§ 1er. Sans préjudice des attributions des officiers de police judiciaire, sont chargés du contrôle de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution et ceci seulement dans le cadre de leur compétence, les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires du service d'inspection de la Direction générale des Animaux, des Végétaux et Alimentation du SPF Santé publique.

Pour exercer la surveillance, les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires du service d'inspection de la Direction générale des Animaux, des Végétaux et Alimentation du SPF Santé publique disposent des pouvoirs visés aux articles 11 et 11bis de la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits.

§ 2. Sans préjudice des attributions des officiers de police judiciaire, les infractions aux dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution sont sur les lieux de travail fermés accessibles au public recherchées, constatées et sanctionnées conformément au Code pénal social.

Les inspecteurs sociaux désignés par le Roi, disposent des pouvoirs visés aux articles 23 à 49 du Code pénal social lorsqu'ils agissent d'initiative ou sur demande dans le cadre de leur mission d'information, de conseil et de surveillance relative au respect des dispositions visées à l'alinéa 1er.

Les procès-verbaux établis par les inspecteurs sociaux désignés par le Roi pour les infractions constatées sur les lieux de travail fermés accessibles au public sont traités conformément à la procédure prévue à l'article 68 du Code pénal social.

Art. 9

§ 1er. Les infractions à la présente loi ou à ses arrêtés d'exécution, établies par les services mentionnés à l'article 8, § 1er, sont punies d'une amende pénale de 100 euros à 1 000 euros.

Sans préjudice de l'application des peines prévues par les articles 269 à 274 du Code pénal, est puni d'un emprisonnement de quinze jours à six mois et d'une amende pénale de 600 à 6000 euros ou de l'une de ces

HOOFDSTUK 7

Inspecties en sancties

Art. 8

§ 1. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie zijn met het toezicht op deze wet en haar uitvoeringsbesluiten belast en dit enkel binnen het kader van hun bevoegdheid, de contractuele en statutaire inspecteurs en controleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de FOD Volksgezondheid.

Voor de uitoefening van het toezicht, beschikken de contractuele en statutaire inspecteurs en controleurs van de inspectiedienst van het Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding van de FOD Volksgezondheid over de bevoegdheden bedoeld in de artikelen 11 en 11bis van de wet van 24 januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten.

§ 2. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie worden op de gesloten arbeidsplaatsen die publiek toegankelijk zijn de inbreuken op de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten opgespoord, vastgesteld en bestraft overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek.

De door de Koning aangeduide sociaal inspecteurs beschikken over de bevoegdheden bedoeld in de artikelen 23 tot en met 49 van het Sociaal Strafwetboek wanneer zij, ambtshalve of op verzoek, optreden in het kader van hun opdracht tot informatie, bemiddeling en toezicht inzake de naleving van de in het eerste lid bedoelde bepalingen.

De processen-verbaal die door de door de Koning aangeduide sociaal inspecteurs opgesteld worden voor de inbreuken vastgesteld op de gesloten arbeidsplaatsen die publiek toegankelijk zijn, worden behandeld volgens artikel 68 en volgende van het Sociaal Strafwetboek.

Art. 9

§ 1. De inbreuken op deze wet of haar uitvoeringsbesluiten vastgesteld door de in artikel 8, § 1 vermelde diensten worden bestraft met een strafrechtelijke geldboete van 100 euro tot 1 000 euro.

Onverminderd de toepassing van de in de artikelen 269 tot en met 274 van het Strafwetboek voorziene straffen, wordt bestraft met een gevangenisstraf van vijftien dagen tot zes maanden en met een strafrechtelijke

peines seulement, celui qui fait obstruction ou s'oppose aux visites, inspections, enquêtes, contrôles, auditions, consultations de documents, prises d'échantillons, rassemblements d'éléments de preuve, celui qui ne respecte pas les mesures de contraintes prises par les inspecteurs et contrôleurs contractuels et statutaires ou à la saisie ou autre par les personnes autorisées à rechercher et à constater les infractions à la présente loi et aux arrêtés pris en exécution de celle-ci, ainsi que celui qui s'y oppose, celui qui insulte ou menace les personnes susmentionnées et celui qui refuse de présenter un document officiel d'identité.

§ 2. Les procès-verbaux établis par le service d'inspection du SPF Santé publique, ou par les services de police sont traités conformément à la procédure prévue dans la présente loi.

§ 3. Le procès-verbal qui constate le fait punissable sur les lieux de travail et qui est établi par les services mentionnés dans l'article 8, § 1er, est envoyé au procureur du Roi et une copie est envoyée au fonctionnaire désigné par le Roi pour imposer une amende administrative. Le procureur du Roi décide s'il y a lieu ou non de poursuivre pénalement. Les poursuites pénales excluent l'application d'une amende administrative, même si un acquittement les clôture.

§ 4. Le procureur du Roi dispose d'un délai de six mois à compter du jour de la réception du procès-verbal pour notifier sa décision au fonctionnaire visé au paragraphe 3. Dans le cas où le procureur du Roi renonce à intenter des poursuites pénales ou omet de notifier sa décision dans le délai fixé, le fonctionnaire visé au paragraphe 3, décide, après avoir mis l'intéressé en mesure de présenter ses moyens de défense, s'il y a lieu de proposer une amende administrative pour l'infraction.

§ 5. La décision du fonctionnaire visé au paragraphe 3 est motivée et fixe le montant de l'amende administrative qui ne peut être supérieur à la moitié du maximum de l'amende pénale, visée à l'article 9, § 1er, et ni inférieur à la moitié du minimum de la même amende pénale.

Un recours contre cette décision peut être introduit auprès du Conseil d'État.

Les amendes administratives perçues à la suite des procès-verbaux dressés, par les services visés à l'article 8, § 1er, sont versées au Fonds des matières premières et des produits.

geldboete van 600 euro tot 6000 euro of met slechts één van deze straffen, hij die de bezoeken, inspecties, onderzoeken, controles, verhoren, inzage van documenten, staalafname, verzameling van bewijsmateriaal belemmert of zich ertegen verzet, hij die de dwangmaatregelen genomen door de contractuele en statutaire inspecteurs en controleurs of de inbeslagneming of andere door de personen bevoegd om inbreuken op deze wet en de besluiten genomen ter uitvoering van deze wet op te sporen alsook éénieder die zich ertegen verzet, hij die voornoemde personen beledigt of bedreigt en hij die weigert een officieel identiteitsdocument voor te leggen.

§ 2. De processen-verbaal die door de inspectiedienst van de FOD Volksgezondheid of door de politiediensten opgesteld worden, worden behandeld volgens de procedure voorzien in deze wet.

§ 3. Het proces-verbaal dat het strafbaar feit vaststelt en dat opgesteld is door de in artikel 8, § 1, vermelde diensten, wordt verstuurd aan de procureur des Konings, en er wordt een afschrift verstuurd aan de door de Koning aangewezen ambtenaar bevoegd om een administratieve geldboete op te leggen. De procureur des Konings besluit al dan niet tot strafvervolging over te gaan. Strafvervolging sluit de toepassing van een administratieve geldboete uit, zelfs indien ze met een vrijspraak wordt afgesloten.

§ 4. De procureur des Konings beschikt over een termijn van zes maanden, te rekenen van de datum van ontvangst van het proces-verbaal, om zijn beslissing ter kennis te brengen aan de in paragraaf 3 bedoelde ambtenaar. Indien de procureur des Konings afziet van de strafvervolging of zijn beslissing niet binnen de gestelde termijn meedeelt, beslist de in paragraaf 3 bedoelde ambtenaar, nadat hij de betrokkenen in de gelegenheid heeft gesteld zijn verweermiddelen uiteen te zetten, of voor de inbreuk een administratieve geldboete kan worden voorgesteld.

§ 5. De beslissing van de, in paragraaf 3 bedoelde ambtenaar is met redenen omkleed en stelt het bedrag van de administratieve geldboete vast, dat niet hoger mag zijn dan de helft van het maximum van de in artikel 9, § 1, bedoelde strafrechtelijke geldboete, en niet lager dan de helft van het minimum van diezelfde strafrechtelijke geldboete.

Tegen deze beslissing kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

De administratieve geldboeten die worden geïnd ingevolge de processen-verbaal opgesteld door de in artikel 8, § 1, bedoelde diensten, worden gestort aan het Begrotingsfonds voor de grondstoffen en de producten.

La décision du fonctionnaire, visé au paragraphe 3, est notifiée à l'intéressé par lettre recommandée à la poste en même temps qu'une invitation à acquitter l'amende dans le délai fixé par le Roi. Cette notification éteint l'action publique.

Les décimes additionnels visés à l'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales sont également applicables à ces amendes administratives.

§ 6. Si l'intéressé demeure en défaut de payer l'amende et les frais d'expertise dans le délai fixé, le fonctionnaire visé au paragraphe 3 poursuit le paiement de l'amende administrative.

§ 7. Aucune amende administrative ne peut être infligée cinq ans après le fait constitutif d'une infraction aux dispositions de la présente loi.

Toutefois, les actes d'instruction ou de poursuite, faits dans le délai déterminé à l'alinéa premier, en interrompent le cours. Ces actes font courir un nouveau délai d'égale durée, même à l'égard des personnes qui n'y sont pas impliquées.

§ 8. Endéans les six mois après l'entrée en vigueur de la présente loi, le Président du SPF Santé publique et le Président du SPF Emploi, Travail et Concertation sociale concluent un protocole d'accord en matière de répartition des tâches et d'échange d'information sur les contrôles et les sanctions de la présente loi.

Art. 10

§ 1er. Dans le livre 2 du Code pénal social, il est inséré un chapitre 13 intitulé "L'amélioration de la qualité de l'air intérieur des lieux de travail fermés accessibles au public".

§ 2. Dans le chapitre 13 du même code, inséré par le § 1er, il est inséré un article 239 rédigé comme suit:

"Art. 239. L'amélioration de la qualité de l'air intérieur des lieux de travail fermés accessibles au public.

§ 1er. Est puni d'une sanction de niveau 3:

1° le propriétaire du lieu son préposé ou son mandataire qui, dans les lieux de travail fermés accessibles au public, a commis une infraction à l'article 5, alinéa 2, de la loi du XXX relative à l'amélioration de la qualité de l'air intérieur dans les lieux fermés accessibles au public et à ses arrêts d'exécution;

De in het eerste lid bedoelde beslissing wordt bij per post aangetekende brief aan de betrokkene betekend, samen met een uitnodiging om de geldboete binnen de door de Koning gestelde termijn te betalen. Deze kennisgeving maakt een einde aan de strafvordering.

De in artikel 1, eerste lid, van de wet van 5 maart 1952 betreffende de opdeciemen op strafrechtelijke geldboeten bedoelde opdeciemen zijn eveneens van toepassing op deze administratieve geldboeten.

§ 6. Indien de betrokkene in gebreke blijft de geldboete en de expertisekosten te betalen binnen de gestelde termijn, dient de in paragraaf 3 bedoelde ambtenaar de betaling van de administratieve geldboete te vorderen.

§ 7. Er mag geen administratieve geldboete worden opgelegd vijf jaar na de handeling die een inbreuk uitmaakt op de bepalingen van deze wet.

De binnen de in de eerste lid bepaalde termijn verrichte opsporings- of vervolgingshandelingen onderbreken echter deze termijn. Deze handelingen doen een nieuwe termijn lopen van eenzelfde duur, zelfs ten opzichte van personen die hierbij niet betrokken zijn.

§ 8. Binnen zes maanden na de inwerkingtreding van deze wet sluiten de voorzitter van de FOD Volksgezondheid en de voorzitter van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg een protocolakkoord over de verdeling van de taken en de uitwisseling van informatie over de controles en sancties van deze wet.

Art. 10

§ 1. In boek 2 van het Sociaal Strafwetboek wordt een hoofdstuk 13 ingevoegd, luidende: "Verbetering van de binnenluchtkwaliteit in gesloten arbeidsplaatsen die publiek toegankelijk zijn".

§ 2. In hoofdstuk 13 van boek 2 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij § 1, wordt een artikel 239 ingevoegd, luidende:

"Art. 239. Verbetering van de binnenluchtkwaliteit in gesloten arbeidsplaatsen die publiek toegankelijk zijn.

§ 1. Met een sanctie van niveau 3 wordt bestraft:

1° de eigenaar van de plaats, zijn aangestelde of zijn lasthebber, die op de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn inbreuk heeft gepleegd op artikel 5, tweede lid, van de wet van XXX betreffende de verbetering van de binnenluchtkwaliteit in gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn en de uitvoeringsbesluiten ervan;

2° l'exploitant, son préposé ou son mandataire qui, dans les lieux de travail fermés accessibles au public, a commis une infraction à l'article 5, alinéa 3, de la loi du XXX et à ses arrêtés d'exécution;

3° Le certificateur qui, sur les lieux de travail fermés accessibles au public, a enfreint l'article 6 de la loi du XXX précitée et de ses arrêtés d'exécution.

§ 2. Pour l'application du présent article, on entend par "lieux de travail" les "lieux de travail" tels que définis à l'article 16, 10°.

CHAPITRE 8

Plateforme de la qualité de l'air intérieur

Art. 11

La plateforme de la qualité de l'air intérieur est créée afin d'améliorer la connaissance de la qualité de l'air intérieur, de soutenir les travaux d'amélioration et de prévention des situations à risque et de fournir des conseils politiques tant en Belgique qu'au niveau international. La plateforme est un point de contact, auquel les entités fédérées peuvent adhérer volontairement. La plateforme est également un point de contact pour faciliter la poursuite des recherches scientifiques sur la qualité de l'air intérieur. La plateforme n'a pas accès, dans ce cadre, aux données à caractère personnel contenues dans la base de données informatisée visée à l'article 7. Le Roi peut déterminer la composition et le fonctionnement de cette plateforme.

CHAPITRE 9

Entrée en vigueur

Art. 12

La présente loi entre en vigueur le dixième jour de sa publication au *Moniteur belge*, à l'exception des articles 4, alinéa premier, 1. à 3., qui entrera en vigueur douze mois après l'entrée en vigueur de la loi et l'article 4, alinéa premier, 4. et l'article 6, alinéa premier, qui entreront en vigueur le 1er janvier 2025.

2° de uitbater, zijn aangestelde of zijn lasthebber, die op de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn inbreuk heeft gepleegd op artikel 5, derde lid, van voormalde wet van XXX en de uitvoeringsbesluiten ervan;

3° De certificeerde die op de gesloten plaatsen die publiek toegankelijk zijn inbreuk heeft gepleegd op artikel 6 van voormalde wet van XXX en de uitvoeringsbesluiten ervan.

§ 2. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder "arbeidsplaatsen": de "arbeidsplaatsen" zoals gedefinieerd in artikel 16, 10°.

HOOFDSTUK 8

Platform binnenluchtkwaliteit

Art. 11

Het platform binnenluchtkwaliteit wordt opgericht om de kennis van de binnenluchtkwaliteit te verbeteren, om de werkzaamheden ter verbetering en voorkoming van risicosituaties te ondersteunen en om, zowel op Belgisch als op internationaal niveau, beleidsadviezen te verschaffen. Het platform is een contactpunt waarbij de gefedereerde entiteiten zich vrijwillig kunnen aansluiten. Het platform is tevens een contactpunt om verder wetenschappelijk onderzoek rond de binnenluchtkwaliteit te faciliteren. Het platform heeft in het kader hiervan geen toegang tot persoonsgegevens opgenomen in het geautomatiseerd gegevensbestand vermeld in artikel 7. De Koning kan de samenstelling en de werking van dit platform bepalen.

HOOFDSTUK 9

Inwerkingtreding

Art. 12

Deze wet treedt in werking op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*, met uitzondering van artikel 4, eerste lid, 1. tot en met 3., dat in werking treedt twaalf maanden na de inwerkingtreding van de wet en artikel 4, eerste lid, 4., en artikel 6, eerste lid, welke in werking treden op 1 januari 2025.

Le Roi peut reporter, par arrêté royal, délibéré en Conseil des ministres, les dates d'entrée en vigueur de l'article 4, alinéa premier, 1. à 4. et de l'article 6, alinéa premier, au plus tard jusqu'au 1er janvier 2026, date limite d'entrée en vigueur.

Donné à Bruxelles, le 11 juillet 2022.

PHILIPPE

PAR LE ROI:

Le ministre de la Santé publique,

Frank VANDENBROUCKE

Le ministre de la Justice,

Vincent VAN QUICKENBORNE

De Koning kan bij koninklijk besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad, voor artikel 4, eerste lid, 1. tot en met 4., en artikel 6, eerste lid, de data van inwerkingtreding uitstellen, uiterlijk tot 1 januari 2026, de uiterste datum van inwerkingtreding.

Gegeven te Brussel, 11 juli 2022.

FILIP

VAN KONINGSWEGE:

De minister van Volksgezondheid,

Frank VANDENBROUCKE

De minister van Justitie,

Vincent VAN QUICKENBORNE

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Avis n° 45/2022 du 9 mars 2022

Objet : Demande d'avis concernant un projet de loi relatif à l'amélioration de la qualité de l'air des lieux fermés accessibles au public (CO-A-2022-024)

Le Centre de Connaissances de l'Autorité de protection des données (ci-après « l'Autorité »),
Présent.e.s : Madame Marie-Hélène Descamps et Messieurs Yves-Alexandre de Montjoye et Bart Preneel ;

Vu la loi du 3 décembre 2017 *portant création de l'Autorité de protection des données*, en particulier les articles 23 et 26 (ci-après « LCA ») ;

Vu le règlement (UE) 2016/679 *du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE* (ci-après « RGPD ») ;

Vu la loi du 30 juillet 2018 *relative à la protection des personnes physiques à l'égard des traitements de données à caractère personnel* (ci-après « LTD ») ;

Vu la demande d'avis du Vice-Premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, Frank Vandenbroucke, reçue le 18 janvier 2022 ;

émet, le 9 mars 2022, l'avis suivant :

I. OBJET ET CONTEXTE DE LA DEMANDE D'AVIS

1. Le Vice-Premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique a sollicité l'avis de l'Autorité concernant un projet de loi relatif à l'amélioration de la qualité de l'air des lieux fermés accessibles au public (ci-après « le projet » ou « le projet de loi »).
2. Le projet de loi entend établir des normes minimales pour la qualité de l'air des lieux fermés accessibles au public¹. Le projet prévoit, notamment, une obligation de certification de ces lieux comme un moyen de contrôle du respect des règles imposées en matière de la qualité de l'air.

II. EXAMEN DE LA DEMANDE D'AVIS

3. Une lecture du projet de loi révèle que sa mise en œuvre impliquera trois catégories de traitements de données à caractère personnel :
  - i. les traitements de données à caractère personnel **dans le cadre de la « certification du lieu » qui est faite par un certificateur à la demande du gérant du lieu** (article 5 et 7 du projet de loi) ;
  - ii. les traitements de données à caractère personnel **dans le cadre de l'agrément des certificateurs** (article 7 du projet de loi) ;
  - iii. les traitements de données à caractère personnel **dans le cadre des inspections par les inspecteurs du SPF Santé Publique et les inspecteurs sociaux du SPF Emploi, Travail et Concertation Sociale** (ci-après « SPF ECTS ») (article 9)
4. L'Autorité rappelle que tout traitement de données à caractère personnel doit reposer sur un fondement juridique au sens de l'article 6 du RGPD. Les **traitements de données à caractère personnel** effectuées en exécution du projet **reposent sur l'article 6.1.e) du RGPD**, à savoir l'exécution d'une mission d'intérêt public ou relevant de l'exercice de l'autorité publique dont les investi le responsable du traitement.
5. Lorsque le fondement juridique d'un traitement de données à caractère personnel est l'exécution d'une mission d'intérêt public et que ce traitement de données n'est pas susceptible d'engendrer un risque spécifique pour les droits et libertés des personnes concernées, comme c'est le cas en l'espèce, il est

---

¹ L'article 5, alinéa 2, du projet prévoit que « *le Roi détermine par arrêté royal, délibéré en Conseil des Ministres, les caractéristiques des lieux et activités soumis aux obligations de la loi* », étant entendu que la loi définit la notion de lieu comme un « *espace fermé de son environnement par des parois et un plafond, accessible au public* ».

nécessaire et suffisant, aux termes de l'article 6.3 du RGPD, lu en combinaison avec les articles 22 de la Constitution et 8 de la Convention européenne des droits de l'homme et des libertés fondamentales (ci-après "la CEDH"), **que la règlementation qui définit la mission d'intérêt public pour l'exécution de laquelle des traitements de données doivent être réalisées soit suffisamment claire et précise pour qu'à sa lecture, les personnes concernées puissent entrevoir clairement les traitements qui sont faits de leurs données à caractère personnel.** Il est, en particulier, requis de pouvoir déterminer, à la lecture de la règlementation, la ou les finalité(s) concrète(s) du traitement, les (catégories) de données à caractère personnel traitées, les (catégories de) personnes concernées, les (catégories de) destinataires auxquels les données sont (éventuellement) communiquées et les circonstances dans lesquelles elles seront communiquées et l'éventuelle limitation des obligations et/ou droits mentionné(e)s aux articles 5, 12 à 22 et 34 du RGPD. Etant donné que les traitements de données envisagés ne semblent pas susceptibles d'engendrer une ingérence importante dans les droits et libertés des personnes concernées, la finalité et (s'il est déjà identifié) le responsable du traitement doivent être déterminés dans une norme de rang législatif, mais les autres éléments peuvent être déterminés dans une norme de rang législatif ou dans une norme de rang réglementaire, à condition de disposer d'une habilitation suffisante à cette fin.

6. Dans la suite de son avis, l'Autorité va examiner dans quelle mesure le projet de loi est suffisamment clair et précis pour qu'à sa lecture les personnes concernées puissent prévoir les circonstances et les conditions dans lesquelles des traitements de données à caractère personnel auront lieu.

i) **À propos de l'encadrement des traitements de données à caractère personnel dans le cadre de la certification des lieux**

- *Finalité*

7. Les articles 5 et 7 du projet prévoient que les « lieux », à savoir les espaces fermés accessibles au public, devront être certifiés pour que les dispositifs de ventilation et de qualité de l'air s'y trouvant puissent être identifiés. Il ressort de l'article 7 du projet que la **certification des lieux** vise à **contrôler et à rapporter la mise en œuvre des obligations visées à l'article 5, alinéa 1er, 1°, 2° et 3° du projet de loi**, à savoir l'installation d'un appareil de mesure de la qualité de l'air, la disponibilité de l'analyse de risque et la disponibilité du plan d'action afin d'atteindre la norme et l'exigence intermédiaire en matière de qualité de l'air. Le commentaire de cette disposition en projet indique que « *grâce à cette certification et par le biais d'une base de données, les autorités disposeront d'une vue d'ensemble sur la qualité de l'air intérieur dans divers endroits. Ceci permettra également à une étape ultérieure, d'ajuster l'application concrète des délais prévus pour atteindre la norme intermédiaire ou la norme cible* ». L'Autorité constate ainsi que la **finalité des traitements** de données à caractère personnel qui auront lieu **dans le cadre de la**

« **certification des lieux** » est bien, conformément à l'article 5.1.b) du RGPD, **déterminée, explicite et légitime.**

- *Catégories de données à caractère personnel*

8. L'Autorité constate que le projet **délègue au Roi** le soin de déterminer le contenu minimal du contrôle et le rythme de ce contrôle, la manière de communiquer les résultats aux autorités publiques, la méthodologie et les modalités de la certification et les exemptions à ces différentes obligations (voyez **l'article 7 du projet**). Il s'ensuit que la détermination des catégories de données à caractère personnel qui seront traitées **dans le cadre de la certification des lieux** par les certificateurs agréés aura lieu ultérieurement. Toutefois, à la suite d'une demande d'informations complémentaires concernant les catégories de données à caractère personnel qui seront traitées dans ce contexte le délégué du Ministre a indiqué qu'il s'agirait des données suivantes : « *Noms, prénoms, statut de la personne par rapport aux lieux (propriétaire, gérant, gestionnaire, certificateur), téléphone, adresse mail, adresses du ou des lieux* ». En raison **du caractère limité de l'ingérence dans les droits et libertés** des personnes concernées qui est généré par le traitement de telles données, **l'Autorité estime que le projet peut effectivement déléguer au Roi le soin de déterminer ces différents éléments.**
9. Toutefois, l'Autorité note qu'à la lecture de l'article 7 du projet, la **délégation au Roi est ambiguë concernant les notions de « contenu minimal du contrôle » et de « rythme de ce contrôle »**. En effet, la rédaction du projet ne permet d'identifier clairement si le « contrôle » dont il est question est le contrôle du respect des conditions d'agrément des certificateurs ou le contrôle des lieux (et de la qualité de l'air) par les certificateurs. À la suite d'une demande de clarification à ce propos, le délégué du Ministre a indiqué que **la délégation au Roi concernait la détermination du contenu minimal du contrôle des lieux** par les certificateurs ainsi que **le rythme de ce contrôle des lieux par les certificateurs**. Cette **précision sera ajoutée dans le projet**.

- *Désignation du responsable du traitement*

10. L'article 8, alinéa 1er, du projet indique que « *Le SPF Santé Public [sic] est le seul service public compétent et responsable pour le traitement de données à caractère personnel dans le cadre des articles 4, 5 et 6* ». La certification des lieux est prévue par l'article 7 du projet, mais elle est également mentionnée à l'article 5 du projet. À la suite d'une demande d'informations complémentaires, le délégué du Ministre a indiqué que l'article 7 devait également « *se trouver dans la liste des articles couverts par l'article 8* ». Il s'ensuit que, d'après la réponse donnée par le délégué du Ministre, le SPF Santé Publique devrait être désigné comme responsable du traitement des traitements de données effectués dans le cadre de la certification des lieux. L'Autorité constate pourtant, au vu des informations dont elle dispose, que le SPF Santé Publique ne disposera probablement pas – ou du moins pas seul – de la maîtrise des traitements de données à

caractère personnel réalisés dans le cadre de la certification des lieux. En effet, il apparaît, à ce stade, que **les certificateurs agréés disposeront de la maîtrise, au moins, d'une partie des traitements de données à caractère personnel effectuées dans le cadre de certification des lieux.** Si tel est bien le cas, les **certificateurs agréés assumeront le rôle de responsable du traitement** pour les traitements de données réalisés dans le cadre de la certification des lieux, éventuellement de manière conjointe avec le SPF Santé Publique, s'il apparaît que le SPF Santé Publique dispose, dans les faits, de la maîtrise d'une partie du traitement de données.

11. À la suite d'une demande de clarification à propos des rôles et des responsabilités des différents acteurs engagés dans les traitements de données effectués dans le cadre de la certification des lieux, le délégué du Ministre a indiqué que « *Les rôles et les responsabilités ne sont pas encore clairement définis et font l'objet d'une analyse technique* ». **Dans la mesure où les rôles et responsabilité des différents acteurs ne sont pas encore clairement définis, le projet de loi ne peut en tout cas pas indiquer que le SPF Santé Publique assume le rôle du responsable du traitement pour tous les traitements de données effectués en exécution du projet de loi.** En effet, si les Etats membres peuvent préciser l'application des règles du RGPD dans des domaines particuliers afin de garantir en ces domaines la cohérence et la clarté du cadre normatif applicable au traitement de données, ils ne peuvent à ce titre, déroger au RGPD ou se départir des définitions qu'il consacre². En d'autres termes, la désignation d'un responsable du traitement dans la réglementation doit concorder avec le rôle que cet acteur joue dans la pratique. Juger du contraire non seulement contrarierait la lettre du texte du RGPD, mais pourrait également mettre en péril l'objectif qu'il poursuit d'assurer un niveau cohérent et élevé de protection des personnes physiques.

12. **Soit l'auteur du projet de loi est en mesure d'identifier**, avec précision, **les rôles et responsabilités des différents acteurs** impliqués dans les traitements de données réalisés dans le cadre de la certification des lieux et il désigne adéquatement les responsables (conjoint(s) ?) de ces traitements, **soit les rôles et responsabilités sont encore trop floues** à ce stade et il convient alors de ne pas désigner de responsable du traitement dans le projet de loi. Le cas échéant, la désignation pourra avoir lieu dans un arrêté royal. **Le projet de loi sera adapté en conséquence.**

- *Délai de conservation des données*

13. L'article 8, alinéa 2, du projet indique que « *Le délai maximum de conservation des données à caractère personnel qui feront l'objet du traitement est de vingt ans* ».

---

² Lire article 6, 3., alinéa 2, et considérants n° 8 et 10 du RGPD.

14. À la suite d'une demande d'information concernant la raison pour laquelle le demandeur a estimé pertinent et nécessaire de prévoir une durée de conservation de 20 ans, le délégué du Ministre a précisé ce qui suit : « *Cette durée de 20 ans permet de tenir compte notamment des périodes de mises en conformité des lieux par rapport aux objectifs des normes de la qualité de l'air. L'article 13 prévoit des périodes de transition qui seront définies par arrêté royal délibéré en Conseil des Ministres. Ces périodes de transition, de 10 ans voire plus sont à l'étude. Par ailleurs, dans le cadre de la re-certification des lieux, il est utile de conserver un historique supérieur aux périodes de transition. Une durée de 20 ans pour conserver les données des lieux et les données à caractère personnel se justifie* ».
15. L'Autorité considère qu'imposer une durée de conservation de vingt en raison de la nécessité de conserver les données pendant les périodes de mise en conformité alors que c'est le Roi qui déterminera ultérieurement la durée de ces périodes de mise en conformité ne paraît pas pertinent. S'il est effectivement nécessaire de conserver les données à caractère personnel traitées dans le cadre de la certification des lieux, - ce qu'il appartient à l'auteur du projet de justifier – il convient de fixer la durée de conservation de manière « fonctionnelle » en indiquant que les données doivent être conservées pendant la période de transition.
16. Par ailleurs, l'Autorité note qu'il faut distinguer la durée pendant laquelle les certificateurs doivent conserver les données à caractère personnel traitées dans le cadre de la certification des lieux et la durée pendant laquelle le SPF Santé Publique (à qui les certificateurs ont communiqué ces données) doit conserver ces données. À ce propos, l'Autorité peut comprendre qu'un certificateur puisse conserver les données pendant toute la durée couverte par la certification et durant la période pendant laquelle sa responsabilité professionnelle peut être engagée (en raison d'un problème lors du processus de certification). Pour ce qui est de la conservation des données par le SPF Santé publique, il apparaît, à première vue, que les données devraient y être conservées pendant la durée de la certification, voire au-delà si un litige est apparu. Si l'auteur du projet estime que les données doivent être conservées au-delà de cette durée et qu'il est nécessaire de conserver les données à caractère personnel pour garder un historique de toutes les certifications accordées, il convient de l'expliciter et de le justifier dans l'Exposé des motifs.
17. **Le projet doit être revu en ce qui concerne la détermination de la durée de conservation** des données à caractère personnel traitées dans le cadre de la certification des lieux. L'Autorité est d'avis que si l'auteur du projet n'est pas en mesure, à ce stade-ci, de définir les durées de conservation des données traitées dans le cadre de la certification des lieux (en raison des incertitudes qui entourent encore la procédure), **cette détermination pourra avoir lieu ultérieurement**, à condition que le projet prévoit une délégation au Roi en ce sens.

ii) À propos des traitements de données à caractère personnel dans le cadre de l'agrément des certificateurs

- *Finalité*

18. L'article 7 du projet ne précise pas la finalité poursuivie par **l'agrément des certificateurs** et les traitements de données réalisés dans ce cadre. À la suite d'une demande d'informations complémentaires, le délégué du Ministre a indiqué que l'agrément des certificateurs visait à s'assurer qu'ils disposent des **qualifications nécessaires à l'exercice de leur mission**. Une telle finalité est bien déterminée et légitime. **Il convient toutefois de l'expliciter** dans le dispositif du projet. **Le projet sera adapté en ce sens.**

- *Catégories de données*

19. L'article 7 du projet délègue au Roi le soin de déterminer les conditions d'agrément. Il s'ensuit que les catégories de données à caractère personnel qui seront traitées dans le cadre de l'agrément des certificateurs, qui seront fonction des conditions d'agrément, seront déterminées ultérieurement par le Roi. En raison du caractère limité de l'ingérence dans les droits et libertés des personnes concernées, l'Autorité **n'a pas d'objection à ce que les conditions d'agrément soient déterminées par arrêté royal.**

- *Désignation du responsable du traitement*

20. Aux termes de l'article 8 du projet et des informations complémentaires reçues par le délégué du Ministre, il semblerait que la volonté soit de désigner le SPF Santé Publique comme responsable du traitement pour tous les traitements de données qui seront effectués en exécution du projet.

21. Comme l'Autorité l'a déjà souligné plus haut dans son avis, la désignation des responsables du traitement doit être adéquate au regard des circonstances factuelles³. En d'autres termes, il est nécessaire de vérifier pour chaque traitement de données à caractère personnel qui poursuit la finalité pour laquelle elles sont traitées et dispose de la maîtrise des moyens utilisés pour atteindre cette finalité.

---

³ En effet, tant le Comité européen à la protection des données que l'Autorité insiste sur la nécessité d'approcher le concept de responsable du traitement dans une perspective factuelle. Voir : Comité européen à la protection des données, Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR, version 1.0, adopted on 02 september 2020, p 10 et s (https://edpb.europa.eu/our-work-tools/public-consultations-art-704/2020/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor_en) et Autorité de protection des données, *Le point sur les notions de responsable de traitement/sous-traitant au regard du au regard du Règlement EU 2016/679 sur la protection des données à caractère personnel (RGPD) et quelques applications spécifiques aux professions libérales telles que les avocats*, p.1 (https://www.autoriteprotectiondonnees.be/sites/privacycommission/files/documents/Notions_RT_ST.pdf).

Avis 45/2022 - 8/11

22. Dans la mesure où l'auteur du projet n'a pas encore déterminé la procédure d'agrément des certificateurs et identifié la personne (ou l'institution) qui disposera de la maîtrise du processus d'agrément des certificateurs, **il paraît prématuré de désigner le SPF Santé Publique comme responsable du traitement, à moins que le projet lui confie explicitement la mission d'agrérer les certificateurs.** Le cas échéant, la désignation pourra avoir lieu dans un arrêté royal. Le **projet sera adapté** en conséquence.

23. À ce propos, l'Autorité constate que **le projet ne détermine pas la procédure d'agrément, mais qu'il ne délègue pas, non plus, au Roi** le soin de déterminer la procédure pour l'agrément des certificateurs. À la suite d'une demande d'informations complémentaires, le délégué du Ministre a indiqué qu'il y avait encore des doutes quant à la procédure qui serait suivie pour agréer les certificateurs. Dans la mesure où les traitements de données qui seront effectuées dans le cadre de l'agrément des certificateurs n'engendreront pas de risque élevé pour les droits et libertés des personnes concernées, l'Autorité considère que le projet peut **soit déterminer lui-même la procédure d'agrément des certificateurs, soit déléguer au Roi le soin de déterminer cette procédure.** Le projet de loi sera adapté en ce sens.

- *Durée de conservation des données*

24. Aux termes de l'article 8, alinéa 2, du projet, les données à caractère personnel qui feront l'objet d'un traitement sont conservées pendant 20 ans. À la suite d'une demande d'informations complémentaires, le délégué du Ministre a indiqué que la volonté de l'auteur du projet était de soumettre toutes les données traitées dans le cadre du projet à une même durée de conservation, à savoir 20 ans. Mais la justification de cette durée de conservation ne porte que sur les données traitées dans le cadre de la certification des lieux. **Aucune justification n'a été avancée par le délégué du Ministre pour soutenir la nécessité de conserver les données à caractère personnel traitées dans le cadre de l'agrément des certificateurs pour une durée de 20 ans.** Le commentaire des articles n'apporte aucune précision à cet égard. L'Autorité ne peut dès lors apprécier la nécessité d'une conservation pendant une durée de 20 ans.

25. Il s'ensuit que, si l'auteur du projet peut identifier – et justifier – la durée pendant laquelle il est nécessaire que les données à caractère personnel traitées dans le cadre de l'agrément des certificateurs soient conservées, il doit inscrire cette durée dans le projet. À première vue, l'Autorité considère que les données traitées dans le cadre d'une procédure d'agrément des certificateurs devraient pouvoir être conservées pendant la durée de l'agrément. S'il est nécessaire de conserver ces données pour une période plus longue, il convient de le justifier dûment au regard de l'exigence imposée par l'article 5.1.e) du RGPD.

26. Mais si, au vu des incertitudes qui entourent la procédure d'agrément, il n'est pas encore possible d'identifier la durée de conservation maximale, **cette détermination pourra avoir lieu ultérieurement**. Mais il n'est pas acceptable, dans le doute, de prévoir une période de conservation des données très longue qui ne soit pas justifiée au regard de la finalité pour laquelle les données sont traitées.

27. **Le projet de loi sera adapté** pour revoir la durée de conservation des données à caractère personnel traitées dans le cadre de l'agrément des certificateurs. L'Autorité est d'avis que si l'auteur du projet n'est pas en mesure, à ce stade-ci, de définir les durées de conservation des données traitées dans le cadre de l'agrément des certificateurs (en raison des incertitudes qui entourent encore la procédure), cette détermination pourra avoir lieu ultérieurement, à condition que le projet prévoit une délégation au Roi en ce sens.

iii) **À propos des les traitements de données à caractère personnel dans le cadre des inspections par les inspecteurs du SPF Santé Publique et les inspecteurs sociaux du SPF ECTS**

28. La finalité des traitements de données réalisés dans le cadre des inspections par les inspecteurs du SPF Santé Publique et les inspecteurs sociaux du SPF ECTS ressort, de manière suffisamment explicite, des articles 9 à 11 du projet qui portent sur les inspections et les sanctions : **il s'agit de permettre le contrôle du présent projet de loi et de ses arrêtés d'exécution**. Une telle finalité est bien **explicite, légitime et déterminée**.

29. Les traitements de données qui auront lieu dans le cadre de ces inspections sont régis par les dispositions qui encadrent les pouvoirs des inspecteurs sociaux du SPF ECTS et des inspecteurs du SPF Santé Publique, à savoir – respectivement – le Code pénal social et la loi du 24 janvier 1977 relative à la protection de la santé des consommateurs en ce qui concerne les denrées alimentaires et les autres produits. **C'est à l'auteur du projet de loi qu'il revient de s'assurer que ces règlementations sont suffisamment claires et précises** pour qu'à leur lecture les personnes concernées puissent prévoir les circonstances et les conditions dans lesquelles des traitements de données à caractère personnel auront lieu.

30. Par contre, **s'il apparaît, en pratique, nécessaire de conférer à ces inspecteurs un accès aux bases de données du SPF Santé Publique** dans lesquelles les données relatives à la certification des lieux et les données relatives à l'agrément des certificateurs sont conservées, **il convient de prévoir cet accès dans le projet et de l'encadrer des garanties appropriées**, comme l'obligation de journaliser les accès à ces bases de données par les inspecteurs du SPF Santé Publique et du SPF ECST.

iv) À propos de la plateforme pour la qualité de l'air

31. L'article 12 du projet crée une plateforme pour la qualité de l'air « *afin d'améliorer la connaissance de la qualité de l'air intérieur, de soutenir les travaux d'amélioration et de prévention des situations à risque, de fournir des conseils politiques tant en Belgique qu'au niveau international et de sensibiliser les professionnels et le grand public. Le Ministre en charge de la présente loi détermine les conditions de création, le mandat et le budget de cette plateforme*
32. À la suite d'une demande d'informations complémentaires à propos de cette plateforme et des informations qui y seront reprises, le délégué du Ministre a indiqué ceci : « *La plateforme qualité de l'air sera constituée pour échanger des informations scientifiques et techniques concernant l'état de l'art de la problématique sur la pollution intérieure, les impacts sur la santé, l'évolution des technologies... et donc pas l'échange de données à caractère personnel* ».
33. L'Autorité prend note du fait que la plateforme n'enregistrera aucune donnée à caractère personnel. Elle demande que **cette précision soit reprise dans le dispositif du projet** à des fins de sécurité juridique.

PAR CES MOTIFS,**L'Autorité estime que les modifications suivantes doivent être apportées au projet :**

- Clarifier que la délégation au Roi prévue à l'article 7 du projet qui porte sur le « contenu minimal du contrôle » et le « rythme de ce contrôle » concerne la détermination du contenu minimal du contrôle des lieux par les certificateurs ainsi que le rythme de ce contrôle des lieux par les certificateurs (cons. 9)
- Revoir la désignation du responsable du traitement des traitements de données réalisés dans le cadre de la certification des lieux et, le cas échéant, déléguer au Roi la compétence de désigner le(s) responsable(s) du traitement (cons. 10-12)
- Revoir la détermination de la durée de conservation des données traitées dans le cadre de la certification des lieux et, le cas échéant, prévoir une délégation au Roi à ce propos (cons. 15-17)

- Préciser la finalité poursuivie par les traitements de données à caractère personnel effectués dans le cadre de l'agrément des certificateurs (cons. 18)
- Revoir la désignation du responsable du traitement des traitements de données réalisés dans le cadre de l'agrément des certificateurs, et, le cas échéant, déléguer au Roi la compétence de désigner le(s) responsable(s) du traitement (cons. 20-23)
- Déterminer la procédure d'agrément des certificateurs ou déléguer au Roi la compétence de déterminer cette procédure (cons. 23)
- Revoir la détermination de la durée de conservation des données traitées dans le cadre de l'agrément des certificateurs et, le cas échéant, prévoir une délégation au Roi à ce propos (24-27)
- Préciser que la plateforme pour la qualité de l'air ne comprendra aucune donnée à caractère personnel (cons. 31-33)

Pour le Centre de Connaissances,
(sé) Rita Van Nuffelen – Responsable a.i. du Centre de Connaissances

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 45/2022 van 9 maart 2022

Betreft: Verzoek om advies over een wetsontwerp betreffende de verbetering van de luchtkwaliteit in gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek (CO-A-2022-024)

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'de Autoriteit'),
Aanwezig: Mevrouw Marie-Hélène Descamps en de heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, en met name artikelen 23 en 26 (hierna 'WOG');

Gelet op verordening (EU) nr. 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG* (hierna 'AVG');

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna 'WVP');

Gelet op het verzoek om advies van vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, Frank Vandenbroucke, ontvangen op 18 januari 2022;

brengt het volgende advies uit op 9 maart 2022:

I. ONDERWERP EN ACHTERGROND VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid heeft de Autoriteit om advies gevraagd over een wetsontwerp betreffende de verbetering van de luchtkwaliteit in gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek (hierna 'het ontwerp' of 'het wetsontwerp').
2. Het wetsvoorstel beoogt minimumnormen vast te stellen voor de luchtkwaliteit in gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek¹. Het ontwerp voorziet met name in een verplichte certificering van deze plaatsen als middel om de naleving van de opgelegde regels inzake luchtkwaliteit te controleren.

II. BEHANDELING VAN DE ADVIESAANVRAAG

3. Bij lezing van het wetsontwerp blijkt dat bij de uitvoering ervan sprake zal zijn van drie categorieën van verwerking van persoonsgegevens:
  - i. de verwerkingen van persoonsgegevens **in het kader van de 'certificering van de plaats die door een certificateur wordt uitgevoerd op verzoek van de zaakvoerder van de plaats** (artikelen 5 en 7 van het wetsontwerp);
  - ii. de verwerkingen van persoonsgegevens **in het kader van de erkenning van de certificateurs** (artikel 7 van het wetsvoorstel);
  - iii. de verwerkingen van persoonsgegevens **in het kader van de inspecties door de inspecteurs van de FOD Volksgezondheid en de inspecteurs van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg** (hierna 'FOD WASO' genoemd) (artikel 9)
4. De Autoriteit herinnert eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een rechtsgrond moet hebben in de zin van artikel 6 van de AVG. De **verwerkingen van persoonsgegevens** ter uitvoering van het ontwerp **berusten op artikel 6.1.e) van de AVG**, namelijk de uitvoering van een taak van algemeen belang of in het raam van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.
5. Wanneer de rechtsgrond voor een verwerking van persoonsgegevens de uitvoering van een taak van algemeen belang is en deze verwerking geen specifieke risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen kan meebrengen, zoals hier het geval is, is het overeenkomstig artikel 6.3 van AVG, gelezen

---

¹ Artikel 5, lid 2, van het ontwerp bepaalt dat "de Koning in een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit de kenmerken bepaalt van de plaatsen en de activiteiten die aan de verplichtingen van de wet zijn onderworpen", met dien verstande dat de wet het begrip plaats definieert als een "door muren en een plafond van zijn omgeving afgesloten ruimte die toegankelijk is voor het publiek".

in samenhang met artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna het 'EVRM'), noodzakelijk en voldoende **dat de reglementering waarin de taak van algemeen belang wordt omschreven voor de uitvoering waarvan de gegevensverwerkingen moeten worden verricht, voldoende duidelijk en nauwkeurig is zodat de betrokkenen, bij de lezing ervan, de verwerkingen van hun persoonsgegevens duidelijk kunnen begrijpen.** In het bijzonder moet bij de lezing van de reglementering het volgende kunnen worden afgeleid: het (de) concrete doeleinde(en) van de verwerking, de (categorieën) verwerkte persoonsgegevens, de categorieën betrokkenen, de (categorieën) ontvangers aan wie de gegevens (mogelijk) worden meegedeeld en de omstandigheden waarin ze zullen worden meegedeeld, evenals de eventuele beperking van de verplichtingen en/of rechten vermeld in artikelen 5, 12 tot en met 22 en 34 van de AVG. Aangezien de beoogde gegevensverwerkingen waarschijnlijk niet zullen leiden tot een belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, moeten het doeleinde en (indien gekend) de verwerkingsverantwoordelijke worden vastgesteld in een norm van wetgevende aard, maar de andere elementen kunnen worden bepaald in een in een norm van wetgevende of regelgevende aard, op voorwaarde dat daartoe een afdoende delegatie wordt verleend.

6. In het vervolg van haar advies zal de Autoriteit nagaan in hoeverre het wetsontwerp voldoende duidelijk en nauwkeurig is om de betrokkenen, bij de lezing ervan, in staat te stellen te voorzien onder welke omstandigheden en voorwaarden de verwerkingen van persoonsgegevens zullen plaatsvinden.

- i) **Over het kader voor de verwerkingen van persoonsgegevens in verband met de certificering van de plaatsen**

- *Doeleinde*

7. In artikelen 5 en 7 van het ontwerp staat dat de 'plaatsen', d.w.z. gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek, moeten worden gecertificeerd, zodat de ventilatie- en luchtkwaliteitsvoorzieningen die zich daar bevinden, kunnen worden geïdentificeerd. Uit artikel 7 van het ontwerp blijkt duidelijk dat de **certificering van de plaatsen** bedoeld is om **toezicht te houden op en verslag uit te brengen over de uitvoering van de in artikel 5, lid 1, 1°, 2° en 3° van het wetsontwerp bedoelde verplichtingen**, d.w.z. de installatie van een toestel om de luchtkwaliteit te meten, de beschikbaarheid van de risicoanalyse en de beschikbaarheid van het actieplan om de norm en de tussentijdse vereiste inzake luchtkwaliteit te halen. In de toelichting bij deze ontwerpbeleid staat dat "*de autoriteiten dankzij deze certificering en via een gegevensbank een overzicht zullen hebben van de kwaliteit van de binnenlucht in verschillende plaatsen. Dit zal het ook mogelijk maken om in een later stadium de concrete toepassing van de termijnen voor het bereiken van de tussentijdse of streefnorm aan te passen.*" De Autoriteit stelt op die manier vast dat het **doeleinde van de verwerkingen** van persoonsgegevens die zullen plaatsvinden in het kader

van de '*certificering van de plaatsen*', overeenkomstig artikel 5.1.b) van de AVG, **welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd** is.

- *Categorieën persoonsgegevens*

8. De Autoriteit merkt op dat het ontwerp de taak **delegeert aan de Koning** om de minimuminhoud van de controle en de regelmaat van deze controle, de wijze waarop de resultaten aan de overheid moeten worden meegedeeld, de methodologie en modaliteiten van de certificering en de vrijstellingen van deze verschillende verplichtingen vast te stellen (zie **artikel 7 van het ontwerp**). Hieruit volgt dat de categorieën persoonsgegevens die zullen worden verwerkt **in het kader van de certificering van de plaatsen** door de erkende certificateurs in een later stadium zullen worden bepaald. Naar aanleiding van een verzoek om nadere informatie over de categorieën persoonsgegevens die in dit verband zullen worden verwerkt, heeft de afgevaardigde van de minister evenwel meegedeeld dat de volgende gegevens zullen worden verwerkt: "*Namen, voornamen, statuut van de persoon ten opzichte van de plaatsen (eigenaar, zaakvoerder, beheerder, certificateur), telefoon, e-mailadres, adressen van de plaats(en)*". Gezien de **beperkte aantasting van de rechten en vrijheden** van de betrokkenen die de verwerking van dergelijke gegevens met zich meebrengt, is **de Autoriteit van oordeel dat met het ontwerp de vaststelling van deze verschillende elementen effectief aan de Koning kan worden gedelegeerd**.
9. De Autoriteit merkt evenwel op dat bij lezing van artikel 7 van het ontwerp de **delegatie aan de Koning dubbelzinnig is wat betreft de begrippen 'minimuminhoud van de controle' en 'regelmaat van deze controle'**. Uit de formulering van het ontwerp blijkt namelijk niet duidelijk of met de 'controle' waarvan sprake de controle op de naleving van de voorwaarden voor de erkenning van de certificateurs wordt bedoeld, dan wel de controle van de plaatsen (en van de luchtkwaliteit) door de certificateurs. Na een verzoek om verduidelijking ter zake heeft de afgevaardigde van de minister meegedeeld dat **de delegatie aan de Koning betrekking had op de vaststelling van de minimuminhoud van de controle van de plaatsen** door de certificateurs, alsook **op de regelmaat van deze controle van de plaatsen door de certificateurs**. Deze **verduidelijking zal in het ontwerp worden opgenomen**.

- *Aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke*

10. Artikel 8, lid 1 van het ontwerp bepaalt: "*De FOD Volksgezondheid is de enige overheidsdienst die bevoegd en verantwoordelijk is voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van artikelen 4, 5 en 6*". De certificering van de plaatsen wordt geregeld in artikel 7 van het ontwerp, maar wordt ook genoemd in artikel 5 van het ontwerp. Naar aanleiding van een verzoek om nadere informatie heeft de afgevaardigde van de minister meegedeeld dat artikel 7 ook "*moet worden opgenomen in de lijst van artikelen die onder artikel 8 vallen*". Hieruit volgt dat, volgens het antwoord van de afgevaardigde van de minister, de FOD

Volksgezondheid moet worden aangewezen als verwerkingsverantwoordelijke voor de gegevensverwerkingen die in het kader van de certificering van de plaatsen worden verricht. De Autoriteit stelt evenwel vast dat, volgens de informatie waarover zij beschikt, de FOD Volksgezondheid waarschijnlijk niet – of althans niet als enige – zal instaan voor het beheer van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de certificering van de plaatsen. In dit stadium ziet het er inderdaad naar uit dat **de erkende certificateurs zullen instaan voor het beheer van ten minste een deel van de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van de certificering van de plaatsen**. In dat geval zullen de **erkende certificateurs de rol van verwerkingsverantwoordelijke** op zich nemen voor de gegevensverwerkingen die in het kader van de certificering van de plaatsen worden verricht, eventueel samen met de FOD Volksgezondheid, als blijkt dat de FOD Volksgezondheid in feite instaat voor het beheer van een deel van de gegevensverwerking.

11. Naar aanleiding van een verzoek om verduidelijking inzake de rollen en de verantwoordelijkheden van de verschillende actoren die betrokken zijn bij de gegevensverwerkingen in het kader van de certificering van de plaatsen heeft de afvaardigde van de minister meegedeeld dat "*de rollen en de verantwoordelijkheden nog niet duidelijk zijn omschreven en het voorwerp uitmaken van een technische analyse*". **Aangezien de rollen en de verantwoordelijkheden van de verschillende actoren nog niet duidelijk zijn omschreven, kan in het wetsontwerp in geen geval worden aangegeven dat de FOD Volksgezondheid de rol van verwerkingsverantwoordelijke op zich neemt voor alle gegevensverwerkingen die ter uitvoering van het wetsontwerp worden verricht.** Het is namelijk zo dat, ook al mogen de lidstaten de toepassing van de regels van de AVG op bepaalde gebieden specificeren om de samenhang en de duidelijkheid van het regelgevingskader voor gegevensverwerking op deze gebieden te waarborgen, zij niet mogen afwijken van de AVG of van de definities die daarin zijn opgenomen². Met andere woorden, de aanwijzing van een verwerkingsverantwoordelijke in de reglementering moet in overeenstemming zijn met de rol die deze actor in de praktijk speelt. Een andersluidende beslissing zou niet alleen in strijd zijn met de letter van de tekst van de AVG, maar zou ook het doel ervan, namelijk zorgen voor een samenhangend en hoog niveau van bescherming van natuurlijke personen, in gevaar kunnen brengen.
12. **Ofwel is de opsteller van het wetsontwerp in staat om de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende actoren** die betrokken zijn bij de gegevensverwerkingen in het kader van de certificering van de plaatsen nauwkeurig te **identificeren** en wijst hij op passende wijze de (gezamenlijke?) verantwoordelijken voor deze verwerkingen aan, ofwel zijn **de rollen en verantwoordelijkheden** in dit stadium **nog te vaag** en is het in dat geval aangewezen om in het wetsontwerp geen verwerkingsverantwoordelijke aan te wijzen. Zo nodig kan de aanwijzing bij koninklijk besluit gebeuren. **Het wetsontwerp zal dienovereenkomstig worden aangepast.**

²Lees artikel 6.3.2 en overwegingen 8 en 10 van de AVG.

- *Bewaringstermijn van de gegevens*

13. In artikel 8, lid 2 van het ontwerp staat: "*De persoonsgegevens die het voorwerp van de verwerking vormen, worden gedurende ten hoogste twintig jaar bewaard*".
14. Naar aanleiding van een verzoek om informatie over de vraag waarom de aanvrager het passend en noodzakelijk achtte te voorzien in een bewaringstermijn van 20 jaar, heeft de afgevaardigde van de minister het volgende verduidelijkt: *"Deze periode van 20 jaar maakt het mogelijk rekening te houden met perioden voor de conformering van de plaatsen aan de doeleinden van de normen betreffende de luchtkwaliteit. Artikel 13 voorziet in overgangsperiodes die worden vastgesteld bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit. Deze overgangsperiodes van 10 jaar of meer worden onderzocht. Bovendien is het nuttig om in het kader van de hercertificering van de plaatsen een historiek bij te houden die verder reikt dan de overgangsperiodes. Een periode van 20 jaar voor de bewaring van de gegevens van de plaatsen en persoonsgegevens is gerechtvaardigd."*
15. De Autoriteit is van oordeel dat het opleggen van een bewaringstermijn van 20 jaar vanwege de noodzaak om gegevens te bewaren tijdens de conformeringsperiodes, terwijl het de Koning is die later de duur van dergelijke conformeringsperiodes zal bepalen, niet passend lijkt. Indien het inderdaad noodzakelijk is de persoonsgegevens die in het kader van de certificering van de plaatsen worden verwerkt te bewaren - hetgeen de opsteller van het ontwerp moet motiveren - moet de bewaringstermijn op een 'functionele' manier worden vastgesteld door aan te geven dat de gegevens tijdens de overgangsperiode moeten worden bewaard.
16. Voorts merkt de Autoriteit op dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de periode dat de certificateurs de persoonsgegevens die in het kader van de certificering van de plaatsen worden verwerkt, moeten bewaren en de periode dat de FOD Volksgezondheid (waaraan de certificateurs deze gegevens hebben meegedeeld) deze gegevens moet bewaren. In dit verband kan de Autoriteit begrijpen dat een certificateur gegevens kan bewaren voor de volledige duur van de certificering en voor de periode waarin zijn beroepsaansprakelijkheid in het geding kan worden gebracht (als gevolg van een probleem in het certificeringsproces). Wat de bewaring van de gegevens door de FOD Volksgezondheid betreft, lijkt het er op het eerste gezicht op dat de gegevens daar moeten worden bewaard voor de duur van de certificering, of zelfs daarna indien er een geschil is gerezen. Indien de opsteller van het ontwerp van mening is dat de gegevens ook na deze periode moeten worden bewaard en dat het noodzakelijk is de persoonsgegevens te bewaren om een historiek van alle verleende certificeringen bij te houden, moet dit in de memorie van toelichting worden toegelicht en gemotiveerd.

17. **Het ontwerp moet worden herzien met betrekking tot de vaststelling van de bewaringstermijn** van de persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de certificering van de plaatsen. De Autoriteit is van oordeel dat, indien de opsteller van het ontwerp in dit stadium niet in staat is de bewaringstermijnen vast te stellen van de gegevens die worden verwerkt in het kader van de certificering van de plaatsen (wegen de onzekerheden die nog rond de procedure heersen), **deze vaststelling in een later stadium kan plaatsvinden**, op voorwaarde dat het ontwerp voorziet in een delegatie in die zin aan de Koning.

ii) **Over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de erkenning van de certificateurs**

- *Doeleinde*

18. In artikel 7 van het ontwerp wordt niet gespecificeerd wat het doeleinde is van de **erkenning van certificateurs** en van de gegevensverwerkingen die in dit verband plaatsvinden. In antwoord op een verzoek om nadere informatie heeft de afgevaardigde van de minister meegedeeld dat de erkenning van de certificateurs tot doel heeft zich ervan te vergewissen dat zij over de **nodige kwalificaties beschikken om hun taak uit te voeren**. Een dergelijk doeleinde is welbepaald en gerechtvaardigd. **Dit moet echter uitdrukkelijk worden vermeld** in het beschikkende gedeelte van het ontwerp. **Het ontwerp zal dienovereenkomstig worden aangepast**.

- *Gegevenscategorieën*

19. Artikel 7 van het ontwerp deleert aan de Koning de taak om de voorwaarden voor erkenning vast te stellen. Hieruit volgt dat de categorieën persoonsgegevens die in het kader van de erkenning van de certificateurs zullen worden verwerkt, afhankelijk van de erkenningsvoorwaarden, op een latere datum door de Koning zullen worden vastgesteld. Gezien de beperkte aantasting van de rechten en vrijheden van de betrokkenen **heeft** de Autoriteit **er geen bezwaar tegen dat de voorwaarden voor de erkenning bij koninklijk besluit worden vastgesteld**.

- *Aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke*

20. Uit de bepalingen van artikel 8 van het ontwerp en uit aanvullende informatie die de afgevaardigde van de minister heeft ontvangen, blijkt dat het de bedoeling is de FOD Volksgezondheid aan te wijzen als verantwoordelijke voor de verwerking van alle gegevens die in het kader van het ontwerp zullen worden verwerkt.

21. Zoals de Autoriteit hierboven in haar advies reeds heeft beklemtoond, moet de aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijken passend zijn in het licht van de feitelijke omstandigheden³. Met andere woorden: voor elke verwerking van persoonsgegevens moet worden nagegaan wie het doeleinde waarvoor de gegevens worden verwerkt, nastreeft en instaat voor het beheer van de middelen die worden gebruikt om dat doeleinde te bereiken.

22. Aangezien de opsteller van het ontwerp de procedure voor de erkenning van de certificateurs nog niet heeft vastgelegd en nog niet heeft bepaald welke persoon (of instelling) zal instaan voor het beheer van de procedure voor de erkenning van de certificateurs **lijkt het voorbarig om de FOD Volksgezondheid als verwerkingsverantwoordelijke aan te wijzen, tenzij in het ontwerp haar uitdrukkelijk de taak van de erkenning van de certificateurs wordt toevertrouwd**. Zo nodig kan de aanwijzing bij koninklijk besluit gebeuren. Het **ontwerp zal** dienovereenkomstig **worden aangepast**.

23. In dit verband merkt de Autoriteit op dat **de erkenningsprocedure in het ontwerp niet wordt vastgesteld, maar dat er evenmin aan de Koning** de taak wordt **gedelegeerd** om de procedure voor de erkenning van de certificateurs vast te stellen. Naar aanleiding van een verzoek om nadere informatie heeft de afgevaardigde van de minister meegedeeld dat er nog twijfels bestonden over de procedure die zou worden gevuld om de certificateurs te erkennen. Voor zover de gegevensverwerkingen die in het kader van de erkenning van de certificateurs zullen worden verricht, geen hoog risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen zullen opleveren, is de Autoriteit van oordeel dat het ontwerp **de procedure voor de erkenning van de certificateurs zelf kan vaststellen, dan wel aan de Koning de taak kan delegeren om deze procedure vast te stellen**. Het ontwerp zal dienovereenkomstig worden aangepast.

- *Bewaringsduur van de gegevens*

24. Volgens artikel 8, lid 2 van het ontwerp moeten de persoonsgegevens die het voorwerp van een verwerking uitmaken, gedurende 20 jaar worden bewaard. Naar aanleiding van een verzoek om nadere informatie heeft de afgevaardigde van de minister meegedeeld dat de opsteller van het ontwerp voornemens is alle in het kader van het ontwerp verwerkte gegevens te onderwerpen aan dezelfde bewaringstermijn, zijnde 20 jaar. De rechtvaardiging voor deze bewaringstermijn heeft echter alleen betrekking op de gegevens die worden verwerkt in het kader van de certificering van de plaatsen. **De afgevaardigde van de minister heeft geen rechtvaardiging gegeven voor de noodzaak om de**

³ Zowel het Europees Comité voor gegevensbescherming als de Autoriteit dringen erop aan dat het begrip verwerkingsverantwoordelijke vanuit een feitelijk perspectief wordt benaderd. Zie: Europees Comité voor gegevensbescherming, Guidelines 07/2020 on the concepts of controller and processor in the GDPR, version 1.0, adopted on 02 september 2020, p. 10 e.v. (https://edpb.europa.eu/our-work-tools/public-consultations-art-704/2020/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor_en) en Gegevensbeschermingsautoriteit, *Stand van zaken over de begrippen verwerkingsverantwoordelijke/verwerker in het kader van de EU-verordening 2016/679 betreffende de bescherming van persoonsgegevens (AVG) en enkele specifieke toepassingen voor vrije beroepen zoals advocaten*, p.1 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/burger?catch_all=files/documents/Notions_RT_ST.pdf).

persoonsgegevens die in het kader van de erkenning van de certificateurs worden verwerkt, gedurende 20 jaar te bewaren. De toelichting bij de artikelen verschaft hierover geen opheldering. De Autoriteit kan derhalve niet beoordelen of het nodig is de gegevens gedurende 20 jaar te bewaren.

25. Hieruit volgt dat, indien de opsteller van het ontwerp de periode kan vaststellen - en rechtvaardigen - gedurende dewelke het noodzakelijk is de persoonsgegevens te bewaren die in het kader van de erkenning van de certificateurs worden verwerkt, hij deze periode in het ontwerp moet opnemen. Op het eerste gezicht is de Autoriteit van oordeel dat de gegevens die in het kader van een procedure voor de erkenning van de certificateurs worden verwerkt, voor de duur van de erkenning zouden kunnen worden bewaard. Indien het noodzakelijk is dergelijke gegevens langer te bewaren, moet dit naar behoren worden gerechtvaardigd in het licht van de bij artikel 5.1.e) van de AVG opgelegde vereiste.
26. Maar als het, gezien de onzekerheden die rond de erkenningsprocedure heersen, nog niet mogelijk is de maximale bewaringstermijn vast te stellen, **kan deze later worden bepaald**. Het is echter niet aanvaardbaar om in geval van twijfel te voorzien in een zeer lange bewaringstermijn voor de gegevens, die niet gerechtvaardigd is in het licht van het doeleinde waarvoor de gegevens worden verwerkt.
27. **Het wetsontwerp zal worden aangepast** met het oog op de herziening van de bewaringstermijn van de persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van de erkenning van de certificateurs. De Autoriteit is van oordeel dat, indien de opsteller van het ontwerp in dit stadium niet in staat is de bewaringstermijnen vast te stellen van de gegevens die worden verwerkt in het kader van de certificering van de plaatsen (wegen de onzekerheden die nog rond de procedure heersen), deze vaststelling in een later stadium kan plaatsvinden, op voorwaarde dat het ontwerp voorziet in een delegatie in die zin aan de Koning.
- iii) **Over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de inspecties door de inspecteurs van de FOD Volksgezondheid en de sociale inspecteurs van de FOD WASO**
28. Het doeleinde van de gegevensverwerking in het kader van de inspecties door de inspecteurs van de FOD Volksgezondheid en de sociale inspecteurs van de FOD WASO wordt voldoende explicet vermeld in artikelen 9 tot 11 van het wetsontwerp, die betrekking hebben op de inspecties en de sancties: het gaat erom de **controle op onderhavig wetsontwerp en de uitvoeringsbesluiten ervan mogelijk te maken**. Een dergelijk doeleinde is **explicet, gerechtvaardigd en welbepaald**.
29. De gegevensverwerkingen die in het kader van deze controles plaatsvinden, worden geregeld door de bepalingen die de bevoegdheden van de sociale inspecteurs van de FOD WASO en de inspecteurs van de FOD Volksgezondheid regelen, namelijk – respectievelijk – het Sociaal Strafwetboek en de wet van 24

januari 1977 betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere producten. **Het is aan de opsteller van het wetsontwerp om ervoor te zorgen dat deze reglementeringen voldoende duidelijk en nauwkeurig zijn** om de betrokkenen, bij de lezing ervan, in staat te stellen te voorzien onder welke omstandigheden en voorwaarden de verwerkingen van persoonsgegevens zullen plaatsvinden.

30. **Indien het daarentegen in de praktijk noodzakelijk blijkt om deze inspecteurs toegang te geven tot de gegevensbanken van de FOD Volksgezondheid** waarin de gegevens betreffende de certificering van de plaatsen en de gegevens betreffende de erkenning van de certificateurs worden bijgehouden, **is het raadzaam om deze toegang in het ontwerp te voorzien en te omkaderen met passende waarborgen**, zoals de verplichting om de toegang tot deze databanken door de inspecteurs van de FOD Volksgezondheid en de FOD WASO te registreren.

iv) Over het platform voor de luchtkwaliteit

31. Artikel 12 van het ontwerp voorziet in de oprichting van een platform voor luchtkwaliteit "om de kennis van de kwaliteit van de binnenlucht te verbeteren, werkzaamheden ter verbetering en voorkoming van risicosituaties te ondersteunen, beleidsadvies te verstrekken, zowel in België als op internationaal vlak, en de bewustwording van beroepsbeoefenaars en het grote publiek te bevorderen . De met deze wet belaste minister bepaalt de voorwaarden voor de oprichting, het mandaat en het budget van dit platform".
32. Na een verzoek om nadere informatie over dit platform en de informatie die erin zal worden opgenomen, heeft de afgevaardigde van de minister geantwoord: "Het platform voor de luchtkwaliteit zal worden opgericht om wetenschappelijke en technische informatie uit te wisselen over de stand van zaken met betrekking tot het probleem van de verontreiniging van het binnenmilieu, de gevolgen voor de gezondheid, de evolutie van de technologieën ... en dus niet om persoonlijke gegevens uit te wisselen."
33. De Autoriteit neemt nota van het feit dat het platform geen persoonsgegevens zal registreren. Zij verzoekt om **deze verduidelijking** ter wille van de rechtszekerheid in **het beschikkende gedeelte van het ontwerp op te nemen**.

OM DEZE REDENEN,

Is de Autoriteit van mening dat de volgende wijzigingen aan het ontwerp moeten worden aangebracht:

Advies 45/2022 - 11/11

- Verduidelijken dat de delegatie aan de Koning in artikel 7 van het ontwerp, die betrekking heeft op de 'minimuminhoud van de controle' en de 'regelmaat van deze controle' gaat over de bepaling van de minimuminhoud van de controle van de plaatsen door de certificateurs alsook de regelmaat van deze controle van de plaatsen door de certificateurs (cons. 9)
- De aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke van de gegevensverwerkingen in het kader van de certificering van de plaatsen evalueren en, indien nodig, de bevoegdheid om de verantwoordelijke(n) aan te wijzen, delegeren aan de Koning (cons. 10-12)
- De bepaling van de bewaringstermijn van de gegevens die worden verwerkt in het kader van de certificering van de plaatsen herzien en, indien nodig, voorzien in een delegatie aan de Koning op dit gebied (cons. 15-17)
- Het doeleinde verduidelijken van de verwerkingen van persoonsgegevens in het kader van de erkenning van de certificateurs (cons. 18).
- De aanwijzing van de verwerkingsverantwoordelijke van de gegevensverwerkingen in het kader van de erkenning van de certificateurs herzien en, indien nodig, de bevoegdheid om de verantwoordelijke(n) aan te wijzen, delegeren aan de Koning (cons. 20-23)
- De procedure voor de erkenning van de certificateurs vaststellen of aan de Koning de bevoegdheid delegeren om deze procedure vast te stellen (cons. 23)
- De bepaling van de bewaringstermijn van de gegevens die worden verwerkt in het kader van de erkenning van certificateurs herzien en, indien nodig, voorzien in een delegatie aan de Koning op dit gebied (24-27)
- Verduidelijken dat het platform voor de luchtkwaliteit geen persoonsgegevens zal bevatten (cons. 31-33)

Rita Van
Nuffelen
(Authenticatio
n)

Digitally signed by
Rita Van Nuffelen
(Authentication)
Date: 2022.03.09
15:46:39 +01'00'

Voor het Kenniscentrum,

Rita Van Nuffelen - Verantwoordelijke a.i. van het Kenniscentrum

